

НАРЕДБА № 2 ЗА ПРОТИВОПОЖАРНИТЕ СТРОИТЕЛНО-ТЕХНИЧЕСКИ НОРМИ

Обн. ДВ. бр.58 от 28 Юли 1987г., изм. ДВ. бр.33 от 19 Април 1994г.

Чл. 1. (1) (Изм. - ДВ, бр. 33 от 1994 г.) Противопожарните строително-технически норми определят задължителните противопожарни изисквания при планирането и застрояването на урбанизираните територии (териториите в строителните граници на населените места, промишлените зони, курортните и туристическите комплекси, вилни зони) и строежи в земеделски земи, както и при проектирането и строителството на сгради, съоръжения и инсталации и при тяхното преустройство, надстрояване, пристрояване и възстановяване. Противопожарните строително-технически норми са дадени в приложение към наредбата и са неразделна част от нея.

(2) При проектирането на обекти за производство и съхраняване на взривни вещества и средства за взривяване се прилагат глави първа, втора и трета от Правилника за прилагане на Закона за контрол над взривните вещества, оръжията и боеприпасите (обн., ДВ, бр. 45 от 1968 г.; изм., бр. 95 от 1981 г.) и раздели първи и втори от Наредбата за устройството на предприятията за производство и складовете за съхраняване на взривни вещества, оръжия и боеприпаси и контрола на различните дейности с тях (обн., ДВ, бр. 45 от 1968 г.; изм. и доп., бр. 27 от 1971 г.), а за обекти на минната промишленост се прилагат части първа, втора, трета, четвърта и пета от Правилника по безопасността на труда при разработване на въглищни находища по подземен начин (необнародван) и раздели първи и втори от Правилника по безопасността на труда при разработване на рудни и нерудни находища по подземен начин (необнародван).

(3) (Изм. - ДВ, бр. 33 от 1994 г.) При проектирането на обекти, представляващи нови постижения на научно-техническия прогрес, за които няма съответни изисквания в противопожарните строително-технически норми, със съгласието на Националната служба за противопожарна охрана при Министерството на вътрешните работи (МВР) се допуска временно прилагането на противопожарните норми за такива обекти, използвани в други страни.

Чл. 2. (Изм. - ДВ, бр. 33 от 1994 г.) При проектирането на сгради и съоръжения се предвиждат съвременни модернизирани системи за своевременно предотвратяване, известяване и гасене на пожари, както и индивидуални средства и облекло за защита на персонала.

Чл. 3. При проектирането на пожароопасни, взривоопасни или със скъпо оборудване обекти, складове, уникални сгради и др. се предвижда пряка телефонна или радиовръзка за своевременно известяване на противопожарните служби.

Чл. 4. (Изм. - ДВ, бр. 33 от 1994 г.) (1) За обекти, в които се предвижда създаването на специализирани органи за противопожарна охрана, се проектират сгради или самостоятелни помещения и съоръжения и се предвиждат необходимата противопожарна техника, обслужващ състав и пожарогасителни средства.

(2) Сградите (помещенията) за нуждите на обектните противопожарни служби се разполагат с пряк достъп до път или улица за

общо ползване.

(3) Обектната противопожарна служба се предвижда с радиус на обслужване, както следва:

1. за предприятия с производства от категория А, Б и В, заемащи повече от 50 на сто от застроената площ на обектите - 2000 m;
2. за предприятия с производства от категория А, Б и В, заемащи до 50 на сто от застроената площ на обектите, и за предприятия с производства от категория Г и Д - 4000 m.

(4) Радиусът на обслужване по ал. 3 се намалява с 40 на сто, ако на площадката има сгради и съоръжения от III до V степен на пожароустойчивост, заемащи повече от 50 на сто от застроената площ на обекта.

Чл. 5. За всички обекти се предвиждат необходимите подръчни противопожарни уреди и съоръжения съгласно Противопожарните строително-технически норми.

Чл. 6. При проектирането на производствени и обществени сгради се определят помещения, които да се ползват за нуждите на доброволните противопожарни отряди и за противопожарна подготовка, обучение и инструктаж на работниците и служителите.

Чл. 7. (Изм. - ДВ, бр. 33 от 1994 г.) Националната служба за противопожарна охрана при МВР въз основа на представена технико-икономическа обосновка по изключение разрешава отклонения от противопожарните строително-технически норми, ако с тях не се намалява пожарната безопасност.

Чл. 8. (Изм. - ДВ, бр. 33 от 1994 г.) При констатиране на нарушения на наредбата органите на противопожарната охрана могат да спират строителството на обекти, използването на инсталации, уреди и съоръжения при спазване разпоредбите на чл. 37 и 38 от Закона за противопожарната охрана.

Чл. 9. За неизпълнение или нарушение на тази наредба виновните лица носят административнонаказателна отговорност по глава десета от Закона за териториално и селищно устройство и глава шеста от Закона за противопожарната охрана.

Преходни и Заключителни разпоредби

§ 1. Наредбата се прилага за обекти, строителството на които започва или финансирането на които се открива след влизането ѝ в сила.

§ 2. Утвърдени проекти, по които не е започнато строителството или не е открито финансирането в двегодишен срок от влизането

на наредбата в сила, се привеждат в съответствие с нейните разпоредби.

§ 3. Тази наредба се издава на основание чл. 201, ал. 1 и 3 от Закона за териториално и селищно устройство във връзка с чл. 16, т. 13 от Правилника за прилагане на Закона за противопожарната охрана (обн. ДВ, бр. 42 от 1980 г.; попр., бр. 45 от 1980 г.) и отменя Противопожарните строително-технически норми, издадени от Министерството на архитектурата и благоустройството (обн., ДВ, бр. 9 от 1972 г.; изм. и доп., бр. 93 от 1973 г.), както и измененията и допълненията, направени със заповеди на Министерството на строителството и строителните материали, на Комитета за архитектура и благоустройство на Министерството на строителството и архитектурата и Министерството на вътрешните работи (необнародвани).

§ 4. Противопожарните строително-технически норми по чл. 1 са отпечатани в Бюлетина за строителство и архитектура и в изданието на Министерството на вътрешните работи за противопожарните строително-технически норми.

§ 5. (Изм. - ДВ, бр. 33 от 1994 г.) (1) Указания по прилагането на наредбата дава директорът на Националната служба за противопожарна охрана съгласувано с Министерството на териториалното развитие и строителството.

(2) Контролът по изпълнението на тази наредба се възлага на Националната служба за противопожарна охрана и на нейните органи в страната.

§ 6. (Нов - ДВ, бр. 33 от 1994 г.) Противопожарните строително-технически норми се прилагат едновременно с действащите специфични нормативни разпоредби.

§ 7. (Нов - ДВ, бр. 33 от 1994 г.) Навсякъде в Наредба № 2 и в Противопожарните строително-технически норми, приложение към чл. 1 на наредбата:

1. думите "Централното управление на противопожарната охрана" се заменят с "Националната служба за противопожарна охрана";
2. думата "сутерени" се заменя с думите "подземни етажи";
3. приставката "уловители" към всички думи (например "бензиноуловители") се заменя със "задържатели".

§ 8. (Нов - ДВ, бр. 33 от 1994 г.) В Противопожарните строително-технически норми към чл. 1 на Наредба № 2 се правят изменения и допълнения съгласно приложението, отпечатано в Бюлетина за строителство и архитектура на Министерството на териториалното развитие и строителството и в издание на Министерството на вътрешните работи.

(ОБН. - ДВ, БР. 33 ОТ 1994 Г.)

§ 8. В Противопожарните строително-технически норми към чл. 1 на Наредба № 2 се правят изменения и допълнения съгласно приложението, отпечатано в Бюлетина за строителство и архитектура на Министерството на териториалното развитие и строителството и в издание на Министерството на вътрешните работи.

ПРОТИВОПОЖАРНИ СТРОИТЕЛНО-ТЕХНИЧЕСКИ НОРМИ

Глава първа. ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Чл. 1. (Изм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.) Противопожарните строително-технически норми са задължителни:

1. при планирането и застрояването на урбанизираните територии;
2. при проектиране на сгради, съоръжения и инсталации;
3. при преустройство, реконструкция, надстрояване, пристрояване и възстановяване на строежите по т. 2.

Чл. 2. (Изм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.) (1) С проекта се предвиждат пожароизвестителни или пожарогасителни инсталации съгласно приложение № 1 и подръчни противопожарни уреди и съоръжения по приложение № 2, а за големите и отговорни обекти - пряка телефонна или радиовръзка с най-близката противопожарна служба с противопожарни автомобили на дежурство.

(2) С градоустройствените планове се предвиждат терени за сгради и съоръжения на противопожарни служби.

Чл. 3. (Изм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.) (1) Специализираните органи за противопожарна охрана контролират спазването на Противопожарните строително-технически норми по време на създаването на подробните териториалноустройствени и градоустройствените планове и по време на проектирането и изграждането на строежите.

(2) Нарушителите на Противопожарните строително-технически норми носят отговорност по Закона за териториално и селищно устройство и Закона за противопожарната охрана.

Глава втора. ГОРИМОСТ И ПОЖАРОУСТОЙЧИВОСТ НА СГРАДИТЕ И СЪОРЪЖЕНИЯТА

Чл. 4. (Изм. - БСА, бр. 1 от 1994 г., попр. БСА, бр. 2 от 1996 г.) (1) Строителните материали и конструкции се разделят на три групи по горимост (таблица № 1).

Таблица № 1

№ по ред	Група по горимост	Характеристика по горимост	
		Материали	Конструкции
1	2	3	4
1.	Негорими	Под действието на огън или висока температура не се запалват, не тлеят и не се овъгляват	От негорими материали
2.	Трудногорими	Под действието на огън или висока температура трудно се запалват, тлеят или се овъгляват и продължават на горят или тлеят само при наличие на огнеизточник. След отстраняването на огъня горенето или тлеенето се прекратява	От трудногорими материали, а също и конструкции от горими материали, защитени от действието на огън посредством негорими материали
3.	Горими	Под действието на огън или висока температура се запалват или тлеят и продължават да горят или тлеят след отстраняване на огнеизточника	От горими материали, незащитени от действието на огън и висока температура

(2) Групата на горимост за строителни материали и изделия, определена със сертификат от оправомощени лаборатории на страните - членове на СЕН към Европейския съюз, се приравнява към съответстващата ѝ група по горимост съгласно БДС 10457 "Пластмаси. Методи за определяне групата на горимост". БДС 15835 "Пожарно дело. Пожарна безопасност в строителството. Метод за изпитване на строителни изделия и конструктивни елементи на горимост". БДС 14451 "Материали строителни. Изпитване на строителните материали на горимост. Определяне на негоримите материали".

(3) При защита на горими или метални конструкции с негорими блокчета, плочи и др. фугите между защитните материали се

запълват с негорими материали, осигуряващи необходимата граница на пожароустойчивост на конструкциите.

Чл. 5. (Изм. - БСА, бр. 1 от 1994 г., попр. БСА, бр. 2 от 1996 г.) (1) Сградите и съоръженията се разделят на пет степени по пожароустойчивост (таблица № 2) в зависимост от границите на пожароустойчивост и групите по горимост на конструктивните елементи, които се определят от производителя по БДС 6316 в упълномощени за целта лаборатории в страната. Това се отнася и за вносните конструктивни строителни елементи.

(2) В зависимост от изискващата се степен на пожароустойчивост на сградите и съоръженията, групата по горимост и минималната граница на пожароустойчивост на главните им конструктивни елементи се приемат не по-малки от посочените в таблица № 2 или № 3.

(3) Увеличената граница на пожароустойчивост на един или няколко конструктивни елемента на сградата или съоръжението по таблица № 2 не е достатъчно за отнасянето на елемента към по-висока степен на пожароустойчивост.

(4) В сгради от всички степени на пожароустойчивост (с изключение на зрителни, учебни, детски и здравни заведения) се допуска използването на неносещи фасадни панели с горим или трудногорим пълнеж при условие, че през 30 кв. м се оформят участъци, защитени от всички страни с негорим материал, който не позволява разпространението на горенето към съседни участъци в течение на 15 min.

(5) Допуска се покривите на жилищни и обществени сгради (с изключение на високите) от I и II степен на пожароустойчивост да бъдат горими, ако таванската хоризонтална конструкция е негорима с граница на пожароустойчивост най-малко 60 min.

Чл. 6. Границите на пожароустойчивост и групите по горимост на някои материали и конструкции са дадени в приложение № 3.

Чл. 7. (1) Подовите покрития в помещения от категория А и Б се проектират негорими или трудногорими, като се предвижда плътното им полагане върху негорима основа.

Таблица № 2

(Изм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.)

Степен на пожароустойчивост на сградите и съоръженията	Групи по горимост и минимални граници на пожароустойчивост на конструктивните елементи на сградите и съоръженията							
	Елементи на сградите и съоръженията							
	Носещи стени и колони стени, стени на стълбища	Междуетажни тавански хоризонтални конструкции	Неносещи външни и вътрешни стени	Площадки, греди рамена и стъпала в стълбищата	Междусекционни стени, стени на коридори и други пътища за евакуация	Покриви на сгради		
						Носещи покривни конструкции		Покритие
					Защитени с таванска хоризонтална конструкция по колона 3	Без таванска хоризонтална конструкция		
I	Негорими 2 h 30 min	Негорими 1 h	Негорими 30 min	Негорими 1 h 30 min	Негорими 1 h	Негорими 15 min	Негорими 1 h	Негорими
II	Негорими 2 h	Негорими 45 min	Негорими 15 min Трудногорими 30 min	Негорими 1 h	Негорими 45 min	Негорими 15 min	Негорими 45 min	Негорими
III	Негорими 1 h 30 min	Негорими 30 min Трудногорими 45 min	Негорими 15 min Трудногорими 30 min	Негорими 1 h	Негорими 30 min	Горими	Негорими 30 min Трудногорими 45 min	Горими
IV	Трудногорими 30 min	Трудногорими 15 min	Трудногорими 15 min	Трудногорими 15 min	Трудногорими 15 min	Горими	Трудногорими 15 min	Горими
V	Горими	Горими	Горими	Горими	Горими	Горими	Горими	Горими

(2) За производства, при които технологичният процес допуска: разливане на течности с пламна температура до 61°C или на такива, подгрети до пламната им температура; изтичане на горими газове с плътност спрямо въздуха, по-голяма от 0,8; разпръскване във въздуха на взривоопасни прахове, подовите покрития трябва да бъдат и токопроводими или искронеобразуващи (за искри, получени по механичен или електростатичен път).

Чл. 8. (1) При определяне степента на пожароустойчивост на сградите не се взема под внимание пожароустойчивостта на врати и прозорци (ако не са в пожарозащитните прегради), капандури, изолации на подове, паркет, ламперии по стени, както и на преградни таблени или остъклени стени с плътна долна част, не по-ниска от 1,2 m от нивото на пода.

(2) В жилищни и административни сгради (с изключение на високите) не се взема под внимание и пожароустойчивостта на преградните стени от дървесни плоскости, пластмасови и други горими материали, когато те се използват за обособяване на канцеларии и жилищни помещения, с изключение на стените, отделящи стълбищата, коридорите, вестибюлите, както и отделните жилища.

Чл. 9. (Отм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.)

Чл. 10. (Изм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.) (1) Допуска се проектирането на горими топло- и хидроизолации за покриви на всички сгради, ако се полагат върху стоманобетонни плочи или панели и се разделят по дилатационните фуги посредством негорими ивици с ширина най-малко 0,25 m и височина 0,6 m.

(2) Допуска се полагането на трудногорими изолации (с изключение на покривите на детски, здравни и други подобни сгради) върху метална основа (ламарина), ако са разделени на площи до 2000 кв. м, с ивици от негорими материали с ширина, не по-малка от 3 m, разположени от двете страни на носещ конструктивен елемент от покрива на сградата.

(3) Допуска се предвиждането на горими топло- и звукоизолационни материали към негорими стенни и междуетажни конструкции в производствени, обществени и жилищни сгради (без пътищата за евакуация), ако са плътно положени по тях, като през 30 кв. м се оформят участъци, отделени от негорими ивици с ширина най-малко 0,2 m и са допълнително пожарозащитени съгласно изискванията на ал. 2.

Чл. 11. (Изм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.) (1) В административните и обществените сгради и помещения (с изключение на тези за масово събиране на хора) се допуска употребата на горими и синтетични трудногорими материали за облицовки на стени, тавани и подове, ако:

1. подовите покрития се предвиждат плътно положени по негорима основа, като при преминаването им от коридорите и фойетата към други помещения се прекъсват с негорима ивица с ширина най-малко 0,1 m; не се допуска използването на горими и синтетични трудногорими подови покрития по стълбища, предназначени за евакуация;

2. горимите детайли за оформяне на тавана са до 10 % от неговата обща площ, но не повече от 50 кв. м;

5. стенните облицовъчни материали се предвиждат плътно положени по негорима основа или по горими скари (обработени с дълготрайни огнезащитни състави), а пространството между стените и облицовката се запълва с негорим материал; облицовките се разделят на всеки 50 кв. м с негорими вертикални ивици с широчина най-малко 0,4 m, а от горимите подови покрития - посредством негорим перваз, висок 0,15 m.

(2) Не се допуска използването на горими и синтетични трудногорими материали за облицоване на стени и тавани (а за детски заведения - и на подовете) по пътищата за евакуация, в помещенията на здравни, учебни и детски заведения, в помещения в подземните етажи.

Чл. 12. В сградите, предназначени за употреба или съхраняване на горими материали в количества, по-големи от 100 кг/кв. м, границата на пожароустойчивост на главните конструктивни елементи се определя по таблица № 3.

Таблица № 3

Количество на горимите материали, кг/кв. м	Минимални граници на пожароустойчивост		
	Носещи стени, стени на стълбища и колони	Междуетажни конструкции и покриви без таванска хоризонтална конструкция и разделителни тавански стени	Брандмауери
101-200	4 h 30 min	2 h	5 h
над 200	5 h	3 h	5 h

Глава трета. ПОЖАРОЗАЩИТНИ ПРЕГРАДИ, ПОЖАРНИ СТЪЛБИ И ПЪТИЩА

Раздел I. Общи изисквания

Чл. 13. (1) В зависимост от пожарната опасност и размерите на обектите за създаване на препятствия по пътя на разпространението на пожари в сградите се предвиждат, пожарозащитни прегради: брандмауери, пожарозащитни стени, пожарозащитни

преддверия, пожарозащитни зони и пожарозащитни хоризонтални прегради.

(2) Общата площ на отворите в пожарозащитните прегради не трябва да превишава 25 % от площта на преградите.

Чл. 14. Хоризонталните и вертикалните пожарозащитни прегради, през които преминават тръбопроводи, въздуховоди и кабели, в местата на преминаването се уплътняват с негорими материали, без да се намалява границата на пожароустойчивост на съответната преграда.

Чл. 15. (Изм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.) Допуска се заменянето на пожарозащитни прегради с водни завеси, дренчерни или спринклерни уредби, инсталации за гасене с въглероден двуокис, азот и др. по технологични и други съображения след технико-икономическа обосновка и разрешение от НСПО-МВР.

Раздел II. Брандмауери

Чл. 16. (1) Брандмауерът се проектира от негорими материали (без отвори или с пожарозащитени такива) с граница на пожароустойчивост най-малко 2 h 30 min.

(2) Брандмауери се предвиждат за:

1. разделяне на сградите на части до най-големите допустими площи съгласно чл. 32, 260 и 402;
2. отделяне на складове от категория по пожарна опасност А, Б и В от съседни помещения;
3. намаляване на минималните разстояния между сградите и съоръженията и при блокиране на сгради.

(3) Брандмауерът започва от основите на сградата, като за:

1. производствени сгради и складове пресича вертикално всичките ѝ горими и трудногорими елементи и излиза на 0,6 m над покривното покритие и изпъкващите над него в близост до 2 m части (капандури, оберлихти и др.) при горими и трудногорими покривни конструкции и до покрива при негорими покривни конструкции;

2. жилищни и обществени сгради от всички степени на пожароустойчивост достигат до покривното покритие (керемиди, етерните др.), като пресичат всички горими части на сградата, включително и обшивката.

Чл. 17. В сгради с горими или трудногорими външни стени и стрехи брандмауерите се проектират на най-малко 0,3 m извън стените на стрехите. Такова наддаване не се изисква, ако от двете страни на брандмауера по стрехите и стените (фасадата) се предвижда негорима ивица с обща широчина най-малко 1,8 m. При външни стени от профилирани метални или азбестоциментни листове с горим или

трудногорим пълнеж брандмауерът трябва да ги пресича, без да излиза извън фасадата, като се изпълнява и разделителната негорима ивица.

Чл. 18. Вратите и капците на отворите в брандмауерите трябва да се негорими с граница на пожароустойчивост най-малко 1 h 12 min. Вратите се предвиждат с приспособления за самозатваряне, а прозорците - неотваряеми.

Чл. 19. При проектирането на брандмауери се вземат под внимание и допълнителните натоварвания, които могат да възникнат в резултат на преразпределение на натоварването при едностранни събаряне на носещите конструктивни елементи (ферми, стени, подови и други конструкции) при пожар.

Чл. 20. (1) Ако брандмауерът се предвижда на място, където две крила от една сграда с негорими стени или две отделни сгради с такива стени се долепват под ъгъл, хоризонталното разстояние между най-близките отвори в пресичащите се срещуположни стени на тези сгради трябва да бъде не по-малко от 4 m. В противен случай отворите се защитават с негорими врати и капаци с граница на пожароустойчивост най-малко 45 min.

(2) Изискването по ал. 1 не е задължително за жилищни и административни сгради.

Раздел III. Пожарозащитни стени

Чл. 21. (1) Пожарозащитните стени се проектират негорими, страница на пожароустойчивост най-малко 1 h.

(2) Пожарозащитните стени се предвиждат за разделяне на помещения с производства от различни категории на пожарна опасност.

(3) Вратите и капците на отворите в пожарозащитните стени трябва да бъдат негорими, с граница на пожароустойчивост най-малко 45 min, а вратите - самозатварящи се.

Раздел IV. Пожарозащитни преддверия

Чл. 22. (1) Пожарозащитните преддверия се предвиждат за отделяне на взривоопасни помещения, когато се налага те да имат технологична или друга връзка със съседни невзривоопасни помещения, за създаване на незадимими стълбища във високите сгради и др., като в тях се създава постоянно повишено налягане от 20 Pa.

(2) Пожарозащитните преддверия се проектират от негорими материали, като елементите им трябва да имат граница на пожароустойчивост най-малко 1 h. Отворите за преминаване през тях се защитават със самозатварящи се димогазоуплътнени врати с

граница на пожароустойчивост най-малко 45 min.

(3) Вратите на пожарозащитните преддверия трябва да се отворят към невзривоопасните помещения.

(4) Допуска се вратите на пожарозащитните преддверия да бъдат горими, неостъкдени, ако са предвидени в помещения, в които няма горими материали и не са изложени на действието на огън, взрив или висока температура.

(5) Димогазоуплътнени са машинно обработените врати, при които междината между вратата и касата не превишава 2 mm, а тази между вратата и подовата настилка - 4 mm. За междината с широчина, по-голяма от посочената, се предвижда уплътняване с каучукови, пластмасови или други уплътнители.

Чл. 23. При проектиране в пожарозащитните стени на отвори, които не могат да бъдат противопожарно защитени с врати или капаци, за връзка между съседни помещения с производства от категория В, Г и Д (по таблица № 4 към чл. 31), в местата на отворите се предвиждат пожарозащитни преддверия без врати, с дължина най-малко 4 m, с инсталация за автоматично пожарогасене с обемен разход на вода 1,0 л/с.кв. м от пода на преддверието.

Раздел V. Пожарозащитни зони

Чл. 24. (1) Пожарозащитни зони се предвиждат в сгради от III, IV и V степен на пожароустойчивост, когато това се налага от технологичния процес.

(2) Пожарозащитната зона се проектира като негорима ивица с широчина най-малко 6 m и граница на пожароустойчивост най-малко 1 h и трябва да лежи върху негорими колони или подпори с граница на пожароустойчивост най-малко 2 h 30 min.

(3) Допуска се проектиране на прозорци в пожарозащитните зони, ако те са негорими и отстоят от края на зоната на разстояние най-малко 1,5 m.

Раздел VI. Пожарозащитни хоризонтални прегради

Чл. 25. Пожарозащитните хоризонтални прегради се предвиждат за ограничаване на разпространението на огъня във вертикална посока и се проектират като негорими подови конструкции с граница на пожароустойчивост най-малко 1 h.

Чл. 26. За отворите в пожарозащитните хоризонтални прегради, през които преминават трансмисии, транспортни ленти и др., се предвиждат негорими капаци с граница на пожароустойчивост най-малко 45 min, водни завеси и др.

Таблица № 4

Категории на производството на пожарна опасност	Характеристика на пожарната опасност в зависимост от технологичния процес	Вид на производственото предприятие
1	2	3
А	<p>Производства, свързани с получаване, обработване, употреба и съхраняване на:</p> <p>1. горими газове, с долна концентрационна граница на възпламеняване 10% обемни и по-малко, както и течности с пламна температура до 28° С, включително (бензин, лигроин ацетон, толуол, пиридин, етилов алкохол, дихлоретан, диоксан, етилбензол и др.), ако посочените газове и течности са в количества, които могат да образуват взривоопасни смеси в обем, по-голям от 5% от свободния обем на помещението;</p> <p>2. вещества, запалването или взривяването на които може да последва от въздействието на вода или кислород от въздуха.</p>	<p>Цехове, в които се използват метален натрий или калий, бариев перексид, алуминиева пудра, бял фосфор, баратни и ксантогенаторни цехове и отделения за преестерификация и поликондензация при производството на химични влакна химични цехове, свързани с обработка, получаване и съхраняване на акрилонитрил; производства свързани с употреба, получаване, съхраняване и регенерация на серовъглерод; цехове за първична обработка на нефт и газ (демулсия, стабилизация, сероочистка и др. п.) основни цехове за получаване на синтетичен каучук; водородни и ацетиленови станции; производство на дивинил; химични цехове за ацетатна коприна; бензинови екстракции, цехове за хидриране, дестилация и газоотделяне при производството на течни горива; рекуперация и ректификация на органични разтворители с пламна температура 28° С и по-малко; киселинни и алкални акумулаторни помещения, помпени станции за течности с пламна температура 28° С и по-малко: бояджийски, шприцови и полировъчни помещения; складове за бензин и разтворители; основни цехове за производство на антипиретици; цех за улавяне и разделяне на коксовия газ при коксохимичното производство и др. п.</p>

Б	<p>Производства, свързани с получаване, обработване, употреба и съхраняване на горими газове с долна концентрационна граница на възпламеняване над 10% обемни, течности с пламна температура над 28 до 61 °С включително (керосин, газьол, ксилол, хлорбензол, оцетна киселина, оцетен анхидрид и др.). течности, нагрети при условията на производството над пламната им температура, горими прахове или влакна с долна граница на възпламеняване 65 гр./куб. м и по-малка, ако посочените газове, течности или прахове (влакна) могат да образуват взривопасни смеси в обем по-голям от 5% от свободния обем на помещението.</p>	<p>Цехове, свързани с производство, употреба и съхраняване на целулоид, нафталин, червен фосфор, дифенил калциев карбид, антрацен; цехове за получаване на въглищен прах, както и цехове, в които се отделя производствен въглищен прах; мелници, силози и транспортни съоръжения, съоръжения към тях за взривопасни прахове (брашно, захар, нишесте, прес-прахове, сапунени прахове, соя, сенни брашна, фуражни смеси, пластмасови прахове и др.), станции за промиване и изпарване на цистерни и други съдове за течности с пламна температура над 28 до 61 °С; помпени станции за течности с пламна температура над 28 до 61 °С; отделения за шлифование на дърво и бакелит; цехове за неутрализация с амоняк към амониево-селитреното производство, както и изпарителните отделения на това производство, когато за неутрализация се използва амоняк, производство и съхраняване на спра и други подобни.</p>
---	--	---

<p style="text-align: center;">В</p>	<p>Помещения, свързани с получаване, обработване, употреба и съхраняване на:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. горими течности с пламна температура над 61 °С (анилин, асфалт, мазут, глицерин, етиленгликол, формалин, масла, креозот и др.); 2. горими прахове или влакна с долна граница на възпламеняване над 65 гр./куб. м (прах - цинков, целулозно-лигнинен, ацетилцелулозен, от карбамидформалдехидна смола и др.); 3. течности с пламна температура до 61°С, горими газове и прахове в количества, които не могат да образуват взривоопасни смеси в обем, превишаващ 5% от свободния обем на помещението; 4. твърди горими вещества и материали, негорими материали, опаковани в горима опаковка. 	<p>Дъскорезни, гатерни, дървообработващи, столарски, моделиерски и бъчварски отделения и цехове; трикотажни и шивашки цехове, основни цехове на текстилната, тютюневата и хартиената промишленост; цехове за обработка на памук, лен, коноп и дървесни влакна; производство и съхранение на ацетатни филмови ленти; работилници за трансформатори, разпределителни устройства с прекъсвачи и апаратури, съдържащи над 60 kg масло в едно съоръжение; сушилни, пресувачни и сортировъчни цехове при производството на химични влакна; цехове за обработка на готовия синтетичен каучук (отделения за сушене рязане и опаковане), за обработка на пластмаси; помпени станции за течности с пламна температура над 61 °С; цехове за кристализация, гранулации, изсушаване охлаждане и опаковане на амониева селитра; депа за железопътен подвижен състав, гаражи; хангари; депа за електрокари и други подобни.</p>
--------------------------------------	--	--

Г	<p>Производства, свързани с получаване, обработване или употреба на негорими вещества и материали в горещо, нажежено или разтопено състояние, съпроводжани с отделянето на лъчиста топлина, искри с пламък. Производства, в които течностите, газовете и твърдите материали (прахове) се използват като гориво или в които технологичният процес протича с употребата на открит огън</p>	<p>Леярни и топилни цехове, пещни отделения и помещения с контактни пещи; електромашинни отделения; помещения за регенерация на живак; стъклодувни и др.п.; ковачници; депа за парни машини; цехове за горещо валцуване на метали; помещения за изпитване на двигатели с вътрешно горене; цехове за термично обработване на метали; котелни помещения; разпределителни устройства с прекъсвачи и апаратури, които съдържат до 60 кг включително масло в едно съоръжение; високоволтови съоръжения; помещения монтажно-заваръчни и други подобни.</p>
Д	<p>Производства, свързани с получаване, обработване, употреба и съхраняване на негорими вещества и материали в студено състояние, както и на горими материали с мокри технологични процеси.</p>	<p>Механични цехове за студена обработка на метали (освен магнезиеви сплави), смесване на руда, содово производство (освен пещните отделения), продухвателни и компресорни станции за въздух или други негорими газове; цехове за регенерация на киселини инструментални цехове; студено шамповане и валцуване на метали; добиване и студена обработка на минерали, руди, азбест, сол и други негорими материали; цехове за мокри процеси при текстилната и хартиената промишленост; цехове за преработка на месо, риба, млечни продукти плодове и зеленчуци, помещения за пепел и сгурия, помпени и водоприемни устройства към електростанциите, хлоратни и въгледвуокисни инсталации, водни охладителни кули, помпени станции за негорими течности; отделения за приготвяне и съхраняване на неорганични добавки към амониевоселитреното производство; отделения за съхраняване на негорими киселини и други подобни.</p>

Раздел VII. Пътища за противопожарни цели

Чл. 27. (1) За противопожарни цели се предвижда да се използват всички пътища в обектите.

(2) Пожарните пътища се проектират с трайна настилка.

(3) Пътищата за противопожарни цели около сградите и съоръженията трябва да бъдат склучени.

(4) Допускат се задънени (тупикови) пожарни пътища, завършващи с площадка с размери най-малко 12/12 m, разположени едностранно по цялата дължина на сгради и съоръжения с широчина до 18 m и дължина до 120 m и двустранно - за сгради и съоръжения с широчина от 18 до 60 m и дължина до 120 m.

(5) Пожарните пътища трябва да бъдат с широчина най-малко 3,5 m, като пътищата за обекти с производства от категория А и Б (по таблица № 4 към чл. 31) със застроена площ над 500 кв. м са с широчина най-малко 6 m.

Чл. 28. Проходите за преминаване на противопожарните автомобили през сградите и съоръженията се проектират с широчина най-малко 4 m и височина най-малко 4,5 m.

Чл. 29. Пътищата към водоизточниците, които се използват за противопожарно водоснабдяване, се проектират при водоизточника с обход или площадка с размери най-малко 12/12 m.

Раздел VIII. Външни пожарни стълби

Чл. 30. (Изм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.) (1) Външни пожарни стълби се проектират към всички производствени сгради и закрити складове с височина до корниза, по-голяма от 10 m, които са:

1. вертикални, с широчина 0,6 m - за сгради с височина до 20 m;

2. наклонени под ъгъл, не по-голям от 80° с широчина 0,7 m и с междинни площадки през не повече от 8 m - за сгради с височина повече от 20 m.

(2) Разстоянието между пожарните стълби по периметъра на сградата е не по-голямо от 200 m.

(3) С пожарната стълба се проектира и тръба с диаметър два цола, снабдена в двата края и на всеки етаж с прозоречен отвор със съединители "щорц" и спирателна арматура за нуждите на пожарогасенето. Пожарните стълби се предвиждат на 2 m от нивото на проектната кота на прилежащия терен.

Глава четвърта. ОБЕКТИ С ПРОИЗВОДСТВЕНО ПРЕДНАЗНАЧЕНИЕ

Раздел I. Общи изисквания

Чл. 31. (1) Производствата в зависимост от пожарната им опасност се разделят на пет категории по таблица № 4.

(2) Категорията по пожарна опасност на помещения с различни производства се определя по най-пожароопасните производствени процеси, с изключение на случаите, когато тези процеси се извършват на площ или обем, непревишаващи 10% от общата площ или обем на помещенията, но не повече от 200 кв. м и ако с предвидена локална смукателна вентилация, локална автоматична пожарогасителна инсталация или други подобни, чрез които се отстранява възможността за създаване на местна взривоопасна концентрация и не се допуска разпространяването на пожар извън зоната с по-голяма пожарна опасност или се ликвидира запалването.

Чл. 32. (Изм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.) (1) Броят на етажите, степента на пожароустойчивост и допустимата площ между брандмауерите в производствени и спомагателни сгради в зависимост от пожарната им опасност се определят по таблица № 5.

(2) Подземните етажи се включват в броя на етажите, ако подът на следващия етаж на сградите отстои на повече от 2 m от най-ниската проектна кота на прилежащия им терен.

(3) Когато в междуетажните прегради има технологични отвори с обща площ, по-голяма от 25% от площта на преградите, етажите се приемат като един, чиято площ е равна на разгънатата площ на всички етажи.

Чл. 33. Застроената площ по таблица № 5 за производствени и складови помещения не се ограничава, когато се предвиждат автоматични пожарогасителни инсталации.

Таблица № 5

Категория на производство по пожарна опасност	Допустим брой на етажите	Задължителна степен на пожароустойчивост	Най-голяма допустима площ между брандмауерите, кв. м		
			Едноетажни сгради	Двуетажни сгради	Многоетажни сгради
А	6	I	Не се ограничава	2000	2000
	1	II	5200	-	-

Б	6	I	7800	Не се ограничава	
	3	II		5200	3500
В	Не се ограничава		10500	Не се ограничава	
	6	I		7800	5200
	3	II		2500	2200
	1	III		-	-
	1	IV	1200	-	
Г	Не се ограничава		I и II	Не се ограничава	
	Не се ограничава			I и II	Не се ограничава
Д	3	III	5200		3500
	2	IV	3500	2200	-
	2	V	2200	1200	-

Чл. 34. Допуска се производства от категория Г, свързани с използването на източници, които отделят интензивно лъчиста топлина (огневи, нафтови, темперни и други пещи, топилни помещения за метали, нафтови вани за закалка на стомани, вагрянки, леярни и пр.), да се проектират в едноетажни сгради от III и IV степен на пожароустойчивост с максимално застроена площ съответно 1000 кв. м и 500 кв. м, ако тези производства са спомагателни и не влияят на основното производство на обекта.

Чл. 35. (Изм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.) Употребата на пожаронезащитени метални (стоманени) конструкции, освен в случаите, посочени конкретно в съответните раздели, се допуска:

1. за производствени сгради от категория Д - без ограничения;
2. за едноетажни производствени сгради и помещения от категория Г - с площ до 10 500 кв. м.
3. за всички останали случаи - при осигуряване на автоматична гасителна инсталация.

Чл. 36. (Изм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.) (1) Допуска се съществуващи сгради от III, IV и V степен на пожароустойчивост, с етажност, по-голяма от допустимата по таблица № 5, да се преустройват за производствени, складови и други нужди, като се вземат съответни мерки (осигуряване безопасната евакуация на хората при пожар, допълнителна огнезащита на носещи конструкции на сградите, автоматични инсталации за пожароизвестяване и пожарогасене и др.) и след разрешение на НСПО-МВР.

(2) Допуска се в сгради от I и II степен на пожароустойчивост да се използват дървени колони, облицовани с негорими материали които осигуряват необходимата граница на пожароустойчивост.

Чл. 37. (Отм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.)

Чл. 38. (1) Сградите с производства от категория А и Б се проектират с леки, негорими покриви с изчислително натоварване, не по-голямо от 1,2 кРа.

(2) Допуска се проектиране на монолитни стоманобетонни покриви, ако по тях или по стените на сградите се предвиждат остъклени площи 0,05 кв. м (за сгради с производства от категория А) и 0,03 кв. м (за сгради с производства от категория Б) на 1 куб. м от обема на помещението. Такива отвори се предвиждат и по стените на всеки етаж, когато по технологични изисквания се налага сградите да бъдат многоетажни.

Чл. 39. (Изм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.) Не се допуска проектиране на производства от категория А и производства, свързани с обработка и съхраняване на целулоид, в помещения в подземните етажи.

Чл. 40. (1) Допуска се проектирането на производства от категория А и Б в сгради с друго предназначение, когато това се изисква от технологичния процес, ако са предвидени в:

1. едноетажни сгради - в помещения с най-малко една външна стена;
2. в многоетажни сгради - в най-горния етаж при негорими междуетажни конструкции.

(2) Допуска се проектиране на помещенията по ал. 1 и в по-долни етажи на многоетажни сгради или в средни секции на едноетажни сгради, ако по сградите се предвиди необходимото остъкляване, а на едноетажните сгради - леки покриви съгласно чл. 38.

Чл. 41. (1) Противопожарните разстояния между производствени (промишлени и селскостопански) сгради, съоръжения и закрити складове, както и между производствени и обслужващи сгради, се определят по таблица № 6 в зависимост от степента на пожароустойчивост на сградите и категорията на производство в тях.

Таблица № 6

№ по ред	Степен на пожароустойчивост на сградите и съоръженията и категория на производство по пожарна опасност	Минимално разстояние между сградите и съоръженията, m				
		Производства категория А и Б при степен на пожароустойчивост	Производства от категория В, Г и Д при степен на пожароустойчивост			
			I и II	III	IV	V
1.	I и II с производства от категория А и Б	6	6	8	10	12
2.	I и II с производства от категория В, Г и Д	6	4	4	6	8
3.	III с производства от категория В, Г и Д	8	4	6	8	10
4.	IV с производства от категория В, Г и Д	10	6	8	10	12
5.	V с производства от категория В, Г и Д	12	8	10	12	14

(2) Разстоянието между сградите и съоръженията се определя между най-близките им външни стени, като се увеличава с размера на изпъкналите елементи на сградите, ако те са направени от гориш материали.

(3) Разстоянията се отнасят и за успоредните крила на П- и Ш-образни сгради, ако площта им превишава допустимата съгласно таблица № 5.

(4) При определяне на разстоянието помежду им сградите с пожаронезащитени стоманени конструкции се отнасят към IV степен на пожароустойчивост.

Чл. 42. (Изм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.) Минималните разстояния между сградите не се нормират, ако:

1. площта на две и повече сгради не превишава допустимата между брандмауерите, като се изхожда от най-пожароопасното производство и от сградата с най-ниска степен на пожароустойчивост (ако застроената ѝ площ е до 50% от допустимата за такива сгради);

2. стената на по-високата сграда е брандмауер;
3. стената на по-ниската сграда е брандмауер и покривът ѝ е негорим с минимална граница на пожароустойчивост 1 h;
4. сградите са съоръжени с автоматични инсталации за пожарогасене.

Чл. 43. (Изм. - БСА, бр. 7 от 1994 г.) В помещения с производства от категория А, Б и В, в които технологичният процес е съпроводен с образуване на опасни заряди от статично електричество, в участъците, където има триещи се части, трябва да се поддържа относителна влажност на въздуха най-малко 70% или да се предвижда отвеждане на зарядите.

Чл. 44. Основните конструктивни елементи на безпрозоречни помещения (без естествено стенно прозоречно и покривно осветление или с дълбочина повече от 30 m, измерена от стена с прозоречни отвори) трябва да отговарят на изискванията за сгради от I и II степен на пожароустойчивост.

Чл. 45. (Изм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.) (1) В безпрозоречните помещения (с изключение на тези от категория Д) се проектират димоотводни шахти от негорими материали, с клапани за дистанционно и ръчно задействане на място при пожар, посредством пусково устройство, монтирано на входа на помещенията.

(2) Площта на напречното сечение на димоотводните шахти се проектира най-малко 0,2% от площта на помещението.

(3) Вместо димоотводни шахти се допуска използването на вентилационни инсталации, осигуряващи трикратен въздухообмен.

Чл. 46. (Изм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.) (1) Не се допуска в подземните етажи на сгради с безпрозоречни помещения да се предвиждат производства и складове от категория А и Б.

(2) Допуска се горими твърди материали (текстил, памук, вълна, тютюн, хартия, дървесина и др.) да се поместват в подземните етажи, когато се разделят с негорими стени, в съответствие с изискванията на таблица № 3 към чл. 12, на части с площ, не по-голяма от 1000 кв. м, и с двустранни изходи навън или в коридори, които водят непосредствено навън.

Чл. 47. (1) В двуетажни сгради с безпрозоречни помещения стълбищата на сградите се проектират с естествено осветление.

(2) Допуска се част от вътрешните стълбища да се проектират без естествено осветление, ако техният брой е не повече от половината от всички стълбища в сградата.

Чл. 48. (Отм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.)

Чл. 49. (Изм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.) Оградите на площадките на производствените обекти трябва да бъдат негорими, като за

обекти с площ над 0,5 ha трябва да има не по-малко от два входа с широчина и височина най-малко 4,5 m. При дължина на площадката, по-голяма от 1000 m, по дългата ѝ страна се предвиждат не по-малко от два входа, разстоянието между които не трябва да превишава 1000 m.

Чл. 50. (Отм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.)

Чл. 51. (1) За производства от различни категории по пожарна опасност в една сграда или помещение се предвиждат мероприятия за предпазване от взрив и разпространение на пожар (изключване на възможността за образуване на взривоопасна среда, премахване на източниците за инициране на взрив или запалване, херметизиране на производствените апарати и съоръжения, използване на локално засмукване и на аварийна вентилация, изпълнение на взриво- и пожароопасни работи в защитени кабинни или изолирани камери, използване на автоматично пожарогасене, бързодействащи огнепреградители и клапани, контрол на въздушната среда и др.).

(2) Ако с предвидените мероприятия по ал. 1 не се осигурява безопасността на производството, производствата от различни категории по пожарна опасност се проектират в самостоятелни помещения.

Чл. 52. (Изм. БСА, бр. 1 от 1994 г.) Пътищата и железопътните линии на територията на обектите се проектират само за собствени нужди.

Чл. 53. (Отм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.)

Чл. 54. (1) Апарати и съоръжения с движещи се части във взривоопасни, паро-, газо- и праховъздушни среди и смеси се предвиждат освидетелствани от заводите-производители и снабдени с взривни мембрани с подходящо сечение или с други равностойни устройства за поемане на взривната вълна. Към такива апарати и съоръжения се подвежда пара, азот или друг инертен газ за продухване или за създаване на инертна среда, когато технологичният процес допуска това.

(2) На технологичните апарати, работещи с взривоопасни продукти, се предвиждат предпазни клапани. Извеждането на газовете от предпазните клапани трябва да бъде на височина най-малко 3 m над най-високата точка на сградата или съоръжението в радиус 15 m, но най-малко на 6 m от терена.

(3) Мерните и наблюдателните стъкла на апаратите и съоръженията трябва да са разчетени за максималните температури и налягане, които могат да възникнат в апарата и да са защитени от механични повреди, а монтираните извън корпуса да имат и бързодействащи спирателни устройства.

(4) За тръбопроводи и апарати в границите на технологичните инсталации с производства от категория А, Б, В и Г се предвижда негорима топлоизолация.

Чл. 55. Раздавателните пунктове за смазочни материали, разтворители, лакове, бои и др. се проектират до външни стени на производствените помещения, като се отделят от тях с пожарозащитни стени и негорими врати с граница на пожароустойчивост най-малко 45 min. В тях се предвижда съхраняване на количества, необходими за еднокдневна работа, доставени през изход, водещ непосредствено навън или в коридор.

Чл. 56. (Изм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.) (1) Разходните резервоари (междинни, оборотни, мерници и др.) за леснозапалими и горими течности, разположени в сградите, се предвиждат преливна тръба, с диаметър, не по-малък от 1,5 пъти от захранващата, която да отвежда течностите в основните или аварийните резервоари.

(2) Аварийните резервоари се оразмеряват за обема на най-големи разходен резервоар и се предвиждат на разстояние най-малко 5 m негорими стени с отвори и на 1 m от стени без отвори.

Раздел II. Комуникационни съоръжения (галерии, естакади, асансьори и др.)

Чл. 57. (Изм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.) (1) Галериите и естакадите за транспортиране на леснозапалими и горими течности, газове, прахове, сено, слама, памук, стърготини и други горими материали се проектират от I и II степен на пожароустойчивост.

(2) При използването на стоманени конструкции за галерии и естакади носещите им елементи се защитават до граница на пожароустойчивост най-малко 45 min.

Чл. 58. (1) В галериите и естакадите не се допуска съвместно прокарване на тръбопроводи за течности и газове, при смесването на които се получава взрив или пожар.

(2) Когато газопроводите се проектират съвместно с топлопроводи, трябва да бъдат защитени срещу въздействието на топлината.

Чл. 59. Галериите и естакадите за преминаване на хора и транспортиране на материали се проектират от I и II степен на пожароустойчивост. В тях не се допуска транспортиране на пожароопасни и взривоопасни течности и материали.

Чл. 60. Шахтите и машинните помещения за асансьорите се проектират от негорим материал с граница на пожароустойчивост най-малко 1 h и с негорими врати за машинното помещение.

Чл. 61. (Изм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.) Пред вратите на шахтите и асансьорите в помещения на всички етажи с производства от категория А и Б в подземния етаж - за помещения с производства от категория В, се предвиждат пожарозащитни преддверия с граница на пожароустойчивост най-малко 45 min.

Раздел III. Технологични тръбопроводи за леснозапалими и горими течности и газове

Чл. 62. (Изм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.) Технологичните тръбопроводи се предвиждат негорими в съответствие с действащите норми за проектиране.

Чл. 63. (1) Технологичните тръбопроводи се проектират подземни или надземни, на негорими опори с граница на пожароустойчивост най-малко 45 min за колоните и 30 min за хоризонталните им носещи елементи.

(2) Минималните разстояния от тръбопроводите до сгради и съоръжения се определят по таблица № 7.

Чл. 64. (1) Минималните разстояния от тръбопроводите за транспортиране на природен газ или пропан-бутан като гориво до съседни сгради и съоръжения се определят по: по таблица № 8 - за подземните, таблица № 9 - за надземните и таблица № 10 - при подводното преминаване на тръбопроводите до мостове.

(2) При безканални топлопроводни мрежи разстоянията са както при водопроводите по таблица № 8 (колона 9).

(3) За отделни участъци на трасето при необходимост, а също при преминаване между сгради на газопроводи с налягане до 0,6 МРа се допуска намаляване на разстоянията по таблица № 8 до 50%, ако на тези участъци и на 5 m извън тях газопроводите се предвиждат от безшевни тръби с огънати или шамповани колена, при 100% проверка на заваръчните съединения чрез неразрушаващи методи на контрол и с усилен изолация.

(4) Разстоянието от подземни газопроводи до външните стени на шахти и камери на подземни съоръжения е най-малко 0,3 m, като газопроводите в тези участъци (на не по-малко от 2 m, извън стените на шахтите и камерите) се предвиждат без заварка, от безшевни тръби или в кожуси при 100% проверка на челните заваръчни съединения чрез неразрушаващи методи на контрол.

(5) Минималните разстояния по таблица № 8 са задължителни и при предвиждащо се съвместно прокарване на газопроводи с други подземни комуникации в общ колектор (канал).

(6) Разстоянията в т. 7-12 на таблица № 9 са за газопроводи от всички налягания.

(7) В случаите по т. 12 на таблица № 9, когато подпорите на газопровода превишават височината на стълбовете на електропровода, минималното разстояние между тях се приема най-малко равно на височината на подпорите на газопровода.

(8) Допуска се проектиране на надземни газопроводи по негорими стени и покриви на сгради.

Таблица № 7

№ по ред	Тръбопроводи	Минимални разстояния, m, от тръбопровода по:						
		производствени, спомагателни и обслужващи сгради и съоръжбния	железопътни линии	автомобилни пътища	жилищни, комунално-битови и други сгради	фундаменти на телефонни и електрически стълбове	стволове на дърветата	подземни кабели и проводници
1.	Надземни тръбопроводи и тръбопроводи в подземни и надземни покрити канали и улеи	5*/1	5	1,5	5	1,5**/1,5 пъти височината на стълба	1,5	1
2.	Подземни (закрити в земята) тръбопроводи и засипани със земя или пясък тръбопроводи в надземни или подземни покрити канали и улеи	1	4	1,5	2	0,5	1,5	1
3.	Естакади за тръбопроводи	5	5	1,5	10	1,5**/1,5 пъти височината на стълба	1,5	1

* В числителя е разстоянието до стени с отвори, а в знаменателя - до стени без отвори.

** В числителя е разстоянието до стълбове, които не са част от въздушни електрически линии.

Таблица № 8

№ по ред	Вид на газо-провода	Минимални разстояния, m, до:										въздушни електропроводни линии		
		фунда-менти на сгради	фунда-менти на телефонни стълбове	край на платното на автомобилни пътища	най-близката релса на железопътни линии	най-близката релса на трамвайни линии	ствола на дървета	паро-прово-ди	външни стени на канализационни клонове	канала на топлопроводни мрежи	външни стени на канали за силно-и слабо-токови кабели	до 1 kV	от 1 до 35 kV	над 35 kV
1.	С налягане до 0,005 МРа	2	0,5	1,5	3	2	1,5	1	1	2	1	1	5	10
2.	С налягане от 0,005 до 0,3 МРа	4	0,5	1,5	4	2	1,5	1	1,5	2	1	1	5	10
3.	С налягане включително от 0,3 до 0,6 МРа	7	0,5	2,5	7	3	1,5	1	2	2	1	1	5	10
4.	С налягане от 0,6 до 1,2 МРа	10	0,5	2,5	10	3	1,5	1	5	4	2	1	5	10

Таблица № 9

№ по ред	Наименование на сградите и съоръженията, до които се изискват минимални разстояния от надземни газопроводи	Минимално разстояние, m
1.	Производствени сгради и закрити складове с производства от категория А, Б и В - за газопроводи с налягане по 0,6 МРа	5
2.	Също - за газопроводи с налягане от 0,6 до 1,2 МРа	10
3.	Производствени сгради с производства от категория Г и Д - за газопроводи с налягане до 0,6 МРа	2
4.	Също - за газопроводи с налягане от 0,6 до 1,2 МРа	5
5.	Жилищни и обществени сгради - за газопроводи с налягане до 0,005 МРа	2
6.	Също - за газопроводи с налягане от 0,005 до 0,6 МРа	5
7.	По-близката релса на железопътна и трамвайна линия	3
8.	Бордюр, външен ръб на канавката или основа на насипа на автомобилен път или улица	1,5
9.	Подземни комуникации (водопроводи, канализации, топлофикационни тръби, електрически кабелни блокове) - считано от края на фундамента на подпората на газопровода	1
10.	Огради на откритите електрически подстанции	10
11.	Вагрянки, леярни и други източници на открит огън	10
12.	Въздушни електропроводи (Изм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.)	1,5 пъти височината на стълбовете на електропроводите

Таблица № 10

№ по ред	Характеристика на прехода и моста	Минимално разстояние от моста до газопровода, m	
		срещу течението	по течението
1.	Плавателни замръзващи реки или канали до мостове от всякакъв тип	300	50
2.	Плавателни не замръзващи реки или канали до мостове от всякакъв тип	50	50
3.	Неплавателни замръзващи реки или канали до мостове с повече от един отвор (свод)	300	50
4.	Също - до мостове с един отвор (свод)	20	20
5.	Неплавателни незамръзващи реки и канали и други до мостове от всякакъв тип	20	20

Чл. 65. (Отм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.)

Чл. 66. (1) Не се допуска преминаването на транзитни технологични тръбопроводи под, над и през сгради, съоръжения и инсталации.

(2) Изискването по ал. 1 не се отнася за уравнителни и дихателни тръбопроводи.

Чл. 67. (1) Закритите с плочи канали на тръбопроводи за горими течности и газове се проектират от негорим материал, като през всеки 80 m се предвижда чакълен или пясъчен огнепреградител с дължина най-малко 4 m и с наклон към шахтите.

(2) Не се допускат канали за полагане на технологични тръбопроводи в пометения с производства от категория А и Б. В случаите,

когато това е необходимо по технологични съображения, се предвижда постоянно действаща вентилация.

Чл. 68. (1) Шибърите на тръбопроводите в подземни или полуподземни канали се предвиждат в негорими шахти, отделени от каналите с негорими стени, с граница на пожароустойчивост най-малко 45 min, без отвори.

(2) Изискването по ал. 1 не е задължително за разположените непосредствено до резервоарите основни шибъри на приемно-предавателните тръбопроводи, за шибърите на тръбопроводните отклонения към резервоарите и за шибърите, които са на разстояние до половин диаметър на резервоара.

(3) Допуска се предвиждане на шибърни възли, включително и възли за превключване на помпи, непосредствено до подземните резервоари.

Чл. 69. Не се допуска проектиране на тръбопроводи за горими газове и течности в непроходими тунели.

Чл. 70. (Изм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.) (1) При подземно пресичане с железопътни линии тръбопроводите се предвиждат а кожуси от стоманени тръби под ъгъл, не по-малък от 60° към оста им.

(2) Разстоянието от горната повърхност на кожуха по релсата е най-малко 1 m.

(3) Краищата на предпазните кожуси се проектират най-малко на 5 m от най-близката релса.

Чл. 71. (Изм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.) (1) При подземно пресичане с автомобилни пътища тръбопроводите се проектират в кожуси от стоманени тръби под ъгъл, не по-малък от 60° към оста на пътя.

(2) Разстоянието от горната повърхност на кожуха до платното на пътя е най-малко 0,5 m за пътища с настилка от чакъл и 0,25 m за пътища с настилка от бетон, асфалт или паваж.

(3) Краищата на кожусите се проектират най-малко на 2 m от края на пътното платно.

Чл. 72. (Изм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.) При въздушно пресичане с железопътни и автомобилни пътища от републиканската пътна мрежа и улици тръбопроводите за ЛЗТ и ГТ се проектират със защитен метален улей под тях или в метален кожух, които излизат най-малко на 15 m от оста на най-крайния железопътен коловоз и най-малко на 10 m от края на пътя.

Чл. 73. (1) Минималната светла височина на надземните технологични тръбопроводи трябва да бъде:

1. над неелектрифицирани железопътни линии - 5,6 m;
2. над електрифицирани железопътни и трамвайни линии - 7,3 m;
3. над автомобилни пътища - 5,5 m;
4. над тролейбусни линии - 7,3 m;

5. над пешеходни алеи - 2,2 m;

(2) Опорите на тръбопроводите в участъка на пресичане с железопътни линии се проектира г на разстояние най-малко 3 m от най-близката релса на най-близкия коловоз.

Чл. 74. Не се допуска в местата на пресичането на тръбопроводите с железопътни линии и автомобилни пътища да се предвиждат шибъри, водосъбиратели, салникови компенсатори, фланцови и други подобни монтажни възли.

Чл. 75. При проектиране на многоетажни технологични естакади за тръбопроводи се предвижда:

1. тръбопроводите с агресивни среди да се разполагат на най-долния хоризонтален ред;
2. ацетиленопроводите да се разполагат в краищата на най-горния хоризонтален ред;
3. кислородопроводите, при съвместно полагане с тръбопроводи за масло и продукти, предизвикващи взрив при взаимодействие с кислорода, да се разполагат на противоположните страни на хоризонталните редове;
4. неизолирани тръбопроводи за втечнени газове и тръбопроводи, транспортиращи горещи продукти, да се разполагат на противоположните страни на естакадата.

Чл. 76. При проектиране на технологични естакади между две технологични инсталации разстоянието от естакадата до обслужваната от нея инсталация не се нормира, а до другата инсталация е най-малко 5 m.

Чл. 77. На всеки 300 m от дължината на технологичната естакада се предвиждат най-малко по две стълби.

Чл. 78. (Изм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.) Над технологичните тръбопроводи (без подземните), преминаващи под въздушни електрически линии, открити естакади за твърди материали или въжени линии, се предвиждат негорими защитни съоръжения, излизаци най-малко на 5 m извън тях.

Чл. 79. По тръбопроводите над и под всички пътища се предвиждат само заварени съединения.

Чл. 80. (1) По тръбопроводите за течности, нагreti над 200°C, и за втечнени и други горими газове независимо от температурата им се предвижда стоманена спирателна арматура.

(2) Допуска се чугунена спирателна арматура по тръбопроводи за течности, нагreti до 200°C и налягане до 1 МРа, с изключение за втечнени газове, ако тя е изчислена за условно налягане 1,6 МРа и за температура 300°C.

(3) Допуска се използването на чугунена арматура при наливно-изливни естакади за всички течности с изключение на тези за

втечнени газове.

Чл. 81. (Изм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.) При входа на тръбопроводите в помещенията се предвижда арматура за аварийно изключване.

Чл. 82. Аварийните тръбопроводите от технологичните инсталации към аварийните резервоари се проектират с постоянен едностранен наклон, с технологично възможните минимални отклонения и без спирателна арматура по цялата си дължина с изключение на задвижките, монтирани на отклоненията към апаратите.

Чл. 83. (Отм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.)

Чл. 84. Не се допуска проектиране на тръбопроводите за транспортиране на пожаро- и взривоопасни вещества през обслужващи (битови и административни) сгради, разпределителни устройства, помещения за електрически съоръжения, контролно-измервателни прибори и вентилационни камери.

Чл. 85. (Изм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.) (1) Изолацията на тръбопроводите се проектира от негорими материали.

(2) Допуска се трудногорима топлоизолация на тръбопроводите, разположени извън сградите, откритите инсталации и съоръжения, ако повърхностният ѝ слой е негорим и през 50 m е прекъсната с негорими зони с дължина най-малко 3 m.

Раздел IV. Помпени станции за леснозапалими и горими течности

Чл. 86. (1) Помпените станции за леснозапалими и горими течности се проектират в самостоятелни сгради от I и II степен на пожароустойчивост.

(2) Допуска се предвиждането на помпените станции в едноетажни сгради и навеси от негорими материали без необходимата степен на пожароустойчивост по ал. 1.

(3) Допуска се пристрояване или встройка на помпени станции на първия етаж в производствени сгради от I и II степен на пожароустойчивост.

(4) Не се разрешава общоиндустриални помпени станции и тези на складове от I категория по чл. 281 за леснозапалими и горими течности да се встройват или пристрояват към производствени сгради.

(5) Допуска се към калканните стени на помпени станции с граница на пожароустойчивост най-малко 2 h 30 min да се пристрояват въздушни и амонячни компресорни; трафоподстанции с напрежение до 10 kV; помещения за електрически и контролни

прибори при спазване изискванията на чл. 825; битови и санитарни възли само за обслужващия помпените станции персонал.

(6) Допуска се проектирането на помпени станции на открити площадки, като помпените станции на открито с не повече от две помпи се считат за технологични съоръжения и за тях не са в сила изискванията на този раздел.

Чл. 87. Подовете на помпените станции се проектират от негорими непросмукващи материали, като подовете на станциите за леснозапалими течности трябва да са и искронеобразуващи.

Чл. 88. (1) Помещенията (отделенията) на помпените станции се проектирате дължина, не по-голяма от 90 m. Помещенията с по-големи дължини се разделят с негорими стени с граница на пожароустойчивост най-малко 60 min.

(2) Помпите за горещи продукти с температура 250°C и повече се отделят с негорима стена с граница на пожароустойчивост най-малко 1 h от помпите за ненагрети продукти, като всички отвори за преминаване на тръбопроводи през стената между двете помещения се уплътняват.

Чл. 89. В помпените станции за течности с пламна температура 61°C и по-малко се допускат двигатели с вътрешно горене и електрически двигатели в нормално изпълнение, ако са отделени от помпите с негорима стена с граница на пожароустойчивост най-малко 1 h 30 min, без отвори, със салниково уплътнение през стената.

Чл. 90. За транспортиране на леснозапалими течности се предвиждат безсалникови и мембранни помпи или помпи със салниково устройство, изключващо пропускане на продукт (течност).

Чл. 91. Допуска се проектирането на помпи под технологичните етажерки, ако се предвиди дистанционното им спиране от безопасно място извън етажерката, а за прекратяване подаването на леснозапалимите и горимите течности по тръбопроводите, на разстояние от 15 до 50 m от помпите се предвижда допълнителна спирателна арматура.

Чл. 92. (1) Всички тръбопроводи, свързващи технологичната апаратура с помпите, се предвиждат с допълнителна спирателна арматура, разположена извън помпените станции, срещу стени с отвори на разстояние до 50 m.

(2) Не се изисква допълнителна спирателна арматура при наличие на спирателна арматура непосредствено до апарати, разположени на разстояние, не по-голямо от 50 m до помпените станции.

Чл. 93. (1) Спирателни арматури (шибърни възли и др.), разположени извън сградите, се предвиждат най-малко на 3 m от помпената станция и другите сгради и съоръжения.

(2) Допуска се проектиране на спирателна арматура в непосредствена близост до плътни стени на сградите.

Чл. 94. При проектиране на спирателна арматура в пристройки към помпената станция пристройките трябва да са отделени от помпената станция с пожарозащитна стена без отвори и да имат самостоятелен изход навън.

Чл. 95. (1) В помпените станции за суровина и готова продукция, ако броят на основните работни помпи е не повече от 6 за леснозапалими и 10 за горимите течности, се допуска спирателните арматури да се проектират в едно помещение с помпите. В местата на спирателната арматура се предвижда канавка за отвеждане на течностите в промишлената канализация посредством хидравличен затвор. Когато не е възможно изпускането на течностите в промишлената канализация, се предвижда събирателна закрыта шахти с възможност за изпомпване на течността.

(2) В зависимост от транспортираните продукти в помпените помещения се предвижда измиване на разлети продукти (посредством топла или студена вода, пара и др.).

Чл. 96. (1) Транспортирането на леснозапалими и горими течности под налягане се предвижда посредством инертен газ.

(2) Допуска се използването на сгъстен въздух за транспортиране на леснозапалими и горими течности под налягане от съдове с вместимост, не по-голяма от 0,2 куб. м.

Раздел V. Компресорни станции за горими газове и газорегулаторни пунктове

Чл. 97. Отворите за тръбопроводите, които свързват машинната зала на компресорни за горими газове и газодувни цехове (отделения) с други помещения, се проектират газоплътнени.

Чл. 98. В газовите и въздушните компресорни и газодувни станции не се допуска проектиране на апаратури, конструктивно несвързани с компресорите или газодувките.

Чл. 99. В сградите на компресорните и газодувните станции се допуска предвиждане на разходни съдове за масло с обща вместимост, не по-голяма от запаса за три денонощия, ако тези съдове са в помещение, отделено от компресорната или газодувната уредба с негорима стена без отвори, с граница на пожароустойчивост най-малко 2 h 30 min.

Чл. 100. В помещенията за разходните съдове се допускат резервоари за събиране на отработеното картерно масло с вместимост, непревишаваща общата вместимост на картерите на най-голямата машина и нейния двигател.

Чл. 101. (1) Сборните газови колектори за засмукване и нагнетяване се проектират извън сградите, освен когато технологията налага да бъдат разположени в помещение (когато е възможно отделяне и замръзване на кондензата и т. н.).

(2) За изключване на всеки агрегат от сборния газов колектор се предвижда спирателна арматура, разположена на смукателните и нагнетателните тръбопроводи.

Чл. 102. Газопроводите, свързващи компресорите или газодувките с другите цехове, се проектират с допълнителна спирателна арматура извън станцията за бързо изключване на агрегатите от външната мрежа.

Чл. 103. Компресорите и газодувките трябва да имат средства за аварийна сигнализация и блокировки.

Чл. 104. Разстоянието от сепараторите и другите съоръжения, разположени извън компресорната, е най-малко 2 m до стени без отвори и 4 m - до стени с отвори.

Чл. 105. (1) Минималните разстояния на оградени отделностоящи газоразпределителни пунктове до сгради и съоръжения се определят по таблица 11.

(2) Минималните разстояния по таблица № 11 са задължителни и за шкафните газорегулаторни пунктове, монтирани на отделни стълбове, и за газорегулаторните открит тип.

Таблица № 11

№ по ред	Газорегулаторни пунктове с налягане на газа при входа	Минимално хоризонтално разстояние, m, до:			
		сгради и съоръжения	най-близката релса на железопътни и трамвайни линии	автомобилни пътища	въздушни електропроводи
1.	До 0,6 МРа	10	10	5	Не по-малко от 1,5 пъти височината на стълба
2.	От 0,6 до 1,2 МРа	10	15	8	-"

Чл. 106. (Изм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.) Газорегулаторните пунктове и инсталации се проектират в съответствие с изискванията на Наредба № 21 за устройство и безопасна експлоатация на газови съоръжения и инсталации (ДВ, бр. 57 от 1990 г.).

Раздел VI. Хладилници и хладилни инсталации

Чл. 107. (1) Хладилниците и хладилните инсталации се проектират в сгради от I и II степен на пожароустойчивост.

(2) Допуска се тяхното пристрояване или встройка до или в други сгради, ако са отделени от тях с негорими стени с граница на пожароустойчивост най-малко 2 h 30 min.

Чл. 108. Броят на етажите и застроената площ между брандмауерите се определят по таблица № 5 към чл. 32 в зависимост от категорията на пожарната опасност и степента на пожароустойчивост.

Чл. 109. (Изм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.) (1) Машинните отделения се проектират в едноетажни самостоятелни или пристроени към основните корпуси сгради или помещения най-малко от II степен на пожароустойчивост.

(2) Не се допуска проектиране на спомагателните апарати и тръбопроводи от хладилната инсталация (охладители, ресивери, сборници с течен амоняк, маслоотделители и др.) в подземните етажи под машинните отделения.

Чл. 110. (Изм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.) (1) Топлинната изолация на хладилните камери се разделя с пожарозащитни пояси поетажно и на части (хоризонтално и вертикално) с площи, не по-големи от 1000 кв. м при горима и 2000 кв. м при трудногорима изолация.

(2) Горимата топлоизолация допълнително се огнезащитава с негорими материали (негорима мазилка с дебелина най-малко 10 mm, негорими плочи или листов материал и др.) с граница на пожароустойчивост най-малко 30 min.

(3) Трудногоримата топлоизолация допълнително повърхностно се огнезащитава с негорими материали с граница на пожароустойчивост най-малко 15 min.

(4) Пожарозащитните пояси се проектират от негорими материали с широчина най-малко 0,5 m и дебелина най-малко, колкото на топлоизолационния слой.

(5) Допуска се изграждането на хладилни камери от незащитени метални конструкции и трислойни панели, състоящи се от 2 пласта ламарина с вътрешен слой от самозагасващ, топлоизолационен материал без пожарозащитни пояси, при следните условия:

1. общата площ на камерите да бъде до 2000 кв. м;
2. отделянето на камерите от останалите помещения на хладилника да става посредством пожарозащитни прегради;
3. панелите да се проектират самоносещи, окачени, като металната конструкция се предвиди извън хладилните камери.

Чл. 111. Допуска се технологичните тръбопроводи и въздуховоди, които преминават през хладилните камери, да се проектират с горими или трудногорими топлоизолационни материали, ако в местата на преминаването им през стени, междуетажни и тавански прегради топлоизолацията се прекъсне с негорими материали.

Раздел VII. Ацетиленови уредби и складове за карбид

Чл. 112. Според количеството на произведения газ ацетиленовите уредби се разделят на три категории;

1. I категория - уредби за ниско налягане, при които произведеният ацетилен е с налягане до 5 кРа и с производителност до 0,5 куб. м/ч;
2. II категория - уредби за средно налягане до 50 кРа и с производителност до 1,5 куб. м/ч;
3. III категория - уредби за високо налягане до 150 кРа и с производителност по-голяма от 1,5 куб. м/ч.

Чл. 113. (1) Допуска се генераторите на ацетиленови уредби от I и II категория да се предвиждат в работните помещения, като тези от II категория се проектират в самостоятелна негорима кабина към външна стена, с лек покрив или с взривна мембрана, или клапа, с вход за генератора извън работните помещения и с негорима врата, отваряща се навън. Стените на кабините трябва да бъдат негорими и да достигат до покрива, като пресичат всички горими и трудногорими конструкции и материали.

(2) Не се допуска предвиждането на генератори под жилища, в помещения с производства, отделящи вещества, които с ацетилена образуват самовъзпламеняващи се смеси, в котелни помещения и в близост до места, където се засмуква въздух.

Чл. 114. (Изм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.) (1) Ацетиленовите генератори от III категория (централни уредби) се проектират в края на отредения терен за обекта, в самостоятелни едноетажни сгради от I или II степен на пожароустойчивост с лек негорим покрив на минимално разстояние от:

1. сгради и съоръжения с производства с открит огън (доменни и мартенови пещи, термични и ковашки цехове и др.) - 50 m;
2. открити електрически подстанции, котелни, от местата за засмукване на въздух от компресорни станции и смукателни вентилации с общозаводско предназначение - 30 m;
3. жилищни зони или сгради - 30 m;
4. други сгради от I, II и III степен на пожароустойчивост - 10 m;
5. други сгради от IV и V степен на пожароустойчивост - 15 m;
6. открити складове и навеси за горими материали - 20 m;
7. оста на железопътни линии за редовно движение - 20 m;
8. оста на маневрени и вътрешнозаводски железопътни линии - 15 m;
9. края на автомобилни пътища от републиканската мрежа и улици - 10 m;

10. края на автомобилни пътища на територията на предприятието - 5 m;
11. кислородни станции - по таблица № 6 към чл. 41;
12. складове за леснозапалими и горими течности, втечнени и сгъстени горими газове - съгласно изискванията на съответния раздел на глава десета.

(2) За покривната конструкция на ацетиленови уредби от I и II категория се допуска употребата на горими материали, измазани с негорима мазилка с дебелина най-малко 20 mm.

Чл. 115. (Изм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.) Ацетиленови разпределителни уредба с разход над 15 куб. м/ч се проектират в самостоятелни сгради от I и II степен на пожароустойчивост. В сградите се допуска съхраняването на бутилки с кислород в отделни помещения за едноменна работа.

Чл. 116. За ацетиленови станции и разпределителни уредби с разход на ацетилен над 15 куб. м/ч на територията на производствените предприятия се предвижда решетъчна негорима ограда на минимално разстояние 6 m от сградите и съоръженията на станцията и разпределителната уредба.

Чл. 117. (1) Генераторните помещения се проектират влагозащитени и с естествена вентилация, като прозорците се предвиждат на северната страна, с матирани или боядисани в бяло стъкла.

(2) Подът и вратите на генераторните помещения се проектират искронеобразуващи.

Чл. 118. (1) Газопроводите, които хранват отделните заваръчни постове, се предвиждат на височина 2,5 m от пода, като газопроводът за кислорода се поставя най-малко на 0,25 m под този за ацетилен.

(2) Не се допуска преминаване на газопроводите през дымоотводни канали, в канали с електропроводи, паропроводи и др.

Чл. 119. (1) При проектиране на газопроводите в подземни канали през 50 m по дължина на газопровода се предвиждат контролни шахти.

(2) Газопроводите се проектират само със заварки, като фланцови съединения се допускат в контролните шахти.

Чл. 120. (1) Допуска се проектирането в генераторните помещения на ацетиленови газголдери с постоянен обем и единична или обща вместимост, не по-голяма от 5 куб. м или с променлив обем и единична или обща вместимост, не по-голяма от 20 куб. м.

(2) Газголдерите с единична или обща вместимост, по-голяма от посочената в ал. 1, но не по-голяма от 100 куб. м, се допускат в сградата на ацетиленовата уредба, предвидени в самостоятелно помещение, отделено с негорими стени и с непосредствен изход навън.

(3) Газголдери с обем над 100 куб. м се проектират извън сградите на ацетиленовата уредба на разстояние от околните сгради и

съоръжения по таблица № 38.

Чл. 121. (1) Минималните разстояния от складовете за карбид до съседни сгради и съоръжения, с изключение на тези на ацетиленовите уредби, се определят по таблица № 6 към чл. 41, като складовете се отнасят към производство от категория Б.

(2) Разстоянията от складовете за карбид до сградите на ацетиленовите уредби не се нормират.

(3) Разстоянието от ямите за карбидна каша до ацетиленовите уредби и съседните сгради е най-малко 10 m. Допуска се проектиране на ямите за карбидна каша и непосредствено до ацетиленовите уредби, ако стената е плътна, с граница на пожароустойчивост най-малко 2 h 30 min.

Чл. 122. (1) В сгради за генераторни уредби от III категория с производителност над 20 куб. м/ч се допуска междинен склад за карбид. Между помещението на генераторите и междинния склад се предвижда помещение за отваряне на варели с негорими врати към генераторното помещение и склада.

(2) Междинният склад се оразмерява за съхраняване на карбид само за едно денонощие, но не повече от 3000 kg.

(3) Допуска се за уредби с по-малка производителност от 20 куб. м/ч варелите да се отварят в междинния склад.

Чл. 123. В отделни помещения към ацетиленовите станции и основните складове за калциев карбид се допуска съхраняване на не повече от 100 пълни с кислород бутилки, ако тези помещения са отделени от останалите с брандмауери с изход навън.

Чл. 124. (1) В самостоятелните складове и складовете към пълначните станции се допуска съхраняване до 3000 четридесетлитрови бутилки, пълни с ацетилен.

(2) Складовете се проектират отделно за пълни и празни бутилки на секции за по 500 бутилки, разделени с брандмауери и със самостоятелни изходи навън.

(3) Ако общото количество на пълните и празните бутилки е по-малко от 100 броя, допуска се за съхраняването им да се проектира едно помещение, отделено от другите с плътна негорима преграда с височина най-малко 1,5 m.

Раздел VIII. Кислородни станции и уредби

Чл. 125. (1) Кислородните станции се проектират като едноетажни самостоятелни сгради от I и II степен на пожароустойчивост и се отнасят към производства от категория Б.

(2) Допуска се да се проектират встроени или пристроени станции с производителност до 60 куб. м/ч към производствени едноетажни сгради от I и II степен на пожароустойчивост с производства от категория В, Г и Д, ако са на външни стени, отделени от

останалите помещения с плътни негорими стени и с изходи навън.

Чл. 126. (1) Кислородни разпределителни уредби с разход над 30 куб. м/ч се проектират в сгради от I или II степен на пожароустойчивост.

(2) Допускат се уредби с разход на кислород до 30 куб. м/ч в самостоятелни помещения или пристройки към сгради от III степен на пожароустойчивост, ако са отделени с пожарозащитна стена.

Чл. 127. (1) Допускат се газголдери с общ обем до 40 куб. м и налягане до 20 МРа в кислородни станции и в помещения за пълнене на кислородни бутилки, ако са в самостоятелно негоримо помещение с най-малко една външна стена и с изход навън.

(2) Газголдери с обем и налягане, по-големи от тези по ал. 1, се предвиждат в отделни сгради от I и II степен на пожароустойчивост, на минимални разстояния от сгради и съоръжения по таблица № 6 към чл. 41.

Чл. 128. Минималните разстояния от кислородните станции и станциите за пълнене на бутилки (без помещенията към тях за съхраняване на пълни бутилки) до сгради и съоръжения се определят по таблица № 6 към чл. 41.

Чл. 129. (Изм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.) (1) Минималните разстояния от кислородни станции и станции за пълнене на кислородни бутилки със складове за пълните бутилки в тях, както и от самостоятелни открити и закрити складове за пълни бутилки, до сгради, съоръжения и пътища, се определят по таблица № 12.

Таблица № 12

№ по ред	Капацитет на отделението за пълни бутилки	Минимално разстояние до сгради и съоръжения, m
1.	До 500 бутилки включително	10
2.	От 501 до 1500 включително	15
3.	Повече от 1500	20
4.	Независимо от капацитета на склада до:	
	а) жилищни сгради	50
	б) сгради за масово събиране на хора	100
	в) оста на железопътни линии за редовно движение	20
	г) вътрешнозаводски железопътни линии	5
	д) автомобилни пътища от републиканската пътна мрежа и улици	10
	е) вътрешнозаводски пътища	2

(2) Допуска се в станции, проектирани само за бутилки, да се съхраняват до 12 000 бутилки. Ако в сградата се предвиждат други производства, броят на бутилките не трябва да бъде по голям от 4000.

(3) Допуска се под негорими самостоятелни навеси да се съхраняват до 250 бутилки, отделени с негорима ограда (включително метална мрежа) с височина най-малко 1,6 m.

(4) Под негорими навеси или шкафове до стени без отвори на сгради от I, II и III степен на пожароустойчивост се допуска съхраняване до 80 бутилки, а до сгради от IV и V степен на пожароустойчивост - до 12 бутилки в метални шкафове.

(5) Допуска се да се съхраняват до 20 бутилки в сгради с друго предназначение, ако помещението е отделено от съседните с негорими стени, с непосредствен изход навън и с остъклени площи най-малко 0,03 кв. м на 1 куб. м от обема му.

(6) В производствени цехове от категория Д се допуска съхраняване на групи по 12 бутилки при разстояние между групите най-малко 24 m.

(7) Допуска се предвиждането на железопътни клонове за пълнене на течен кислород в цистерни и за товарене на пълни бутилки на габарит до съответните сгради.

Чл. 130. (1) Разстоянието от мястото на въздуховземането за кислородни станции до ацетиленови уредби или сгради, които отделят в атмосферата ацетилен, е най-малко 300 m при минимално съдържание на ацетилен във въздуха в точката на засмукването му 0,25 куб. м/куб. м въздух.

(2) Допуска се от въздухоразделителните инсталации да се изхвърлят продукти в атмосферата най-малко на 2 m над билото на покрива и на 20 m от местата за засмукване на чист въздух.

Раздел IX. Канализация за химически замърсени води с леснозапалими и горими течности

Чл. 131. (1) За отпадъчните води, съдържащи леснозапалими и горими течности, се предвиждат пречиствателни или събирателни шахти.

(2) Когато се проектира промишлена канализация, отвеждаща отпадъчните води в съответни пречиствателни съоръжения, шахтите, изисквани по ал. 1, не са задължителни.

Чл. 132. (Изм. - БСА. бр. 1 от 1994 г.) (1) Промислената канализация с отпадъчни води, съдържащи леснозапалими и горими течности, се предвижда на минимално разстояние:

1. от проходими тунели - 3 m;
2. от външните стени на помещения в подземни етажи - 6 m;
3. от клоновете на битовата (фекална) канализация - 3,5 m.

(2) В случаите, когато разстоянията по т. 3 на ал. 1 не могат да се спазят, битовата (фекалната) канализация се проектира от стоманени тръби, свързани помежду си чрез заварка.

Чл. 133. Не се допуска свързването на битовата (фекалната) канализация и санитарните възли към промишлената канализация.

Чл. 134. (1) Дъждовните води от площадките на технологичните инсталации, обваловките на резервоарите, наливно-изливните устройства и други места, на които тези води могат да бъдат замърсени с леснозапалими и горими течности, както и водите след измиване на площадките и канавките, се отвеждат в промишлената канализация.

(2) Допуска се отвеждане на условно чисти дъждовни води и в дъждовната канализация, ако се предвиди спирателна арматура (в затворено положение) и хидрозатвор.

Чл. 135. (1) Промислената канализация се проектира закрыта от негорими материали и се изчислява за поемане на промишлените отпадъчни води, дъждовните води, отвеждани в нея, и 50% от пожарния разход (ако последният е по-голям от изчислените количества дъждовна вода).

(2) Разчетният разход на дъждовните води от обваловките на резервоарния парк или водата за охлаждане на резервоарите през време на пожар се определя при регулиран отток, като се изхожда от условията за отвеждане на тези води в промишлената канализация в продължение на 24 h.

Чл. 136. Ревизионните и хидрозатворните шахти, включително и капаците им, както и всички съединителни връзки на промишлената канализация, се предвиждат с повишена херметичност (недопускащи пропускане на пари и течности към околното пространство).

Чл. 137. (Изм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.) (1) Хидравлични затвори се предвиждат на всички отклонения от помещения и площадки с технологична апаратура, площадки на групи или отделностоящи резервоари, помещения за шибърни възли, групи апарати, помпени станции за леснозапалими и горими течности, лаборатории, наливно-изливни естакади, нефтозадържатели и други подобни.

(2) Хидравличните затвори се предвиждат през не повече от 250 m по промишлената канализация.

Чл. 138. На отвеждащите клонове за дъждовните води и водните количества при пожарогасене от обваловките се предвиждат спирателна арматура и хидравличен затвор извън обваловката.

Чл. 139. За да се избегна разпространяването на огъня в промишлената канализация и по самотечната мрежа на водата от

барометричните кондензатори, по тях се предвиждат хидравлични затвори в шахти с височина на водния стълб във всеки затвор, не по-малка от 0,25 m.

Чл. 140. (1) На самотечната мрежа за гореща вода на обратното водоснабдяване от всички системи, освен самотечната мрежа за водата от барометричните кондензатори, се предвиждат шахти с хидравлични затвори;

1. извън площадките на технологичните инсталации - на изхода на горещата вода от инсталацията и преди нефтоотделителя;
2. в границите на площадките на технологичните инсталации - на всички отклонения от сградите и апаратите.

(2) За останалите участъци на самотечната мрежа за гореща вода на обратното водоснабдяване не се изисква проектиране на шахти с хидравлични затвори.

Чл. 141. За всички производствени и други отпадъчни води, отвеждани чрез промишлената канализация и съдържащи лесно запалими или горими течности, се проектират пречиствателни съоръжения.

Чл. 142. (Изм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.) (1) Задържателите за леснозапалими и горими течности (нефтозадържателите) се проектират открити (без покрития).

(2) Допускат се закрити задържатели, покрити със сглобяеми стоманобетонни елементи, въз основа на технико-икономическа обосновка.

Чл. 143. (Изм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.) (1) Разстоянието между два задържателя или между задържател и други пречиствателни съоръжения за отпадъчни води трябва да бъде най-малко 10 m; между задържател и резервоар с уловени леснозапалими и горими течности или между задържател и помпена станция, която обслужва задържателя - най-малко 20 m; между задържател и технологична инсталация или резервоари за леснозапалими и горими течности - най-малко 30 m.

(2) Посочените разстояния по ал. 1 се намаляват за закрити задържатели с вместимост от 50 до 100 куб. м - с 50% и с вместимост до 50 куб. м - със 75%.

(3) Допуска се задържатели с пропускателна способност, не по-голяма от 15 l/s, да се обединяват в един блок със събирателните резервоари за улавяне на леснозапалими и горими течности и помпените станции към тях.

Чл. 144. (Изм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.) (1) Преди и след задържателите и на разстояние най-малко 10 m от тях на канализационната мрежа се предвиждат хидравлични затвори.

(2) За отвеждането на уловените леснозапалими и горими течности от няколко задържателя в общ колектор на всяко присъединение към колектора се предвижда хидравличен затвор.

Чл. 145. (Изм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.) (1) Задържателите се изграждат от негорими материали с обща повърхност, не по-голяма от 2000 кв. м, и с дължина на една от страните не по-голяма от 40 m.

(2) Височината на стените на задържателя от нивото на течността в него до върха на стената трябва да бъде най-малко 0,5 m.

(3) Задържателите се ограждат с негорима ограда, висока най-малко 1 m.

Чл. 146. (Изм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.) (1) Задържателите се състоят не повече от две паралелно работещи секции с широчина на всяка най-малко 6 m. Индивидуални (местни) задържатели в отделни случаи се допускат едносекционни.

(2) Когато резервоарният парк е свързан с канализация, се предвижда аварийен резервоар или открити котловани на разстояние най-малко 30 m от задържателите, с вместимост, не по-малка от вместимостта на най-големия резервоар за леснозапалими и горими течности, но не по-голям от 20 000 куб. м.

(3) Допуска се за подземните аварийни резервоари разстоянието по ал. 2 да се намали на 15 m.

Чл. 147. Сградите на помпените станции за производствени отпадъчни води, съдържащи леснозапалими и горими течности, трябва да бъдат от I или II степен на пожароустойчивост.

Чл. 148. Минималните разстояния от външните стени на приемните резервоари към помпените станции за производствени отпадъчни води, съдържащи леснозапалими и горими течности, са най-малко:

1. до сградата на помпената станция - 10 m;

2. до други сгради и съоръжения - 20 m;

3. до жилищни или обществени сгради - 100 m.

Чл. 149. (1) Метантанковете се проектират оградени и на разстояние най-малко 20 m до основните съоръжения на пречиствателната станция, автомобилните пътища и железопътните линии.

(2) Допуска се блокиране на метантанкове с помпени станции, ако са отделени с брандмауер.

(3) Топлинната изолация на метантанковете се проектира негорима.

Глава пета. ЕВАКУАЦИЯ НА ХОРА ОТ СГРАДИ И ПОМЕЩЕНИЯ

Чл. 150. (Изм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.) (1) Евакуационни пътища са стълбищата, коридорите, фойетата, кулоарите и др., които са незадимими и осигуряват безопасното придвижване на хора към евакуационните изходи. По пътищата за евакуация се предвиждат знаци, указващи посоката на движение.

(2) Асансьорите и другите механични средства за придвижване на хора не се считат за евакуационни пътища.

(3) Допуска се ескалаторите да се считат за неподвижни открити стълбища.

Чл. 151. (Изм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.) (1) За осигуряване на безопасна евакуация на хората при пожар в сградите се предвиждат евакуационни изходи.

(2) Евакуационни са изходите:

1. от помещения на първия етаж, водещи непосредствено навън или в коридор, вестибюл и стълбище със самостоятелен изход навън;

2. от помещенията на всички етажи (освен първия) в коридор или проход, водещ към стълбище или непосредствено в стълбище със самостоятелен изход навън или през вестибюл, отделен от съседните коридори с преградни врати;

3. от едно помещение в друго на същия етаж, които имат изход съгласно изискванията на т. 1 и 2 и в тях не се осъществяват производства от категория А и Б;

4. в сгради с десет и повече етажи или с височина над 30 m - водещи в незадимими стълбища с непосредствен изход навън или през вестибюл, балкон или галерия.

(3) На евакуационните изходи в сградите и помещенията за масово събиране на хора се предвиждат брави тип "антипаник".

Чл. 152. През съседни помещения с производства от категория В се предвиждат не по-малко от два евакуационни изхода, като всеки от тях води в отделно изолирано помещение с непосредствен изход навън или в коридор, вестибюл и стълбище с непосредствен изход навън.

Чл. 153. (Изм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.) (1) Броят на евакуационните изходи и стълбища на сгради и помещения се определя в зависимост от необходимата сумарна широчина, допустимата дължина на евакуационния път и размерите на изходите, като от помещението следва да се осигурят по два изхода за евакуация.

(2) Допуска се един евакуационен изход за:

1. помещения от категория А и Б по пожарна опасност със застроена площ, не по-голяма от 100 кв. м;

2. помещения от категория В по пожарна опасност със застроена площ до 300 кв. м или за не повече от 50 човека.

3. помещения от категория Г и Д по пожарна опасност със застроена площ до 500 кв. м;

4. помещения, разположени в подземни етажи, с площ до 300 кв. м и за не повече от 15 човека.

(3) Евакуационните изходи и стълбища се предвиждат разсредоточено.

Чл. 154. Евакуационните изходи от производствените сгради се предвиждат на разстояние най-малко 10 m от апаратите и съоръженията на външните взривоопасни инсталации.

Чл. 155. (1) Към външните етажерки, предназначени за апарати с леснозапалими и горими течности и втечнени газове, и площадките за обслужване на технологичното оборудване се проектират открити стълби от всеки етаж при:

1. дължина на етажерката или площадката до 18 m и площ до 110 кв. м - една стълба;

2. дължина на етажерката или площадката от 18 до 80 m - не по-малко от две стълби;

3. дължина на етажерката или площадката над 80 m - стълби на разстояние 80 m една от друга независимо от броя на етажите.

(2) Продължителността на евакуацията от етажерката до стълбището или в съседно помещение на сградата трябва да не превишава 1 min.

Чл. 156. (Изм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.) (1) Пропускателната способност на евакуационните изходи и скоростта на движение на хората се приемат в зависимост от плътността на потока по таблица № 13.

(2) Плътността на човешкия поток се определя като частно от броя на евакуиращите се и площта на евакуационния път.

(3) Пропускателната способност в таблица № 13 е за евакуационни изходи с широчина до 1,5 m. При широчина на евакуационните изходи над 1,5 m пропускателната способност при плътност 6 ч/кв. м и повече се приема с 20% по-голяма от посочената в таблица № 13.

(4) Светлата височина на вратите и проходите по пътя на евакуацията трябва да е не по-малка от 2 m. Допуска се за проходи, водещи в подземни етажи, тази височина да бъде намалена до 1,9 m, а за таванските входи - до 1,5 m.

Таблица № 13

1.	Плътност на потока от хора, ч/кв.м	2	3	4	5	6	8	10 и повече
2.	Скорост на движение по хоризонтала, m/min	60	60	50	40	30	25	16
3.	Скорост на движение по стълби надолу (към изхода), m/min	30	28	26	24	22	16	10
4.	Пропускателна способност на евакуационните изходи, ч/min	72	108	120	120	108	60	50

Чл. 157. (Изм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.) (1) Допустимата продължителност на евакуацията на хора от помещения и едноетажни производствени сгради от категория А, Б и В, в които се употребяват леснозапалими и горими течности, се определя по таблица № 14.

(2) Данните по таблица № 14 не се отнасят за производства, при които в случай на пожар се отделят отровни вещества или е възможна експлозия.

(3) Продължителността на евакуацията за производства от категория В и в които се употребяват твърди горими вещества се определя по графа 3 на таблица № 14 независимо от площта на горимите вещества.

(4) За ограничаване на разливането на течности от производствените апарати и съоръжения по пътищата за евакуация се проектират прагове или шахти, осигуряващи събирането на целия обем течности от апаратите и съоръженията. При групово разполагане на съдове, апарати и други с горими и леснозапалими течности се допускат общи шахти на разстояние, не по-малко от 0,5 m от апаратите или съдовете.

Таблица № 14

Категория на производство по пожарна опасност	Обем на сградата или помещението, куб. м	Допустимо време за евакуация, min, при ограничение на площта за възможно разливане на течностите при пожар до:	
		50 куб. м	100 куб. м
А	До 30 000	0,6	0,3
	40 000	0,8	0,4
	50 000	1	0,5
	60 000	1,2	0,6
	70 000	1,25	0,7
	и повече		
Б и В	15 000	1	0,5
	30 000	1,6	0,8
	40 000	2	1,2
	70 000	2	2
	и повече		

(5) Когато производственото оборудване работи с инертен газ или е предвидено автоматично пожарогасене или локализиране на пожара в това оборудване, допустимата продължителност на евакуацията се определя по графа 3 на таблица № 14 независимо от наличието на прагове или шахти и възможната площ на горящата повърхност.

Чл. 158. (1) Продължителността на евакуацията на хора от многоетажни производствени сгради с производства от категория А, Б и В не трябва да превишава:

1. за сгради от I и II степен на пожароустойчивост - 6 min;
2. за сгради от III степен на пожароустойчивост - 3 min.

(2) Продължителността на евакуация за производства от категория Г и Д в сгради от I и II степен на пожароустойчивост не се нормира, а в сгради от III, IV и V степен е не повече от една минута.

(3) Продължителността на евакуацията на хора от високите сгради в границите на всеки етаж не трябва да превишава 1,5 min.

Чл. 159. (1) Продължителността на евакуацията на хора от помещения на театри, клубове, домове на културата и други подобни за

масово събиране на хора не трябва да превишава времето, посочено в таблица № 15.

(2) Допуска се продължителността на евакуацията от зрителната зала да бъде увеличена 1,5 пъти при предвиждане на огнезащитна обработка на декорите, наличие на пожарозащитна завеса и оборудване на сцената с автоматични инсталации за пожарогасене.

Таблица № 15

№ по ред	Евакуация	Продължителност на евакуацията в min при степен на пожароустойчивост на сградите:		
		I и II	III	IV и V
1.	От зрителните зали	2	1	1
2.	От сцената	1,5	1	1
3.	От сградата като цяло	6	2	1

Чл. 160. Минималната продължителност на евакуацията от зрителни зали и съоръжения с брой на местата над 3000 (кинотеатри, спортни сгради и съоръжения и др.) се приема:

1. при обем до 30 000 куб. м - 2,0 min.
2. при обем до 100 000 куб. м - 2,5 min.
3. при обем до 200 000 куб. м - 3,0 min.
4. при обем над 200 000 куб. м - 4,0 min.

Чл. 161. Максималните евакуационни разстояния от най-отдалечените работни места до изходите на помещенията не трябва да превишават посочените в таблица № 16.

Таблица № 16

Категория на производство по пожарна опасност	Степен на пожароустойчивост на сградата	Максимално разстояние до близкия изход, m, за:	
		едноетажни сгради	многоетажни сгради
А	I и II	50	40
Б	I и II	100	75
В	I и II	100	75
В	III	80	60
В	IV	50	30
В	V	50	-
Г и Д	I и II	Не се ограничава	Не се ограничава
Г	III	100	60
Г	IV и V	50	-
Д	III	100	75
Д	IV	60	50
Д	V	50	40

Чл. 162. Максималните разстояния от вратите на производствените и административно-битови помещения (с изключение на тоалетни, умивални, душеве и пушални) до най-близките евакуационни изходи или стълбища не трябва да превишават посочените в таблица № 17.

Чл. 163. Максималните разстояния от вратите на помещенията до най-близкия изход навън или стълбище за обществени и жилищни сгради се предвижда по таблица № 18.

Таблица № 17

Степен на пожароустойчивост на сградата	Максимално разстояние до изхода, m	
	за помещения, разположени между стълбища или изходи напън	за помещения с изходи в задънен коридор
I и II	Не се ограничава	Не се ограничава
III	100	80
IV	80	40
V	60	30

Таблица № 18

Степен на пожароустойчивост	Максимално разстояние до изхода, m			
	от помещения и жилища, разположени между стълбища или външни изходи		от помещения и жилища с изходи в задънени коридори (коридори с един изход)	
	детски, учебни и здравни заведения	жилищни и други обществени сгради	детски, учебни и здравни заведения	жилищни и други обществени сгради
I и II	30	40	20	25
III	20	30	15	20
IV	-	25	-	15
V	-	20	-	10

Чл. 164. Широчината на стълбищните рамена трябва да бъде най-много 2,4 m.

Чл. 165. Широчината на вратите на евакуационните стълбища и стълбищните площадки трябва да бъде не по-малка от тази на стълбищното рамо. Широчината на стълбищните площадки пред входа на асансьори с двукрили врати на асансьорните шахти трябва да

бъде не по-малка от 1,6 m, а при сгъваеми врати - не по-малка от широчината на стълбищното рамо.

Чл. 166. В производствени и обществени сгради широчината на стълбищните крила, проходите, коридорите и вратите по пътя за евакуация на работниците и служителите от една смяна се определят от максималния брой на хората, които се намират в най-населения етаж (без приземния): в едноетажни и двуетажни сгради се приема 125 човека на 1 m широчина на стълбищно крило, в триетажни сгради - 100 човека, в многоетажни сгради - 80 човека, проход или врата.

Чл. 167. (Изм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.) (1) Не се допускат винтови стълби и извити стъпала по пътя за евакуация от сгради и помещения с едновременно пребиваване на повече от 15 човека.

(2) Допускат се криволинейни стълбища, ако най-тесната част на стъпалата е 0,23 m.

Чл. 168. (1) Евакуационните врати трябва да се отварят навън.

(2) Допуска се вратите на балкони и площадки, на помещения с производства от категория В, Г и Д, в които едновременно пребивават не повече от 15 човека, на складови площи до 200 кв. м и на санитарни възли да се отварят навътре.

(3) Вратите по пътя за евакуация трябва да бъдат плътни. Допускат се и врати, остъклени с армирано или обикновено стъкло с дебелина, не по-малка от 5 mm.

(4) Не се допускат сгъваеми врати и прегради по пътя за евакуация.

(5) Допускат се плъзгащи (отварящи се встрани) врати за производствени, складови и други помещения, свързани непосредствено с железопътни и автомобилни рампи.

(6) По пътя на евакуация от зали, аудитории, столови и други подобни помещения с над 50 места не се допускат плъзгащи или вдигащи се врати.

(7) Въртящите се врати не се вземат предвид при определяне броя на вратите за евакуация.

(8) Допускат се въртящи се врати, ако до тях са предвидени обикновени резервни врати.

Чл. 169. (Изм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.) (1) За сгради, високи повече от 10 m, с горими покриви стълбищата се проектират до тавана. Входовете за таваните трябва да бъдат защитени с негорими врати с граница на пожароустойчивост най-малко 45 min.

(2) Допуска се за сгради, високи до 10 m включително, да се предвижда вход за тавана от стълбището през отвор по закрепени за стената метални стремена. Отворът трябва да е защитен с негорим капак с граница на пожароустойчивост 45 min и да има размери, не по-малки от 0,7/0,8 m.

Чл. 170. (Изм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.) (1) Евакуационните стълбища в производствените и обществените сгради с три и повече етажи, в жилищните сгради над пет до осем етажа включително, при наличието на пет и повече жилища на етаж, и в жилищните сгради

над осем етажа, независимо от броя на жилищата на етаж, трябва да са естествено осветени чрез прозорци по външните стени и да са отделени от етажите посредством самозатварящи се димоуплътнени врати и плътни негорими стени (включително от стъклени блокове или армирано стъкло).

(2) Допускат се вътрешни стълбища без естествено осветление в сгради от I и II степен на пожароустойчивост с над пет етажа, ако:

1. на покривното покритие или на стените непосредствено под него се предвиди димен люк (5% от площта на стълбището, но не по-малко от 1,5 кв. м) с устройство за отваряне от първия и последните два етажа или се осигури незадимимост посредством повишено налягане, не по-малко от 20 Pa;

2. се осигури евакуационно осветление;

3. асансьорните шахти и машинните помещения за тях са с плътни негорими стени и покритие с граница на пожароустойчивост най-малко 1 h;

4. за високите сгради са спазени и изискванията на чл. 463, ал. 3.

Чл. 171. (Изм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.) (1) В евакуационните стълбища не се допускат работни, складови и с друго предназначение помещения, изходи от шахти на товарни асансьори, газопроводи, тръбопроводи за леснозапалими и горими течности и горимо оборудване.

(2) Конструктивни елементи, отоплителни тела и негоримо оборудване се допускат по пътищата за евакуация при условие, че те не ограничават широчината на евакуационните пътища и не пречат на безопасната евакуация.

Чл. 172. Външните евакуационни стълби трябва да са свързани с помещенията чрез площадки или балкони и да имат ограждаме, високо 0,8 m. Наклонът на такива стълби трябва да бъде не по-голям от 45°, а широчината им - не по-малка от 0,7 m.

Глава шеста. ЕЛЕКТРОННОИЗЧИСЛИТЕЛНИ ЦЕНТРОВЕ

Чл. 173. (1) Електронноизчислителните центрове (ЕИЦ) се проектират в самостоятелни сгради от I и II степен на пожароустойчивост.

(2) Допуска се и тяхното пристрояване или встройка в производствени, административно-битови и други сгради, ако са отделени от тях с негорими стени с граница на пожароустойчивост най-малко 2 h 30 min, подове и тавански покрития с граница на пожароустойчивост най-малко 1 h.

Чл. 174. Машинните зали на ЕИЦ се проектират отделени от останалите помещения с негорими стени с граница на пожароустойчивост най-малко 45 min за носещи и 15 min за неносещи стени. Вратите в тези стени се проектират негорими или

трудногорими с граница на пожароустойчивост най-малко 30 min за вратите в носещите стени и без да се нормира - за вратите в неносещите стени.

Чл. 175. (1) Центрове с повече от три електронноизчислителни машини или с особена важност за народното стопанство се проектират в сгради и помещения от I степен на пожароустойчивост.

(2) Машинните зали на ЕИЦ по ал. 1 се проектират с негорими стени с граница на пожароустойчивост най-малко 1 h за носещите и най-малко 30 min за неносещите стени. Вратите в тези стени се проектират негорими или трудногорими с граница на пожароустойчивост най-малко 45 min за носещи и 15 min за неносещи стени.

Чл. 176. (1) При встройка или пристрояване на ЕИЦ към сгради с друго предназначение в съседните им помещения не се допускат взривоопасни производства.

(2) Изискването по ал. 1 не се отнася за случаите, когато разделящата стена е изчислена на устойчивост на взривната вълна при авария.

Чл. 177. Разстоянията на самостоятелните сгради на ЕИЦ до съседни сгради се определят по таблица № 6 към чл. 41, като ЕИЦ по пожарна опасност се отнасят към производства от категория В.

Чл. 178. В машинната зала на ЕИЦ се предвиждат за монтаж само съоръжения, които са непосредствено функционално свързани с работата на електронноизчислителната техника, включително и климатизаторите.

Чл. 179. (1) В машинната зала се съхраняват затворени в негорими шкафове само необходимите за един ден или за една операция носители на информация (перфоленти, перфокарти, магнитни ленти и др.).

(2) Носителите на информация, освен посочените по ал. 1, се съхраняват в самостоятелни помещения (архиви, библиотеки и др.), отделени от останалите помещения на центъра с негорими стени с граница на пожароустойчивост най-малко 2 h 30 min, с врати с граница на пожароустойчивост най-малко 45 min, с подове и тавани с граница на пожароустойчивост най-малко 1 h.

(3) За дубликатите на особено важните носители на информация се проектират самостоятелни складови помещения в ЕИЦ или в други сгради.

(4) Самостоятелни складови помещения се проектират и за съхраняване на необработените перфокарти, перфоленти, магнитни ленти, хартия, резервни части и други материали, свързани с експлоатацията на ЕИЦ.

(5) В складовите помещения на ЕИЦ (архиви, библиотеки и др.) носителите на информация се съхраняват в негорими шкафове или на стилажи, поставени в негорими или трудногорими кутии.

(6) Архивите и другите складови помещения за горими материали се групират в една част от сградата (етажа) за осигуряване на

контрол, климатизация, пожароизвестяване и пожарогасене.

Чл. 180. Вторият под на машинната зала се проектира негорим или трудногорим с граница на пожароустойчивост най-малко 30 min.

Чл. 181. (1) Машинни зали с площ над 600 кв. м се проектират разделени на секции посредством негорими стени с граница на пожароустойчивост най-малко 1 h и с врати с граница на пожароустойчивост най-малко 45 min.

(2) Пространството на двойния под на машинни зали по ал. 1 се разделя с негорими прегради с граница на пожароустойчивост най-малко 45 min на площи до 300 кв. м.

Чл. 182. Машинни зали с площ над 250 кв. м се проектират най-малко с два евакуационни изхода съгласно изискванията на чл. 151.

Чл. 183. В стените на машинните зали се допускат отвори за наблюдение, ако е осигурена защитата им с негорими завеси (ролетки, капаци и др.). Защита не се изисква за остъклени външни стени и прозорци и за такива към коридори и помещения за наблюдение, в които не се предвиждат горими материали и обзавеждане.

Чл. 184. Допуска се непосредствена връзка на машинната зала на ЕИЦ само с помещението за външни запомнящи устройства и с архива за дневни запаси.

Чл. 185. Изолациите и облицовките в машинните зали, лабораториите, ремонтните работилници, складовите помещения и други подобни в ЕИЦ се проектират изцяло от негорими или трудногорими материали. Горимото обзавеждане (бюра, маси, столове и др.) се ограничава до крайно необходимия минимум.

Чл. 186. Не се допуска транзитно преминаване на тръбопроводи, въздуховоди и кабели през машинните зали, складовете, архивите и библиотеките. Когато технологично или технически това не може да се избегне, въздуховодите, тръбопроводите и кабелите се проектират пожарозащитени (със стени или други изолации) с граница на пожароустойчивост най-малко 15 min.

Чл. 187. (1) Машинните зали, включително и пространството между двойните подове и тавани, архивите, библиотеките, складовите помещения, помещенията за сметачно-перфорационните машини, вентилационните канали (вход-изход) и др. се проектират с пожароизвестителна инсталация.

(2) Приемното устройство на пожароизвестителната инсталация се монтира в постоянно обитавани помещения или сигналът се извежда в най-близката районна противопожарна служба.

(3) При задействането си пожароизвестителната инсталация трябва да изключва климатичната и вентилационната инсталация.

(4) Към автоматичната пожароизвестителна инсталация се предвиждат и ръчни (бутонни) пожароизвестители при входовете и на други леснодостъпни места в сградата.

(5) За ЕИЦ, управляващи непрекъснати производствени процеси, се предвижда ръчно и автоматично изключване на електрическото захранване на машините от пожарогасителната инсталация по предварително зададена програма за предотвратяване загубата на информация.

Чл. 188. (Изм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.) (1) Пожарогасителните инсталации на ЕИЦ се предвиждат съгласно приложение 1 за включване:

1. автоматично - при отсъствие на хора;
2. дистанционно или ръчно - при наличие на персонал.

(2) Пожарогасителните средства за инсталациите се предвиждат със 100% резервен комплект бутилки за най-големия гасителен обем, затворени с бързодействащи вентили.

Чл. 189. Станцията за газово пожарогасене се проектира най-много на 150 m от обекта за пожарогасене.

Чл. 190. (Изм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.) За машините и съоръженията в машинната зала на ЕИЦ и другите помещения се предвиждат носими или возими пожарогасители, действащи с въглероден двуокис или друг инертен газ, броят на които се определя:

1. за машинни зали - по 18 l общ обем на пожарогасителите за всяка електронноизчислителна машина;
2. за помещения със сматчно-перфорационни машини - по 6 l общ обем на пожарогасителите, но не по-малко от 2 бр.;
3. за всяко помещение, в което се съхраняват перфокарти, перфоленти, магнитни ленти и други горими материали - по 12 l за всеки 50 куб. м от помещението;
4. за помещенията с климатичната и вентилационната инсталация - по 12 l на помещение.

Чл. 191. Електронноизчислителни машини се внасят и монтират в машинните зали след окончателното завършване на строителните и монтажните работи в сградата на ЕИЦ.

Глава седма. ТРАНСПОРТНИ СГРАДИ И СЪОРЪЖЕНИЯ

Раздел I. Железопътен транспорт

Чл. 192. (Изм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.) (1) Минималните разстояния от сгради и съоръжения до оста на най-близкия железопътен коловоз се Определя по таблица № 19.

(2) Посочените в таблица № 19 разстояния при вътрешнозаводски железопътни клонове се намаляват до 50%. Сгради и въоръжения, обслужвани непосредствено от коловозите, се разполагат на габаритни разстояния от тях, като тези с производства от категория А и Б се разполагат в краищата на коловоза.

(3) Изискванията на таблица № 19 не се отнасят за железопътни депа и заводи.

(4) Сгради и съоръжения (мазутни кули, складове за масла и газьол, колонки за зареждане на дизелови мазутни локомотиви, песъко-сушилни), приближаването на които до железопътните коловози се налага по технически причини, се залагат на строителен габарит до оста на най-близкия коловоз за маневрено движение.

(5) Разстоянието от външни взривоопасни инсталации до железопътни линии за редовно движение трябва да бъде най-малко 100 m.

Таблица № 19

Степен на пожароустойчивост на сградите	Минимални разстояния, m, до сгради с производства от категории		
	А и Б	В	Г и Д
I и II	15	В	Не се ограничава
III	-	10	6
IV	-	10	7
V	-	15	10

Чл. 193. (1) Във и през сгради с производства от категория А и Б не се допуска преминаването на железопътни коловози независимо от вида на локомотива.

(2) Допуска се през сгради от категория В да преминават коловози, без да влизат в тях локомотиви, като вагоните се подават или поемат на заден ход чрез избутване.

Чл. 194. За осигуряване на достъпа на противопожарни автомобили в района на гарите се проектират пътища с трайна настилка до всички сгради и съоръжения, включително и двустранно по дължина на коловозното развитие през 10 коловоза, с изключение на кабинни, стрелочни будки и други подобни малки сгради и съоръжения, разположени между железопътните линии и на недостъпни места.

Чл. 195. (Изм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.) За гариране на противопожарните влакове се предвиждат коловози с двустранни изходи, водоснабдени и парофицирани. Към тях се предвиждат помещения за дежурния персонал, оборудвани с пряка телефонна връзка, складове за ГСМ, гасителни средства, уреди и съоръжения.

Чл. 196. (Изм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.) (1) В района на железопътните гари по цялата дължина на коловозното развитие се предвижда противопожарен водопровод с хидранти по дължина на коловозите на разстояние един от друг най-много 100 m и през пет коловоза по широчината на коловозното развитие.

(2) Разходът на вода за противопожарни нужди се приема, както следва:

1. до 10 железопътни коловоза - 10 l/s;
2. от 10 до 20 железопътни коловоза - 15 l/s;
3. над 20 железопътни коловоза - 20 l/s.

Чл. 197. (1) Коловозите за гариране или обработка на железопътни цистерни с леснозапалими течности (към нефтогари) се проектират най-малко на 45 m от железопътни линии за редовно движение, на 25 m от приемно-отправни, на 15 m от маневрени коловози. За горими течности тези разстояния са съответно 30, 15 и 10 m.

(2) Железопътните коловози на промивно-пропаръчни станции се проектират най-малко на 30 m от коловози за редовно движение или на 10 m - от останалите коловози.

Чл. 196. (1) Коловозните паркове за гариране на цистерни с леснозапалими и горими течности се предвиждат на групи с най-много 20 коловоза при цистерни с леснозапалими течности и 30 коловоза при цистерни с горими течности.

(2) Разстоянието между групите коловози по ал. 1 трябва да бъде най-малко 15 m.

Чл. 199. Всички неелектрифицирани железопътни коловози за леснозапалими и горими течности се отделят от електрифицираните с изолиращи настави (джонтове), поставени на всяка релса на неелектрифицираните линии, на разстояние, равно на максималната дължина на влаковата композиция плюс дължината на един вагон.

Раздел II. Автомобилен транспорт

Чл. 200. (1) Големината на гаражите и броят на работните постове е автосервизите в зависимост от степента на пожароустойчивост на сградите се определят по таблица № 20.

(2) Допуска се проектиране на:

1. гаражи до 30 автомобиля или сервиси с до 10 работни поста от стоманени конструкции;
2. гаражи до 50 автомобиля или сервиси с до 25 работни поста от пожарозащитени стоманени конструкции с граница на пожароустойчивост най-малко 45 min.

(3) Горимите покривни обшивки на гаражите и ремонтните работилници за трактори и други селскостопански машини се измазват с негорима мазилка.

Таблица № 20

Степен на пожароустойчивост на гаража и сервиза	Брой на автомобилите в гаража	Брой на работните постове в сервиза
I	над 100	над 25
II	от 25 до 100	от 5 до 25
III	от 10 до 25	от 2 до 5
IV	от 5 до 10	до 2
V	до 5	-

Чл. 201. Многоетажните и подземните гаражи се проектират от I или II степен на пожароустойчивост.

Чл. 202. Допуска се проектирането на гаражи в сгради с друго предназначение, ако се отделят от съседни помещения посредством негорими сетни с граница на пожароустойчивост най-малко 2 h 30 min.

Чл. 203. (1) Гаражите за автоцистерни за леснозапалими и горими течности се проектират от I и II степен на пожароустойчивост, Използването на общи гаражи от I и II степен на пожароустойчивост се допуска, ако автоцистерните са отделени с негорими стени с граница на пожароустойчивост най-малко 2 h 30 min.

(2) Допуска се автоцистерни за горими газове, леснозапалими и горими течности да се гарират до 10 броя в група на открити площадки на разстояние:

1. от производствени, спомагателни и животновъдни сгради и закрити складове от I и II степен на пожароустойчивост - 10 m;
2. също, от III, IV и V степен на пожароустойчивост - 15 m;
3. от административни и жилищни сгради от I и II степен на пожароустойчивост - 15 m;
4. също, от III, IV и V степен на пожароустойчивост - 20 m;
5. от открити площадки за гариране на автомобили - 10 m.

(3) Разстоянието между отделните автоцистерни за горими газове, леснозапалими и горими течности в една група на откритата площадка е най-малко 2 m, а между съседни групи - най-малко 15 m.

Чл. 204. (Изм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.) (1) За евакуация на автомобилите от гаражите се предвиждат рампи, както следва:

1. до 100 автомобила - най-малко една еднолентова рампа;
2. от 101 по 400 автомобила - най-малко една двулентова рампа;
3. над 401 автомобила - най-малко две еднолентови рампи, разположени разсредоточено.

(2) Рампите (еднопътни или двупътни) се отделят от гаражните помещения по етажите със стени с граница на пожароустойчивост най-малко 1 h 30 min и с негорими врати.

(3) Широчината на проходната част на рампите се определя от размера на най-големия автомобил по таблица № 21.

Таблица № 21

№ по ред	Видове рампи	Минимална широчина на проходната част на рампата, m
1.	Праволинейна еднопътна	Най-голямата широчина на автомобила плюс 0,8 m, но не по-малко от 2,4 m
2.	Праволинейна двупътна	Удвоената най-голяма широчина на автомобила плюс 1,8 m, но не по-малко от 5 m
3.	Криволинейна еднопътна	Широчината на проходната част, по която се движи автомобилът с най-големи размери плюс 1 m, но не по-малка от 3,5 m
4.	Криволинейна двупътна	Удвоената широчина на проходната част, по която се движи автомобилът в най-големи размери плюс 2,2 m, да не по-малка от 7 m

Чл. 205. Допуска се проектиране на гаражи без евакуационни рампи, ако се предвидят постоянно работещи асансьори за

вертикално и хоризонтално пренасяне на автомобилите, захранени от два взаимнонезависими електрически източника. Всеки асансьор в стационарната шахта се предвижда да обслужва до 100, а в подвижната шахта - до 200 автомобила.

Чл. 206. Гаражите се проектирате двукрили, многокрили, сгъваеми, разтегателни и повдигателни врати, като двукрилите и многокрилите врати се отварят навън.

Чл. 207. (1) На открити площадки гарирането на автомобили се предвижда на групи от по 200 автомобила и на подгрупи от по 50 автомобила.

(2) Разстоянието между отделните групи трябва да бъде най-малко 15 m, между подгрупите - най-малко 4 m, а между отделните автомобили в подгрупата - най-малко 1 m.

Чл. 208. Минималните разстояния от откритите площадки за гариране на автомобили до производствени сгради и съоръжения на промишлени предприятия се приемат:

1. до сгради от I и II степен на пожароустойчивост без отвори - 1 m, а до сгради с отвори - 3 m;
2. до сгради от III степен на пожароустойчивост - 6 m;
3. до сгради от IV и V степенна пожароустойчивост - 8 m.

Чл. 208. (Изм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.) Помещенията за гариране и автосервизно обслужване на автомобили не трябва да имат пряка връзка с помещения, които функционално не са свързани с дейността е тях.

Чл. 210. (Изм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.) Бензиномаслозадържателите се проектират извън гаражите и автосервизите, като се осигуряват с хидравлични затвори.

Раздел III. Въздушен транспорт

Чл. 211. (Изм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.) (1) Хангарите и помещенията за техническо обслужване и ремонт на самолети и хеликоптери се проектират от I и II степен на пожароустойчивост.

(2) Проектиране на хангари от пожарозащитени метални конструкции с граница на пожароустойчивост 30 min се допуска за следната летателна техника;

1. самолети с разпереност на крилата до 30 m - 3 броя;
2. самолети с разпереност на крилата от 30 до 50 m - 2 броя;

3. самолети с разпереност на крилата над 50 m - 1 брой;
4. хеликоптери и самолети от селскостопанската авиация - 5 броя.

Чл. 212. Вратите на хангарите и помещенията за техническо обслужване и ремонт на самолети и хеликоптери се предвиждат за отваряне навън, а когато са с електрически механизми, допуска се вратите да бъдат плъзгащи с приспособления за ръчно отваряне.

Чл. 213. (1) Разстоянието от подземни резервоари, наливно-изливни устройства, хранилища, площадки, помпени станции и разливни помещения за леснозапалими и горими течности до хангарите, ремонтните работилници и местата за приземяване на летателните апарати е най-малко 75 m.

(2) Допуска се намаляване на разстоянието по ал. 1 на 60 m от подземни резервоари от оперативни зарядни пунктове с вместимост до 400 куб. м, подземни или полуподземни помпени станции и наливно-изливни устройства с резервна предназначение.

Чл. 214. За съхраняване на горивото за самолетите от селскостопанската авиация се проектират самостоятелни площадки на разстояние от местостоянките и местата за обработка и зареждане на самолетите с химически торове най-малко 50 m.

Глава осма. СЕЛСКОСТОПАНСКИ ОБЕКТИ

Чл. 215. Животновъдните сгради и сградите за съхраняване на груб и концентриран фураж по пожарна опасност се отнасят към производства от категория В, а останалите селскостопански сгради или помещения към съответната категория съобразно характера на производството им и степента на пожарна опасност на материалите в тях.

Чл. 216. (1) Застроената площ между брандмауерите на селскостопанските сгради и съоръжения, както и разстоянията до околните сгради, се определят съответно по таблица № 5 и № 6.

(2) Разстоянията от селскостопанските сгради и съоръжения до иглолистни и широколистни горски масиви са съответно най-малко 50 и 20 m, а до железопътни линии за редовно и маневрено движение - най-малко 20 m.

Чл. 217. (1) Брандмауерите и пожарозащитните стени в селскостопанските сгради от III, IV и V степен на пожароустойчивост трябва да пресичат всички горими части на покривната конструкция, като излизат над покрива най-малко с 0,3 m при негоримо покривно покритие, най-малко с 0,6 m при горимо покритие и най-малко с 0,3 m извън горимите външни стени и стрехи.

(2) Помещения с различна пожарна опасност се отделят посредством пожарозащитни стени или се изпълняват изискванията за по-пожароопасното от тях.

Чл. 218. В отделни помещения на животновъдните сгради или в помещения, пристроени към тях, се допуска съхраняване на обемист фураж (сено, слама и др.):

1. до 30 t - в сгради от I и II степен на пожароустойчивост;
2. по 20 t - в сгради от III степен на пожароустойчивост (закрит или навесен тип) и в сгради за свободно отглеждане на животни от IV и V степен на пожароустойчивост (навесен тип) при максимална застроена площ между брандмауерите до 600 кв. м, като разстоянията между животновъдните и останалите сгради в стопанския двор съгласно таблица № 6 се увеличават с 25%;
3. до 10 t - в закрити сгради от IV и V степен на пожароустойчивост с максимална застроена площ между брандмауерите до 450 кв. м в планински райони.

Чл. 219. В таваните на животновъдните сгради се допуска съхраняването на обемист фураж (сено, слама и др.), ако са спазени следните изисквания:

1. покривното покритие и междуетажната таванска конструкция се проектират от негорими материали. Допускат се горими тавански конструкции, ако са защитени двустранно с негорими материали (мазилка с дебелина най-малко 20 mm и др.) с граница на пожароустойчивост най-малко 1 h;
2. преминаващите през тавана вентилационни канали са от негорим материал;
3. преминаващите през тавана електрически кабели и проводници са защитени от механични увреждания (посредством негорими тръби и др.);
4. не се предвиждат стълбища, свързващи животновъдните и другите помещения с тавана. Таваните на тези сгради се проектират с достъп само отвън.

Чл. 220. (1) Помещенията за животновъдите, хранителните кухни и др., в които се използва огън, се проектират в подветрените страни на сградите и се отделят от помещенията за животните с брандмауери, като комините се предвиждат извън животновъдните помещения;

(2) Не се допускат помещения по ал. 1 в животновъдни сгради от IV и V степен на пожароустойчивост с горими покривни покрития. Те се предвиждат отделно на разстояние най-малко 16 m от животновъдните сгради.

Чл. 221. (Изм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.) За хранителни кухни и фуражомелачки, проектирани в една сграда, коминът трябва да е най-малко 2 m над циклонния прахозадържател и на разстояние от него не по-малко от 10 m.

Чл. 222. (1) Минималните разстояния от открити и закрити складове за груб фураж (сено, слама и др.), работилници за основен ремонт и жилищни сгради до животновъдните и спомагателни сгради в селскостопанските дворове се определят по таблица № 22.

Таблица № 22

№ по ред	Наименование на обектите, от които се мери разстоянието	Минимални разстояния, m			
		до животновъдни и спомагателни сгради от категория В, Г и Д със степен на пожарустойчивост:			до складове и спомагателни сгради от категория А и Б
		I и II	III	IV и V	
1.	Открит и складове за груб фураж (сено, слама, царевичак, фий, стебла от лен, коноп и др.)	20	30	40	40
2.	Закрити складове за груб фураж (сено, слама, царевичак, фий, стебла от лен, коноп)	8	10	14	20
3.	Работилници за ремонт на селскостопанска техника	6	10	14	20
4.	Жилищни сгради	30	40	45	40

(2) Минималните разстояния се определят от открити складове за груб фураж до:

1. железопътни линии за редовно движение и маневрени линии в районите на гарите - 50 m;
2. вътрешнозаводски железопътни линии - 30 m;
3. пътища от републиканската пътна мрежа - 10 m;
4. горски масиви - на 50 m;
5. въздушни електропроводи - 1,5 пъти височината на стълба.

(3) Разстоянията от складовете по таблица № 22 до други складове за горими материали, включително от сеновали с вместимост над 200 t фураж, се приемат както до сгради от IV и V степен на пожарустойчивост.

(4) Силажните ями и площадки се проектират извън площадките за груб фураж на разстояние най-малко 8 m от копите.

(5) Площадките за складиране на груб фураж се ограждат с телена мрежа на разстояние най-малко 5 m от копите.

(6) Складовете навесен тип за груб фураж се приравняват към откритите складове.

Чл. 223. (1) Максимално допустимият брой на животните, за които се предвижда най-малко една врата в животновъдните сгради, е зависимост от степента им на пожароустойчивост, се определя по таблица № 23.

Таблица № 23

№ по ред	Наименование на сградите	Максимално допустим брой на животните, за които се предвижда най-малко една врата е сгради от:			
		I и II степен на пожароустойчивост	III и IV степен на пожароустойчивост	V степен на пожароустойчивост	минимална ширина на вратите m
1.	Обори за едър добитък	150	80	60	1,60
2.	Телчарници за угояване на телета	250	150	80	1,40
3.	Конюшни	100	50	30	1,60
4.	Свинарници:				
	- за свине-майки	100	50	30	0,90
	- за угояване на свине	600	300	100	0,90
5.	Овчарници	400	250	150	2,30

(2) Вратите в животновъдните сгради се предвиждат двукрили, отварящи се навън, без стъпала и разпределени равномерни, осигуряващи разстояние за евакуация на животните от леглото до изхода навън при сгради от III, IV и V степен на пожароустойчивост, не по-голямо от 30 m. За свине и птици се допускат еднокрили врати.

(3) Животновъдните сгради се проектират с най-малко два изхода, а когато са повече от един етаж - с второ стълбище и най-малко една наклонена рампа (за евакуация на животните), отделена от животно вълните помещения.

(4) Плъзгащи се врати за евакуация на животните се допускат по технологични причини е сгради от I и II степен на пожароустойчивост.

(5) За евакуация на животните при пожар се предвиждат механизми за груповото им освобождаване.

Чл. 224. Слънчевите тютюневи сушилни се отнасят към производства от категория В, като степента им на пожароустойчивост, броят на етажите и застроената им площ се определят по таблица № 5 към чл. 32.

Чл. 225. (1) Огневите сушилни (за тютюн, памук и др.) се проектират в сгради или помещения от I и II степен на пожароустойчивост и на разстояние от съседни сгради и съоръжения - съгласно таблица № 22.

(2) Допуска се проектиране на огневи сушилни в сгради от III степен на пожароустойчивост, ако помещенията на сушилните са от негорими материали и без отвори към съседните помещения.

(3) Отворите между сушилните камери и топлинните агрегати се защитават с негорими капаци с граница на пожароустойчивост най-малко 45 min.

(4) Манипулационните помещения се отделят от останалите помещения на сушилнята с негорими стени с граница на пожароустойчивост най-малко 2 h 30 min.

Чл. 226. (1) Към сушилните за сенно, люцерново, слънчогледово и други брашна се проектират карантинни помещения за 48-часово производство на сушилните инсталации от I или II степен на пожароустойчивост.

(2) Вратите на карантинните помещения по ал. 1 се предвиждат негорими с граница на пожароустойчивост най-малко 45 min.

Чл. 227. (Изм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.) (1) Складовете за съхраняване на минерални торове се проектират едноетажни, без тавански помещения, най-малко от II степен на пожароустойчивост - за амониева селитра и най-малко от III степен на пожароустойчивост - за други торове.

(2) Допуска се проектиране на складове за минерални торове в едноетажни сгради с друго предназначение, като складовете се отделят от останалите помещения с брандмауери.

(3) Подовете и стените на складовете за минерални торове трябва да бъдат негорими и влагозащитени.

(4) Съхраняването на амониева селитра в торби се допуска в складове с обща вместимост, не по-голяма от 3600 t, при максимална вместимост на отделните помещения до 1200 t.

(5) Складовите помещения с площ над 300 кв. м се проектират най-малко с два самостоятелни изхода, разположени разредоточено и с прозорци на северната фасада.

(6) Амониевата селитра се складира на фигури до 100 t с височина, не по-голяма от 10 реда, и разстояние между отделните фигури най-малко 2 m.

Глава девета. СГРАДИ И СЪОРЪЖЕНИЯ НА ХИМИЧЕСКАТА ПРОМИШЛЕННОСТ

Раздел I. Генерален план

Чл. 228. (1) Минималните разстояния от сградите на закритите технологични инсталации до съседни сгради и съоръжения се определят по таблица № 6 към чл. 41.

(2) Минималните разстояния от откритите и от навесен тип технологични инсталации до сгради и съоръжения на територията на обекта се определят по таблица № 24.

Чл. 229. (1) Обектите за преработка на нефт, нефтопродукти и втечнени газове, проектирани на разстояние до 200 m от брега на река, се разполагат най-малко на 300 m по течението или на 3000 m срещу течението на реката от съседни населени места, пристани, корабостроителни предприятия, заливи-стоянки на кораби, мостове и др. п.

(2) Обектите по ал. 1 се проектират най-малко на 50 m от горски масиви с иглолистни дървета и най-малко на 20 m - с широколистни.

Чл. 230. (1) Допуска се на незастроените свободни площи на територията на обектите озеленяване с широколистни дървета и храсти на разстояние най-малко 5 m от оградата, съоръженията и сградите.

(2) Не се допуска озеленяване с тополи и други дървесни насаждения, които при цъфтежа си отделят влакнести материали.

Таблица № 24

№ по ред	Сгради и съоръжения, до които се определят разстоянията	Минимално разстояние от най-близкото съоръжение на технологичната инсталация, m	Забележка
1	2	3	4
1.	Открити и закрити технологични инсталации а района на същия квартал независимо от мощността им	25	Площта на един квартал не може да превишава 16 ha, а една от страните му - 300 m
2.	Открити и закрити технологични инсталации, ползващи от крит огън	40	-
3.	Открити и закрити технологични инсталации и други подобни обекти е района на съседен квартал	50	Допуска се в ивицата от 50 m разполагане на пътища, инженерни мрежи, естакади и други подобни.

4.	Междинни надземни резервоари за леснозапалими и горими течности	30	Разстоянието се намалява с 50% - при подземни междинни резервоари; 30% - при междинни резервоари за продукти с пламна температура над 120°C; 15% - при междинни резервоари за продукти с пламна температура над 61°C.
5.	Междинни резервоари за втечнени газове	40	Разстоянието от инсталации, ползващи открит огън (тръбни пещи и други подобни), е най-малко 100 m
6.	Резервоари с втечнени газове		Съгласно раздели XI, XII, XIII, XIV и XV на глава десета
7.	Резервоари с леснозапалими и горими течности		Съгласно раздели III, IV, V, VI, VII, VIII и IX на глава десета
8.	Складове за сяр (навесен тип) до: - 1000 t - 4000 t - 10000 t	10 15 25	- - -
9.	Аварийни резервоари за: - горими газове и леснозапалини течности - горими течности	40 30	При аварийни подземни резервоари разстоянието се намалява с 50%
10.	Устройства за изгаряне на газ (факел)	60	Измерва се от вертикалната тръба.
11.	Котелни инсталации, обслужващи производствени обекти	40	При закрити котелни инсталации разстоянието са намалява с 50%.

12.	Инсталации за централно събиране на кондензата	25	Изискването не е в сила за кондензни станции в границите на технологичната инсталация.
13.	Кислородни станции и складове за кислородни бутилки	50	-
14.	Газоснабдителни станции за втечнени горими газове		Съгласно раздел XII на глава десета
15.	Спомагателни сгради и съоръжения с не по-малко от II ст. на пожароустойчивост (контролни и складови лаборатории, ремонтни работилници, цехови кантори, цехови материални складове, битови помещения).	30	-
16.	Оградата на предприятието	20	-
17.	Административно-стопански сгради на предприятието (управление, централна лаборатория, бази за техническо развитие, газоспасителна станция, гараж, здравпункт, телефонна станция и други подобни)	80	Допуска се при технологични инсталации от категория В разстоянието да се намали с 50%.

18.	Сгради на противопожарни служби и депа	50	-
19.	Сгради и съоръжения на съседни предприятия	200	Допуска се: - за технологично свързани предприятия разстоянието да се намали до 100 m; - в ивица от 200 m проектиране на открити складове за негорими материали, зеленчукови градини и широколистни насаждения.
20.	Жилищни и обществени сгради	300	За инсталации с производства от категория В, Г и Д разстоянието може да се намали до 200 т

Чл. 231. Общата вместимост на междинните резервоари в района на производствените инсталации и съоръжения е най-много за:

1. 24-часов запас, но не повече от 3000 куб. м - в приемно-междинните резервоари за втечени горими газове;
2. 48-часов запас, но не повече от 20 000 куб. м - в приемно-междинните резервоари за леснозапалими и горими течности.

Чл. 232. (1) Горими газове се съхраняват в хоризонтални приемно-междинни резервоари с максимален единичен обем до 200 куб. м или в сферични резервоари с максимален единичен обем до 600 куб. м, а за леснозапалими и горими течности - в резервоари с единичен обем до 3000 куб. м.

(2) Приемно-междинните резервоари за горими газове се проектират до 1000 куб. м в един блок (за хоризонталните резервоари) и до 600 куб. м (за сферичните).

Чл. 233. (1) Площадките на производствените инсталации, резервоарните паркове и естакадите се проектират на кота с 0,3 m по-ниско от котата на пътищата в района на тези съоръжения.

(2) По-високи коти се допускат по изключение, ако се предвижда защита на пътищата (чрез канавки, ровове и др.п.) срещу заливане с леснозапалими и горими течности.

(3) При надземно пресичане на заводски пътища със съоръжения (тръбопроводи, естакади, галерии и др.п.) светлата височина от платното на пътя до тези съоръжения е най-малко 5,5 m.

Чл. 234. (1) Вътрешнозаводските пътища се проектират на разстояние от 5 до 35 m от технологичните инсталации с достъп до тях.
(2) Пътните съоръжения и мостове се проектират негорими.

Раздел II. Сгради и съоръжения

Чл. 235. Сградите с производства от категория А и Б се проектират от I или II степен на пожароустойчивост.

Чл. 236. (1) Стоманени етажерки за горими газове, леснозапалими и горими течности в количества повече от 5 куб. м на всеки етаж в долната си част (включително площадката на първия етаж, но не по-малко от 4 m) се проектират пожарозащитени до граница на пожароустойчивост 45 min, а в останалата си част - допълнително до 15 min.

(2) Площадките под етажерките се проектират с околоръстен борд, висок най-малко 0,3 m, или със затворена канавка, отстояща от изпъкващите части на етажерката най-малко на 0,5 m.

(3) Апаратите, съдържащи леснозапалими и горими течности и втечнени горими газове, трябва да бъдат монтирани на плътни негорими площадки, оградени по периметъра си с борд, висок най-малко 0,15 m.

Чл. 237. Стоманените конструкции, носещи технологични апарати и съоръжения в производствените сгради от категория А, Б и В, трябва да бъдат пожарозащитени до граница на пожароустойчивост най-малко 45 min.

Чл. 238. Не се изисква пожарозащита на стоманените етажерки и носещите апаратурата стоманени конструкции, разположени в сгради, ако се предвидят автоматични пожарогасителни инсталации.

Чл. 239. Площадките под апаратите и съоръженията се проектират с наклони, осигуряващи отвеждането на разлетите продукти в промишлената канализация, и с приспособления за измиване.

Чл. 240. Откритите евакуационни стълби трябва да бъдат защитени от страната към етажерката с плътна негорима стена и граница на пожароустойчивост най-малко 15 min.

Чл. 241. Евакуационните изходи на производствените сгради се проектират най-малко на 10 m от съоръженията на външни взривоопасни инсталации.

Чл. 242. (Отм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.)

Чл. 243. (Отм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.)

Чл. 244. (1) На инсталациите за електрообезводняване и електрообезсолявяне на нефт се допускат електродехидратори на групи с обща вместимост най-много 2400 куб. м.

(2) Разстоянието между електродехидраторите е най-малко един диаметър, между групите електродехидратори - два диаметъра, но не по-малко от 10 m, а разстоянието до сградите и инсталациите - не по-малко от 15 m. Групата електродехидратори трябва да бъде проектирана в обваловка с обем, изчислен за поемане вместимостта на най-големия електродехидратор.

Чл. 245. Тръбните пещи за нефт, нефтопродукти и горими газове се предвиждат с инсталации за продухване на змиевиците с пара и оградени с парни завеси.

Чл. 246. (1) Помещенията на взривоопасните помпени и компресорни станции се проектират отделени помежду си и от други помещения с негорими стени с граница на пожароустойчивост най-малко 2 h 30 min и със самостоятелни изходи навън.

(2) Местата на преминаване на тръбопроводите през стени и покрития се уплътняват.

Чл. 247. Сградата на технологичната инсталация, когато се състои от няколко блокирани сгради, се проектира с обща дължина, не по-голяма от 120 m, при широчина 18 m.

Чл. 248. Пещите и апаратурите на технологичните инсталации, работещи под налягане, се предвиждат с приспособления за освобождаването им от продуктите в аварийни резервоари, оразмерени за поемане на вместимостта на най-големия апарат.

Чл. 249. (1) Разстоянието от производствените сгради до аварийните резервоари се приема както за технологично оборудване, разположено извън сградата, съгласно таблица № 24 към чл. 228 и таблица № 25 към чл. 252.

(2) Разстоянието от апаратурата на външните инсталации до аварийните резервоари не се нормира, като последните се разполагат извън габаритите на етажерките.

Чл. 250. Температурата на всички тъмни и вискозни нефтопродукти, постъпващи през хладниците в резервоарите за съхраняване, не трябва да превишава 130°C.

Чл. 251. Факелът за открито изгаряне на изхвърления газ трябва да отговаря на следните условия:

1. територията около вертикалната тръба на факела с радиус 50 m трябва да е подравнена и оградена с телена или друга негорима ограда;
2. вертикалната тръба на факела трябва да има постоянен пламък-маяк, захранван от линията на газа за горене, и съоръжена с електрическа запалка, командвана зад оградата;
3. газопроводите от инсталацията до вертикалната тръба на факела се предвиждат върху негорими подпори с приспособления против попадането на кондензат във вертикалната тръба, с огнепреградител и с байпасна линия с огнепреградител.

Таблица № 25

№ на групата	Апарати и съоръжения, от които се определят разстоянията	Минимално разстояние, m, до група:								
		1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1.	Апарати за огневи нагрев на Продукти и газове (тръбни пещи и други подобни)	5	10/15	15	15	НН*	10/15	10	10/15	22
2.	Дестилационна разделителна и сепарационна апаратура от различен тип (ректификационни колони, реактори и регенератори на каталитични процеси, абсорбери, евапоратори, стабилизатори, газофракциониращи колони, скрубери, кубове-окислителни, дехидратори, електродехидратори, газо-сепаратори, рефлексни съдове, утаители, водоотделители, херметизиран буферен технологичен съд, аварийен резервоар и други подобни)	-	Д**/3	10	8/12	8/12	4	10	НН	10
3.	Резервоари за гориво на технологични инсталации	-	-	Д	10	10	10	10	10	10

4.	Сгради с технологично предназначение, отделно стоящи апарати, пещи операторни, помпени помещения за горещи и студени продукти, влизаци в състава на дадена технологична инсталация, помещения за контролно измервателни прибори и други подобни	-	-	-	10	10	4	8/12	4	10
5.	Сгради, конструктивно свързани с апаратурата, пещите огнищата и други подобни	-	-	-	-	10	4	НН	4	15
6.	Потайни кондензатори и хладилници	-	-	-	-	-	2/4	4	4	4
7.	Генератори за преработване на газове и продукти и огнища подналягане	-	-	-	-	-	-	Д	10	22
8.	Топлообменници, кондензатори тръбен тип и ребойлери, конструктивно свързани с апаратурата	-	-	-	-	-	-	-	Д	10
9.	Газови компресори, непосредствено свързани с апаратурата	-	-	-	-	-	-	-	-	10

НН* - разстоянието не се нормира.

Д** - разстояние, равно на диаметъра на най-големия апарат.

Чл. 252. (1) Минималните разстояния между апаратите и съоръженията на отделностоящите и комбинираните външни технологични инсталации на предприятията се определят по таблица № 25.

(2) Разстоянието от единични апарати и съоръжения, свързани технологично и разположени до сгради с плътни стени, е най-

малко 2 m, а до стени с отвори - най-малко 4 m.

(3) Допуска се разстоянието между апаратите и съоръженията в полузаводски опитни инсталации с мощност до 60 000 (годишно да се намалява до дра пъти.

(4) В група 1 на таблица № 25 в числителя на всяка дроб са дадени разстоянията до неогневата страна на нагревателя, а в знаменателя - до страната на форсунките.

(5) Допуска се разстоянието от апаратите и съоръженията от група 1 до реакторите на каталитичните инсталации от група 2 да бъде намалено до 3 m.

(6) В група 2 на таблица № 25 разстоянията в числителя са дадени за апарати с диаметър, не по-голям от 3 m, а в знаменателя - за апарати с диаметър от 3 до 8 m. За апарати с диаметър 8 m и повече разстоянието се приема 0,5 Д, а между вакуумни колони - най-малко 1 m.

(7) Разстоянието от групи дехидратори с обща вместимост 2400 куб. m на обезсолителните инсталации до сградите, обслужващи електродехидраторите, е най-малко 20 m.

(3) В група 2 на таблица № 25 до групите 4 и 5 в числителя са дадени разстоянията до плътна стена, а в знаменателя - до стена с отвори. Същото се отнася и за група 4 на таблица № 25 до група 7.

(9) В група 6 на таблица № 25 разстоянието до група 6 в числителя в дадено разстоянието за потапни кондензатори, а в знаменателя - за кондензатори и хладници с огледална площ на водата, по-голяма от 200 кв. m.

(10) За група 7 разстоянията между огнищата под налягане не се нормират.

(11) Разстоянията между отделните блокове от апарати (реакторен, пещен, ректификационен и др.) се приемат с 50% по-големи от посочените по таблица № 25.

Чл. 253. Минималните разстояния от апарати и съоръжения работещи с взриво- и пожароопасни продукти, поместени в производствени помещения, се приемат:

1. до носещи стени и конструкции - 1 m;

2 до съседни апарати и съоръжения, като до всеки апарат се осигури достъп чрез проход с широчина най-малко 1,5-0,8 m.

Раздел III. Сондажни кули и сондажни отвори за нефт и газ

Чл. 254. Сондажите при нефтогазодобиването се предвиждат на разстояние най-малко равно на височината на сондажната кула от електропроводи за високо напрежение, въжени линии, пътища, производствени, жилищни и други подобни сгради и помещения.

Чл. 255. (1) Сондажните кули и машинните помещения се проектират негорими и на разстояние от съседните сондажни кули най-малко равно на височината на по-високата кула.

(2) Допускат се горими обшивки на кулите, ако са обработени с огнезащитни състави (бои, разтвори и др.), осигуряващи изискванията за трудногорими материали.

Таблица № 26

№ по ред	Сгради и съоръжения, от които се определят разстоянията	Сгради и съоръжения, до които се определят разстоянията в m съответно под № по ред:															
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
1.	Сондажни кули и експлоатирани сондажни отвори	ВСК*	ВСК	12	40	ВСК, но не по-малко от 40 m	ВСК, но не по-малко от 25 m	200	ВСК	ВСК	ВСК	40	40	20	10	ВСК, но не по-малко от 30 m	ВСК, но не по-малко от 30 m
2.	Групови индивидуални инсталации, нефтогазо-измерителни пунктове, помпени станции, повишаващи налягането	ВСК	20	20	30	30	25	40	20	40	30	30	20	20	10	30	15
3.	Машинни будки	12	20	10	30	20	25	25	10	25	20	20	20	10	10	15	15
4.	Котелни помещения	40	30	30	8	40	30	60	40	40	10	8	8	8	8	8	8
5.	Наливно-изливни инсталации	ВСК	30	20	40	20	15	15	15	40	30	30	25	15	8	30	20

6.	Резервоари в нефтосъбирателни и промежуточные пункты	ВСК	25	25	30	15	30	80	15	30	30	30	30	15	10	30	20
7.	Резервоари в стокови паркове	200	40	25	60	15	80	60	10	30	30	30	30	15	10	60	40
8.	Нефтопомпи и бензино-помпи	ВСК	20	10	40	15	15	10	8	6	8	8	10	12	8	15	10
9.	Компресорни за горими газове	ВСК	40	25	40	40	30	30	8	8	8	8	10	12	8	15	10
10.	Водни помпи и охладителни кули	ВСК	30	20	10	30	30	30	8	8	8	8	-	-	-	-	-
11.	Сгради с производствено и непроизводствено предназначение	40	30	20	8	30	30	30	3	8	3	8	192	10	5	15	10
12.	Промислени железопътни линии	40	20	20	8	25	30	30	10	10	-	10	-	-	-	-	-
13.	Път от републиканската пътна мрежа	20	20	10	3	15	15	15	12	12	-	12	-	-	-	-	-
14.	Заводски пътища и вътрешни площадки	10	10	10	8	8	10	10	8	8	-	8	-	-	-	-	-
15.	Електростанции открит тип до 100 kW	ВСК	30	15	8	30	30	60	15	15	-	15	-	-	-	8	8
16.	Електростанции закрит тип до 100 kW	ВСК	15	15	8	20	20	40	10	10	-	10	-	-	-	8	8

Чл. 256. При сондажните апаратури, разположени в гори, местността около тях се обезлесява в радиус 10 и 20 m от отвора на сондажа, съответно за проучвателни и за експлоатационни апаратури.

Чл. 257. Газокондензаторните уредби за изпитване на сондажите се проектират на 100 m, а газовият факел - на 20 m от сондажа. Около уредбата и факелното устройство в радиус от 60 m се предвижда почистване на терена от горими материали.

Чл. 258. Разстоянията между сградите и съоръженията на сондажните е устройства, както и между съседни сгради и съоръжения, се определят по таблица № 26.

Глава десета. СКЛАДОВЕ

Раздел I. Закрити складове

Чл. 259. В зависимост от предвижданията се за складиране вещества и материали складовете се приравняват към съответната категория на производство съгласно таблица № 4 към чл. 31.

Чл. 260. (1) Складовете за горими материали и за негорими материали, опаковани в горим амбалаж, се проектират в сгради от I и II степен на пожароустойчивост с височина, не по-голяма от 5 етажа, и застроена площ между брандмауерите до 2000 кв. м.

(2) Допуска се проектиране на складове за материалите по ал. 1 в едноетажни сгради от III степен на пожароустойчивост със застроена площ между брандмауерите, не по-голяма от 900 кв. м, и от IV и V степен на пожароустойчивост - с площ съответно до 600 кв. м и до 400 кв. м.

(3) Допуска се съхраняване на горими материали и негорими материали в горима опаковка в надувни складове с площ, не по-голяма от 400 кв. м. В надувни складове с площ над 400 кв. м могат да се съхраняват само негорими материали в негорима опаковка.

(4) Складовете за негорими материали се проектират в сгради от I и II степен на пожароустойчивост и от пожаронезащитени стоманени конструкции без ограничения на застроената площ и в едноетажни сгради от III, IV и V степен на пожароустойчивост със застроена площ между брандмауерите съответно до 1000 кв. м. до 600 кв. м и до 500 кв. м.

(5) Ако са предвидени автоматични пожарогасителни инсталации, посочените площи между брандмауерите в складовете не се ограничават.

Чл. 261. (Изм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.) Обособяване на помещения за канцеларии в складове се допуска, ако те са отделени с пожарозащитни стени и пожарозащитни хоризонтални прегради.

(2) Изискването по ал. 1 не се отнася за складове за съхраняване на негорими материали в негорима опаковка.

Чл. 262. (Изм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.) Складовете за горими материали в подземните етажи на многоетажните производствени сгради се проектират с площ до 500 кв. м и с изход в коридор, водещ непосредствено навън.

Чл. 263. (Отм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.)

Чл. 264. (Изм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.) Складовете за горими материали (текстилни изделия, памук, целволе, тютюн, дървесина и др.), предвиждани в помещения на подземните етажи, се разделят посредством негорими стени с граница на пожароустойчивост най-малко 4 h 30 min на части с площ, не по-голяма от 1500 кв. м, с двустранни изходи навън или в коридори, които водят непосредствено навън.

Чл. 265. За съхраняване на текстилни влакна (памук, лен, коноп, юта, целволе, синтетични и изкуствени влакна и др.) се проектират самостоятелни едноетажни складови сгради от I и II степен на пожароустойчивост със застроена площ до 2000 кв. м или от пожаронезащитени стоманени конструкции с площ до 900 кв. м.

Чл. 266. (Изм. БСА, бр. 1 от 1994 г.) В производствените цехове се допускат междинни (буферни) складове за горими материали и негорими материали в горима опаковка (суровини, полуготова и готова продукция), оразмерени за едnodневна (24-часова) работа, оградени с леки негорими материали.

Чл. 267. (1) Допуска се блокиране на закритите складове и навеси с производствени и други сгради, ако се отделят от тях посредством брандмауери.

(2) По дългите страни на закритите складове, най-много през 50 m една от друга, се предвиждат деукрили врати с широчина най-малко 2 m, отварящи се навън или встрани (плъзгащи се).

Чл. 268. (Изм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.) Във високостелажните складове на всеки 50 m се предвиждат проходи напречно през стелажите с височина най-малко 2 m и с широчина най-малко 1,5 m, защитени с негорими екрани.

Чл. 269. (Изм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.) В подземните етажи на сградите не се допускат складове за целулоид, киноленти на нитроцелулозна основа и други подобни взривоопасни материали.

Чл. 270. (Изм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.) Не се допуска площта между брандмауерите на закрити складове за групи концентриран фураж (сено, слама, фий, царевичак и др.) да превишава:

1. при I степен на пожароустойчивост 3000 кв. м;
2. при II степен на пожароустойчивост - 2500 кв. м;
3. при III степен на пожароустойчивост - 1200 кв. м;
4. при IV и V степен на пожароустойчивост - 900 кв. м.

Чл. 271. (Отм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.)

Раздел II. Открити складове

Чл. 272. (1) Минималните разстояния от откритите складове до съседни сгради и съоръжения се определят по таблица № 27.

(2) При складиране на материалите на височина над 2,5 m разстоянията по таблица № 27 се увеличават с 25% до сгради от IV и V степен на пожароустойчивост, де сгради с производства от категория А и Б, до жилищни и до обществени сгради.

(3) Горимият амбалаж се складира на стифове (фигури) с размери най-много 20/15 m и височина до 8 m. Три броя стифове образуват една група с разстояние между стифовете най-малко 5 m, а между групите - най-малко 15 m.

Чл. 273. (1) Фасонираният дървен материал се складира на стифове с височина най-много 12 m, в групи и квартали.

(2) Максималната площ на една група материал е 900 кв. м, като разстоянието между отделните стифове в групата не се нормира.

(3) Площта на един квартал е най-много 4,5 ha, като разстоянието между групите в кварталите е най-малко 5 m, а между отделните квартали - най-малко 10 m.

Таблица № 27

№ по ред	Вид на складираните материали	Минимални разстояния, m, до сгради или съоръжения от степен на пожароустойчивост		
		I и II	III	IV и V
1.	Каменни въглища и дървени трупи	Не се нормира		2
2.	Дървен фасониран (бичен) материал (дъски, греди, талпи), дърва за горене и др.	2	6	8
3.	Лесногорими материали - хартия, текстил, пластмаса, каучук, талаш, стърготини, изрезки, дървен и пластмасов амбалаж и др.	8	10	15
4.	Открити площадки за груб фураж - сено, слама, царевичак	20	30	40

Чл. 274. (1) Размерите на фигурите при складиране на трупи са:

1. ширина - в зависимост от дължината на отделните трупи;
2. дължина - най-много 200 m;
3. височина - най-много 14 m.

(2) Площта на отделните групи от фигури не трябва да превишава 2 ha, като разстоянието между фигурите не се нормира.

(3) Площта на отделните квартали от групи фигури е най-малко 5 ha, като разстоянието между отделните групи е най-малко 10 m, а между отделните квартали - най-малко 15 m.

Чл. 275. Дървени материали (обли и цепени) а дължина до 1,5 m за производство на целулоза, полуцелулоза, плочи от дървесни частици и плочи от дървесни влакна се съхраняват подредени на фигури или в насипно състояние с обем до 1000 куб. м, като

разстоянието между фигурите е най-малко 20 m.

Чл. 276. (1) Целулозната дървесина (изрезки, стърготини и други дървесни отпадъци) се съхранява на купи с височина най-много 14 m, а при механизирано подреждане - най-много 30 m.

(2) Обемът на купите с височина до 14 m е най-много 50 000 куб. m при широчина в основата най-много 50 m, като складовете се проектират с капацитет да 400 000 куб. m при разстояние между късите страни на купите най-малко 10 m, а между дългите - най-малко 15 m.

(3) Обемът на купите с височина над 14 m е най-много 250 000 куб. m при широчина в основата най-много 90 m, като разстоянието между късите страни на купите е най-малко 15 m, а между дългите - най-малко 20 m.

Чл. 277. (1) Отпадъчната хартия и целулоза се складират само в балирано състояние на фигури с маса най-много 250 t, с височина до 5 m, като три фигури образуват една група с разстояние между тях най-малко 10 m, а между групите най-малко 20 m.

(2) Площадките за складиране се оградят с телена мрежа с височина най-малко 2,5 m на разстояние най-малко 5 m от складирания материал.

Чл. 278. (1) Допуска се складиране на текстилни влакна (памук, лен, коноп, юта, целволе и др.) на открити площадки на купи с маса най-много 200 t и минимални разстояния:

1. между купите - 25 m;
2. до сгради и съоръжения - 50 m;
3. до железопътни линии за редовно движение - 70 m;
4. до вътрешнозаводски железопътни линии - 30 m;
5. до пътища от републиканската мрежа - 20 m;
6. до вътрешнозаводски пътища - 10 m;
7. до открити складове за дървен материал - 60 m;
8. до открити складове за груб фураж - 80 m.

(2) Лен, коноп и други технически култури на стебла се съхраняват на купи с размери най-много 60/7 m и с височина до 8 m. Две купи образуват една група с разстояние между тях най-малко 15 m, а разстоянието между групите по дългите им страни е най-малко 25 m, по челните - най-малко 15 m и между дългите и челните страни - най-малко 20 m.

(3) Допуска се съхраняване на посочените технически култури и груб фураж (сено, слама, царевичак и др.) в открити складове навесен тип от I и II степен на пожароустойчивост, включително и от стоманени конструкции със застроена площ до 900 кв. m.

(4) Складовите площадки се оградят с телена мрежа на разстояние най-малко 5 m от складираните материали.

Чл. 279. (1) За складиране на технологични машини и съоръжения в горима опаковка се предвиждат площадки с площ най-много

2500 кв. м и разстояние между отделните площадки най-малко 5 м.

(2) Площадките се ограждат с телена мрежа и се осигуряват с необходимото количество вода и средства за пожарогасене.

Раздел III. Общи изисквания за складове за леснозапалими и горими течности

Чл. 280. В зависимост от пламната им температура (определена в закрит тигел) течностите се делят на:

1. леснозапалими течности (ЛЗТ) - с пламна температура до 61°C включително;
2. горими течности (ГТ) с пламна температура над 61°C.

Чл. 281. (1) В зависимост от предназначението си складовете за леснозапалими и горими течности се разделят на две категории:

1. I категория - самостоятелни търговски складове (предприятия), които обслужват различни потребители (без бензиностанциите и нафтоснабителни станции), стоково-суровинни паркове към нефтодобивни и нефтопреработвателни предприятия, складове към магистрални нефто- и продуктопроводи, складове към наливно-изливни пристани, както и складове на територията на промишлени и други обекти, предназначени за задоволяване на собствените им нужди, когато в тях се съхраняват над 2000 куб. м ЛЗТ или над 15 000 куб. м ГТ;

2. II категория - складове на територията на промишлени и други обекти, предназначени за задоволяване на собствените им нужди, в които се съхраняват не повече от 2000 куб. м ЛЗТ и не повече от 15 000 куб. м ГТ.

(2) Допуска се при подземно съхранение на ЛЗТ и ГТ увеличаване на обемите по ал. 1 със 100%.

Чл. 282. (Изм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.) (1) Леснозапалимите и горими течности се съхраняват в резервоари, варели, туби, бидони и др.

(2) Резервоарите се проектират подземни, полуподземни или надземни.

(3) Допуска се съхраняване на съдове с ЛЗТ под негорими навеси, а на тези с ГТ - и на открити площадки.

Чл. 283. (Изм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.) Резервоарите и хранилищата са:

1. подземни - когато най-високото ниво на течността в резервоара (или разлята в хранилището) е най-малко с 0,2 m по-ниско от най-ниската проектна кота на прилежащия терен, и резервоари, които имат околостен, плътно допиращ се до стените им насип, превишаващ най-високото ниво на течността в тях с не по-малко от 0,2 m, широк в най-горната си част най-малко 3 m;

2. полуподземни - когато са вкопани на не по-малко от половината от височината им и при това положение най-високото ниво на течността в резервоара (или разлята в хранилището) не превишава с повече от 2 m най-ниската проектна кота на прилежащия терен;

3. надземни - когато не са спазени изискванията посочени в т. 1 и 2.

Чл. 284. Не се допуска проектиране на резервоари в подземни котловани (бункери, галерии, пещери и др.) и съхраняването на ЛЗТ и ГТ в открити ями и котловани.

Чл. 285. (1) Резервоарите за съхраняване на ЛЗТ и ГТ се проектират метални (хоризонтални, вертикални или сферични) и стоманобетонни.

(2) Металните вертикални резервоари са:

1. с неподвижен (стационарен) покрив;
2. с понтон (неподвижен покрив и плаващ над течността понтон);
3. с плаващ (подвижен) покрив с ограждащ борд, висок най-малко 0,3 m, на разстояние 1 m от стената на резервоара.

Чл. 286. (1) В покривите на вертикалните резервоари за ЛЗТ с обем 500 куб. м и повече (без тези с плаващ покрив) се предвиждат лекоизхвърлящи се звена за поемане на взривната вълна при евентуална експлозия, заварени с 50% олекотени шевове в сравнение с другите шевове по покрива.

(2) Лекоизхвърлящите звена трябва да бъдат за:

- 1 резервоари с обем от 500 до 5000 куб. м - най-малко 2 броя;
2. резервоари с обем от 5001 до 15 000 куб. м - най-малко 3 броя;
3. резервоари с обем над 15 000 куб. м - най-малко 4 броя.

(3) Лекоизхвърлящите звена се разполагат симетрично, като общата им повърхнина е равна на 50% от повърхнината на покрива на резервоара.

Чл. 287. (1) Фундаментите и топлоизолацията на резервоарите се проектират негорими.

(2) Металните стойки на сферичните резервоари за ЛЗТ и ГТ се проектират защитени с огнезащитни облицовки или замазки до граница на пожароустойчивост най-малко 2 h 30 min или с водни инсталации за охлаждане.

Чл. 288. (1) За изпускане на образувалите се пари и за изравняване на налягането към резервоарите (без тези с плаващ покрив), предназначени за съхраняване на ЛЗТ, и с вместимост над 400 куб. м се предвиждат дихателни и предохранителни (аварийни) клапани (механични или хидравлични) с огнепреградители.

(2) На резервоарите за ЛЗТ с вместимост до 400 куб. м вкл. и за тези, предназначени за съхраняване на ГТ с пламна температура от 61 до 120°C се предвиждат само дихателни тръби (отдушници) с огнепреградители.

(3) За резервоарите за ГТ с пламна температура над 120°C се предвижда само дихателна тръба.

(4) Дихателните тръби на резервоарите за ЛЗТ и ГТ в помещения се извеждат извън сградите 2 m над покрива им или на външна стена на височина най-малко 3 m от земята и на разстояние 2 m от прозорци, врати и други отвори и се съоръжават с огнепреградител.

(5) Допуска се обединяване на дихателните тръби от няколко резервоара, ако парите на съхраняваните в тях ЛЗТ и ГТ при

смесването си не предизвикат запалвания, пожар или взрив.

Чл. 289. (1) Нивопоказателите и приспособленията за вземане на проби към резервоарите за ЛЗТ и ГТ не трябва да създават опасност от искрообразуване, течове, пароотделяне и натрупване на опасни потенциали от статично електричество.

(2) Допуска се използване на нивомерни стъкла на резервоари с обем до 200 куб. м, ако са защитени от механични повреди и са изолирани от резервоарите посредством спирателна арматура.

(3) Не се допускат нивомерни (контролни) стъкла, вградени в стените на резервоарите за ЛЗТ и ГТ.

Чл. 290. (Изм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.) Резервоари за съхраняване на ЛЗТ и ГТ при свръхналягане над 0,07 МРа се проектират със съгласие на НСПО-МВР.

Чл. 291. (1) Преливането на ЛЗТ и ГТ по самотек от основните резервоари в междинни резервоари, в авто- и железопътни цистерни, в танкери и др. се допуска само ако е автоматизирано - изключващо разливане на течностите.

(2) В случаите по ал. 1 тръбопроводите се предвиждат с резервна спирателна арматура с автоматично действие, монтирана до резервоарите.

Чл. 292. (Изм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.) (1) Резервоарите се проектират поединично или в групи. Резервоарите с единичен обем над 10 000 куб. м се проектират на групи в един ред, а тези с обем до 10 000 куб. м вкл. - на групи най-много в два реда. Допуска се резервоарите с единична вместимост до 500 куб. м вкл. да са в четири реда.

(2) Максималната обща вместимост на резервоарите от една група е:

1. за резервоари с плаващ покрив - 200 000 куб. м;

2. за резервоари с понтон или със стационарен покрив - 120 000 куб. м при съхраняване на ГТ и 80 000 куб. м при съхраняване на ЛЗТ.

(3) Максималната вместимост на единичните (отделните) резервоари трябва да е:

1. за резервоари с плаващ покрив - 120 000 куб. м;

2. за резервоари с понтон - 30 000 куб. м;

3. за резервоари с неподвижен покрив - 20 000 куб. м.

Чл. 293. Минималното разстояние между стените на резервоарите от две съседни групи е:

1. между надземни резервоари - 40 m;

2. между надземни и полуподземни резервоари - 35 m;

3. между надземни и подземни резервоари - 30 m;

4. между полуподземни резервоари - 25 m;
5. между полуподземни и подземни резервоари - 15 m;
6. между подземни резервоари 15 m.

Чл. 294. (1) Минималните разстояния между стените на съседните надземни резервоари в една група се определя в зависимост от диаметъра и конструкцията на резервоарите и от вида на съхраняваната в тях течност по таблица № 28.

(2) При определяне на разстоянията между резервоарите се приема по-голямото от таблица № 28, но не повече от:

1,40 m - за резервоари с неподвижен покрив или с понтон;

2,30 m - за резервоари с плаващ покрив.

(3) Минималното разстояние между надземните резервоари е най-малко 1 m.

Таблица № 28

№ по ред	Вид на резервоара	Пламна температура на съхраняваната течност	Минимално разстояние
1.	С неподвижен покрив или понтон	до 61°C от 61 до 120°C над 120°C	0,75 Д* 0,65 Д 0,5 Д
2.	С плаващ покрив	до 61°C от 61 до 120°C над 120°C	0,5 Д 0,4 Д 0,2 Д

Д* - диаметър на резервоара.

Чл. 295. (1) Допуска се разстоянията от резервоарите и хранилищата за ЛЗТ и ГТ до съседни сгради и съоръжения, а също и разстоянията между стените на резервоарите, разположени в една група, да се намаляват:

1. при подземни резервоари и хранилища - с 50%;

2. при полуподземни резервоари и хранилища - с 25%.

(2) Разстоянието между стените на подземните резервоари от една група е най-малко 1 m.

Чл. 296. Минималните разстояния от надземните резервоари за амонячна вода са:

1. до помпени станции за ЛЗТ - 8 m;
2. до помпени станции за ГТ - 5 m.
3. до оста на хидрантите на наливно-изливни устройства за ЛЗТ и ГТ - 5 m;
4. до оста на железопътни линии за редовно движение - 20 m;
5. до оста на вътрешнозаводски и маневрени железопътни линии - 12 m;
6. до края на платното на пътища от републиканската мрежа - 10 m;
7. до вътрешнозаводски пътища - 5 m;
8. до съседни резервоари за амонячна вода - 1 m;
9. до съседни сгради - съгласно таблица № 6 към чл. 41, като складовете за амонячна вода се отнасят към производства от категория Д и V степен на пожароустойчивост.

Чл. 297. (1) Допуска се разстоянието от подземни резервоари за ЛЗТ и ГТ до вкопани помпени станции с не повече от 3 основни помпи да се намали до 1 m, ако стената на помпената станция към резервоарите се предвиди без отвори.

(2) Допуска се разстоянието от помпени станции до надземни резервоари за ГТ с пламна температура над 120°C да се намали до 1 m, ако помпените станции се разположат извън обваловката на резервоарите.

(3) Допуска се помпените станции да се проектират на габаритно разстояние от железопътни наливно-изливни устройства за ГТ с пламна температура над 120°C.

Чл. 298. (1) Допуска се хранилища за ЛЗТ и ГТ да се проектират на габаритно разстояние до обслужващия ги железопътен клон или автомобилен път.

(2) Допуска се хранилища и железопътни наливно-изливни устройства за ГТ с пламна температура над 120°C да се проектират на габаритно разстояние от вътрешнозаводските железопътни линии и до автомобилни пътища.

Чл. 299. Допуска се разстоянието между надземните резервоари с обем до 50 куб. м - за ЛЗТ, и до 100 куб. м за ГТ, да се намали до 1 m, ако общата вместимост на групата резервоари е най-много 200 куб. м - за ЛЗТ, и най-много 400 куб. м - за ГТ, а минималното разстояние е:

1. между групи с ЛЗТ - 10 m;
2. между групи с ГТ - 5 m;
3. от група с ЛЗТ до група с ГТ - 7 m.

Чл. 300. (1) Отделностоящите надземни и полуподземни резервоари или група резервоари с обем над 1000 куб. м вкл. - към складовете от I категория, и с обем 500 куб. м вкл. - към складовете от II категория, се предвиждат обваловани със земен вал, широк на

върха най-малко 0,5 m, или оградени с негорима стена, изчислена за хидравличния натиск на разлятата течност и с граница на пожараустойчивост най-малко 5 h.

(2) В случаите, когато теренът създава условия за разливане на течността при авария към съседни сгради, съоръжения, реки, езера и др., обваловане се проектира независимо от единичната и общата вместимост на резервоарите.

Чл. 301. Обваловки, в които са разположени надземни или полуподземни резервоари, се разделят посредством вътрешни (междинни) валове или стени на части, така че повърхността на всяка една от тях без площта, заемана от резервоарите, да не превишава 2500 кв. м.

Чл. 302. (1) Минималното разстояние от стените на резервоарите до долния вътрешен ръб на основните (външните) валове или стени е:

1. при резервоари с обем от 500 до 2000 куб. м вкл. - 5 m;
2. при резервоари с обем над 2000 куб. м - 10 m.

(2) Разстоянията по ал. 1 не се нормират за резервоарите, осигурени със стабилни или полустабилни инсталации за пожарогасене и охлаждане, и за тези с обем до 500 куб. м.

(3) Не се нормира разстоянието от стените на резервоарите до вътрешните (междинните) валове или стени.

Чл. 303. (1) Височината на външните (основните) валове или стени се приема с 0,2 m над нивото на разлятата течност.

(2) Обемът на обваловките се приема равен на:

1. вместимостта на резервоара - при единични надземни резервоари;
2. надземната вместимост на резервоара - при единични полуподземни резервоари;
3. единичната вместимост на най-големия резервоар - при група надземни резервоари;
4. най-голямата надземна единична вместимост - при група полуподземни резервоари.

(3) Височината на вътрешните (междинните) валове или стени се предвижда с 0,3 m по-малко от височината на основните (външните) валове или стени.

Чл. 304. За достъп към всяка подгрупа резервоари през външните валове или стени се проектират най-малко две срещуположни стълби-преходи от негорим материал с широчина най-малко 2 m и наклон, не по-голям от 45°. За резервоари със стабилни и полустабилни инсталации за пожарогасене минималната широчина на стълбите е 0,8 m.

Чл. 305. За групите от резервоари с вместимост 1000 куб. м и повече се осигурява възможност за прехвърляне на течностите в случай на авария или пожар от един резервоар в друг.

Чл. 306. (1) Контролните шахти за обслужване на тръбопроводи, паропроводи, газопроводи и др. се предвиждат извън обваловката на резервоарите.

(2) Не се допуска транзитно преминаване на електрически кабели и въздушни електрически линии през обваловката на резервоарите.

(3) Подземни електрически кабели се проектират на разстояние най-малко 2 m от необваловани резервоари.

Чл. 307. Около единичните резервоари с обем 5000 куб. м и повече и около всяка група резервоари с общ обем над 10 000 куб. м се проектира околоръстен път за противопожарни нужди. В останалите случаи се допуска задънен (тупиков) път, завършващ с обход или площадка за обръщане на противопожарните автомобили с размери най-малко 12/12 m. Пътното платно се проектира с ширина най-малко 6 m с трайна настилка и защитено срещу заливане с ЛЗТ и ГТ.

Чл. 308. (Изм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.) Складовете с ЛЗТ и ГТ се проектират в подветрената страна спрямо населените места, промишлените и други обекти и по възможност на най-ниската част на терена.

Чл. 309. (Изм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.) (1) Сградите и съоръженията на територията на складове за ЛЗТ и ГТ се проектират от I или II степен на пожароустойчивост или от стоманени конструкции.

(2) Складовете за ЛЗТ и ГТ се проектират оградени с негорима ограда извън обваловката с височина от 1,2 до 1,5 m.

(3) Минималното разстояние от оградата на склада до резервоарите, сградите и съоръженията, свързани със съхранението и манипулирането на ЛЗТ и ГТ е:

1. при складове от I категория: за ЛЗТ - 10 m, за ГТ - 5 m;

2. при складове от II категория: за ЛЗТ - 4 m, за ГТ - 2 m.

Раздел IV. Складове за леснозапалими и горими течности от I категория

Чл. 310. Складовете за ЛЗТ и ГТ от I категория се проектират извън жилищните зони на населените места.

Чл. 311. (1) Общата вместимост на един склад не трябва да превишава 320 000 куб. м, като разстоянието между два съседни склада е най-малко 250 m.

(2) Разстоянията от надземните резервоари до най-близките съседни сгради, съоръжения и складове на предприятия, стопанства, жилищни зони и др. се определят по таблица № 29.

Чл. 312. Складове за ЛЗТ и ГТ, проектирани на по-малко от 200 m от река, се отделят от сгради и съоръжения на товарни пътнически и служебни пристани, от водноелектрически централи и други хидротехнически съоръжения, от корабостроителни и кораборемонтни заводи, от населени места и други по-големи крайбрежни сгради и съоръжения най-малко на 100 m по течението на реката и най-малко на 1500 m в посока, обратна на течението на реката.

Чл. 313. (1) Минималните разстояния от наливно-изливните устройства, хранилища, навесите и откритите площадки за ЛЗТ и ГТ от I категория до най-близките съседни сгради, съоръжения и складове на предприятия, стопанства, жилищни квартали и др. се определят по таблица № 30.

(2) Разстоянията от сгради и съоръжения в района на складовете на ЛЗТ и ГТ от I категория, непосочени в ал. 1, до сгради и съоръжения на съседни обекти се определят по таблица № 6 към чл. 41, като по отношение на помпените станции и разливните помещения разстоянията се увеличават със 100%.

Чл. 314. (1) Минималните разстояния от надземните резервоари до сградите и съоръженията на територията на складовете за ЛЗТ и ГТ от I категория се определят по таблица № 31.

(2) Допуска се разстоянието по таблица № 31 от междинните изливни резервоари до пристани да се намали до 30 m.

(3) Посочените в таблица № 31 разстояния не се отнасят за нулевите резервоари (мерници), предназначени за зареждане на танкери. Те могат да се предвиждат непосредствено на пристана.

(4) Посочените в таблица № 31 разстояния до вътрешнозаводските автомобилни пътища не се отнасят за пътищата за противопожарни нужди, ако по тях не се предвижда преминаването на други превозни средства.

Таблица № 29

№ по ред	Наименование на съседните сгради и съоръжения	Минимални разстояния, m, от сградите и съоръженията до стените на резервоарите при вместимост на единичните резервоари, куб. м, и пламна температура на течността											
		до 5000 куб. м			от 5001 до 15 000 куб. м			от 15 001 до 50 000 куб. м			над 50 000 куб. м		
		до 61 °С	от 61 до 120°С	над 120 °С	до 61 °С	от 61 до 120°С	над 120 °С	до 61 °С	от 61 до 120°С	над 120 °С	до 61 °С	от 61 до 120°С	над 120 °С
1.	Производствени сгради и складове, отнесени към производства от категории: а) А, Б, В и Г б) Д	40 30	35 25	30 20	50 40	45 35	35 30	80 60	70 50	60 40	100 80	85 70	70 60
2.	Жилищни, административни и други обществени сгради	75	65	55	100	85	70	125	105	90	150	130	105
3.	Сградите и съоръженията на товарни, пътнически и служебни пристанища	40	35	30	50	45	35	80	70	60	100	85	70
4.	Животновъдни сгради	35	30	25	45	40	30	70	60	50	80	70	60
5.	Други сгради и съоръжения	35	30	25	45	40	30	70	60	50	80	70	60
6.	Границите на открити складова за леснозапалими материали (памук, лен, коноп, целволе, сено, слама, хартия и др.п.)	60	50	40	65	55	45	70	60	50	80	70	60
7.	Границите на открити складове за: а) бичен дървен материал, дървен, пластмасов амбалаж и др.	50	45	35	55	50	40	60	50	40	70	60	50
	б) каменни и дързени въглища, кокс, трупи и др.п.	35	30	25	40	35	30	45	40	30	50	45	35

8.	Оста на най-близкия коловоз за редовно движение в железопътни гари и обслужващите гарите сгради и складове	45	40	30	55	50	40	70	60	50	90	80	65
9.	Оста на открита железопътна линия (междугария) и железопътни спирки	35	30	25	40	35	30	50	45	35	50	45	35
10.	Оста на маневрени вътрешнозаводски и железопътни линии, обслужващи съседни предприятия и обекти	0	5	0	5	0	5	0	5	0	0	5	0
11.	Краят на платното на автомобилни пътища от републиканската пътна мрежа	20	18	15	30	25	20	40	35	30	40	35	30
12.	Краят на платното на вътрешнозаводски автомобилни пътища и тези, обслужващи съседни предприятия и обекти	20	18	15	25	20	18	35	30	25	35	30	25
13.	Границите на горски местности и посевни участъци	40	35	30	40	35	30	50	45	35	60	45	35
14.	Въздушни електропроводи	най-малко 1,5 пъти височината на стълба											

Таблица № 30

№ по ред	Наименование на съседните сгради и съоръжения	Минимални разстояния, m, от сградите и съоръженията до:											
		хидрантите на автоналивно-изливни устройства за течности с пламна температура			оста и хидрантите на жп наливно-изливни устройства за течности с пламна температура			корпуса на танкера, и наливно-изливните устройства на пристана за течности с пламна температура			границите на открити площадки, навеси и хранилища за течности с пламна температура		
		до 61 °С	от 61 до 120°С	над 120 °С	до 61 °С	от 61 до 120°С	над 120 °С	до 61 °С	от 61 до 120°С	над 120 °С	до 61 °С	от 61 до 120°С	над 120 °С
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1.	Производствени сгради и съоръжения и закрити складове, отнесени към производства от категории а) А, Б, В и Г б) Д	40 30	35 25	30 20	45 35	40 30	30 25	80 60	70 55	60 45	50 40	45 35	35 30
2.	Жилищни, административни и други обществени сгради	75	65	55	80	70	60	125	105	90	100	85	70
3.	Сградите и съоръженията на товарни, пътнически и служебни пристанища	40	35	30	45	40	30	Чл. 350 и 351			50	45	35
4.	Животновъдни сгради	35	30	25	40	35	30	70	60	50	45	40	30
5.	Други сгради и съоръжения	35	30	25	40	35	30	70	60	50	45	40	30
6.	Границите на открити складове за леснозапалими материали (памук, лен, коноп, целволе, сено, слама, хартия и др.п.)	60	55	45	65	55	45	70	60	50	65	55	45
7.	Границите на открити												

	складове за: а) бичен дървен материал дървен и пластмасов амбалаж и др.п.	50	45	35	55	50	40	60	50	45	55	50	40
	б) каменни и дървени въглища, кокс, трупи и др.п.	35	30	25	40	35	30	45	40	35	40	35	30
8.	Оста на най-близкия коловоз за за редовно движение в желе- зопътни гари и от обслужва- щите гарите сгради и складове	40	35	30	45	40	35	70	60	90	50	48	35
9.	Оста на открит железопътен път (междугарие) и железопътни спирки	35	30	25	40	35	30	50	45	35	40	35	30
10.	Оста на маневрени вътрешно- заводски и железопътни линии, обслужващи съседни предприя- тия и обекти	0	5	0	5	0	5	0	5	0	6	0	5
11.	Крайт на платното на автомобил- ни пътища от републиканската пътна мрежа	20	18	15	25	20	18	40	35	30	30	23	20
12.	Крайт на платното на вътрешно- заводски автомобил, пътища и тези, обслужващи съседни предприятия и обекти	15	12	10	20	15	12	35	30	25	25	20	13
13.	Границите на горски местности и посежни участъци	40	35	30	40	35	30	50	45	35	40	35	30
14.	Въздушни електропроводи	най-малко 1,5 пъти височината на стълба											

Таблица №31

№ по ред	Наименование на съседните сгради и съоръжения	Минимални разстояния, m, от съседни сгради и съоръжения до стените на резервоарите при вместимост на единичните резервоари, куб. м, и пламна температура на течността											
		до 5000 куб. м			от 5001 до 15 000 куб. м			от 15 001 до 50 000 куб. м			над 50 000 куб. м		
		до 61 °С	от 61 до 120 °С	над 120 °С	до 61 °С	от 61 до 120 °С	над 120 °С	до 61 °С	от 61 до 120 °С	над 120 °С	до 61 °С	от 61 до 120 °С	над 120 °С
1.	Разливни помещения и помпени станции за ЛЗТ и ГТ и възлите за управлението им	10	10	8	15	12	10	20	18	15	30	25	20
2.	Сгради и съоръжения с употреба на открит огън	30	25	20	40	35	30	60	55	45	60	55	45
3.	Сгради и съоръжения без употреба на открит огън	25	20	18	30	25	20	35	30	25	40	35	30
4.	Гаражи и открити площадки за гариране на бензиновози, газовози и др.п.	30	25	20	40	35	30	60	55	45	60	55	45
5.	Границите на открити складове за дървен, пластмасов и друг горим амбалаж	50	45	35	60	55	45	60	55	45	70	60	50
6.	Хранилища, навеси и открити площадки за съхраняване на ЛЗТ и ГТ в съдове	20	18	15	30	25	20	30	25	20	40	35	30
7.	Оста и хидрантите на железопътни наливно-изливни устройства	20	18	15	25	20	18	30	25	20	35	30	25
8.	Автоналивно-изливни устройства	20	18	15	20	18	15	25	20	18	25	20	18
9.	Корпуса на танкера и наливно-изливните устройства на пристана	50	45	35	50	45	35	60	55	45	90	80	65

10.	Оста на коловози, обслужващи други железопътни наливно-изливни устройства	20	18	15	20	18	15	25	20	18	30	25	20
11.	Оста на вътрешнозаводски железопътни коловози	25	20	18	30	25	20	35	30	25	35	30	25
12.	Краят на платното на вътрешнозаводски автомобилни пътища	20	18	15	20	18	15	30	25	20	30	25	20
13.	Противопожарни помпени станции и от подстъпите и площадките за засмукване на вода от противопожарните водоеми	30	30	30	30	30	30	40	40	40	40	40	40
14.	Въздушни електропроводи	най-малко 1,5 пъти височината на стълба											

Таблица № 32

№ по ред	Наименование на съседните сгради и съоръжения	Минимални разстояния, m, от съседните сгради и съоръжения до:											
		хидрантите на автналивно-изливни устройства за течности с пламна температура			оста и хидрантите на железопътни наливно-изливни устройства за течности с пламна температура			корпуса на танкера, и наливно-изливните устройства на пристана за течности с пламна температура			границите на открити площадки, навеси и хранилища за течности с пламна температура		
		до 61 °C	от 61 до 120°C	над 120 °C	до 61 °C	от 61 до 120°C	над 120 °C	до 61 °C	от 61 до 120°C	над 120 °C	до 61 °C	от 61 до 120°C	над 120 °C
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1.	Разливни помещения и помпени станции за ЛЗТ и ГТ и възлите за управлението им	10	8	5	15	12	10	20	18	15	15	12	10
2.	Сгради и съоръжения с употреба на открит огън	25	20	18	30	25	20	40	35	30	30	25	20
3.	Огради и съоръжения без употреба на открит огън	20	18	15	25	20	18	35	30	25	25	20	18
4.	Гаражи и открити площадки за гариране на бензиновози, газовози и др.п.	25	20	18	30	25	20	40	35	30	30	25	20
5.	Границите на открити складове за дървен, пласмасов и друг горим материал	30	26	20	35	30	25	45	40	35	35	30	25
6.	Хранилища, навеси и открити площадки за съхранение на ЛЗТ и ГТ в съдове	20	18	15	25	20	18	35	30	25	25	20	18
7.	Оста и хидрантите на железопътни наливно-изливни устройства	20	18	15	Съгласно чл. 349			30	25	20	25	20	18

8.	Автоналивно-изливни устройства	10	8	5	20	18	15	25	20	18	20	18	15
9.	Корпуса на танкера и наливно-изливните устройства на пристана	20	18	15	30	25	20	Съгласно чл. 349			30	25	20
10.	Оста на железопътни коловози, обслужващи други железопътни наливно-изливни устройства	20	18	15	20	18	15	25	20	18	25	20	18
11.	Оста на други вътрешнозаводски железопътни линии	25	20	18	30	25	20	40	35	30	30	25	20
12.	Края на платното на вътрешнозаводски автомобилни пътища	15	12	10	20	18	15	30	25	20	20	18	15
13.	Противопожарни помпени станции и от подстъпите и площадките за засмукване на вода от противопожарните водоеми	30	30	30	30	30	30	40	40	40	40	40	40
14.	Въздушни електрически линии	най-малко 1,5 пъти височината на стълба											

Чл. 315. (1) Минималните разстояния от наливно-изливните устройства, хранилищата, навесите и откритите площадки за ЛЗТ и ГТ от I категория до сградите и съоръженията на територията на склада (без резервоарите) се определят по таблица № 32.

(2) Допуска се помпените станции за ЛЗТ и ГТ да се разполагат непосредствено на пристаните.

Чл. 316. Минималните разстояния от помпените станции и разливните помещения за ЛЗТ и ГТ за складове от I категория до пътищата се определят по таблица № 33.

Таблица № 33

№ по ред	Елемент и вид на пътищата, от които се мери разстоянието	Минимални разстояния, m, от пътищата до помпените станции и разливните помещения при течности с пламна пература		
		до 61°С	от 61 до 120°С	над 120°С
1.	Оста на железопътни линии за редовно движение	35	25	20
2.	Оста на маневрени, вътрешнозаводски и железопътни линии, обслужващи съседни предприятия и обекти	25	20	15
3.	Оста на железопътни линии, обслужващи наливно-изливни устройства	15	12	10
4.	Край на платното на пътя от републиканската пътна мрежа	20	16	12
5.	Край на платното на вътрешнозаводски и обслужващи съседни обекти пътища	12	10	8

Раздел V. Складове за леснозапалими и горими течности от II категория

Чл. 317. (Изм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.) (1) Минималните разстояния от надземните резервоари, наливно-изливните устройства, хранилищата откритите площадки и навесите за ЛЗТ и ГГ от II категория до съседните сгради и съоръжения се определят по таблица № 34.

(2) При определяне на разстоянията по таблица № 34 от наливно-изливните устройства до съседните сгради и съоръжения се има предвид общата вместимост на авто- или железопътните цистерни, които могат едновременно да се обработват и да чакат за обработка.

(3) При определяне на разстоянията по таблица № 34 от хранилищата, откритите площадки и навесите до съседните сгради и съоръжения се има предвид общата вместимост на съдовете, които ще се съхраняват в тях.

(4) Разстоянията от сгради и съоръжения в района на складовете за ЛЗТ и ГТ от (I категория, непосочени в таблица № 34, до сгради и съоръжения на съседни обекти се определят по таблица № 6 към чл. 41, като по отношение на помпените станции и разливните помещения посочените в таблицата разстояния се увеличават с 50%.

(5) Допуска се за ГТ с пламна температура над 120°C посочените разстояния в таблица № 34 да се намалят с 25%.

Чл. 318. Минималните разстояния от помпените станции и разливни помещения за ЛЗТ и ГТ за складове от II категория до пътищата се определят по таблица № 35.

Чл. 319. (Изм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.) (1) Допуска се съхраняване на ЛЗТ и ГТ в помещения от I и II степен на пожароустойчивост в сгради с производствено предназначение, когато това се налага по технологични или други изисквания.

(2) Количеството на съхраняваните течности в помещенията по ал. 1 се определя по таблица № 36.

(3) Допуска се в отделни помещения на сградите, разположени над първи етаж, съхраняване най-много на 0,1 куб. м ЛЗТ и 0,5 куб. м ГТ.

(4) Общият обет на ЛЗТ в една сграда не бива да превишава 100 куб. м, а на ГТ - 500 куб. м.

(5) Вратите на помещенията, в които се съхраняват ЛЗТ и ГТ, се предвиждат с негорими прагове, ограничаващи разливането на течностите извън помещенията, а когато водят към съседни помещения - и с граница на пожароустойчивост най-малко 45 min.

Таблица № 34

№ по ред	Наименование на съседните сгради и съоръжения	Минимални разстояния, m, от съседните сгради и съоръжения до стените на резервоарите при вместимост ма единичните резервоари, куб. м, в които се съхраняват														
		ЛЗТ						ГТ								
		от 1001 до 2000	от 501 до 1000	от 201 до 500	от 101 до 200	от 51 до 100	до 50	от 10001 до 15000	от 5001 до 10000	от 2001 до 5000	от 1001 до 2000	от 501 до 1000	от 201 до 500	от 101 до 200	от 51 до 100	до 50
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
1.	Сгради и съоръжения с употреба на открит огън	40	35	30	25	20	15	50	40	35	30	25	20	15	12	10
2.	Сгради и съоръжения без употреба на открит огън	30	25	20	15	12	10	40	30	35	20	18	15	12	10	8
3.	Границите на открити складове за леснозапалими материали (памук лен, коноп, сено, слама, хартия и др.п.)	60	50	45	40	38	35	70	60	55	50	45	40	38	35	30
4.	Границите на открити складове за:															
	а) бичен дървен материал, дървен и пластмасов амбалаж и др.п.	50	40	35	30	28	25	60	55	50	45	40	35	30	25	20
	б) каменни и дървени въглища, кокс, трупи и др.п.	30	25	20	15	12	10	40	30	25	20	18	15	12	10	8

5.	Открити площадки за гариране на автомобили (паркинги)	40	35	30	25	20	15	50	40	35	30	25	20	15	12	10
6.	Границите на горски местности и посежни участъци	45	40	35	30	25	20	50	40	35	30	25	20	15	12	10
7.	Противопожарни и помпени станции и от подстъпите и площадките за засмукване на вода от противопожарните водоеми	30	30	30	30	30	30	30	30	30	30	30	30	30	30	30
8.	Въздушни електропроводи	най-малко 1,5 пъти височината на стълба														
9.	Оста на железопътни линии за ре-	40	38	36	34	32	30	30	28	26	25	24	23	22	21	20
10.	Оста на маневрени, вътрешнозаводски и железопътни линии, обслужващи съседни предприятия и обекти	30	28	26	24	22	20	20	20	20	19	18	17	16	15	15
11.	Оста и хидрантите на железопътни устройства	15	15	15	15	14	12	10	10	10	10	10	9	9	8	8
12.	Оста на коловоза, обслужващ железопътни наливно-изливни устройства	15	15	15	15	14	12	10	10	10	10	10	9	9	8	8
13.	Края на платното на автомобилни	15	15	15	15	14	12	10	10	10	10	10	9	9	8	8

	пътища от републиканската мрежа															
14.	Хидрантите на авто-наливно-изливните устройства	15	14	13	12	11	10	10	10	10	10	10	9	9	8	8
15.	Вътрешнозаводски автомобилни пътища, разливни помещения, помпени станции за ЛЗТ и ГТ и възлите за управлението им	10	10	10	10	10	10	5	5	5	5	5	5	5	5	5
16.	Границите на открити площадки, навеси и хранилища за ЛЗТ и ГТ в съдове	20	19	18	17	16	15	15	14	13	12	12	11	11	10	10

Таблица № 35

№ по ред	Елемент и вид на пътищата, от които се мери разстоянието	Минимални разстояния, m, от пътищата до помпени станции и разливни помещения при течности с пламна пература		
		до 61°С	от 61 до 120°С	над 120°С
1.	Оста на железопътни линии за редовно движение	30	20	15
2.	Оста на маневрени, вътрешнозаводски и железопътни линии, обслужващи съседни предприятия и обекти	20	15	12
3.	Оста на железопътни линии, обслужващи наливно-изливните устройства	10	8	7
4.	Край на платното на автомобилен път от републиканската пътна мрежа	12	10	8
5.	Край на платното на вътрешнозаводски и обслужващи съседни обекти пътища	8	5	3

(6) Допуска се помпите за ГТ да се предвиждат в помещението за резервоари за ГТ.

(7) Допуска се в помещения на подземните етажи на сградите от I и II степенна пожароустойчивост с произхода категория Г и Д да се разполагат сборници за масло към маслоохладителните инсталации и циркуляционните смазочни системи с общ обем до 400 куб. м. Аварийно източване на маслото от тях не се изисква.

Чл. 320. (1) В производствени помещения на сгради от I и II степен на пожароустойчивост се допуска разполагане на резервоари за съхраняване на растителни масла в количества, необходими за двудневен запас, но не повече от 500 куб. м.

(2) При предвиждане на резервоарите в пристроени или встроени в производствени сгради помещения, осигурени със самостоятелен изход навън, максимално допустимото количество по ал. 1 се разрешава да се увеличи до 1000 куб. м.

Таблица № 36

№ по ред	Начин на съхраняване	Максимално количество на течностите в помещението, куб. м	
		ЛЗТ	ГТ
1.	Във варели, туби, бидони и др.п., разположени в отделни надземни помещения на първия етаж на сгради, осигурени с непосредствен изход навън	20	100
2.	Във варели, туби, бидони и др.п., разположени в отделни подземни или полуподземни помещения на сградите	Не се допуска	2
3.	Във варели, туби, бидони и др.п., без отделянето им в самостоятелни помещения - в сгради с производства от категория Г и Д	0,5	3
4.	В резервоари, разположени в отделни надземни помещения на първия етаж на сгради, осигурени с непосредствен изход навън	Еднодневната потребност на цеха, но не повече от:	
		30	250
5.	В резервоари, разположени в отделни подземни или полуподземни помещения на сградите, осигурени с непосредствен изход навън	Не се допуска	200

6.	В резервоари без отделянето им в самостоятелни помещения - в сгради с производства от категории Г и Д	1	5
----	---	---	---

Раздел VI. Бензиностанции и нафтоснабдителни станции (Загл. изм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.)

Чл. 321. (Изм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.) Бензиностанциите и нафтоснабдителните станции се предвиждат край пътищата извън и на територията на населени места, на територията на промишлени, селскостопански, складови, транспортни и други обекти за задоволяване на собствените им нужди.

Чл. 322. (Изм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.) (1) Сградите на бензиностанциите и нафтоснабдителните станции се проектират едноетажни и негорими. В случаите, когато се предвижда и търговска дейност, те трябва да бъдат не по-малко от II степен на пожароустойчивост.

(2) Две бензиностанции и нафтоснабдителни станции една срещу друга се допускат, ако разстоянието между сградите и съоръженията им е най-малко 20 m.

Чл. 323. (Изм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.) (1) Минималните разстояния от резервоарите, колонпомпите и наливните шахти до сградите и другите съоръжения се определят по таблица № 37.

(2) Разстоянието от сградите на бензиностанциите и нафтоснабдителните станции без търговска дейност до техните резервоари, наливни шахти и колонпомпи трябва да бъде най-малко 5 m, а при негорими стени без отвор - 2 m.

Таблица № 37

(Изм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.)

№ по ред	Наименование на сградите и съоръженията	Минимално разстояние, m
1	2	3
1.	Сгради от I и II степен на пожароустойчивост	8
2.	Сгради от III, IV и V степен на пожароустойчивост и открити площадки за паркиране на автомобили	15
3.	Открити складове за дървен материал, горски местности и посевни участъци	20
4.	Железопътни линии	15
5.	Трамвайни и тролейбусни линии	10
6.	Хангари на аерогари	20
7.	Подземни съоръжения, тръбопроводи и кабели	2

(3) Разстоянието от резервоарите и наливните им шахти и от шахтите за отработени масла до края на автомобилното платно е най-малко 5 m.

(4) Обемът на бензоколонката се приема като взривоопасна зона от клас В-Ia съгласно чл. 800, а обемът, заключен между колонката и образуващата, спусната от най-високата ѝ част към терена на разстояние 1,5 m от основата на колонката, е пожароопасна зона от клас П-I съгласно чл. 775.

(5) Допуска се проектиране на раздавателни колонки в сградите на автомобилни и тракторни заводи, железопътни заводи и депа и други потребители, ако технологичните изисквания налагат това.

(6) Наливните шахти за пълнене на резервоарите трябва да отстоят най-малко на 5 m от колонпомпите и резервоарите (включително и тези за отработени масла).

Чл. 324. (Изм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.) Бензиностанциите и нафтоснабдителните станции за ЛЗТ и ГТ, разположени в населени места, се проектират с обем до 200 куб. м, а разположените извън селищата или на територията на промишлени, селскостопански и други обекти - до 400 куб. м. За съхраняване на течностите се проектират отделни подземни резервоари на разстояние един от друг най-малко 1

м.

Чл. 325. (1) Шахтата за пълнене на резервоарите се проектира с негорим искронеобразуващ капак, приспособен за заключване.
(2) На разстояние най-малко 3 m от наливните шахти се предвижда заземяване на автоцистерните.

Чл. 326. (Изм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.) Тръбите за гориво към бензиностанциите и нафтоснабдителните станции се проектират на дълбочина най-малко 0,5 m от ниво проектен терен.

(2) На отдушните тръби на резервоарите към бензиностанциите и нафтоснабдителните станции се предвиждат огнепреградители.

(3) Наливната тръба към резервоарите се проектира на 0,2 m под долния ръб на тръбата към колонпомпите.

(4) На подходящи места в бензиностанциите и нафтоснабдителните станции се предвиждат отводнителни канали за отвеждане на евентуално разлятото гориво, осигурени с нефтозадържател.

(5) За спешното изключване на електрозахранването на бензиноколонките при аварийни ситуации се проектира прекъсвач.

Раздел VII. Хранилища, навеси и открити площадки за съхраняване на леснозапалими и горими течности

Чл. 327. Сградите на хранилищата за ЛЗТ и ГТ се проектират от I или II степен на пожароустойчивост и съгласно изискванията на чл. 38.

Чл. 328. (Изм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.) (1) Надземните хранилища се проектират най-много на три етажа при съхраняване на ГТ и на един етаж при съхраняване на ЛЗТ или при съвместно съхраняване на ЛЗТ и ГТ.

(2) Подземните и полуподземните хранилища за ЛЗТ и ГТ се проектират само едноетажни.

Чл. 329. (1) Блокиране на хранилища с разливни, помпени и други обслужващи ги помещения се допуска, ако те са отделени с негорими стени с граница на пожароустойчивост най-малко 1 h и имат изходи, които водят непосредствено навън.

(2) Допуска се свързване на помещенията по ал. 1 със самозатварящи се врати с граница на пожароустойчивост най-малко 45 min.

Чл. 330. (1) Хранилищата се проектират разделени с негорими стени с граница на пожароустойчивост най-малко 2 h 30 min, на отделни секции с единична вместимост не повече от 200 куб. м - за ЛЗТ и 1000 куб. м - за ГТ. Общата вместимост на едно хранилище за ЛЗТ е най-много 1200 куб. м, а за ГТ - 6000 куб. м.

(2) Вместимостта на хранилището или секция от него за съвместно съхраняване на ЛЗТ и ГТ се приема по приведен обем, като 1 куб. м ЛЗТ се приравнява на 5 куб. м ГТ.

(3) Вратите на отделните секции се предвиждат негорими и с прагове, непозволяващи разливане на течностите извън помещението.

(4) Разстоянието между резервоарите в една секция е най-малко 1 m.

Чл. 331. Секции на хранилището с площ повече от 200 кв. м се проектират най-малко с два изхода, разположени разсредоточено, като разстоянието от изхода до най-отдалечената точка от пода на хранилището е най-много 20 m.

Чл. 332. (1) Хранилищата се проектират за складиране на варели в един ред по височина - при съхраняване на ЛЗТ и в два реда - при Съхраняване на ГТ.

(2) Допуска се височината на складираните варели по ал. 1 да се увеличи с още един ред при използване на самоносещи се палети.

(3) При механизирано подреждане на варелите на стелажите стелажите се предвиждат най-много на три етажа - за ЛЗТ и най-много пет етажа - за ГТ, като варелите се складира в един ред на всеки етаж от стелажа.

Чл. 333. (1) Леснозапалими и горими течности в маломерни нечупливи опаковки се складира на фигури с дължина до 9 m, широчина до 2 m и височина до 1,4 m, като опаковките се подреждат една върху друга.

(2) Леснозапалими и горими течности в малки чупливи опаковки се складира на стелажите, без да се ограничава броят на стелажите, като не се разрешава поставяне на опаковки една върху друга.

Чл. 334. Стелажите се проектират негорими и разделени един от друг с проходи, широки най-малко 1 m.

Чл. 335. (Изм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.) (1) На открита площадка се допуска складиране най-много на четири групи варели с ГТ, като размерите на всяка група са най-много 25/15 m, а разстоянието между групите - най-малко 5 m. Между всеки два реда в групата се предвиждат проходи, широки най-малко 1 m. По височина варелите се складира най-много в два реда.

(2) Разстоянието между групите от варели на две съседни площадки е най-малко 15 m.

(3) Разстоянията от площадките за съхраняване на ЛЗТ и ГТ във варели и бидони до сгради и съоръжения на територията на предприятията и складовете се определят съгласно чл. 313, 315 и 317.

(4) Складирането на варели за ЛЗТ се разрешава само под негорими навеси на групи в един ред.

Чл. 336. Железопътни и авторампи за товарене и разтоварване на ЛЗТ и ГТ във варели, бидони и др. се проектират негорими.

Чл. 337. (1) Серовъглеродът се съхранява под водна възглавница в резервоари, разположени в хранилища, разделени на секции с

негорими стени с граница на пожароустойчивост най-малко 1 h 30 min.

(2) Хранилищата за серовъглерод се проектират с не повече от десет секции, всяка с вместимост до 100 куб. м. Разстоянието между отделните хранилища е най-малко 20 m.

(3) Допуска се увеличаване вместимостта на секциите до 150 куб. м на резервоарите за серовъглерод, ако се разполагат под слой от вода (във воден басейн).

Раздел VIII. Железопътни наливно-изливни устройства (естакади)

Чл. 338. (1) Железопътните наливно-изливни устройства се предвиждат на прав участък от линиите и се проектират от негорими материали.

(2) Наливно-изливните устройства са:

1. едностранни - когато наливно-изливните хидранти са разположени от едната страна на железопътната линия и обслужват само нея;

2. двустранни - когато наливно-изливните хидранти са разположени между две железопътни линии и обслужват едновременно и двете;

3. напречни - когато наливно-изливните хидранти са разположени над обслужваните от тях железопътни линии.

(3) Дължината на едностранните и двустранните наливно-изливни устройства се определя от броя на операциите, които ще се изпълняват от тях, но не трябва да превишава 250 m.

(4) За дължина на напречните естакади, при които на една линия едновременно се обработва само една цистерна, се приема разстояние 30 m вляво и вдясно по коловоза, мерено от наливно-изливните хидранти. Останалата част от коловоза, по която се подават и изтеглят празните и пълните цистерни, се приема като гаражен коловоз.

Чл. 339. (1) Разстоянието между най-близките хидранти и цистерни на съседни железопътни наливно-изливни устройства, разположени на една линия, е най-малко 10 m, а между хидрантите и осите на железопътни линии на съседни железопътни наливно-изливни устройства, разположени на успоредни коловози - най-малко 15 m.

(2) Изискването на ал. 1 не се отнася за коловозите на едно двустранно железопътно наливно-изливно устройство и за напречните естакади с не повече от 6 коловоза, разстоянието между които се определя от размера на конструкцията на естакадата и габарита на железопътния състав.

Чл. 340. (1) За всяко наливно-изливно устройство се предвижда изход в обходна (обиколна) железопътна линия. Разстоянието между осите на железопътната линия с наливно-изливните устройства и най-близката обходна линия е най-малко 20 m.

(2) Допускат се глухи (задънени) наливно-изливни железопътни линии, ако условията не позволяват да се проектира обходна

(обиколна) железопътна линия. В този случай дължината на наливно-изливните железопътни линии се увеличава с 20 m за разделяне на железопътния състав при пожар.

(3) Изискването по ал. 2 не се отнася за железопътни наливно-изливни устройства, на които едновременно се обработват и чакат за обработка до две цистерни.

Чл. 341. Разстоянието от най-близкия хидрант и оста на железопътна линия за наливно-изливни устройства до съседни сгради, съоръжения и пътища се определя съгласно раздели IV и V на тази глава.

Чл. 342. (1) Наливно-изливните устройства се проектират негорми и закрити (като система от тръбопроводи) или открити (като наливни жлебове или улеи, покрити с плочи).

(2) Открити наливно-изливни устройства се допускат само за работа с ГТ с пламна температура над 120°C.

(3) Улеите, канавките и покритията по ал. 1 се проектират от негорим материал.

Чл. 343. На тръбопроводите, които служат за наливане и изливане на течности, се предвиждат аварийни шибъри на разстояние от 15 до 50 m от наливно-изливните устройства.

Чл. 344. Допуска се разполагане на наливните улеи (жлебовете) успоредно с железопътните линии или между релсите - ако имат плътно закриващи ги плочи от негорими материали. Между улеите и наливните резервоари се предвижда хидравличен затвор.

Чл. 345. В краищата и средата на наливно-изливните естакади се проектират негорими стълби на разстояние една от друга най-много 60 m.

Чл. 346. (1) Площадките на наливно-изливните устройства се проектират с бетонна настилка и наклон, позволяващ безпрепятствено оттичане на течностите в канавки, тръби или канали, свързани със събирателите или канализационните клонове посредством хидравличен затвор.

(2) Площадките се осигуряват с вода или пара за измиване на разлетите течности.

Чл. 347. Наливно-изливните устройства (хидранти, шлангове и тръбопроводи) за ЛЗТ и ГТ се предвиждат с приспособление за предотвратяване разливането на продукти и за отстраняване на остатъците от тях след работа.

Раздел IX. Наливно-изливни пристани

Чл. 348. Наливно-изливните пристани (нефтопристанища) се проектират успоредно на брега или излизат а акваторията във вид на пирс.

Чл. 349. (1) За морски и езерни пристани разстоянията между наливно-изливните устройства за течности с пламна температура 28°C включително са най-малко 200 m, а за останалите течности - най-малко 150 m.

(2) За речните пристани разстоянията по ал. 1 са най-малко съответно 300 и 200 m.

(3) Разстоянието между дългите страни (бордовете) на съседните танкери с ЛЗТ е най-малко 60 m, а между късите им страни (нос, кърма) - най-малко 30 m.

(4) Разстоянията от борда на танкер до носа или кърмата на друг танкер са най-малко 45 m.

(5) При ГТ разстоянията по ал. 3 и 4 са съответно най-малко 40, 20 и 30 m.

(6) Посочените в този член минимални разстояния са задължителни и до корабите на пристаните с друго предназначение.

Чл. 350. Разстоянията от наливно-изливните устройства на морски и езерни пристани до товарни, пътнически и служебни пристани са най-малко 300 m при работа с ЛЗТ и най-малко 200 m - при работа с ГТ.

Чл. 351. (1) Наливно-изливните пристани, разположени на плавателни реки и канали, се проектират по течението най-малко на 1000 m от пристанища, постоянни местостоянки на плавателни съдове и населени места.

(2) Допуска се проектирането на наливно-изливни пристани на разстояние най-малко 5000 m от посочените по ал. 1 обекти, разположени срещу течението на реката (канала).

Чл. 352. (1) Наливно-изливните пристани се проектират от негорими материали и с негорима ограда откъм страната на брега.

(2) Широчината на пристаните (пирсовете) се проектира за полагане на всички необходими тръбопроводи и за преминаване на автомобилни превозни средства.

Чл. 353. Разстоянието от наливно-изливните пристани до различни обекти се определя съгласно раздели IV и V на тази глава.

Чл. 354. На площадката на наливно-изливните пристани се допускат постови будки и складове, проектирани от негорими материали, за съхраняване само на най-необходимия инвентар за наливно-изливните операции.

Чл. 355. На пристана се проектира площадка с шахта за засмукване на вода чрез авто- и мотопомпи.

Чл. 356. Всички тръбопроводи към наливно-изливните пристани се проектират чрез заваряване. В участъка на наливно-изливното устройство се предвижда канал, свързан посредством хидравличен затвор с канализацията, за предотвратяване разливането на нефтопродукти по пристана и водната повърхност.

Чл. 357. Пристаните и пирсовете се съоръжават с автоматизирани наливно-изливни ръкави, непозволяващи разливането на ЛЗТ и ГТ при аварийно разкъсване връзката с танкера.

Чл. 358. Към наливно-изливните пристани се предвиждат плаващи, пневматични или други съоръжения за ограждане на транспортния съд при авария или пожар и необходимата техника за изсмукване на разлетите продукти по водната повърхност в ограждението и акваторията.

Чл. 359. На брега, в началото на наливно-изливния пристан всички тръбопроводи се проектират с шибъри и приспособления за изпразването им след завършване на изливането (изливането).

Чл. 360. (Изм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.) Наливно-изливните пристани се осигуряват с техника, средства, стационарни инсталации и съоръжения, които се определят със съгласие на НСПО-МВР за пожарогасене и охлаждане на технологичните съоръжения на пристана, включително и на акостирания танкер.

Раздел X. Складове за сгъстени гори ми газове (газголдери)

Чл. 361. (1) Минималните разстояния от газголдерите за горими газове с налягане до 0,8 МПа (ацетилен, коксов и доменен газ, водород, въглероден окис и др.) до съседни сгради и съоръжения се определят по таблица № 38.

(2) Газголдери (резервоари) за съхраняване на газове с налягане над 0,8 МПа се проектират съгласно изискванията на раздели XI, XII, XIII, XIV и XV за складове за втечнени горими газове.

(3) Разстоянията по таблица № 38 се отнасят за газголдерни станции и за отделностоящи газголдери с вместимост 1000 куб. м и повече. При газголдерни станции или отделни газголдери, които имат обща вместимост, по-малка от 1000 куб. м, посочените разстояния се намаляват при:

1. вместимост от 250 до 1000 куб. м - с 30%;
2. вместимост до 250 куб. м - с 50%.

(4) Разстоянията между въздушните електрически мрежи и газголдери са най-малко $2/3$ от разстоянието между стълбовете на електромережата, но не по-малки от 1,5 пъти височината на стълбовете.

(5) Разстоянията между секциите от хоризонтални газголдери с постоянен обем и обща вместимост най-много 100 000 куб. м са най-малко равни на $1/2$ от общата дължина на газголдера, а между отделните газголдери - най-малко на $2/3$ от диаметъра на газголдера.

Таблица № 38

№ по ред	Наименование на сградите и съоръженията	Минимални разстояния, m, от сградите и съоръженията до:	
		бутални (сухи) газголдери	газголдери с постоянен обем и газголдери с воден басейн
1	2	3	4
1.	Жилищни и обществени сгради; базисни складове за горими материали, ЛЗТ и ГТ, промишлени пещи на открито, комини и други инсталации с открити източници на огън	100	80
2.	Базисни и разходни складове за каменни въглища и кокс	12	10
3.	Разходни складове за горими материали, ЛЗТ и ГТ, втечнени горими газове и др. п.	50	40
4.	Производствени и спомагателни сгради към промишлени предприятия:		
	а) със степен на пожароустойчивост I, II и III	30	20
	б) със степен на пожароустойчивост IV и V	50	40

5.	Пътища от републиканската пътна мрежа, улици, железопътни и трамвайни линии (от края на платното)	50	40
6.	Вътрешнозаводски пътища (от края на платното)	20	20
7.	Спомагателни помещения и съоръжения за обслужване на газголдери	20	15

(6) разстоянието между отделните газголдери с променлив обем е най-малко половината от сбора на диаметрите на два съседни газголдера, а между секциите от такива газголдери с обем на всяка най-много 2400 куб. м е най-малко удвоеният диаметър на по-големия газголдер.

(7) Допуска се в площта между газголдерите и сградите или съоръженията проектиране на открити складове за негорими материали и насаждения от широколистни дървета.

(8) Минималните разстояния от газголдери с горими газове до такива с негорими газове се определят съгласно изискванията за горими газове.

Раздел XI. Общи изисквания към складове за втечнени горими газове

Чл. 362. (Изм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.) Складовете за втечнени горими газове в зависимост от предназначението им се разделят на четири категории:

1. I категория - складове и газоснабдителни станции за втечнени газове, обслужващи различни потребители;
2. II категория - складове и газоснабдителни станции на територията на обектите, предназначени да снабдяват с газ консуматори само от тези обекти;
3. III категория - складове (станции) за зареждане на автомобили;
4. IV категория - резервоарни и бутилкови групови инсталации.

Чл. 363. (1) Резервоарите за съхраняване на втечнени газове се проектират надземни и подземни.

(2) Не се допуска проектирането на резервоари за втечнени горими газове в сгради.

Чл. 364. (Извл. - БСА, бр. 1 от 1994 г.) (1) Подземните резервоари трябва да бъдат вкопани в земята и плътно покрити с пласт от пръст с дебелина най-малко 0,2 m.

(2) Надземните резервоари се приравняват към подземните, когато е предвидено:

1. плътен околоръстен насип с дебелина най-малко 3 m спрямо стените на резервоара и насип над него с дебелина най-малко 0,2 m;
2. стоманобетонна подпорна стена най-малко на 1 m от стените на резервоара с дебелина най-малко 0,3 m, височина - най-малко 0,3 m над резервоара и насип над него най-малко 0,2 m.

Чл. 365. При определяне вместимостта на складовете за втечнени горими газове се взема предвид геометричният обем на резервоарите и бутилките без оглед на налягането в тях.

Чл. 366. (1) Складовете за втечнени горими газове трябва да се проектират извън населените места, на подветрената им стена.

(2) Складовете за втечнени горими газове, предвидени на по-малко от 200 m от брега на река, се разполагат по течението на реката най-малко на 300 m под съседните населени места, пристани, мостове, корабостроителници, заливи, стоянки за кораби и др. п. Когато това е невъзможно или когато се налага по технико-икономически съображения проектиране на складове над посочените обекти, разстоянието до обектите е най-малко 3000 m.

(3) За складове за втечнени горими газове, проектирани в горски местности, хоризонталните разстояния от оградата до границите на горския масив са най-малко 50 m при иглолистни дървета и най-малко 20 m за широколистни.

Чл. 367. Допуска се проектиране на изпарителни инсталации в складовете за втечнени горими газове;

1. на открито на разстояние от резервоарите най-малко 10 m;
2. самостоятелни сгради;
3. в отделни помещения на сградата на помпено-компресорното отделение;
4. в отделно помещение в сградата на потребителите или извън тях.

Чл. 368. (1) Като топлоносител в изпарителите на втечен газ се използват: гореща вода, пара, нагрети масла и инертни газове.

(2) Допуска се използване на електрически нагревателни прибори в изпарителите на втечен газ, ако са във взривозащитено изпълнение.

Чл. 369. (1) Изпарителите на втечнени горими газове се съоръжават с контролноизмервателна, регулираща и предохранителна арматура, която изключва всякаква възможност за:

1. преохлаждане на топлоносителя;

2. прегряване на газа чрез топлоносителя;
3. излизане на течна фаза от изпарителя;
4. повишаване на налягането в изпарителя над допустимото.

(2) На изходящия разпределителен тръбопровод за паровата фаза на изпарителя се предвиждат регулатор за налягането и предохранителен клапан.

Чл. 370. (1) Спирателната арматура на надземните резервоари за втечнени горими газове се предвижда е непосредствена близост до щуцерите. Спирателната арматура, предохранителните клапани и контролноизмервателните прибори на подземните резервоари се предвиждат на нивото на прилежащия терен.

(2) Надземните и подземните резервоари се съоръжават с указатели за нивото на течността, манометри и предохранителни клапани.

(3) Манометри се предвиждат и на наливните устройства на смукателните и нагнетателните тръбопроводи на помпено-компресорното отделение и на зареждащите колонки.

(4) При хоризонтални резервоари се предвижда един манометър в горната им част, а на сферични - два (в горната и долната им част).

(5) Вътрешният диаметър на щуцерите на манометрите и тръбите за вземане на проби от газа е най-много 3 mm.

(6) Резервоарите за втечнени газове се проектират с най-малко два предохранителни клапана.

Чл. 371. Нивопоказателите открит тип на резервоарите за втечнени горими газове се оразмеряват за налягане най-малко 1,8 МРа, защитени от механични повреди и снабдени с устройства за спиране изтичането на газ в случай на счупване на стъклото.

Чл. 372. (1) Вместимостта на отделния приемно-междинен хоризонтален резервоар за втечен горим газ е най-много 200 куб. м, като се допуска резервоарите да се предвиждат на блокове с обща вместимост до 1000 куб. м и на групи с обща вместимост до 3000 куб. м.

(2) Вместимостта на отделния хоризонтален резервоар за суровина и готова продукция втечен горим газ е най-много 200 куб. м, като се допуска резервоарите да се предвиждат в блокове с обща вместимост до 2000 куб. м и в групи с обща вместимост най-много до 4000 куб. м.

(3) Вместимостта на отделния приемно-междинен сферичен резервоар за втечен горим газ е най-много 600 куб. м, като се допуска резервоарите да се предвиждат на блокове с обща вместимост до 600 куб. м и в групи с обща вместимост до 1800 куб. м.

(4) Вместимостта на отделния сферичен резервоар за суровина и готова продукция втечен горим газ е най-много 1500 куб. м, като се допуска резервоарите да се предвиждат в блокове с обща вместимост до 1600 куб. м и в групи с обща вместимост до 6400 куб. м.

Чл. 373. (1) Разстоянието между резервоарите за втечнени горими газове и до тези с ЛЗТ и ГТ се определя по таблица № 39.

(2) Разстоянието между подземните резервоари е най-малко 1 m.

(3) Разстоянието между подгрупи от резервоари с втечнени горими газове с общ обем до 200 куб. м е най-малко 5 m.

Таблица № 39

№ по ред	Обекти, между които се нормират разстоянията от - до:		Минимално разстояние, m
	от	до	
1		2	3
1.	Сферичен или хоризонтален резервоар за втечнен горим газ	Сферичен или хоризонтален резервоар за втечнен горим газ	D*, но най-малко 2 m
2.	Блок сферични резервоари за втечнени горими газове	Блок сферични резервоари за втечнени горими газове	1,5 D
3.	Група сферични резервоари за втечнени горими газове	Група сферични резервоари за втечнени горими газове	2 D
4.	Блок надземни хоризонтални резервоари за втечнени горими газове с обем до 1000 куб. м	Блок надземни хоризонтални резервоари за втечнени горими газове с обем до 1000 куб. м	10
5.	Блок надземни хоризонтални или сферични резервоари за втечнени горими газове с обем до 2000 куб. м	Блок надземни хоризонтални резервоари за втечнени горими газове с обем до 2000 куб. м	20
6.	Група надземни хоризонтални или сферични резервоари за втечнени горими газове с обем до 6400 куб. м	Група надземни хоризонтални резервоари за втечнени горими газове с обем до 6400 куб. м	30

7.	Група надземни резервоари (сферични и хоризонтални) за втечнени горими газове с обем до 6400 куб. м	Група надземни резервоари за ЛЗТ и ГТ с обем до 200 000 куб. м	2 D, но най-малко 5 m
8.	Надземен резервоар (сферичен и хоризонтален) за втечнени горими газове	Надземни резервоари с ЛЗТ и ГТ	2 D, но най-малко 5 m

D* - диаметър на най-големия от съседните резервоари

Чл. 374. (1) Общият обем на резервоарите в един склад за суровина и готова продукция за втечнени горими газове е най-много 10 000 куб. м.

(2) Резервоарите с единична вместимост до 500 куб. м включително се проектират на групи най-много от два реда, а тези с по-голям обем - само в един ред.

(3) Разстоянието между два съседни склада е най-малко 500 m за резервоари с вместимост до 8000 куб. м и 600 m - за резервоари с вместимост до 10 000 куб. м.

Чл. 375. Резервоарите за втечнени и сгъстени газове не се обваловат. Всяка група се проектира на площадка с наклон и оградена с канавка, която да позволява бързо отвеждане на безопасно място на разлетите продукти от резервоарите.

Чл. 376. (1) Към резервоарите за втечнени или сгъстени горими газове с единичен обем до 500 куб. м включително се осигурява достъп за противопожарните автомобили най-малко от едната им страна, а за тези с по-голям обем - най-малко от двете им страни.

(2) Пътят за противопожарни нужди е района на складовете за резервоарите с единична и обща вместимост над 500 куб. м се проектира околоръстен (затворен).

Чл. 377. (1) Допуска се обединяване а едно помещение на производства, свързани с общ технологичен процес (наливане и изливане, регазификация и смесване на газа).

(2) Допуска се към сградата на помпено-компресорната станция блокиране на спомагателни отделения (вентилационни камери, КИП и битови помещения за обслужващия персонал), отделени от помпено-компресорното помещение с негорима стена с граница на пожароустойчивост най-малко 2 h 30 min и със самостоятелен изход навън.

Раздел XII. Складове за втечен газ от I категория (газоснабдителни станции)

Чл. 378. (1) Складовете за втечени газове от I категория се проектират извън населените места.

(2) По изключение се допускат газоснабдителни станции в населени места, ако се предвиждат извън гъсто населените жилищни райони, в подветрената страна на преобладаващите ветрове.

Чл. 379. (1) Минималните разстояния от резервоарите с втечени горими газове на складове от I категория до сгради и съоръжения, които не се отнасят към склада, в зависимост от общия обем на резервоарите се определят по таблица № 40.

Таблица № 40

Общ обем, куб. м, на резервоарите в склада за втечени горими газове	Максимален обем, куб. м, на един резервоар	Минимално разстояние, м, до сгради и съоръжения от склада с резервоари:	
		надземни	подземни
1	2	3	4
Хоризонтални резервоари			
до 200	50	100	50
от 201 до 250	100	110	55
от 251 до 300	100	120	60
от 301 до 350	100	140	70
от 351 до 400	100	170	85
от 401 до 500	100	200	100
от 501 до 600	200	220	110
от 601 до 700	200	240	120
от 701 до 800	200	260	130
от 801 до 900	200	280	140
от 901 до 1000	200	300	150
от 1001 до 1100	200	310	150
от 1101 до 1200	200	320	150

от 1201 до 1300	200	330	150
от 1301 до 1400	200	340	150
от 1401 до 1500	200	350	150
от 1501 до 1600	200	360	150
от 1601 до 1700	200	370	150
от 1701 до 1800	200	380	150
от 1801 до 1900	200	390	150
от 1901 до 2000	200	400	150
от 2001 до 2500	200	405	200
от 2501 до 3000	200	410	200
от 3001 до 3500	200	415	200
от 3501 до 4000	200	420	200
от 4001 до 4500	200	425	200
от 4501 до 5000	200	430	200
от 5001 до 5500	200	435	200
от 5501 до 6000	200	440	200
от 6001 до 6500	200	445	200
от 6501 до 7000	200	450	200
от 7001 до 7500	200	455	200
от 7501 до 8000	200	460	200
от 8001 до 8500	200	465	220
от 8501 до 9000	200	470	230
от 9001 до 9500	200	480	240
от 9501 до 10000	200	500	250
сферични резервоари			
до 600	600	300	-
от 601 до 1800	600	400	-
от 1801 до 3000	600	410	-
от 3001 до 5000	600	440	-
от 5001 до 6000	600	450	-
от 6001 до 8000	600	480	-
от 8001 до 9000	600	550	-

от 9001 до 10000	600	600	
до 1500	1500	400	
от 1501 до 4000	1500	500	
от 4001 до 10000	1500	600	

(2) Разстоянието от газоснабдителни станции с надземни резервоари до места за масово събиране на хора (стадиони, паркове, театри за повече от 800 зрители) се приема два пъти по-голямо от посоченото в таблица № 40.

(3) Разстоянието между две газоснабдителни станции с вместимост по 8000 куб. м е най-малко 500 м, а за тези с вместимост от 8001 по 10 000 куб. м - най-малко 600 м.

Чл. 380. (1) Минималните разстояния от резервоарите на складове за втечнени горими газове I категория до сградите и съоръженията на територията на склада се определят по таблица № 41.

Таблица № 41

№ по ред	Сгради и съоръжения на склада, до които се определят разстоянията	Минимално разстояние, т, от резервоари:	
		подземни	надземни
1	2	3	4
1.	Помпено-компресорни помещения, пълначни отделения, инсталации за изпарение и смесване на газове	10	10
2.	По-близката релса на железопътна линия за наливане на втечнени газове	15	20
3.	Колон-помпи за зареждане на автоцистерни	20	30
4.	Котелни, гаражи, ремонти работилници, материални складове, противопожарни помпени станции и др.п.	30	50

5.	Канцеларии и други сгради без огневи процеси	30	30
6.	Оградата на склада	10	10
7.	Автомобилни пътища на територията на склада (до края на платното)	10	10

(2) Не се допускат жилищни помещения в сградите на територията на газоснабдителните станции и складове за втечнени газове I категория.

Чл. 381. Минималните разстояния от резервоарите с втечнени газове на газоснабдителните станции до железопътни и автомобилни пътища извън територията на станцията, които не се отнасят към нея, се определят по таблица № 42.

Таблица № 42

№ по ред	Пътища и линии извън територията на газоснабдителната станция, до които се определят разстоянията	Минимално разстояние, m, при общ обем на резервоарите			
		до 200 куб. м		повече от 200 куб. м	
		над-земни	под-земни	над-земни	под-земни
1.	Железопътни линии за редовно движение	100	75	125	100
2.	Железопътни отклонения за промишлени предприятия, автомобилни пътища и трамвайни линии	50	25	75	40

Чл. 382. Минималните разстояния от края на автомобилните пътища на територията на станцията до сградите и съоръженията на станцията са:

1. до железопътни наливни устройства - 10 m;
2. до оградата на станцията - 2 m;
3. до сгради с дължина над 20 m - 4 m;
4. до сгради с дължина до 20 m - 2 m;
5. до зареждащи колонки - 1 m.

Чл. 383. Разстоянията от наливно-изливните устройства за втечнени газове на газоснабдителните станции до съседни сгради и съоръжения се определят съгласно изискванията на раздел IV от тази глава.

Раздел XIII. Складове за втечен газ от II категория

Чл. 384. (Изм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.) (1) Складовете от II категория се проектират на територията на обектите за собствени нужди.

(2) Общият обем на складовете от II категория е най-много до 600 куб. м.

(3) За складове с общ обем над 600 куб. м или ако в тях или в газоснабдителната станция се предвижда пълнене на бутилки за снабдяване с газ на други обекти, се прилагат изискванията за складове за втечнени газове от I категория (газоснабдителни станции).

Чл. 385. (1) Минималните разстояния от резервоарите на складове с втечнени газове от II категория до сгради и съоръжения, които не се отнасят към склада, се определят по таблица № 43 в зависимост от общия обем на резервоарите.

(2) Разстоянията до цехове и инсталации с огневи процеси се приемат 1,5 пъти по-големи от посочените в таблица № 43.

Таблица № 43

Общ обем, куб. м, на резервоарите в складове за втечнени газове II категория	Максимален обем на един резервоар, куб. м	Минимално разстояние, м, до резервоари:	
		надземни	подземни
Хоризонтални резервоари			
от 51 до 100	50	60	30
от 101 до 150	100	80	40
от 151 до 200	100	100	50
от 201 до 300	200	115	60
от 301 до 400	200	130	65
от 401 до 500	200	140	70
от 501 до 600	200	150	75
Сферични резервоари			
до 600	600	200	-

Чл. 386. Минималните разстояния от резервоарите за втечнени газове на складове от II категория до железопътни и автомобилни пътища се определят по таблица № 44.

Таблица № 44

№ по ред	Съоръжения, до които се определя разстоянието	Минимално разстояние, m, при общ обем на резервоарите:			
		до 100 куб. м		повече от 100 куб. м	
		надземни	подземни	надземни	подземни
1.	Железопътни линии за редовна движение	70	50	100	70
2.	Вътрешнозаводски железопътни линии	20	15	30	20
3.	Автомобилни пътища от републиканската пътна мрежа и улици	30	20	60	30
4.	Вътрешнозаводски автомобилни пътища	15	10	25	15

Чл. 387. (1) Минималните разстояния от резервоарите на складовете за втечнени газове от II категория до другите сгради и съоръжения на територията на склада се определят съгласно изискванията на раздел XII от тази глава за складове от I категория.

(2) Когато на територията на склада за втечнени газове от II категория се предвижда пълнене на бутилки от автоцистерни, разстоянията от автоцистерните до сградите и съоръженията, които не се отнасят към склада за втечнени газове, се приемат както за резервоарите в газоснабдителните станции с минимален обем съгласно таблица № 40 към чл. 379.

Раздел XIV. Складове за втечен газ от III категория (газостанции за зареждане на автомобили) (Загл. изм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.)

Чл. 388. Складовете за втечнени газове от III категория (газостанции за зареждане на автомобили) се проектират с общ обем на подземните резервоари най-много 100 куб. м и максимален обем на единичния резервоар 25 куб. м или общ и единичен обем на надземните резервоари - най-много 10 куб. м.

Чл. 389. (Изм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.) Минималните разстояния от резервоарите, газовите колонки и пълначните за туристически

бутилки към газостанциите за зареждане на автомобили до съседни сгради и съоръжения се определят по таблица № 45.

(2) Допуска се за подземни резервоари с обем до 10 куб. м разстоянията по таблица № 45 да се намалят с 50%.

(3) Допуска се намаляване на разстоянията от хранящите надземни резервоари до газови колонки, пълначни за туристически бутилки, съседни сгради и съоръжения, ако между тях се предвиди негорима плътна стена с граница на пожароустойчивост най-малко 2 h 30 min, която да огражда резервоарите най-много от две страни. Стената се проектира с височина, превишаваща тази на резервоарите най-малко с 1 m, и с дължина, която осигурява минимален хоризонтален път на евентуално изтичащ газ от резервоара до съседните сгради и съоръжения на разстояния, не по-малки от тези по таблица № 45.

Таблица № 45

№ по ред	Сгради, съоръжения и други обекти, до които се определят разстоянията	Минимално разстояние, m
1	2	3
I.	От резервоарите на газостанцията до:	
1.	Обществени сгради, независимо от степента на пожароустойчивост	50
2.	Жилищни и промишлени сгради:	
	а) I и II степен на пожароустойчивост	20
	б) III степен на пожароустойчивост	25
	в) IV и V степен на пожароустойчивост	30
3.	Животновъдни сгради	40
4.	Открити складове за:	
	а) бичен дървен материал и др.п.	50
	б) въглища, дървени трупи и др.п.	30
	в) лен, коноп, сено, слама, юта, хартия, дървесни изрезки и др.п.	60
5.	Складове и резервоари за ЛЗТ и ГТ	50
6.	Горски участъци	40
7.	Трансформаторни подстанции и постове:	
	а) закрити	20
	б) открити	30
8.	Въздушни електропроводи	1,5 пъти височината стълба, но не по-малко от 10 m

9.	Улици, пътища от републиканската пътна мрежа, трамвайни и вътрешнозаводски железопътни линии	20
10.	Железопътни линии за редовно движение	50
11.	Шахти на подземни комуникации, смукателни вентилационни отвори и др.п.	10
12.	Оградата на станцията (склада)	10
II.	От колонките за зареждане на автомобили и пълначните за туристически бутилки до:	
13.	Сгради от I и II степен на пожароустойчивост	15
14.	Сгради от III степен на пожароустойчивост	20
15.	Сгради от IV и V степен на пожароустойчивост	25
16.	Резервоари за ЛЗТ и ГТ, газ пропан-бутан и съседни колонки	10
17.	Улици, пътища, трамвайни и железопътни линии	10
18.	Шахти на подземни комуникации и смукателни вентилационни отвори	1,0

Раздел XV. Складове за втечен газ от IV категория (резервоарни и бутилкови групови инсталации)

Чл. 390. Групови са инсталациите за съхраняване на втечен горим газ в резервоари с общ обем до 50 куб. м или в бутилки на брой повече от две в един шкаф, обслужващи производствени, културно-битови, обществени, жилищни и други потребители,

Чл. 391. (1) Резервоарните групови инсталации на територията на производствени и комунално-битови потребители се проектират надземни и подземни (покрити с пръст с дебелина на слоя най-малко 0,6 m).

(2) Общият обем на резервоарните групови инсталации е най-много 20 куб. м при надземни резервоари и най-много 50 куб. м при подземни. Единичната вместимост на надземните резервоари се допуска да бъде най-много 10 куб. м, а за подземните - 25 куб. м.

Чл. 392. (1) Минималните разстояния от резервоарите на груповите инсталации до сградите се определят по таблица № 46.

(2) Разстоянията от резервоарите на груповите инсталации до железопътни линии и автомобилни пътища се определят по таблица № 44 към чл. 386.

Чл. 393. Светлото разстояние между надземните резервоари на груповите инсталации е най-малко равно на диаметъра на по-големия резервоар, но не по-малко от 1 m, а между подземните - на 1 m.

Чл. 394. Разстоянията от подземните резервоари на груповите инсталации до подземните инженерни мрежи на канализации, топлопроводи и електрически кабели са най-малко 3,5 m, а до тръбопроводи, телефонни кабели и др. - най-малко 2 m.

Чл. 395. (1) Резервоарните групови инсталации се проектират с нивопоказатели, регулатори на налягането на газа, предохранителни клапани (спирателни и изхвърлящи) и манометри до и след регулатора на налягането.

(2) Арматурата се предвижда в метален шкаф с отвори за проветряване.

(3) Предохранителен клапан не се предвижда, ако конструкцията на регулатора на налягането изключва възможността да се повишава налягането на газа на изхода от регулатора.

(4) Допуска се предвиждането на един нивопоказател за цяла група резервоари, свързани по течна фаза.

Чл. 396. Газобутилкови групови инсталации с повече от две бутилки се проектират в самостоятелни сгради, в пристроени помещения или на открито в проветряеми шкафове или в защитни кожуси под негорими навеси,

Чл. 397. (1) Общата вместимост на газобутилковите инсталации за промишлени и комунално-битови потребители е най-много 1000 l - при поместването на бутилките в негорими кабинни и шкафове до плътни негорими стени на сградите или най-много 1500 l - при спазване изискванията на таблица № 46.

(2) Общата вместимост на груповите газобутилкови инсталации за жилищни и обществени сгради е съответно най-много 600 l или най-много 1000 l при спазване изискванията на таблица № 46.

Таблица № 46

№ по ред	Наименование на сградите, до които се мерят разстоянията	Минимални разстояния, m, при общ обем на резервоарите до:									
		2 куб. м		5 куб. м		10 куб. м		20 куб. м		50 куб. м	
		под-земни	над-земни	под-земни	над-земни	под-земни	над-земни	под-земни	над-земни	под-земни	над-земни
1.	Обществени сгради независимо от степента на пожароустойчивост (болници, детски заведения, кинотеатри, клубове, културни домове, учебни заведения и др. п.)	12	25	16	35	25	45	25	50	50	-
2.	Жилищни, административни и промишлени сгради от: а) I и II степен на пожароустойчивост	6	12	8	18	8	18	10	22	15	-
3.	б) III степен на пожароустойчивост	8	14	3	20	10	20	12	25	20	-
4.	в) IV и V степен на пожароустойчивост	10	20	12	25	15	30	15	32	25	-

Чл. 398. (Изм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.) (1) Хоризонталните разстояния от газобутилковите инсталации, предвидени на външни плътни негорими стени, до вратите и прозорците на първия етаж са най-малко 3 m и до вратите и прозорците на приземни и подземни етажи и комуникационни шахти - най-малко 5 m. Допуска се предвиждане на инсталациите под прозорци и други отвори по изключение след технико-икономическа обосновка, ако разстоянието да тях е най-малко 5 m.

(2) Не се разрешава разполагане на газобутилкови инсталации до входовете на стълбища, евакуационни изходи, откъм страната на главните фасади на сградите и проходите с интензивен транспорт.

Чл. 399. (Изм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.) (1) Допуска се съхраняване на бутилки с горими газове в едноетажни надземни хранилища от I и II степен на пожароустойчивост и на открито под негорими навеси, защитени от преки слънчеви лъчи. В едно хранилище се

допускат за съхраняване най-много 3000 четиридесетлитрови бутилки в отделни секции с най-много 500 бутилки във всяка.

(2) Минималните разстояния между хранилищата и съседните сгради се определят по таблици № 47 и 48, а до други съседни обекти се определят съгласно изискванията на раздел XIII от тази глава за складове от II категория.

Таблица № 47

№ по ред	Наименование на сградите, до които се мери разстоянието	Минимални разстояния, m, до хранилищата с общ геометричен обем на бутилките	
		от 27 до 60 куб. м	от 61 до 120 куб. м
1.	Хранилища, промишлени складове и производствени сгради	25	30
2.	Обществени сгради	100	100
3.	Жилищни и административни сгради	50	50

Таблица № 48

№ по ред	Наименование на сградите, съоръженията и други обекти, до които се мерят разстоянията	Минимални разстояния, m
1	2	3
1.	Жилищни и административни сгради	50
2.	Сгради с употреба на открит огън (котелни, пещни и др.)	30
3.	Сгради без употреба на открит огън: а) I и II степен на пожароустойчивост б) III и IV степен на пожароустойчивост в) V степен на пожароустойчивост	15 20 25
4.	Обществени сгради	100
5.	Животновъдни сгради	40

6.	Открити складове за бичен дървен материал и др. п.	50
7.	Открити складове за въглища, кокс, дървени трупи и др. п.	30
8.	Открити складове за лен, коноп, сено, слама, юта и др. п.	60
9.	Складове за ЛЗТ и ГТ: а) сгради и съоръжения, свързани с обработката и съхранението на леснозапалими и горими материали б) до останалите сгради и съоръжения по съответните точки от таблицата	100 по съответните точки от таблицата
10.	Горски и посевни участъци	40
11.	Закрити трансформаторни подстанции	20
12.	Открити трансформаторни подстанции	30
13.	Въздушни електропроводи	1,5 пъти височината на стълба
14.	Автомобилни пътища от републиканската пътна мрежа и улици	20
15.	Трамвайни и тролейбусни линии	30
16.	Железопътни линии: а) за редовно движение б) маневрени и вътрешнозаводски	50 30
17.	Шахти на подземни комуникации (мрежи)	10
18.	Ограда на склада	4

Чл. 400. (1) Допуска се проектиране на междинни складове за бутилки с втечен газ с общ обем до 27 куб. м в населени места, като минималните разстояния от тях до съседните сгради и съоръжения се определят по таблица № 48.

(2) При съхраняване на бутилки за втечен газ с обща вместимост до 13,5 куб. м в склада разстоянието по т. 9, буква "а" на таблица № 48 се допуска да се намали с 50%.

Чл. 401. (1) Допуска се съхраняването на бутилки за втечен горим газ с обща вместимост до 1500 l в самостоятелни негорими сгради, разположени в населени места, в производствени и селскостопански обекти. Минималните разстояния от тях до съседните сгради и съоръжения се определят по таблица № 49.

(2) Допуска се пристрояване на складове за бутилки с общ обем до 1,5 куб. м към складови и производствени сгради при спазване изискванията на чл. 398.

(3) Към самостоятелните складове за бутилки с обща вместимост до 1,5 куб. м се допуска пристрояването или встройкаването на отделни помещения за преливане на газ в туристически бутилки.

Таблица № 49

№ по ред	Наименование на сградите, съоръженията и други обекти, до които се мерят разстоянията	Минимални разстояния, m
1	2	3
1.	Обществени сгради	30
2.	Жилищни сгради:	
	а) от I, II и III степен на пожароустойчивост с обем до 500 куб. м	10
	б) от I, II и III степен на пожароустойчивост с обем над 500 куб. м	15
	в) от IV и V степен на пожароустойчивост	20
3.	Автомобилни пътища:	
	а) от републиканската пътна мрежа и улици	5
	б) второстепенни пътища с неинтензивно движение	3
	а) за редовно движение	25
	б) за вътрешнозаводски транспорт	10
5.	Трамвайни и тролейбусни линии	10
6.	Оградата на склада	2
7.	Шахти на подземни съоръжения	10
8.	Производствени и други сгради с употреба на открит огън и с искрообразуване (котелни, заваръчни пунктове, трансформатори и др.п.)	30
9.	Производствени и други сгради без употреба	10

	на открит огън	
10.	Закрити складове за горими материали	30
11.	Открити складове за лен, коноп, сено, слама и други подобни горими материали	50
12.	Горски и посевни участъци	30
13.	Въздушни електропроводни линии	1,5 пъти височината на стълба

Глава единадесета. ЖИЛИЩНИ И ОБЩЕСТВЕНИ СГРАДИ

Чл. 402. (Изм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.) (1) Етажността и допустимата застроена площ на жилищните и обществените сгради в зависимост от степента им на пожароустойчивост се определят по таблица № 50.

Таблица № 50

Степен на пожароустойчивост	Допустим максимален брой на етажите	Допустима застроена площ между брандмауерите, кв. м, до:
I	Не се ограничава	2200
I	9	4000
II	9	3000
III	3	1800
IV	1	1400
IV	2	1000
V	1	1000
V	2	800

(2) Подпокривните (таванските) пространства на сгради с горими и трудногоримн покриви се разделят на части с дължина най-много 40 m и с площ до 300 кв. м чрез негорими стени с граница на пожароустойчивост най-малко 2 h 30 min, стигащи до негоримото

покрытие (керемиди, етернит и др.п.) и прекъсващи всички горими елементи на покрива. За всяка част се осигурява самостоятелен достъп.
(3) (Отм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.)

Чл. 403. (Изм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.) Степента на пожароустойчивост и допустимата етажност на сградите по предназначение се определят по таблица № 51.

Таблица № 51

№ по ред	Наименование на сградата	Минимална степен на пожароустойчивост на сградата	Максимално допустима етажност
1	2	3	4
1.	Детски заведения: а) до 50 места включително б) повече от 50 места	III I или II	2 3
2.	Учебни заведения: а) до 2 учебни стаи б) до 8 учебни стаи в) повече от 8 учебни стаи	IV или V до 200 кв. м III I II	1 2 Не се ограничава 9
3.	Здравни сгради (болници, санаториуми, профилакториуми, родилни, старчески домове и др.): а) до 50 легла б) повече от 50 легла	III I или II	2 9
4.	Поликлиники и амбулатории	I или II III IV или V до 400 куб. м	9 2 1

5.	Сгради за почивни лагери школи и почивни станции	I II III IV или V до 200 кв. м	Не се ограничава 9 2 1
6.	Магазини ресторанти, супермаркети сгради за битово обслужване и др. п.	I I III IV или V до 100 кв. м	Не се ограничава 9 2 1
7.	Сградите по т. 6 от незащитени стоманени конструкции	-	1 етаж 200 кв. м
8.	Сградите по т. 6 от защитени стоманени конструкции с граница на пожароустойчивост допълнително най малко 15 min	-	1 етаж 600 кв. м
9.	Читалища културни домове и клубове а) до 200 кв. м б) със зали до 350 места в) със зали над 350 места	IV или V включително от пожаронезащитени стоманени конструкции III	1 2
	в) със зали над 350 места	I	Не се ограничава
10.	(Нова - БСА, бр. 1 от 1994 г.) Сгради за общежития от IV и V степен на пожароустойчивост	-	1

Чл. 404. (Изм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.) (1) Жилищните и обществените сгради се приравняват към категория В по пожарна опасност, като минималните разстояния от тях до производствени сгради, складове и съоръжения се определят съгласно изискванията на съответните раздели.

(2) Минималните разстояния между жилищните и обществените сгради се определят съгласно действащите норми за застрояване.

Чл. 405. (Изм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.) (1) В жилищните и обществените сгради от I и II степен на пожароустойчивост могат да се проектират помещения за обществено обслужване при условие, че имат изход навън и са отделени от сградите с пожарозащитни стени.

(2) Устройването на такива помещения в съществуващи жилищни и обществени сгради от III степен на пожароустойчивост се допуска само в приземните им етажи, ако помещенията имат директен изход навън, отделени са от сградите с пожарозащитни стени и площта им не надвишава 100 кв. м.

(3) Офиси и помещения за обслужване на гражданите могат да се устройват в жилищата и ателиетата на жилищните сгради, ако не се повишава горимото натоварване в тях.

Чл. 406. (Изм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.) Устройването на магазини за оръжие и боеприпаси в жилищни и обществени сгради се решава по реда на Закона за взривните вещества, оръжията и боеприпасите.

Чл. 407. (Изм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.) Допуска се в магазините и аптеките в сгради от I или II степен на пожароустойчивост да се съхраняват до 0,5 куб. м леснозапалими и 2,5 куб. м горими течности в помещения (без помещенията в подземни етажи), отделени с негорима стена с граница на пожароустойчивост най-малко 2 h 30 min и негорима врата с граница на пожароустойчивост най-малко 45 min. За съхраняването на кибрит, бенгалски огън и други подобни материали в магазините се предвиждат негорими боксове (шкафове).

Чл. 408. (Изм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.) В подпокривните пространства на жилищните и обществените сгради могат да се проектират жилища, ателиета и други помещения, ако таванската подова конструкция и разпределителните стени са негорими с граници на пожароустойчивост най-малко 1 h, а покривната конструкция е най-малко трудногорима с граница на пожароустойчивост 45 min.

Чл. 409. (Отм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.)

Чл. 410. Допуска се подпокривното пространство в детски, учебни, здравни, търговски и сгради на културата да се използва за стопански нужди, ако се проектира в сгради с негорим покрив и негорима таванска подова конструкция с граница на пожароустойчивост най-малко 1 h.

Чл. 411. (Изм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.) (1) Не се разрешава съхраняване на леснозапалими течности е: детски, учебни, здравни, почивни и други подобни сгради, с изключение на гориво до 500 l в помещения от I и II степен на пожароустойчивост с директен изход навън.

(2) Допуска се в подземните етажи на жилищни и обществени сгради от I и II степен на пожароустойчивост съхраняване на горими течности, включително и на течно гориво, в резервоари до 20 куб. м и във варели и туби в едно помещение до 500 l. Резервоарите се предвиждат под тераси, сервизни помещения и други подобни на външни стени с непосредствен изход навън.

Чл. 412. (Изм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.) Не се допуска проектиране на котли, складове за течно и газообразно гориво в подземните етажи, под занимални, спални, физкултурни салони и други подобни помещения в детски, учебни и здравни сгради, както и под пътищата за евакуация и под помещения за масово събиране на хора.

Чл. 413. (1) Подовите конструкции под и над котелните помещения за котли с ниско налягане и складовете за гориво, включително и за въглища, в детски, учебни и здравни сгради, културни домове и клубове, търговски сгради се проектират негорими, с граница на пожароустойчивост най-малко 2 h 30 min.

(2) Не се допуска разполагане на хладилни инсталации с агент амоняк непосредствено под жилищни помещения и под помещения за масово събиране на хора.

Чл. 414. (Изм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.) Архивохранилаща, книгохранилища, библиотеки и други подобни се проектират в сгради от I и II степен на пожароустойчивост или в помещения, отделени от съседните с негорими стени и подове, с граница, на пожароустойчивост най-малко 1 h. При разполагането им в подземни етажи с площ над 100 кв. м се предвиждат най-малко два разредоточени изхода.

Чл. 415. (Изм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.) (1) Сградите за изложбени зали, панаирни палати и други подобни се проектират от I и II степен на пожароустойчивост.

(2) Максималната застроена площ на сградите по ал. 1 се определя по таблица № 5 към чл. 32, като те се отнасят към производства от категория В.

(3) Допуска се проектиране на изложбени зали и панаирни палати в едноетажни сгради от стоманени конструкции с площ до 1000 кв. м, ако носещите елементи на сградите имат граница на пожароустойчивост най-малко 1 h, а останалите конструктивни елементи отговарят на изискванията за II степен на пожароустойчивост.

Глава дванадесета. СГРАДИ И ПОМЕЩЕНИЯ ЗА МАСОВО СЪБИРАНЕ НА ХОРА

Раздел I. Общи изисквания

Чл. 416. Сгради и помещения за масово събиране на хора по смисъла на тази глава са сградите и помещенията, предназначени за кина, кинотеатри, театри, концертни, изложбени и спортни зали, зали за игри, търговски, здравни и други сгради, в които в едно помещение се събират повече от 50 човека.

Чл. 417. Сградите и помещенията за масово събиране на хора се проектират от I или II степен на пожароустойчивост.

Чл. 418. (Изм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.) (1) Материалите, използвани за акустични и други облицовки в сгради и помещения за масово събиране на хора, трябва да бъдат негорими или трудногорими.

(2) Не се допуска употреба на синтетични материали за облицовка на стени и тавани.

(3) (Отм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.)

Чл. 419. (1) Допуска се проектиране на зали до 350 места и в сгради от III степен на пожароустойчивост, ако сградата е най-много два етажа, като зрителната зала е на първия етаж.

(2) Допуска се проектирането на клубове в едноетажни сгради от IV или V степен на пожароустойчивост, включително от пожаронезащитени стоманени конструкции с площ до 200 кв. м.

Чл. 420. (1) При проектиране на зрителни и други зали на втори и по-горен етаж междуетажните конструкции под тях трябва да бъдат негорими с граница на пожароустойчивост най-малко 2 h.

(2) Не се допуска проектиране на зрителни зали за куклени театри и други подобни детски заведения под прилежащия терен.

Чл. 421. (Изм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.) Не се допуска помещения за котли, складове за твърдо, течено и газообразно гориво, складове за декори, реквизити и друго сценично обзавеждане да се проектират под сцени, оркестрини, зрителни, репетиционни и други зали и помещения за масово събиране на хора и под пътищата за евакуация.

(2) (Отм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.)

Чл. 422. Таваните над залите за масово събиране на хора, които се използват за технически съоръжения и инсталации, се

проектират с достъп чрез постоянни (стабилни) негорими стълби и негорими самозатварящи се врати.

Чл. 423. (Изм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.) Когато в сградите на кина, кинотеатри и театри се предвиждат клубове, сладкарници и други подобни, те трябва да се изолират от зрителните зали и сцените с негорими стени без отвори с граница на пожароустойчивост 2 h 30 min и да се проектират със самостоятелни входи (изходи), осигуряващи безопасна евакуация.

Чл. 424. (1) При проектиране на зрителни зали различните височини в тях се преодоляват посредством рампи с наклон най-много 10% при подове от твърди настилки (паркет, линолеум и други подобни) и най-много 15% при меки настилки (тъкани, профилиран каучук и др.п.).

(2) Преодоляването на различни височини посредством стъпала се допуска за балконите в еднорангови зали, спортни зали, постоянни циркове, аудитории и други подобни, като стъпалата трябва да бъдат най-малко три, маркирани или осветени по подходящ начин.

Чл. 425. (1) Общата (сумарната) широчина на коридорите, стълбищните крила и вратите по пътя за евакуация в сградите за масово събиране на хора се предвижда:

1. за сгради от I и II степен на пожароустойчивост - по 0,6 m на всеки 100 зрители;
2. за сгради от III степен на пожароустойчивост - по 1 m на всеки 100 зрители.

(2) Широчината на единичните врати по ал. 1 не трябва да е по-малка от 1,2 m, като широчината на входните врати се включва в общата (сумарната) широчина на изходните врати.

Чл. 426. (1) Зрителните зали до 800 места се проектират с най-малко два самостоятелни, равномерно разположени изхода за евакуация, а тези над 800 места - с най-малко три изхода, които водят към улици, дворове или площадки или в коридори и стълбища, които извеждат към улици, дворове и площадки.

(2) От зали с наклон на амфитеатъра, по-голям от 1:6, на всеки 150 места се осигурява по един евакуационен изход по цялата дължина на амфитеатъра.

(3) Допуска се балкони с до 50 места да имат само един изход.

(4) Пътят за евакуация на зрителите от балконите не трябва да минава през зрителната зала.

Чл. 427. (1) Широчината на пътеките, които водят към изходните врати на залите, се предвижда най-малко 1,2 m.

(2) Ако към изходната врата води само една пътека, тя трябва да бъде широка най-малко колкото самата врата.

Чл. 428. (1) Столовете в зали над 100 места, с изключение наложи до 12 места, се проектират неподвижно закрепени за пода.

Разстоянието между отделните редове (между облегалките) се определя по таблица № 52.

(2) Допуска се в зрителни зали, които се използват и за други нужди (събрания, игри, танци и др.), столовете да не се закрепват за пода, ако са свързани един за друг в редици.

Таблица № 52

Разстояние между облегалките на столовете, m	Максимален брой столове в ред		прохода меж-прохода между редовете, m
	при едностранна евакуация на зрителите от реда	при двустранна евакуация на зрителите от реда	
0,85	12	25	0,40
0,90	20	40	0,45
0,95	25	50	0,50
1,00	30	60	0,55

Чл. 429. (Изм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.) Не се допускат коси стъпала и площадки по пътя за евакуация.

Раздел II. Киноапаратни

Чл. 430. Киноапаратните и обслужващите ги помещения се проектират изолирани от зрителните зали с негорими стени, под и покрития с граница на пожароустойчивост най-малко 1 h и със самостоятелен изход извън залата към коридор или стълбище. Вратите се предвиждат негорими, самозатварящи и отварящи се навън.

Чл. 431. Допуска се съхраняването и пренавиването на филми в едно помещение, ако филмовите копия са трудногорими (ацотатни) и се съхраняват в негорими или трудногорими филмостати.

Чл. 432. Допуска се предвиждането в едно помещение (кинокабина) на кинопрожекционни апарати, пренавивачни устройства и филмостати.

Чл. 433. Наблюдателните и кинопроекционните отвори се защитават с пожаропредпазни клапи, които се задействат ръчно и автоматично.

Раздел III. Сцени

Чл. 434. Сцените се отделят от тавана на зрителната зала с негорими стени с граница на пожароустойчивост най-малко 2 h 30 min.

Чл. 435. (1) На отвора на сцени, проектирани със сценични съоръжения, към зрителни зали с над 500 до 800 места се предвижда водна завеса с налягане на водата над 0,4 МРа, която се задейства ръчно, а за зали с над 800 места - негорима пожарозащитна завеса.

(2) Обслужващите площадки и стълбите от сцената до шнурбодена се проектират негорими.

Чл. 436. (1) Пожарозащитните завеси трябва да изключват възможност за проникване на дим, да издържат налягане 400 Ра от едната или другата страна в спуснато положение и да са с пожароустойчивост най-малко 1 h 30 min.

(2) Придържащите въжета на завесите се предвиждат от негорим материал.

(3) Пожарозащитната завеса трябва да превишава горния и страничните краища на отвора на сцената с по 0,5 m. В долния край на завесата се предвижда метална рамка, която да осигурява плътност при затваряне.

(4) Пожарозащитната завеса трябва да се спуска най-малко от две места със скорост най-малко 0,2 m/s.

(5) Освен механично се предвижда и ръчно спускане със звуков сигнал на пожарозащитната завеса.

Чл. 437. (1) За отвеждане на димните продукти при пожар на сцената в най-високата част на покрива или на външната стена се проектират димни клапи с площ най-малко 2,5% от площта на пода на всеки 10 m от височината на сцената, снабдена с приспособления за ръчно и дистанционно отваряне

(2) Изискванията по ал. 1 са задължителни и за страничните сцени с височина над 10 m.

(3) Приспособленията за отваряне на димите клапи трябва да бъдат негорими, осигуряващи дистанционно отваряне най-малко от две места.

Чл. 438. Дървените конструкции на сцената се предвиждат пожарозащитени чрез дълбока пропитка, а всички декори, завеси и реквизити - обработени с огнезащитни бои или импрегнати.

Чл. 439. За сцени с височина над 10t за нуждите на пожарогасенето се предвижда най-малко едно изолирано негоримо стълбище с изходи на различни коти.

Чл. 440. (1) Вратите, водещи от и за сцената, по цялата им височина се предвиждат: негорими с граница на пожароустойчивост най-малко 1 h, да се отварят навън и да са самозатварящи се.

(2) За евакуиране на декорите от сцената се предвижда директен изход навън.

Чл. 441. (1) Складовете за съхраняване на декори и реквизити се проектират в сгради от I или II степен на пожароустойчивост.

(2) Допуска се складовете за декори и реквизит да се разполагат и в сградите на театрите, ако са отделени посредством негорими стени с граница на пожароустойчивост най-малко 2 h 30 min и са спазени изискванията на т. 36 на приложение 1.

(3) Допуска се на сцената и джобовете към нея да се съхраняват декори и реквизити само за две представления.

Чл. 442. Сцените и оркестрините се проектират с най-малко два изхода за евакуация.

Чл. 443. Отворите на сцената и джобовете към съседните помещения (хоризонтално и вертикално) се предвиждат защитени с негорими врати или капаци с граница на пожароустойчивост най-малко 1 h.

Чл. 444. На нивото на сцената в кинотеатри и театри със зали с над 500 места непосредствено до един от входовете на сцената се предвижда отделно помещение, в което се монтират:

1. крановете за пожарогасителната инсталация или водната завеса;
2. пусковото устройство за пожерозащитната завеса;
3. пусковото устройство за ръчно и дистанционно отваряне на димните клапи;
4. прекъсвачът за включване на евакуационното осветление.

Чл. 445. Ограждащите стени и подовете на помещенията за управление на сценичните съоръжения и главното разпределително електрическо табло се проектират негорими с граница на пожароустойчивост най-малко 1 h. Вратите на тези помещения се предвиждат негорими с граница на пожароустойчивост най-малко 45 min.

Раздел IV. Хранилища за трудногорими и горими ленти (Загл. изм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.)

Чл. 446. (Изм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.) Хранилищата и помещенията за съхраняване на горими (нитроцелулозни) ленти се отнасят към производство от категория А, а на трудногорими (ацетатни) ленти - към категория В. Те се съхраняват в сгради от I степен на пожароустойчивост.

Чл. 447. Разстоянията между хранилищата, както и между тях и съседните сгради се определят по таблица № 6 към чл. 41.

Чл. 448. (Изм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.) (1) В помещение (бокс) за горими ленти се съхраняват не повече от 500 кутии, всяка от които по 300 m. Допуска се две помещения да имат общо предверие, от което една врата води към коридора.

(2) В помещение за трудногорими ленти се съхраняват не повече от 10 000 кутии или 25 t лента.

(3) Всички врати на помещенията (боксовете) се предвиждат с граница на пожароустойчивост, не по-малко от 1 h 12 min.

(4) За всеки бокс се осигурява незадимимост чрез свръхналягане.

Чл. 449. (Изм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.) Стилажите на боксовете за съхраняване на филмови ленти се предвиждат негорими, с ширина на прохода между тях най-малко 1 m.

Глава тринадесета. ВИСОКИ СГРАДИ

Чл. 450. (Изм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.) Високи са сградите с 10 и повече етажи или с височина над 30 m.

Чл. 451. (1) Високите сгради (производствени, жилищни и обществени) се класифицират в три групи:

1. I група - сгради от 10 до 16 етажа или с височина от 30 до 50 m включително;

2. II група - сгради от 17 до 25 етажа или с височина над 50 до 75 m;

3. III група - сгради с над 25 етажа или с височина над 75 m.

(2) При определяне етажността на високите сгради в броя на етажите се включват всички надземни етажи, таванският етаж и приземният, когато междуетажната конструкция, отделяща го от първия етаж, е най-малко на 2 m над планировъчното ниво на терена.

(3) (Изм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.) Височината на сградите по смисъла на тези норми е разстоянието от средното планировъчно ниво на прилежащия на ограждащите стени терен до най-високата точка на покрива.

(4) При определяне височината на сградите не се вземат предвид машинните помещения за асансьори, куполи и други подобни необитавани помещения, ако площта им не надвишава 25% от застроената площ на сградата.

Чл. 452. Високите сгради се проектират от I степен на пожароустойчивост.

Чл. 453. Не се допускат във високите тела на сградите производства от категория А и Б с изключение на акумулаторни помещения и тези за зареждането им при спазване изискванията на глава осемнадесета, раздел VII.

Чл. 454. Не се разрешава проектирането на болници, поликлиники, санаториуми, родилни, старчески домове и други здравни обекти като високи сгради.

Чл. 455. (Изм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.) Високите сгради за хотели и общежития се проектират от първа група. Изграждането на по-високи хотели се допуска при спазване на допълнителни изисквания за обезопасяване със съгласие на НСПО-МВР.

Чл. 456. (Изм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.) Зали за масово събиране на хора, заведения за обществено хранене (ресторанти, сладкарници, столове и други подобни) с над 150 места, складове за суровини и готова продукция, архивохранилища и планоохранилища се проектират не по-високо от третия етаж. Допуска се разполагането им над третия етаж при осигуряване на самостоятелно незадимимо стълбище.

(2) (Отм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.)

Чл. 457. (Изм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.) (1) В подземните етажи на високите сгради се допуска предвиждане на гаражи, ако последните са изолирани от високото тяло на сградата с негорими стени и покритие и са осигурени с изходи непосредствено навън.

(2) Допуска се връзка на гаража с приземния етаж на сградата посредством самостоятелно стълбище през пожарозащитно преддверие с осигурено повишено налягане съгласно чл. 22.

(3) Не се разрешава връзка на гаража със стълбищата и асансьорите на високото тяло.

(4) Носещите стени и колони в рамките на гаража се проектират с граница на пожароустойчивост най-малко 4 h, а покритието и подът - най-малко 2 h.

(5) За отдимяване на гаража се предвиждат димоотводни люкове с ръчно или автоматично отваряне с площ не по-малко от 0,2% от площта на пода или механична вентилация, осигуряваща най-малко трикратен въздухообмен на час.

(6) Евакуацията на автомобилите се осъществява съгласно изискванията на чл. 204.

Чл. 458. (1) Не се допуска вграждане на трансформатори във високите жилищни сгради и общежития.

(2) Във високите промишлени и обществени сгради се предвиждат сухи с негорим пълнеж трансформатори или трансформатори с горим пълнеж с обща вместимост не повече от 1000 kg масло, ако стените и покритията на помещенията им са негорими с граница на пожароустойчивост най-малко 2 h 30 min и помещенията имат непосредствен изход навън. Под трансформатора се предвижда бетонизиран маслоприемник съгласно чл. 708.

Чл. 459. (Изм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.) Не се допускат помещения на котелни за високо налягане и складове за гориво в подземните етажи на високи сгради.

Чл. 460. (1) Всеки етаж (включително и тези под планировъчното ниво на терена) на промишлени и обществени сгради се проектира с най-малко два евакуационни изхода.

(2) (Изм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.) Допуска се едно евакуационно стълбище за жилищни сгради и общежития от I група с площ до 500 кв. м, а за тези от II и III група - с площ до 400 кв. м.

(3) Коридорите с дължина 60 и повече метра трябва да се разделят с прегради със самозатварящи се димоуплътнени врати на разстояние не повече от 30 m една от друга. Допуска се вратите да са остъклени с обикновено или армирано стъкло с дебелина не по-малко от 5 mm.

Чл. 461. (Отм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.)

Чл. 462. (Отм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.)

Чл. 463. (Изм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.) (1) Стълбищата във високите сгради трябва:

1. да са незадимими;
2. да са с най-малко една външна стена с директно осветление;
3. за обществени и жилищни сгради от I група - да са изолирани от подземния етаж посредством три последователни самозатварящи се димоуплътнени врати (с две пожарозащитни преддверия, едно от които може да бъде в самото стълбище);
4. за производствени сгради от всички групи, обществени и жилищни сгради от II и III група, както и високи сгради от всички групи с вътрешни стълбища влизането в подземния етаж трябва да става извън стълбището;
5. да са изолирани от етажите посредством плътни негорими стени и димоуплътнени самозатварящи се врати;
6. да са изолирани от асансьорите шахти посредством две последователни димоуплътнени самозатварящи се врати, като едната може да бъде вратата на асансьора;
7. за сгради от II и III група - да са с изход към покрива, който да е пригоден за пребиваване на хора и извършване на спасителни работи, включително и с хеликоптер;
8. да имат изход непосредствено навън или през самостоятелен проход. Допуска се изход във вестибюл през пожарозащитно преддверие с осигурено повишено налягане съгласно чл. 22;
9. да не са вити.

(2) Димоуплътнени са вратите с разстояние между вратата и касата най-много 2 mm и между вратата и пода - най-много 4 mm.

(3) Допускат се вътрешни стълбища без външни стени и без директно осветление, ако са изолирани от етажа посредством пожарозащитно преддверие и сградата е осигурена с автоматична пожароизвестителна инсталация, блокирана със системите за създаване на повишено налягане и за обездимяване, както и с евакуационното осветление.

(4) За сгради от I група се допуска остъкляване със стъклен блокове или армирано стъкло на стълбището към коридори, вестибюли и преддверия.

(5) Допуска се използването на армирано стъкло за остъкляване на вратите на стълбищата.

Чл. 464. (Изм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.) Незадимимост на стълбищата на високите сгради се проектира по един от следните начини:

1. чрез открита въздушна зона (лоджия, тераса, галерия) по фасадата на сградата, която свързва стълбището с всеки етаж на сградата (задължителен начин на сгради от III група);

2. чрез създаване на повишено налягане (съгласно членове 22 и 527) в пожарозащитното преддверие пред стълбището на всеки етаж, в стълбището и в асансьорните шахти при сгради с вътрешно стълбище;

3. чрез създаване на повишено налягане (съгласно чл. 527) в стълбището и в асансьорните шахти - за сгради от I и II група.

Чл. 465. Стълбищните рамена във високите обществени сгради се проектират с широчина най-малко 1,35 m.

Чл. 466. (Изм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.) (1) Разстоянието от изхода на най-отдалеченото помещение до входа на най-близкото незадимимо стълбище е не повече от 25 m.

(2) За жилищни сгради, общежития и хотели разстоянията по ал. 1 се определят от входните врати на жилищата и самостоятелните стаи.

Чл. 467. (1) Не се допуска във високи сгради проектиране на преградни стени от горими и трудногорими материали.

(2) Във високи сгради не се разрешават облицовки от горими и трудногорими материали на стени и тавани по пътищата за евакуация и в помещения за масово събиране на хора. За стълбищата не се разрешава да се предвиждат такива материали и за подови покрития.

(3) Използването на горими облицовъчни материали в помещенията на високите сгради (с изключение на изброените по ал. 2) се разрешава при спазване изискванията на чл. 11.

Чл. 468. Не се допуска за оформяне на фасадите на сградите да се предвиждат горими и трудногорими материали.

Чл. 469. Не се допускат отвори на сметопроводите и помещенията за същите към незадимими стълбища.

Чл. 470. (Изм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.) Вертикалните канали за електрозахранването и санитарно-техническите инсталации, пресичащи междуетажните конструкции на сградата, се проектират уплътнени с негорими материали на всеки етаж и с граница на пожароустойчивост най-малко 1 h, а ревизионните им отвори трябва да са защитени с негорими димоуплътнени врати и капаци.

Чл. 471. Вентилационните канали на кухните и санитарните възли се проектират негорими и непозволяващи проникването на дим към помещението.

Чл. 472. (Изм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.) (1) Автоматична пожароизвестителна система и бутонни известители във високите сгради се предвиждат, както следва:

1. за производствени, обществени сгради и общежития - от всички групи;
2. за жилищни сгради с вътрешно стълбище - от всички групи;
3. за жилищни сгради с директно осветено стълбище - от III група.

(2) На всеки етаж (за производствени и обществени сгради) и при входа на жилищните сгради се предвиждат алармиращи устройства, свързани с пожароизвестителната инсталация.

(3) За всички помещения на високите производствени и обществени сгради се предвижда система за оповестяване на пребиваващите в сградата хора.

Чл. 473. Асансьорните шахти и машинните помещения за асансьорите във високите сгради се проектират от плътни негорими стени и покрития с граница на пожароустойчивост най-малко 2 h.

Чл. 474. (Изм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.) Асансьорните шахти, достигащи в подземния етаж на високите сгради, се проектират изолирани с три последователни димоуплътнени самозатварящи се врати, като едната от тях може да бъде вратата на асансьора.

Чл. 475. В производствените сграда и складовите помещения пред вратите на асансьорните шахти се предвижда пожарозащитно преддверие с осигурено повишено налягане съгласно чл. 22 и с димоуплътнени самозатварящи се негорими врати с граница на пожароустойчивост най-малко 45 min.

Чл. 476. (Изм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.) За високите сгради (с изключение на жилищните сгради от I група с външно, директно осветено стълбище) се предвиждат асансьори, осигурени със специален пусков ключ, който позволява задействането им само от лицата, извършващи аварийно-спасителни работи по време на пожар в сградата.

Чл. 477. (Изм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.) Вертикалните технологични шахти във високи производствени сгради се проектират от негорими материали с граница на пожароустойчивост най-малко 1 h, а вратите и капациите към тях - с граница на пожароустойчивост най-малко 45 min.

Чл. 478. (Изм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.) Автоматична пожарогасителна инсталация се предвижда за всички помещения (с изключение на санитарни възли, вентилационни камери, бойлерни, хладилни камери и други мокри помещения) на:

1. високи производствени сгради от всички групи;
 2. обществени сгради и общежития от II и III група;
 3. гаражи в обема на високите сгради с над 50 автомобила в едно помещение.
- (2) (Отм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.)

Чл. 479. Най-малко от едната страна на високите сгради се предвижда достъп за пожарни автомеханични стълби от площадка с размери 12,5/15,5 m, отстояща на 10 m от сградата, и път до нея с широчина най-малко 3,5 m. Ниската част на сградите към страната на площадката трябва да не излиза пред високото тяло повече от 5 m.

Глава четиринадесета. ОТОПЛИТЕЛНИ ИНСТАЛАЦИИ

Раздел I. Локално отопление

Чл. 480. (Изм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.) Локално (местно) отопление се предвижда чрез разположени в отопляваните помещения горивни устройства (печки, нагреватели и други подобни) за твърдо, течно и газообразно гориво или с електрическа енергия.

Чл. 481. (Изм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.) (1) Не се допуска локално отопление в:

1. помещения с производства от категория А и Б;
2. помещения, в които се отделят горими прахове;
3. кинотеатри, киносалони, театри, културни домове и други подобни сгради със зрителни зали с над 300 места;
4. музеи, художествени и картинни галерии, архиви, помещения с ценни документи, складове за горими стоки и за негорими стоки в горима опаковка с площ над 100 кв. м.
5. детски заведения над 100 места;
6. хангари и помещения за техническо обслужване, ремонт и съхранение на летателна техника;
7. кислородни станции;
8. гаражи с над десет автомобила и сервизни работилници с над пет поста;
9. хранилища за филмови ленти;

10. електронноизчислителни центрове.

(2) За отделни складове с обща застроена площ до 500 кв. м. се допуска локално отопление, ако то се предвижда в отделно помещение с негорими стени и покрития с граница на пожароустойчивост най-малко 1 h и подаването (вдухването) на топлия въздух се осъществява посредством въздуховоди в отопляваното помещение.

Чл. 482. (Изм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.) (1) Комините на сградите се проектират негорими с граница на пожароустойчивост най-малко 2 h, като фугите се защитават (измазват) по цялата дължина на комина.

(2) Допуска се проектирането на комини от кухотели негорими блокове в сгради от I или II степен на пожароустойчивост с горими покривни конструкции, ако при преминаването им през тях са допълнително пожарозащитени с негорими материали с граница на пожароустойчивост най-малко 45 min.

Чл. 483. Стените на комини, предвиждани за скари, пържолници, фритюрници и други подобни се проектират с граница на пожароустойчивост най-малко 2 h 30 min и без отвори към съседни помещения по цялата височина. За метални комини се спазват изискванията на чл. 510.

Чл. 484. При преминаването на комините през междуетажни конструкции с надлъжни канали последните се предвиждат плътно запълнени с най-малко 0,15 m слой от негорими материали (бетон и др.).

Чл. 485. (Отм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.)

Чл. 486. (Отм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.)

Чл. 487. Отворите за почистване на комините се предвиждат най-малко на 0,45 m от горими конструкции и плътно затворени с вратички (от стоманена ламарина).

Чл. 481. (Изм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.) (1) Горими конструкции (дървени греди, ребра, каси на врати, покривни обшивки и др.) се предвиждат на разстояние най-малко 0,1 m от телата на комините.

(2) Отворите около комините в горими и трудногорими междуетажни и тавански подови конструкции се предвиждат запълнени с негорими материали.

(3) Допуска се допиране до телата на комина на горими подови настилки (дюшеме, паркет, первази), ламперии и вградено обзавеждане, ако комините са измазани с негорима мазилка с дебелина най-малко 30 mm.

Чл. 489. (Отм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.)

Чл. 490. Не се допуска включване на димоотводните тръби в комините вертикално през подовите конструкции.

Чл. 491. Зидани печки (камини) се предвиждат върху негорима основа. При горими подове те се проектират на негорими конзоли, вградени в носещи стени върху плътна негорима изолация с дебелина до нивото на огнището най-малко 0,25 m.

Чл. 492. (Изм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.) Допуска се локално отопление с газови печки на помещения с постоянна естествена вентилация.

Чл. 493. Отопление с инфрачервени лампи и други подобни се разрешава, ако се предвидени допълнителни мерки за пожарообезопасяване (защитни глобуси, предпазни мрежи и др.).

Чл. 494. (Отм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.)

Чл. 495. Съхраняването на твърдо гориво в сградите се допуска в помещения от I или II степен на пожароустойчивост или в пристроени навеси с негорими покрития, към плътни негорими стени на сградите.

Раздел II. Централно отопление

Чл. 496. Не се допускат отоплителни тела и топлопроводи в помещения, в които се съхраняват или употребяват вещества и материали, самовъзпламеняващи се при допир с нагрети повърхности (пари от серовъглерод, прах от алуминиев триизобутил и др.) или разлагачи се при контакт с водата (калциев карбид и др.).

Чл. 497. Не се допуска рецикулация на въздуха за въздушно отопление в помещенията с производства от категория А и Б. За производства с взривоопасен прах, когато по технологични причини се налага повторно използване на въздуха за отопление, той трябва да се очисти от праха преди влизането му във вентилатора.

Чл. 498. (1) Отоплителната инсталация се изчислява за максимална температура на повърхността на отоплителните тела и тръбопроводите най-малко с 20% по-ниска от температурата на самовъзпламеняване на веществата, използвани в отопляемото

помещение.

(2) Изискването по ал. 1 се отнася и за температурата в приточните въздуховоди, в които е възможно да попаднат горими пари, газове или прахове.

Чл. 499. За сгради с производства, при които се отделя горим прах, централното отопление се предвижда с отоплителни тела с гладка повърхност, които лесно се почистват.

Чл. 500. Не се разрешава отоплителните тела да намаляват необходимата широчина на пътищата за евакуация. Когато това е невъзможно, телата се предвиждат в ниши или на височина над 2 m.

Чл. 501. Топлопроводи с температура на топлоносителя над 100°C, преминаващи през горими и трудногорими конструкции, се проектират в негорими кожуси, като между кожата и тръбопровода се предвижда пространство най-малко 15 mm, запълнено с негорим материал.

Чл. 502. При температура на топлоносителя над 120°C отоплителните тела и топлопроводите се предвиждат най-малко на 0,1 m от горими конструкции и материали.

Чл. 503. За помещенията на ацетиленови уредби се проектира централно отопление с температура на отоплителните тела и топлопроводите до 100°C, като температурата в помещенията не трябва да е под 5°C.

Чл. 504. (1) Отопителните тела се предвиждат с предпазен щит, ако се проектират в помещения за напълване и съхраняване на бутилки с горими газове (ацетилен, водород, пропан-бутан и др.), както и в помещения за съхраняване на леснозапалими течности с пламна температура под 28°C и samozапалващи се твърди вещества.

(2) Предпазният щит се проектира от негорими материали и на разстояние най-малко 0,1 m от отоплителното тяло.

Чл. 505. (Изм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.) (1) Топлинната изолация на тръбопроводите на отоплителните инсталации в подпокривните пространства, подземните етажи и помещенията от категория А, Б, В и Г, включително и повърхностният слой за тези от категория А и Б, се проектира негорима.

(2) За пожаро- и взривобезопасна външна среда се допуска трудногорима топлоизолация на тръбопроводите на отоплителните инсталации, ако тя е защитена с негорим повърхностен слой и през 50 m се прекъсва от негорими зони с дължина най-малко 1 m.

(3) В местата на преминаване на тръбопроводите през пожарозащитни прегради се предвижда негорима топлоизолация.

Чл. 506. (Изм. - БСА, бр. 1 от 1994г.) (1) Отоплението на снабдителните пунктове (бензиностанции и нафтоснабдителни станции) се проектира централно или местно със стандартни електрически уреди (радиатори, печки) или с нафтови печки.

(2) Не се допуска отопление на снабдителни пунктове с печки за твърдо гориво.

Чл. 507. (1) В сградите за отглеждане на животни и птици се проектира централно отопление, включително въздушно.

(2) Допускат се системи за отопление с местни нагревателни прибори за родилни помещения и за малки животни. Нагревателните прибори се предвиждат на недостъпни за животните и птиците места, в отделни негорими помещения (кабини) с граница на пожароустойчивост най-малко 1 h. Комините и отоплителните канали се проектират негорими.

(3) В животновъдни сгради за хранване на отоплителните инсталации се допуска съхраняване на течно гориво до 5 кв. м в отделни негорими помещения с праг и врата, с граница на пожароустойчивост най-малко 45 min.

Раздел III. Котелни сгради и помещения (Загл. изм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.)

Чл. 508. (1) (Изм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.) Котелните сгради се проектират от I или II степен на пожароустойчивост или от незащитени стоманени конструкции при спазване на изискванията на чл. 35.

(2) Допуска се проектиране на котелни помещения в сгради с друго предназначение, ако са отделени с брандмауери и не противоречат на Наредба № 30 за устройство и безопасна експлоатация на парни и водогрейни котли с високо налягане (ДВ, бр. 29 от 1981 г.).

Чл. 508. (Отм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.)

Чл. 510. (1) Металните комини се предвиждат на разстояние от горимите елементи на сградата най-малко 1,5 пъти диаметър на комина, но не по-малко от 0,3 m.

(2) Комините на котелните се проектират от открити складове за горими материали на разстояние най-малко 30 m.

(3) Допуска се разстоянието по ал. 2 да се намали до 20 m при предвиждане на искрогасител за комина.

Чл. 511. (Изм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.) (1) Основните надземни резервоари за течно гориво до 300 куб. м се проектират на разстояние най-малко 10 m от сградите на котелните или в отделни, пристроени до тях помещения от I и II степен на пожароустойчивост.

(2) Допуска се подземните резервоари да се проектират най-малко на 4 m от котелните помещения. При негорими стени без

отвори това разстояние не се нормира.

Чл. 512. (Изм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.) (1) Котелните помещения, проектирани на по-ниска кота от основните резервоари за гориво, се осигуряват с оборотни (разходни) резервоари с вместимост до 5 куб. м, разположени над горното ниво на основните резервоари.

(2) Когато разходните резервоари се предвиждат в котелните помещения, те се разполагат на разстояние най-малко 2 m от котлите и електрическите съоръжения.

(3) Разходните резервоари се осигуряват с преливна тръба за отвеждане на излишното гориво в основните резервоари.

(4) Пред котлите, работещи с течно гориво, се предвиждат приемници за евентуално разлято гориво.

Чл. 513. (1) Допуска се захранването на горивните устройства непосредствено от основните резервоари с обем над 5 куб. м, ако е осигурено:

1. автоматично изключване на притока на гориво към отделния консуматор при спиране на горенето му;

2. автоматично изключване на подаването на гориво от основния резервоар при спиране на горенето на последния консуматор.

(2) Допуска се при проектиране на основните резервоари за гориво на по-ниска кота от котелните помещения горивото да се подава по рециркулация чрез засмукване.

(3) Тръбата, връщаща излишното гориво, се осигурява с възвратен клапан.

(4) Изискванията на този член не се отнасят за енергийните котли.

Чл. 514. Допуска се помпите за пълнене на основните резервоари и за подаване на гориво към оборотните резервоари или към котлите да бъдат в помещенията за резервоарите, на разстояние най-малко 2 m от тях.

Чл. 515. Допуска се зареждането на основните резервоари с гориво по самотек и с помпи, като се проектират шахти или ниши в стените, които се затварят със заключващи се негорими капаци.

Чл. 516. Котлите за течно, прахо- или газообразно гориво се съоръжават с напълно автоматизирани горелки.

Чл. 517. (1) Надземните резервоари с единична вместимост до 500 куб. м за обслужване на котли към оранжерии се предвиждат най-малко на 10 m от котлите, а тези с вместимост до 1000 куб. м - най-малко на 20 m.

(2) Разстоянията от резервоарите до оранжерии не се нормират.

Чл. 518. При котелните инсталации за газово гориво пред горелките се предвиждат огнепреградители за предотвратяване

проникването на пламък в тръбопровода с газовъздушна смес.

Чл. 519. Не се допуска проектиране на котелни и складове за течно гориво под машинните зали и архивите на електронноизчислителните центрове.

Глава петнадесета. ВЕНТИЛАЦИОННИ И КЛИМАТИЧНИ ИНСТАЛАЦИИ

Раздел I. Общи изисквания

Чл. 520. (Изм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.) (1) Вентилация се предвижда за помещенията, зоните или съоръженията, в които при нормална експлоатация или авария се отделят горими вещества и може да се създаде обща или локална взривоопасна концентрация на газове, пари или прахове.

(2) Помещенията, разделени с пожарозащитни прегради, се проектират със самостоятелни вентилационни и климатични инсталации.

(3) Допуска се пресичане на пожарозащитни прегради от въздуховоди, само ако в местата на пресичане се предвиждат огнепреградни клапи, а въздуховодите се проектират от негорим материал.

(4) Допуска се въздуховодите на вентилационните или климатичните инсталации да се обединяват в общ магистрален въздуховод (с изключение на помещенията и зоните сп категория А и Б) при условие, че въздуховодите са негорими и в местата на обединяването им се предвиждат огнепреградни клапи.

(5) За помещенията или съоръженията, при които отделящите се продукти на горенето съдържат лесновъзпламеняващи се вещества, задължително се проектират самостоятелни вентилационни инсталации.

Чл. 521. (1) (Изм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.) В помещения с производства от категория А и Б се осигурява подналягане, като обемът на приточния въздух се приема до 90% от обема на засмуквания въздух.

(2) Не се допуска:

1. проектиране на механична всмукваща вентилация от горните зони при производства, където отпадъкът, суровината и готовата продукция е ацетилен;

2. проектиране на местни (локални) смукателни механични вентилации за апарати и съоръжения, в които се отделя или е възможно отделянето на ацетилен.

(3) Въздуховоди, през които се транспортира газ с плътност 0,8 и по-малко от въздуха, се проектират по цялата си дължина с възходящ наклон към вентилатора, като не допускат задържане на газ.

Чл. 522. Допуска се ежекторно засмукване (вместо вентилатори) само при местни смукателни инсталации при отделяне на:

1. прах, който се взривява не само от удар, но и от триене;
2. големи количества взривоопасни газове и пари (ацетилен, етер и други подобни).

Чл. 523. Смукателните инсталации, обслужващи взривоопасни технологични съоръжения (бояджийни и лакозаливни камери, шприц-кабини и други подобни), се проектират блокирани с технологичните съоръжения, осигуряващи изключването им при спиране на вентилацията.

Чл. 524. Сушилните съоръжения се осигуряват с автоматика за поддържане на нагриването в тях до допустимата технологична температура.

Чл. 525. (1) В производства, при които е възможно да се отделят и натрупват пожароопасни или взривоопасни прахове, освен аспирационна инсталация се предвижда и хидрообезпрашаване, ако това не влияе на технологичния процес.

(2) Не се допуска хидрообезпрашаване или овлажняване на въздуха в помещения, в които при съединяване на влагата с праха се образуват взривоопасни смеси или газове (производство на калциев карбид, рудомелене в заводи за сярна киселина и други подобни).

Чл. 526. (1) В помещения с производства от категория Б и В, в които се отделя и натрупва прах, се предвиждат стационарни или подвижни прахосмукачки.

(2) При наличие на взривоопасен прах прахосмукачките се предвиждат във взривозащитено изпълнение.

Чл. 527. (Изм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.) (1) При оразмеряване на вентилационни системи във високи сгради за създаване на повишено налягане най-високо налягане се осигурява в стълбищата и асансьорните шахти. Разликата в налягането между тях и съседните помещения (преддверие и коридори) трябва да бъде в границите от 20 до 80 Pa.

(2) Включването на вентилаторите за повишаване на налягането и за отдимяване се предвижда от автоматичната пожароизвестителна инсталация и ръчно дистанционно от коридорите на всеки етаж, а за сгради без автоматични пожароизвестителни инсталации - чрез ръчни бутонни известители.

(3) Мястото за засмукване на свеж въздух от нагнетателния вентилатор се осигурява против проникване на продукти на горенето.

(4) За подаване на въздуха в стълбището се проектират вертикални шахти с пожароустойчивост най-малко 1 h, с отвори на етажните площадки. За асансьорите се допуска въздухът да се подава директно в асансьорните шахти.

Чл. 528. (Изм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.) (1) За отдимяване на етажните коридори, холове и вестибюли на високите сгради се проектират негорими вентилационни шахти с граница на пожароустойчивост най-малко 2 h, за принудително засмукване на продуктите

на горене от всеки етаж и за нагнетяване на свеж въздух. Допустимото разстояние между смукателните вентилационни отвори е най-много 20 m.

(2) Включването на вентилаторите и засмукването на свежия въздух се осъществява в съответствие с изискванията на алинеи 3 и 4 на чл. 527.

(3) Допуска се да не се предвижда отдимяване на етажния коридор в жилищни сгради, ако максималното разстояние от входа на най-отдалеченото жилище до незадимимото стълбище е до 5 m или ако коридорът е естествено осветен.

Чл. 529. (Изм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.) За помещенията в подземните етажи на сградите, проектирани като складове за горими материали, се предвижда естествена или принудителна вентилация.

Чл. 530. (Изм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.) Въздуховодите, които пресичат транзитно помещенията, етажите и междуетажните конструкции, разделени с пожарозащитни прегради, се защитават допълнително до граница на пожароустойчивост най-малко 45 min. В този случай не са необходими огнепреградни клапи.

Чл. 531. Вентилационната система за сцената на сгради за масово пребиваване на хора се проектира самостоятелна, изолирана от вентилацията за зрителната зала и други помощни помещения.

Чл. 532. (Изм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.) Не се допуска обединяването на засмуквания въздух от технологичното оборудване в една смукателна инсталация, когато съдържа:

1. газове, пари или прах, химическото съединяване или механичното смесване на които повишава температурата и може да причини възпламеняване, горене или взрив (смес от калциев карбид и водни пари, алуминиева пудра с водни пари, хлор с водород и други подобни);

2. вещества, които могат да встъпят във взаимодействие едно с друго (цианови съединения, хлорпикрин, хлор и амоняк и други подобни) и да образуват взривоопасни смеси;

3. горими вещества, които могат да полепнат или да кондензират вътре във въздуховодите. В този случай не се допуска обединяване на местните инсталации с общообменните.

Чл. 533. (1) В помещения с електрически машини, апарати и съоръжения, съседни на взривоопасни зони от класове В-I и В-Ia (съгласно чл. 800), ако в тях се получават или употребяват вещества, чиито пари или газове имат плътност повече от 0,8, се проектира приточна вентилация, осигуряваща повишено налягане 20 Pa, а в подстанциите - вентилация, осигуряваща петкратен обмен за час.

(2) Засмукването на чист въздух за помещенията по ал. 1 трябва да се предвижда най-малко на 8 m от нивото на прилежащия терен.

Чл. 534. Не се допуска рециркулация на въздуха в помещения с производства от категория А и Б.

Чл. 535. (1) Между аспирационните уредби за транспортиране на горими материали (отпадъци) и пещите се предвижда негорим приеман бункер.

(2) Допуска се подаване на горими материали направо в пещите, ако аспирационните уредби са снабдени с две автоматични пожаропредпазни клапи на разстояние най-малко 10 m една от друга.

Чл. 536. Въздухообменът за взривоопасни помещения се определя по таблица № 53. При определяне на кратността на въздухообмена се взема предвид засмукваното количество въздух от помещението чрез общообменните и местните (локалните) вентилационни системи.

Таблица № 53

№ по ред	Вещества	Кратност на обмена на въздуха за час			
		Компресорни	Помпени	Производствени помещения	Складове
1.	Амоняк	5	-	7	5
2.	Производство на ацеталдехид с живачен катализатор	-	15	20	10
3.	Ацетон, бензин, буган, бутилен, водород, дивенил, изопрен, бутилацетат, метилетилкетон, метан, параалдехид, пропан, пропилен, пропилацетат, етилов алкохол, етан, етилацетат, етилбензол, етилен и др.п.	8	12	8	6
4.	Бензол, дивинилацетат, дивинилацетилен, хексилен, изопропилбензол, дихлоретилен, дихлорбензол, моновинил, ацетилен, въглероден окис, сероводород, серовъглерод, метилов алкохол, нафталин, ксилол, толуол и др.п.	10	12	10	8

Раздел II. Аварийна вентилация

Чл. 537. (Изм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.) (1) Аварийна смукателна вентилация се проектира за зоните и помещенията с производства от категория А и Б и тези с газифицирани съоръжения, в които при авария е възможно да се образуват взривоопасни концентрации (общии или локални).

(2) Аварийната смукателна вентилация се изчислява за осигуряване заедно с общообменната и местната постоянно действащи вентилации на не по-малко от осемкратния обмен на въздуха в час. За помпените и компресорните помещения аварийната вентилация се изчислява самостоятелно да осигурява осемкратен обмен на въздуха в час.

(3) За машинните отделения на помпените станции, обслужващи приемните резервоари за производствени води, които съдържат леснозапалими и горими течности, към постоянно действащата общообменна вентилация се предвижда и аварийна вентилация с осемкратен въздухообмен.

(4) За помещенията и зоните, в които постоянно действащата смукателна вентилация осигурява необходимия обмен на въздуха, аварийната вентилация се осъществява посредством резервни вентилатори, блокирани с работните.

(5) Аварийните вентилации се включват автоматично и подават звуков и светлинен сигнал.

Чл. 538. (Изм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.) Засмукване от аварийните вентилации се предвижда в зоните с най-голямо отделяне и наслояване на взривоопасни пари и газове.

Чл. 539. В случаите, когато не се допуска преминаване през вентилаторите на взривоопасните пари и газове, се проектира аварийна приточна вентилация.

Чл. 540. (Изм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.) За аварийните смукателни вентилации се предвиждат искронеобразуващи вентилатори.

Чл. 541. (1) Въздухът може да се изхвърля на нивото на вентилаторите независимо от етажността на сградите, но най-малко на 20 m от възможни източници на възпламеняване и в проветряеми зони на територията на предприятието.

(2) Ако откъм фасадата на сградата, на която са разположени вентилаторите, се предвиждат открити производствени площадки (етажерки и др.) изхвърлянето на въздуха трябва да става на по-голяма височина от тяхната.

Чл. 542. (Отм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.)

Раздел . Вентилационни помещения и камери, въздуховоди, филтри и клапи (Загл. изм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.)

Чл. 543. (Отм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.)

Чл. 544. (Изм. - БСА, бр. 1 от 1994г.) Вентилационните помещения и камери в сгради от I и II степен на пожароустойчивост се проектират от негорими материали с граница на пожароустойчивост най-малко 1 h, а в сгради от III, IV и V степен на пожароустойчивост - с граница на пожароустойчивост най-малко 45 min.

Чл. 545. (Изм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.) Допуска се местните смукателни вентилатори да се предвиждат в производствените помещения и в зони с производства от категория А и Б при условие, че са искронеобразуващи и двигателите са във взривозащитено изпълнение, съответстващо на класа на зоната.

Чл. 546. (Изм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.) (1) Не се допускат в едно вентилационно помещение:

1. вентилатори на приточна или смукателна инсталация, обслужващи помещения, разделени с брандмауери;
2. вентилатори за смукателна инсталация, обслужващи помещения с производства от категория А и Б, съвместно с вентилатори, обслужващи невзривоопасни помещения.

(2) Допуска се вентилаторите на приточните инсталации, обслужващи производствени помещения от различна категория по пожарна опасност, да се разполагат в общо вентилационно помещение, ако при входа на обслужваните помещения се предвиждат самозатварящи се клапи.

Чл. 547. (Изм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.) (1) Вентилационните помещения за приточните вентилации, обслужващи помещения с производства от категория А и Б, се проектират с изходи, които водят непосредствено навън, в коридори или в стълбища.

(2) Допуска се изходите на вентилационните помещения да водят в помещения само за производства от категория В, Г и Д.

Чл. 548. (Изм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.) (1) Вентилационните помещения не смукателните вентилации, обслужващи помещения с производства от категория А и Б, се проектират с изходи, които водят непосредствено навън или през пожарозащитено преддверие в коридор или в стълбище.

(2) Допуска се изходите на вентилационните помещения с площ до 100 кв. м да водят в обслужваните помещения с производства от категория А и Б, ако във вентилационното помещение се предвижда електрическо обзавеждане с една и съща защита и с устройство за дистанционно пускане на вентилацията.

Чл. 549. (Изм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.) Във вентилационните помещения, обслужващи производства от категория А и Б, се проектира вентилация (включително естествена), най-малко с двукратен обмен на въздуха за час.

Чл. 550. В пожарозащитните преддверия за производства от категория А и Б се предвижда приток на въздух (с обем най-малко равен на петкратния обмен на въздуха за час), осигуряващ повишено налягане 20 Ра.

Чл. 551. (Отм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.)

Раздел IV. Обединени вентилационни инсталации (Отм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.)

Чл. 552. (Отм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.)

Чл. 553. (Отм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.)

Чл. 554. (Отм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.)

Чл. 555. (Отм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.)

Чл. 556. (Отм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.)

Чл. 557. (Отм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.)

Чл. 558. (Отм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.)

Чл. 559. (Изм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.) (1) Въздуховодите на вентилационните и аспирационните инсталации се проектират от негорим материал.

(2) В помещения с агресивни среди се допуска употребата на въздуховоди от трудногорим материал, ако те са разположени само в едно помещение и са направо свързани с вентилатора.

(3) Трудногоримите въздуховоди на всеки 50 m се прекъсват с негорими зони с дължина най-малко 4 m.

(4) Топлинната изолация на въздуховодите, включително повърхностният слой, за производства от категория А и Б, както и в

подземните етажи и таваните на всички сгради, се проектира негорима. За производства от категория В, Г и Д при температура на транспортирания въздух до 80°C се допуска трудногорима изолация, като в местата на преминаване през пожарозащитните прегради тя се прекъсва с негорим материал.

(5) На въздуховоди за производства от категория Д, с изключение на магистралните въздуховоди, се допуска горима топлоизолация, прекъсвана с негорими зони с дължина най-малко 6 т на всеки 50 т.

Чл. 560. (Изм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.) (1) Въздуховодите на смукателните инсталации, засмукващи горими прахове и аерозоли, се проектират с кръгло сечение.

(2) Не се допуска запояване с калай и други подобни материали на съединенията на смукателните въздуховоди за въздух или дим с температура над 80°C.

Чл. 561. (Изм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.) Не се допускат въздуховодни канали под нивото на пода в помещения с производства от категория А и Б, в които може да се напластват взривоопасни газове и пари.

(2) Изискването по ал. 1 не се отнася за приточни инсталации за продухване на електродвигатели, ако каналите са с непрекъснато действаща приточна вентилация или са запълнени с пясък.

Чл. 562. (Изм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.) Смукателните въздуховоди в помещения с производства от категория А и Б се проектират в достъпни за наблюдение места, а когато в тях се транспортират взривоопасни или горими прахове и аерозоли, се предвиждат устройства или лесно разглобяеми звена за почистване.

Чл. 563. (Отм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.)

Чл. 564. Разстоянието между смукателните въздуховоди, нагрети до температура над 80°C, и въздуховодите за взривоопасни газове, пари и прахове е най-малко 1 т. Въздуховодите за взривоопасни газове или пари с ниски температури се проектират под въздуховодите за транспортиране на смеси с по-високи температури.

Чл. 565. (1) Отворите за засмукване или изхвърляне на въздуха се предвиждат на места, изключващи възможност за попадане на искри в смукателни отвори или в изхвърления въздух.

(2) Под корнизите на покривите и в таваните не се допуска изхвърлянето на въздух с температура над 80°C.

Чл. 566. Изходящите отвори на въздуховодите, изхвърлящи в атмосферата взривоопасни пари и газове, се проектират най-малко

на 2,5 m от прозорци и други отвори в стените.

Чл. 567. Преминаването на въздуховоди през горими покриви и покривни изолации се проектира в съответствие с изискванията на чл. 488, като изходящият или входящият отвор е най-малко на 1 m над горимия материал.

Чл. 568. (Изм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.) (1) В помещения с производства от категория Б се предвиждат мокри филтри или прахозадържатели с непрекъснато действие, с конструкция, изключваща искрообразуване.

(2) Допуска се периодично ръчно отделяне на праха при инсталации с производителност до 15 000 куб. м/ч.

Чл. 569. (1) Циклоните и бункерите към тях за взривоопасен прах, както и тези за горими отпадъци, се предвиждат най-малко на 8 m извън сградите.

(2) Разстоянието по ал. 1 не се нормира, ако сградата е отделена от циклоните и бункерите с плътна негорима стена по цялата им височина и широчина плюс 2 m хоризонтално и вертикално разстояние от габаритните размери на циклоните и бункерите.

(3) За прахове, отделяни при шлайфането на лакирани плоскости, се проектират отделни бункери.

Чл. 570. (Отм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.)

Чл. 571. (Изм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.) Когато за машинните зали, архиви, лаборатории и други помещения за електронна апаратура се проектира обща (централна) климатизация или вентилация, в местата на преминаване на въздуховодите през стените на помещенията се предвиждат огнепреградни клапи или шибъри с автоматично задвижване от сигнал на пожароизвестителната инсталация.

Чл. 572. Приточните невзривозащитени вентилационни инсталации, обслужващи помещения с производства от категория А и Б, се предвиждат със самозатварящи се клапи, монтирани на въздуховодите при входа в помещенията.

Чл. 573. Всички превключващи и регулиращи приспособления (клапани, задвижки и др.) във вентилационните смукателни инсталации, които обслужват производства от категория А и Б, се проектират по начин и с материали, недопускащи искрообразуване.

Чл. 574. (Отм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.)

Чл. 575. (Отм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.)

Глава шестнадесета. ПРОТИВОПОЖАРНО ВОДОСНАБДЯВАНЕ

Раздел I. Външно противопожарно водоснабдяване

Чл. 576. (1) Противопожарни водопроводи се предвиждат в населени места, промишлени и селскостопански обекти и складове, обединени с питейно-битовите или производствени водопроводи.

(2) Допускат се самостоятелни противопожарни водопроводи само когато обединяването им с други водопроводи е технически неосъществимо и икономически нецелесъобразно.

Чл. 577. (Изм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.) Противопожарен водопровод не се предвижда:

1. за отделностоящи сгради от категория Г и Д от I и II степен на пожароустойчивост, както и за самостоятелни животновъдни сгради от всички степени на пожароустойчивост (отделностоящи са сградите, разположени на повече от 1000 m от населените места и водоизточниците);

2. за открити паркинги до 10 моторни превозни средства;

3. за населени места до 1000 жители;

4. за необслужваеми телекомуникационни обекти;

5. когато разходът на вода и налягането във водопровода за производствени и питейно-битови нужди на обекта са по-големи от тези за пожарогасене.

Чл. 578. (1) Допуска се противопожарно водоснабдяване от водоеми (естествени или изкуствени) без водопровод за:

1. производства от категория А, Б и В с разход на вода за пожарогасене до 10 l/s;

2. производства от категория Г и Д с разход на вода за пожарогасене до 15 l/s;

3. открити складове за горими материали с разход на вода за пожарогасене до 15 l/s;

4. самостоятелни площадки за съхраняване на груб фураж (сено, слама и др.п.), независимо от разхода на вода за пожарогасене.

(2) При противопожарно водоснабдяване от водоеми без водопровод към водоема се предвиждат съоръжения за водочерпене (мото- или електропомпа) и за подаване на водата (шлангове, струйници и др.), както и помещения за тяхното съхраняване.

Чл. 579. (Изм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.) (1) Външните противопожарни водопроводи са нисконапорни.

(2) Високонапорен противопожарен водопровод се предвижда, когато разходът на вода за пожарогасене е по-голям от 20 l/s.

(3) Високонапорен противопожарен водопровод се предвижда и за самостоятелни обекти с разход на вода за пожарогасене под 20 l/s, но отдалечени над 25 km от противопожарни служби с противопожарни автомобили след съгласуване с НСПО-МВР.

Чл. 580. (Изм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.) (1) Нисконапорните противопожарни водопроводи се оразмеряват за свободен напор на проектната кота на прилежащия терен най-малко 0,1 МРа за едноетажни сгради, като свободният напор се увеличава с по 0,04 МРа за всеки следващ етаж на застрояване.

(2) Допуска се за населени места до 5000 жители противопожарните водопроводи да се оразмеряват за свободен напор най-малко 0,07 МРа за едноетажни сгради, при спазване изискването на ал. 1 за увеличаване на напора за всеки следващ етаж на застрояване.

Чл. 581. (1) (Изм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.) Високонапорният противопожарен водопровод трябва да осигурява височина на плътната водна струя най-малко 10 m при пълен разход на вода за пожарогасене и разположение на струйника на нивото на най-високата и най-отдалечената (критична) точка на сградата.

(2) Високонапорните водопроводи, в които необходимото налягане за пожарогасене се осигурява посредством стационарни помпи, се съоръжават с устройства, обезпечавщи пускането на помпите не по-късно от 5 min след получаването на сигнал за възникване на пожар.

Чл. 582. (Изм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.) Необходимият напор, Нсв, МРа, на най-високостоящия и най-отдалечения (критичния) хидрант от високонапорния водопровод се определя по формулата:

$$H_{св} = 0,01(28 + T), \quad (1)$$

където: 28 и 0,01 са постоянни величини;

T е височината на сградата, мерена от котата на терена при противопожарния хидрант, m.

Чл. 583. (1) Противопожарните водопроводи се проектират склучени.

(2) (Изм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.) Допускат се отклонения на противопожарни водопроводи само за отделни сгради или съоръжения, ако дължината на тези водопроводи не превишава 200 m.

Чл. 584. (Изм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.) Диаметърът на тръбите за външните противопожарни водопроводи се предвижда най-малко 100 mm за населени места с над 10 000 жители и най-малко 80 mm за останалите населени места. За обществени, производствени и селскостопански обекти и за складове минималният диаметър на противопожарния водопровод се определя от необходимите водни количества.

Чл. 585. Външните противопожарни водопроводи се разделят чрез спирателни кранове на участъци с не повече от пет противопожарни хидранта в един участък.

Чл. 586. (Изм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.) Противопожарните хидранти се предвиждат с размери не по-малко от 70/80 mm, на защитени от повреда места съответно обозначени, на разстояние един от друг:

1. за населени места до 100 000 жители - най-малко през 150 m;
2. за населени места над 100 000 жители, за промишлени и селскостопански обекти и складове - най-много през 100 m.

Чл. 587. При захранване на обекти с вода от промишлени или други водопроводи измерителните уреди трябва да пропускат необходимите водни количества за пожарогасене. В противен случай на основния водопровод се предвижда спирателна арматура със същия диаметър, а измерителното устройство се монтира на обходна тръба.

Чл. 588. (Изм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.) (1) Разходът на вода за пожарогасене на урбанизираните територии в зависимост от броя на едновременните пожари се определя по таблица № 54.

(2) Разходът на вода и броят на едновременните пожари за населени места с над 500 000 жители се определят за всеки конкретен случай от НСПО-МВР.

Таблица № 54

(Изм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.)

№ по ред	Жители на урбанизирана територия	Брой на едновременните пожари	Разход на вода за един пожар, l/s	Общ разход на вода за всички пожари, l/s	Разход на вода за главни водопроводни клонове, l/s		Общ разход на вода за второстепенни клонове l/s
					при един главен клон	при повече главни клонове	
1.	До 5	1	5	5	5	5	2,5
2.	От 5 до 10	1	10	10	10	7,5	5
3.	От 10 до 30	2	10	20	20	15	5
4.	От 30 до 100	2	20	40	40	30	5
5.	От 100 до 500	3	30	90	90	60	10

Чл. 589. Разходът на вода за пожарогасене от външен водопровод или от водоем без водопроводна мрежа (ако се допуска такъв) за производствени обекти, закрити гаражи и складове за един пожар се изчислява за сградата (съоръжението) на площадката, за която по таблица № 55 се изисква най-голям разход на вода.

Чл. 590. (Изм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.) (1) Разходът на вода за пожарогасене от външен водопровод за обществени сгради се определя по таблица № 55, като сградите се приравняват към производства от категория В.

Таблица № 55

Степен на пожароустойчивост на сградите или съоръженията	Категория на производството по пожарна опасност	Разход на вода за един пожар, l/s, при обем на сградата (или част от нея отделена с брандмауер), хил.куб.м:				
		до 3	от 3 до 5	от 5 до 20	от 20 до 50	над 50
I и II и от пожаро-незащитени стоманени конструкции	Г и Д	5	5	5	5	5
	А, Б и В	10	10	15	15	20
III	Г и Д	5	10	15	20	25
	В	10	15	20	25	35
IV и V	Г и Д	10	15	20	-	-
	В	15	20	25	-	-

(2) Разходът на вода за външно пожарогасене на главния корпус на топлинните електрически централи, осигуряван чрез високонапорен водопровод от стоманени тръби, се приема най-малко 25 m, като за складовете за въглища на територията на централите се осигурява воден разход най-малко 10 l/s, подаван от хидранти.

(3) За открити разпределителни електрически уредби с единична мощност на трансформаторите 60 MVA и повече или с обща мощност над 120 MVA се предвижда противопожарен водопровод, оразмерен най-малко за 10 l/s или водоем с най-малко 100 куб. м вода (един или няколко в зависимост от площта на подстанцията). За по-малки мощности (единична или обща) на трансформаторите противопожарно водоснабдяване не се предвижда.

Чл. 591. (1) Разходът на вода за пожарогасене от външен водопровод в селскостопански дворове за един пожар се оразмерява за тази сграда на площадката, за която по таблица № 56 се изисква най-голям разход на вода.

(2) Разходът на вода за пожарогасене на самостоятелни площадки за съхраняване на груб фураж (сено, слама, фий и други подобни) се определя по таблица № 56 в зависимост от обема на най-голямата копа фураж, приравнен към сграда от V степен на пожароустойчивост.

Таблица № 56

Степен на пожароустойчивост на сградите или съоръженията	Разход на вода за един пожар, l/s, при обем на сградата (или част от нея, отделена с брандмауер), хил. куб. м:		
	до 3	от 3 до 6	над 5
I и II	5	5	10
III	5	10	15
IV, V и от пожаронезащитени стоманени конструкции	10	15	20

Чл. 592. Разходът на вода за пожарогасене от външен водопровод на сгради с безпрозоречни помещения с обем до 50 хил. куб. м се определя по таблица № 55 и за сгради с обем над 50 хил. куб. м по таблица № 57.

Таблица № 57

Степен на пожароустойчивост на сградите	Категория на производство по пожарна опасност	Разход на вода за един пожар, l/s, при обем на сградата (или част от нея, отделена с брандмауер) хил. куб. м:					
		от 50 до 100	от 100 до 200	от 200 до 300	от 300 до 400	от 400 до 500	над 500
I и II	A, Б и В	30	40	50	60	70	80
	Г и Д	15	20	25	30	36	40

Чл. 593. Разходът на вода за външно пожарогасене на сгради и съоръжения с автоматични пожарогасителни инсталации се намалява с 50%.

Чл. 594. Минималният разход на вода от външен водопровод за гасене на автомобили, селскостопански, строителни и други машини, гарирани на открити площадки, се определя:

1. от 10 до 50 бр. - 2,5 l/s;
2. от 51 до 100 бр. - 5 l/s;
3. над 100 бр. - 10 l/s;
4. за автоцистерни за леснозапалими и горими течности и газове в една група - 10 l/s.

Чл. 595. Минималният разход на вода за пожарогасене от външен водопровод на открити складове за съхраняване на технологично оборудване, дървесни материали, изрезки и амбалаж, лен, коноп, памук, пластмаси и др.п. се определя в зависимост от площта им:

1. до 1,5 ha - 10 l/s;
2. от 1,5 до 3 ha - 15 l/s;
3. от 3 до 6 ha - 20 l/s;
4. от 6 до 10 ha - 25 l/s;
5. над 10 ha - 40 l/s.

Чл. 596. (Изм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.) Изчисленият брой на едновременните пожари на територията на населени места, производствени и селскостопански обекти, и складове се приема за:

1. територия до 150 ha - един пожар;
2. територия над 150 ha - два пожара, като общият воден разход се определя на базата на две сгради, за които по таблици № 55, 56 и 57 се изисква най-голям разход на вода;
3. населени места до 10 000 жители и предприятия с територия до 150 ha - един пожар (в предприятия или населеното място - по най-големия разход);
4. населени места от 10 000 до 30 000 жители и предприятия с територия до 150 ha - два пожара (един в предприятие и един в населеното място);
5. населени места до 30 000 жители и предприятия с територия над 150 ha - два пожара (двата в предприятие или двата в населеното място - по най-големия разход);
6. населени места над 30 000 жители - броят на едновременните пожари и за населеното място по таблица № 54, а за предприятията - по т. 1 и 2 на тази алинея, като водният разход се определя като сума от по-големия необходим разход (в предприятието или населеното място) и 50% от по-малкия необходим разход (в предприятието или населеното място);
7. при няколко предприятия и едно населено място към тях броят на едновременните пожари се определя от НСПО-МВР.

Чл. 597. (1) Продължителността на пожарогасене на производствени и селскостопански обекти, складове и населени места се приема 3 h.

(2) За населени места, в които преобладават сгради от I до III степен на пожароустойчивост, и предприятия с производства от

категория Г и Д от I и II степен на пожароустойчивост се приема продължителност на пожарогасене 2 h.

Чл. 598. Неприкосновен противопожарен запас от вода се предвижда в случаите, когато подаването на необходимите водни количества за пожарогасене от водоизточника в периода на най-голямо водопотребление е технически невъзможно или икономически нецелесъобразно.

Чл. 599. Обемът на неприкосновения противопожарен запас вода се определя при продължителност на пожарогасене:

1. с хидрант - 3 h или 2 h съгласно чл. 597;
2. с вътрешни противопожарни кранове, спринклерни и дренчерни инсталации - 1 h.

Чл. 600. (1) Неприкосновеният противопожарен запас от вода с обем, по-голям от 1000 куб. м, се съхранява във водоем с две камери, които имат връзка помежду си.

(2) Допуска се неприкосновеният противопожарен запас от вода да се съхранява във водоеми за производствени и стопански нужди. Водоемите се съоръжават с устройства, непозволяващи използването на неприкосновения противопожарен запас за други цели.

(3) При определяне обема на водоемите се взема предвид и притокът на вода през време на гасенето, ако е осигурено непрекъснатото ѝ подаване.

Чл. 601. (1) Максималният срок за възстановяване на неприкосновения противопожарен запас се приема:

1. за населени места, обществени и производствени обекти и складове, отнесени към производства от категория А, Б и В - 24 h;
2. за производствени обекти и складове, отнесени към производства от категория Г и Д - 36 h.

(2) Допуска се удължаване на сроковете по ал. 1 за възстановяване на неприкосновения противопожарен запас при недостатъчен дебит на захранващия водоизточник, ако се предвиди създаване на допълнителен обем вода DQ в куб. м, изчислен по формулата:

$$DQ = Q(K-1)/K$$

където Q е необходимият противопожарен запас, куб. м;

K - отношението на приетия срок за напълване към нормативния, като максималната стойност на отношението е 2.

Чл. 602. (1) Местоположението на водоем без водопровод се определя в съседство с обслужваните от него сгради, разположени в радиус, не по-голям от 150 m от най-отдалечената част на сградите.

(2) Разстоянието от водоема без водопровод до сгради от III, IV и V степен на пожароустойчивост и до открити складове за горими материали е най-малко 20 m.

Чл. 603. Откритите водоеми се проектират с дълбочина от 1,5 до 6 m.

Чл. 604. (Изм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.) На водоемите (естествени или изкуствени) и водните технологични съоръжения (охладителни кули, басейни и др.) се предвиждат подстъпи за засмукване на вода от противопожарните автомобили.

Чл. 605. (Отм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.)

Чл. 606. Когато се предвиждат противопожарни помпи за повишаване на налягането във водопроводи, захранвани първоначално от водни кули, се проектира устройство за изключване на водната кула при пускане на помпите в действие.

Чл. 607. (1) (Изм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.) Сградите и помещенията, в които се предвиждат стационарни противопожарни помпи, се проектират от I или II степен на пожароустойчивост.

(2) За противопожарни нужди в електроцентрали с турбогенератори с мощност 60 MW и повече се предвиждат най-малко две противопожарни помпи.

Чл. 608. Броят на резервните противопожарни помпи за група помпи в помпените станции, които подават вода в един и същи водопровод, се определя по таблица № 58.

Таблица № 58

Брой на работните помпи	Брой на резервните помпи
1	1
от 2 до 3	1
от 4 до 6	2
от 7 до 9	3

Чл. 609. Независимо от броя на помпите за противопожарни нужди всяка помпена станция се проектира с най-малко два смукателни водопровода, всеки от които да пропуска пълния противопожарен воден разход. Предвижда се противопожарните помпи да бъдат под залив.

Чл. 610. Помпените станции с две и повече работни пожарни помпи за предприятия с производства от категория А, Б и В се проектират с най-малко два нагнетателни тръбопровода до водопроводния пръстен.

Чл. 611. (1) (Изм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.) Външните противопожарни водопроводи, захранвани от градската водопроводна мрежа, се предвиждат свързани с два независими един от друг водопровода, при което всеки от тях трябва да подава 100% от необходимото противопожарно водно количество.

(2) Допуска се единично захранване на външните противопожарни водопроводи за предприятия с воден разход за пожарогасене до 20 l/s.

(3) Когато по технически причини или икономическа нецелесъобразност не може да се проектира двойно захранване на противопожарните водопроводи, се предвижда необходимият противопожарен запас от вода.

Раздел II. Противопожарни водопроводни инсталации в сгради

Чл. 612. Противопожарни водопроводни инсталации се проектират във всички сгради с изключение на:

1. производствени сгради, в които употребата на вода може да предизвика взрив, пожар, разпространение на огъня;
2. производствени сгради от I и II степен на пожароустойчивост, включително и на сгради от пожаронезащитени стоманени конструкции с производства от категория Г и Д независимо от обема им, както и на сгради от III, IV и V степен на пожароустойчивост със същите производства и с обем, не по-голям от 1000 куб. м;
3. складове за негорими материали и малоценни стоки;
4. водни помпени и пречиствателни станции за битови води;
5. производствени сгради без водоснабдяване за питейно-битови или производствени нужди, за които водата за пожарогасене от хидранти е осигурена от водоеми;
6. обществени сгради (театри, кинотеатри, клубове, културни домове и други подобни) със зрителни зали до 250 места;
7. жилищни сгради до девет етажа включително;
8. електрически подстанции;
9. административни сгради, хотели, общежития, учебни и здравни сгради, заведения за обществено хранене и др.п. с до 5000 куб. м застроен обем;
10. гаражи с до десет моторни превозни средства;
11. животновъдни сгради;
12. неотопляеми помещения под трибуните на стадионите, когато в тях не се предвиждат горими материали.

Чл. 613. (Изм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.) Спринклерни и дренчерни инсталации, както и противопожарни водопроводни инсталации с

повече от два едновременно действащи противопожарни крана трябва да се свързват с външните водопроводи най-малко на две места, като на отклоненията се предвиждат обратни клапи.

Чл. 614. В производствените сгради с производства от категория А, Б и В и във високи сгради от II и III група водопроводните инсталации се проектират сключени.

Чл. 615. (1) Противопожарните кранове се предвиждат на водопроводи с диаметър най-малко два цола.

(2) (Изм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.) Допуска се монтиране на противопожарни кранове на водопроводи с по-малък диаметър, ако са осигурени необходимите напор и разход на вода за нуждите на пожарогасенето.

Чл. 616. Когато противопожарните кранове се предвиждат в неотопляеми помещения, на подходящи и означени места се поставят спирателни кранове с изпразнители на водата против замръзване.

Чл. 617. Противопожарните кранове се предвиждат при входовете на помещения, вестибюли, коридори, проходи и други лесно достъпни места.

Чл. 616. Не се допускат двустранни противопожарни кранове в производствени и складови помещения.

Чл. 619. (Отм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.)

Чл. 620. (Изм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.) (1) Струите на два съседни противопожарни крана трябва да се кръстосват на 2 m от краищата им в най-високата и най-отдалечената (критична) точка на обслужваните от тях части на помещението.

(2) Изискването по ал. 1 не се отнася за площта на стилажите във високостелажните складове.

Чл. 621. (1) Необходимият разход на вода за един противопожарен кран и броят на едновременно действащите противопожарни кранове в продължение на един час се определят по таблица № 59.

(2) (Изм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.) При оразмеряване на сградното водопроводно отклонение се взема предвид и разходът на вода за вътрешно пожарогасене, без този за душеве и изливни мивки.

Таблица № 59

(Изм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.)

№ по ред	Видове сгради	Брой на едновременно действащите противопожарни кранове	Разход на вода за противопожарен кран, l/s,
1.	Производствени сгради: а) с площ на помещенията до 400 кв. м б) с площ на помещенията над 400 кв. м	1 2	2,5 2,5
2.	Електропроизводствени предприятия: а) водни и топлоцентрали б) атомни електрически централи	2 2	2,5 5,0
3.	Складове: а) с по-малко от 2 куб. м/кв. м горими материали и площ до 400 кв. м б) с по-малко от 2 куб. м/кв. м горими материали и площ над 400 кв. м в) с повече от 2 куб. м/кв. м горими материали и площ до 400 кв. м г) с повече от 2 куб. м/кв. м горими материали и площ над 400 кв. м	1 2 2 4	2,5 2,5 2,5 2,5
4.	Високи сгради: а) от I група б) от II и III група	1 2	2,5 2,5
5.	Административно-битови сгради, общежития, хотели, учебни и здравни сгради, детски заведения и др.п.	1	2,5
6.	Театри, кинотеатри, клубове, културни догове и други със зрителни зали: а) до 500 места	1	2,5

	б) от 501 до 800 места	2	2,5
	в) над 800 места	3	2,5
7.	Сгради (помещения) с автоматични средства за пожарогасене (със сгринклерна или дренчерна инсталация)	1	2,5

Чл. 622. При определяне разходите на вода за пожарогасене се взема предвид едновременното действие на противопожарните кранове със спринклерните или дренчерните инсталации.

Чл. 623. (1) Производителността на струйниците, радиусът на действие на плътната част на струята и необходимото налягане в противопожарните кранове се определят по таблица № 60.

(2) (Изм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.) За радиус на действие на плътната част на водната струя се приема височината в помещението, мерена от пода до най-високата и най-отдалечената (критичната) точка на горимите и трудногоримите конструкции или при негорими конструкции - до най-високо разположените и най-отдалечените горими материали, изделия, машини и съоръжения, но не по-малко от 6 m.

Чл. 624. (Изм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.) (1) В сгради, в които гарантираният хранващ напор на външната водоснабдителна мрежа е недостатъчен за действието на високоразположените и най-отдалечените (критични) противопожарни кранове, за повишаване на напора се предвиждат противопожарни помпи с дистанционно (от кранове) автоматично или ръчно включване.

(2) Изискването по ал. 1 не се отнася за кинотеатри, клубове, сгради на културата, училища, детски заведения и др. в населени места след разрешение на НСПО-МВР.

Чл. 625. В сгради с особено пожароопасни производства се предвиждат освен автоматични инсталации за пожарогасене и лафетни струйници, монтирани в специални кабинни, защитени с водни завеси, със свободен напор най-малко 0,5 МРа.

Чл. 626. (1) В машинните зали на енергопроизводствените предприятия се предвижда стационарно охлаждане на стоманените пожаронезащитени ферми и колони.

(2) За генератори на електрически централи с въздушно охлаждане се предвижда пожарогасене с вода, а за генератори с водородно охлаждане - стабилни инсталации за пожарогасене с въглероден двуокис, пожарогасителен прах и др.

Чл. 627. За пожарогасене на електронноизчислителни центрове се предвиждат противопожарни кранове, съоръжени със

струйници за мъглообразна струя.

Чл. 628. За сгради на хладилници се осигуряват противопожарни водни инсталации, като противопожарните кранове се предвиждат в неохладаната зона.

Таблица № 60

Радиус на действие на плътната част на струята, m	Производителност, l/s	Диаметър на накрайника на струйника, mm									
		13				Производителност, l/s	19				
		Налягане в противопожарния кран при шлангове с дължина до:					Налягане в противопожарния кран при шлангове с дължина до:				
		10 m		20 m		10 m		20 m			
MPa	m H2O	MPa	m H2O	MPa	m H2O	MPa	m H2O	MPa	m H2O		
6	-	-	-	-	-	3,5	0,096	9,6	0,114	11,4	
7	-	-	-	-	-	3,8	0,112	11,2	0,134	13,4	
8	-	-	-	-	-	4,1	0,129	12,9	0,154	15,4	
9	-	-	-	-	-	4,3	0,149	14,9	0,178	17,8	
10	-	-	-	-	-	4,6	0,168	16,8	0,199	19,9	
11	2,5	0,189	18,9	0,198	19,8	4,9	0,189	18,9	0,226	22,6	
12	2,8	0,200	20,0	0,210	21,0	5,2	0,216	21,6	0,250	25,0	
13	2,7	0,225	22,5	0,236	23,6	5,4	0,232	23,2	0,277	27,7	
14	2,9	0,251	25,1	0,264	26,4	5,7	0,254	25,4	0,304	30,4	
15	3,0	0,281	28,1	0,295	29,5	6,0	0,232	28,2	0,338	33,8	
16	3,2	0,316	31,6	0,328	32,8	6,2	0,306	30,6	0,365	36,5	
17	3,4	0,350	35,0	0,368	36,8	6,5	0,336	33,6	0,401	40,1	
18	3,6	0,390	39,0	0,410	41,0	6,8	0,367	36,7	0,438	43,8	
19	3,8	0,439	43,9	0,455	45,5	7,1	0,403	40,3	0,481	48,1	
20	4,0	0,497	49,7	0,516	51,6	7,5	0,443	44,3	0,530	53,0	

Чл. 629. (Изм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.) (1) Спринклерните (водни, въздушни и водно-въздушни) и дренчерните (ръчни, автоматични или водни завеси) инсталации се проектират за обекти съгласно приложение № 1.

(2) Спринклерните инсталации се предвиждат за помещения с височина до 20 m, с изключение на инсталации за охлаждане на конструктивни елементи на сградите и съоръженията.

(3) Дренчерните инсталации се предвиждат за помещения с голямо горимо натоварване (над 100 kg/m³) или с възможност за бързо разпространение на горенето.

Чл. 630. (Отм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.)

Чл. 631. (Отм. - БСА, бр. 1 от 1994 Г.)

Чл. 632. (Изм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.) (1) Не се допуска присъединяване на производствени и санитарни съоръжения към захранващите водопроводи на спринклерните инсталации, както и спирателна арматура след контролно-сигналния клапан.

(2) Допуска се присъединяване на вътрешни пожарни кранове само за водните спринклерни инсталации, ако захранващите водопроводи са с диаметър, не по-малък от 70 mm.

(3) Сигналят от задействането на гасителните инсталации се предвижда в помещение с постоянно дежурство.

Чл. 633. (Отм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.)

Чл. 634. (Отм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.)

Чл. 635. (Изм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.) Спринклерните инсталации за високостелажните складове се оразмеряват съгласно специфичните изисквания за тях.

Чл. 636. (Отм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.)

Чл. 637. (Изм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.) Видът на пожарогасителното средство (вода, пяна, мокрител, сгъстител и др.) се определя за всеки случай конкретно, в зависимост от вида на материала, който ще се гаси.

Чл. 638. (Отм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.)

Чл. 639. (Отм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.)

Чл. 640. (Отм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.)

Чл. 641. (Отм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.)

Чл. 642. (Отм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.)

Чл. 643. (Отм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.)

Чл. 644. В топлоелектрически централи, в които се предвижда използването на подсушени въглища, се проектират дренчерни завеси в местата на пресипките - на входа на транспортъорите в сушилния цех и в главния корпус.

Раздел IV. Специфични изисквания към противопожарното водоснабдяване на нефтопристанища, складове за леснозапалими и горими течности, за втечнени и сгъстени горими газове и предприятия от химическата промишленост

Чл. 645. (1) (Изм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.) Противопожарно водоснабдяване на складовете за леснозапалими и горими течности, за втечнени и сгъстени горими газове на предприятията от химическата промишленост и други подобни се предвижда от високонапорни склучени водоснабдителни мрежи от стоманени тръби.

(2) Допуска се захранването на една мрежа да става посредством етернитни водопроводи, ако техният брой е най-малко два и всеки един от тях е оразмерен за пълния воден разход.

Чл. 646. Мрежите се оразмеряват за най-големия воден разход за пожарогасене и охлаждане в района на резервоарния парк или в района на производствените сгради и инсталации.

Чл. 647. (Изм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.) Допуска се складове за леснозапалими и горими течности с вместимост до 5000 куб. м и за втечнени и сгъстени горими газове с вместимост до 200 куб. м включително да се водоснабдяват с единични отклонения от противопожарни водопроводи с дължина до 200 m или от водоеми с електро- или мотопомпи за подаване на водата към мястото на пожара.

Чл. 648. (Изм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.) За пожарогасене на нефт, нефтопродукти и други подобни неполярни течности се използва въздушно-механична пяна. Полярните леснозапалими и горими течности (алкохоли, ацетон и др.) се гасят със специални пенообразуватели.

Чл. 649. (1) Количеството на необходимите гасителни средства се определя от:

1. разчетната интензивност за подаване на средствата;
2. максимално възможната площ за гасене;
3. продължителността на гасене на пожара.

(2) Интензивност на подаване на гасителните средства е количеството им, подавано за единица време върху единица площ от горящата повърхност, l/s.кв.м.

(3) Минималната интензивност на подаване на въздушно-механична пяна в зависимост от вида на горящия неполярен продукт се определя по таблица № 61.

Таблица № 61

№ по ред	Вид на пяната и пламна температура на продукта	Минимална интензивност на водния разтвор на пенообразувателя, l/s.кв.м
1.	Гасене с нискократна пяна посредством пенокамери и пеноструйници:	
	а) на продукти с пламна температура до 28°C включително	0,15
	б) на продукти с пламна температура над 29°C	0,10
2.	Гасене с високократна пяна посредством пеногенератори:	
	а) на продукти с пламна температура до 28°C включително:	
	- за кратност до 20	0,12
	- за кратност над 30	0,08
	б) на продукти с пламна температура над 28°C:	
- за кратност до 20	0,075	
- за кратност над 30	0,05	

(4) Разчетното време за гасене с въздушно-механична пяна се приема 10 min за една пенна атака.

(5) За разчетна площ при определяне на необходимите средства за пожарогасене се приема:

1. огледалната повърхност на резервоара - при резервоари с неподвижен покрив и с понтон;
2. площта между стената на резервоара и ограждащия борд - при резервоари с плаващ покрив;
3. огледалната повърхност на най-големия танк - за танкерите;
4. площта на железопътни наливно-изливните естакади, включително техните коловози, но не повече от 1000 кв. м.

Чл. 650. (1) Минималната интензивност на подаване на вода за охлаждане на надземните метални резервоари и на танкерите с леснозапалими и горими течности се приема:

1. за горящия резервоар - 0,5 l/s на всеки метър от дължината на окръжността на резервоара;
2. за горящия танкер - 0,5 l/s на всеки метър от удвоената дължина на танкера;
3. за съседни резервоари - 0,2 l/s на всеки метър от дължината на половината окръжност на резервоара, като за тези с топлинна изолация не се осигуряват водни количества;

4. за съседни танкери - 0,2 l/s на всеки метър от дължината на танкера.

(2) (Изм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.) Охлаждане на съседни резервоари и танкери не се изисква, ако те отстоят един от друг на разстояние над два и повече пъти от изискващото се по таблица № 28 и чл. 294.

(3) Допуска се за полуподземни резервоари и за тези с плаващ покрив и с понтон посочените по ал. 1 разходи на вода за охлаждане да се намалят до 50%.

(4) При хоризонталните резервоари разчетна се приема удвоената дължина на резервоара - за горящия резервоар и дължината на резервоара, когато е съседен.

(5) За резервоари с обем над 10 000 куб. м се предвиждат стабилни водни инсталации за охлаждане и на покривите им с интензивност:

1. при резервоари с неподвижен покрив - 0,02 l/s.кв. м;
2. при резервоари с понтон - 0,01 l/s.кв. м.

Чл. 651. (1) Когато е технически невъзможно или икономически нецелесъобразно, осигуряването на противопожарните водни количества от водоснабдителната мрежа се предвиждат водоеми със запас от вода за пожарогасене в продължение най-малко на 1 h и за охлаждане на горящия и съседните резервоари в продължение най-малко на:

1. 3 h - при гасене на резервоарите със стабилни или полустабилни инсталации;
2. 6 h - при гасене на резервоарите с преносими уреди и съоръжения.

(2) Възстановяването на неприкосновения противопожарен запас от вода във водоемите трябва да става за не повече от четири денонощия.

Чл. 652. На територията на складовете и предприятията се осигурява трикратен запас от пенообразувател, включително и количествата, необходими за запълване на сухите тръбопроводи за воден разтвор и пенообразувател.

Чл. 653. (1) Гасенето на пожари и охлаждането на резервоарите за леснозапалими и горими течности, за втечнени и сгъстени горими газове, както и на технологични инсталации, се проектира чрез стабилни или полустабилни инсталации, с преносими (подвижни) уреди и съоръжения и мобилна техника.

(2) Стабилните инсталации за пожарогасене и охлаждане се състоят от водоем, резервоар за пенообразувател, помпена станция, захранващи тръбопроводи и тръбна мрежа със стабилно монтирани към нея пеногенератори, спринклерни глави за пяна, дренчерни глави, водоразпръсквачи и др.

(3) Полустабилните инсталации за пожарогасене и охлаждане се състоят от захранващ тръбопровод с колектор и тръбна мрежа със стабилно монтирани към нея пеногенератори, спринклерни глави за пяна, водоразпръсквачи и др. Захранващите колектори на инсталацията се предвиждат извън обваловката на резервоарите в близост до противопожарните пътища. Захранването на инсталациите се осъществява от противопожарни автомобили, мото- или електропомпи посредством шлангови линии. Времето от получаването на сигнала или съобщението за пожара до подаването на пожарогасителното средство в резервоара или помещението не трябва да превишава 30 min.

Чл. 654. (Изм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.) (1) Надземните резервоари с обем 10 000 куб. м и повече, както и сферичните резервоари за леснозапалими и горими течности, се проектират със стабилни инсталации за пожарогасене и охлаждане, с дистанционен пуск от централен пулт.

(2) Надземните резервоари с обем от 500 до 10 000 куб. м се проектират с полустабилни инсталации за пожарогасене и със стабилни - за охлаждане.

(3) Резервоарите за сгъстени и втечнени газове с обем 500 куб. м и повече се проектират със стабилни инсталации за пожарогасене и охлаждане.

(4) За резервоарите с обем под 500 куб. м се предвиждат преносими съоръжения за пожарогасене и охлаждане и помещения за тяхното съхраняване.

Чл. 655. Разстоянието от противопожарните хидранти и от подстъпите, шахтите и площадките за засмукване на вода от противопожарните водоеми до обслужваните от тях резервоари, хранилища и открити площадки за леснозапалими и горими течности, технологични инсталации, сгради и други съоръжения е от 30 до 100 m - за противопожарните хидранти, и от 30 до 150 m - за водоемите.

Чл. 656. В района на пречиствателните съоръжения за леснозапалими и горими течности се предвиждат противопожарни водопроводи с хидранти.

Чл. 657. (1) Противопожарни лафетни струйници се предвиждат:

1. за защита на апарати и съоръжения с леснозапалими и горими течности и горими газове, монтирани на външни технологични инсталации;

2. за защита на резервоари с втечнени горими газове, леснозапалими и горими течности;

3. на железопътни естакади и пристани за втечнени горими газове, леснозапалими и горими течности.

(2) Лафетни струйници не се предвиждат за зоните на пещи или апаратури, работещи при температури над 150°C (котли-утилизатори, пещи под налягане, реактори и др.п.).

Чл. 658. (1) Лафетните струйници се монтират на водопроводна мрежа с високо налягане, надземно на вишки и на технологични площадки, като са осигурени с водна завеса.

(2) Когато с водопровода на предприятието не се осигурява необходимият разход и напор на водата за едновременно захранване на два лафетни струйника, те трябва да бъдат приспособени за захранване и от подвижни противопожарни помпи и автомобили.

Чл. 659. Лафетните струйници трябва да бъдат с накрайник с диаметър най-малко 28 mm и налягане в тях най-малко 0,5 MPa.

Чл. 660. Броят и местоположението на лафетните струйници за защита на външните технологични апаратури и етажерки се определя с оглед оросяването на защитаваните съоръжения с една плътна струя.

Чл. 661. (1) Броят и местоположението на лафетните струйници в района на резервоарните паркове се определя с оглед оросяването на всеки резервоар с две струи.

(2) Допуска се при резервоари със стационарна охладителна инсталация всеки резервоар да се оросява само с една струя.

Чл. 662. За пожарогасене и охлаждане на апаратите и съоръженията, разположени на площадките на открити етажерки с височина над 20 m, се предвиждат противопожарни кранове. Водоснабдителната мрежа се осигурява против замръзване (с топлинна изолация или с шахта с изпразнителен кран за източване на водата през зимния сезон).

Чл. 663. На външните технологични инсталации с височина над 10 m се предвиждат сухотръбия с диаметър най-малко 80 mm, разположени в близост до стълбище, на разстояние най-много 80 m едно от друго. На технологични етажерки сухотръбията трябва да бъдат най-малко две. На всеки етаж по сухотръбията се предвиждат спирателни кранове със съединител "щорц" с диаметър 72 mm, съоръжени с шланг и струйник. Към сухотръбията се предвиждат изпразнителни устройства.

Чл. 664. Разходът на вода за пожарогасене в предприятията от нефтохимическата промишленост се изчислява за гасене на два едновременни пожара:

1. единият - в района на резервоарния парк и отделно стоящите резервоари за газове, леснозапалими и горими течности;

2. вторият - в района на производствените инсталации - по изчисления, като за външните технологични съоръжения водният разход се приема най-малко 80 l/s.

Чл. 665. Противопожарният водопровод, захранващ стационарните инсталации за охлаждане при пожар на външни технологични съоръжения, трябва да осигурява допълнително не по-малко от 50 l/s вода за подвижна противопожарна техника.

Чл. 666. (1) Разходът на вода за стационарните охладителни инсталации се определя:

1. за открити технологични инсталации за апарати колонен тип - за охлаждане на горящата и съседните ѝ колони, разположени на разстояние, по-малко от два диаметъра на по-голямата колона;
2. за сферични резервоари за втечнени горими газове и леснозапалими течности под налягане - за едновременно охлаждане на горящия и съседните му резервоари, разположени на един диаметър и по-малко от диаметъра на по-големия резервоар.

(2) Броят на едновременно охлаждащите хоризонтални резервоари се определя по таблица № 62.

Таблица № 62

Разположение на резервоарите	Брой на едновременно охлаждащи хоризонтални резервоари при единична вместимост на резервоарите, куб. м:					
	25	50	110	160	175	200
В един ред	5	5	5	5	3	3
В два реда	6	6	6	6	6	6

Чл. 667. Интензивността на водата за охлаждане от стационарни инсталации се определя по таблица № 63.

Таблица № 63

№ по ред	Наименование на апаратите	Интензивност на подаване на вода, л/с.кв. м
1.	Резервоари за втечнени горими газове и леснозапалими течности под налягане:	
	а) повърхността на резервоарите без арматурата	0,1
	б) повърхността на резервоарите в местата на разполагане на арматурата	0,5
2.	Апарати с горими газове, леснозапалими и горими течности	0,1

Чл. 668. (1) Пожарозащитата на колонните апарати на външни технологични инсталации с височина до 30 m се предвижда с лафетни струйници и подвижна противопожарна техника, а с височина над 30 m - комбинирано:

1. до 30 m - с лафетни струйници и подвижна противопожарна техника;
2. над 30 m - със стационарни инсталации за охлаждане.

(2) Апарати, които в зависимост от разположението си не могат да бъдат охлаждани с лафетни струйници, се защитават със стационарни охладителни инсталации независимо от височината им.

Чл. 669. (1) В района на технологичните инсталации и резервоарните паркове към нефтохимически обекти освен противопожарен водопровод се предвиждат и водоеми с вместимост по 200 куб. м на разстояние един от друг най-много 500 m.

(2) Допуска се водоемите по ал. 1 да се заменят с шахти с вместимост по 5 куб. м, захранвани от водопровод с тръба с диаметър, не по-малък от 200 mm.

(3) Всеки водоем или шахта се осигурява против замръзване и се проектира с път и площадка с трайна настилка с размери най-малко 12/12 m за достъп на противопожарните автомобили.

(4) Нивото на водата във водоемите или водоземните шахти да осигурява засмукване с авто- или мотопомпи.

Глава седемнадесета. ПОЖАРОГАСИТЕЛНИ ИНСТАЛАЦИИ С ВОДНА ПАРА (ЗАГЛ. ИЗМ. - БСА, БР. 1 ОТ 1994 Г.)

Чл. 670. (1) В затворени помещения с ограничен въздухообмен и в технологични инсталации и съдове за пожарогасене може да се използва и наситена или прегрята пара.

(2) Пожарогасителната концентрация на водната пара във въздуха се приема най-малко 35% обемни.

Чл. 671. Инсталацията за парогасене се захранва от постоянно действащ производствен паропровод. На свързващия паропровод се предвиждат два последователни вентила (задвижки) с контролна тръбичка и вентил между тях.

Чл. 672. (1) Парата за пожарогасене на технологични съоръжения се подава посредством стабилни или полустабилни инсталации.

(2) Стабилни са инсталациите, при които парата се подава непосредствено в помещението, технологичното съоръжение, резервоара и др.

(3) Полустабилни са инсталациите, при които парата се подава с паропроводи на територията на производствените участъци, като до местата на възможните запалвания парата се подава посредством топлоустойчиви гъвкави маркучи с дължина до 15 m и със струйници с топлоизолирани държатели.

Чл. 673. (1) Стабилни инсталации за парогасене се предвиждат:

1. в производствени помещения с обем до 500 куб. м, в които има апаратура и съоръжения с нефт, нефтопродукти и други леснозапалими течности;

2. в канали за тръбопроводи и други съоръжения, разположени в границите на производствените помещения, ако разходът на пара за пожарогасене не превишава разхода ѝ за технологични нужди;

3. когато паропроводи с друго предназначение и с достатъчна пропускателна способност преминават през територията на технологичната инсталация или в близост до нея.

(2) За останалите обекти се предвиждат полустабилни инсталации за парогасене, като на територията на производствените инсталации се оставят външни щуцери за подаване на пара с топлоустойчиви маркучи и пароструйници към производствените апарати.

Чл. 674. (1) Спирателните устройства на противопожарните паропроводи се предвиждат на достъпни места вън от помещенията и се означават с ясно видим от разстояние указателен знак.

(2) Всеки възел за подаване на пара за пожарогасене се осигурява с изкуствено осветление.

Чл. 675. (1) За подаване на парата при стабилните инсталации се предвиждат перфорирани тръби с отвори за изпускане на пара с диаметър 5 mm и на разстояние най-много 50 mm едно от друго.

(2) За изпускане на кондензата се предвиждат отвори в най-ниските места по наклона на тръбите и да не пречат на обслужващия персонал.

Чл. 676. При подаване на пара в канали за тръбопроводи се използват перфорирани тръби, положени по дъното на канала, така че струите от пара да се насочват успоредно на дъното на канала.

Чл. 677. При подаване на пара в закрити помещения паропроводните тръби се прокарат по периметъра на помещението на височина 200 - 300 mm от пода. Отворите на тръбите трябва да насочват струите от парата хоризонтално вътре в помещението.

Чл. 678 (1) Парогасителните инсталации се оразмеряват въз основа на интензивността на подаване на парата и продължителността на гасенето.

(2) Интензивност на подаване на парата е количеството пара, подавано в закрито помещение за единица време на единица обем до неговото запълване с пара, кг/с.куб м. Разчетното време за пожарогасене се приема от момента, в който започва подаването на парата, до пълното ликвидиране на горенето, но не повече от 3 mm.

(3) Разчетният обем на затворени помещения или апарати е равен на пълния им вътрешен обем.

Чл. 679. Минималната разчетна интензивност на подаване на пара (прегрята и наситена) за пожарогасене се приема за:

1. помещения, в които се затварят всички отвори - 0,002 кг/с.куб м;
2. помещения, в които се затварят всички отвори, с изключение на прозоречните и вентилационните - 0,005 кг/с.куб м;
3. технологични възли, затворени в плътно затворени шкафове (кутии) - 0,002 кг/с.куб м.

Чл. 680. (Отм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.)

Чл. 681. (Отм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.)

Глава осемнадесета. ЕЛЕКТРОПРОИЗВОДСТВЕНИ ПРЕДПРИЯТИЯ И ЕНЕРГОРАЗПРЕДЕЛЕНИЕ

Раздел I. Електропроизводствени предприятия

Чл. 682. (Изм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.) Основните сгради на електропроизводствените предприятия се проектират от I или II степен на пожароустойчивост или от стоманени конструкции при спазване на изискванията на чл. 35.

Чл. 683. Ограждащите конструкции на помещения за щитове за управление (командни зали) се проектират с граница на пожароустойчивост най-малко 1 h 30 min.

Чл. 684. Надбункерното пространство в топлоелектрическите централи се отделя от котелното отделение с негорима стена с граница на пожароустойчивост най-малко 1 h и с изход непосредствено в стълбище.

Чл. 685. Бункерите за гориво се проектират с гладки вътрешни стени, със закръглени или скосени ъгли между стените, за да не задържат гориво.

Чл. 686. Подовете на мелниците, възлите на пресипките, надземните транспортни галерии, подземните транспортни тунели и надбункерните помещения трябва да могат да се мият.

Чл. 687. (1) Основните елементи на системите на безопасност се предвиждат в отделни електрически табла най-малко на 1 m едно от друго.

(2) Допуска се намаляване на разстоянието по ал. 1, ако таблата са отделени помежду си с негорима преграда с граница на пожароустойчивост най-малко 45 min.

Чл. 688. (1) От всеки етаж на главния корпус на електроцентралите се предвиждат два изхода навън, единият от които може да води на площадка с външна противопожарна стълба. Площадките в главния корпус се свързват с открити метални стълби.

(2) Допускат се закрити стълбища без естествено осветление, ако в тях или в етажните пожарозащитни преддверия се предвижда повишено налягане съгласно чл. 22.

(3) При дължина на корпуса 150 m се предвиждат допълнителни изходи навън от първия етаж на машинното и котелното отделение.

Чл. 689. (1) Командни зали с площ над 200 кв. м се проектират най-малко с два изхода, а кабелни полуетажи и простори - с един изход на всеки 100 кв. м от площта им.

(2) Допуска се половината от изходите да водят към площадка с външна противопожарна стълба.

Чл. 690. Технологичните отвори в машинната зала, през които е възможно попадане на масла на по-ниска кота, се защитават с ограждащи бордове с височина най-малко 0,1 m.

Чл. 691. В машинната зала под маслонапълнените съоръжения (маслоохладители, маслоочистители и маслобаки) с обем над 0,1 куб. м и с присъединяващи се тръбопроводи към тях се проектират маслосъбиратели с бордове, високи най-малко 50 mm. Предвижда се отвеждане на маслото от маслосъбирателите в аварийен резервоар извън главния корпус.

Чл. 692. Напорните маслопроводи (за турбогенераторите и захранващите помпи) с налягане над 0,1 МРа се проектират от безшевни стоманени тръби с повишена якост и без фланцови съединения.

Чл. 693. Помпите за маслоснабдяване се предвиждат в отделни помещения с граница на пожароустойчивост най-малко 2 h и с праг при вратата, висок най-малко 0,15 m.

Чл. 694. (1) За изпускане при авария на турбинното масло от агрегатите на електроцентралите се предвижда аварийен резервоар с вместимост, не по-малко от обема на маслото на най-големия агрегат.

(2) Не се допускат в главния корпус стационарни маслонапълнени съоръжения, които не са свързани с технологичния процес.

(3) В системите за смазване и регулиране на турбината и за уплътняване на вала на генератора са използват негорими или трудногорими течности, като при предвиждане на такива течности се изисква стационарно пожарогасене.

Чл. 695. Водородът за охлаждане на генераторите се предвижда да се подава централно.

Чл. 696. (1) Разстоянията от ресиверите за водород до сградите и съоръженията на електроцентралите са същите както тези от газголдерите с постоянен обем по таблица № 38 към чл. 361.

(2) Разстоянията от ресиверите за водород до комините на централата не се нормират.

Чл. 697. (1) При употреба на подсушени въглища се предвижда обезпрашителна инсталация на въглеподаването, която да не допуска концентрация на въглищен прах във въздуха над 50% от долната граница на взриваемост.

(2) На хоризонталните повърхности в запрашаващи се участъци се проектират откоси под ъгъл, не по-малък от 60°.

Чл. 698. Не се допуска остъкляване с армирани стъкла по външните стени на котелни помещения и на помещения за приготвяне на въглищен прах.

Чл. 699. (1) Командните зали на електрически централи се свързват с обектната или най-близката районна противопожарна служба с директен телефон или радиовръзка.

(2) Приемните станции на пожароизвестителни инсталации се предвиждат в блоковия или централния щит за управление на централата, с изведен сигнал в противопожарната служба.

Раздел II. Открити разпределителни уредби (подстанции) и трансформатори

Чл. 700. (1) Трансформаторите или реакторите на открити разпределителни уредби с единична мощност 60 MVA и повече и напрежение 110 kV и по-високо и разстояние между тях до 15 m, както и от тях до такива с по-малки мощности, се проектират разделени с негорими прегради, излизащи с 1 m извън габарита им и високи, не по-ниско от горната част на маслонапълнените изолатори или 1 m над казана на трансформатора (реактора) при сухи изолатори. Светлото разстояние между трансформаторите (реакторите) и преградните стени трябва да бъде най-малко 1,25 m.

(2) За реактори с напрежение 400 kV негорими прегради се проектират за всяка единица независимо от тяхната мощност и разстояние между тях.

Чл. 701. (1) Под силовите трансформатори и под маслените реактори с над 1000 kg масло се предвижда чакълено легло (пласт) с дебелина най-малко 0,25 m, с фракция - от 0,05 до 0,1 m. Чакъленото легло се проектира най-малко с 0,3 m извън габаритите на съоръженията при обем на маслото от 1000 до 2000 kg и с 0,6 m - при обем на маслото над 2000 kg, като се огражда с бордюро, с височина над чакъления пласт 0,05 m.

(2) Обемът на чакъленото легло се оразмерява за поемане на маслото от съоръжението, като над горното ниво на маслото се предвижда най-малко 0,2 m чакъл. Когато се предвижда отвеждане на маслото в маслосъбирател, под съоръжението се проектира само чакълено легло с дебелина 0,25 m.

(3) При проектиране на трансформатори върху етажни стоманобетонни плочи вместо чакълено легло под тях се предвиждат закрити канали (тръби) за отвеждане на маслото в шахти, ями и други събиратели.

Чл. 702. (1) Минималните разстояния от напълнените с повече от 60 kg масло апарати до сгради и други съоръжения с производства от категория В са:

1. при I и II степен на пожароустойчивост на сградите и съоръженията - 12 m;
2. при III степен на пожароустойчивост на сградите и съоръженията - 16 m;
3. при IV и V степен на пожароустойчивост на сградите и съоръженията - 20 m.

(2) За сгради с производства от категория Г и Д разстоянията по ал. 1 се намаляват с 30%.

(3) Разстоянията по ал. 1 не се нормират, ако стената на сградата, до която маслонапълненото електросъоръжение трябва да се приближи по технологични причини, е плътна и негорима по цялата дължина (широчина) на съоръжението плюс 2 m от двете му страни и по цялата му височина плюс 1 m над най-горния му елемент.

Чл. 703. (1) Допускат се мачтови (стълбови) трансформаторни постове за напрежение до 35 kV и мощност до 400 kVA.

(2) Разстоянието от мачтови трансформаторни постове до сгради от I, II и III степен на пожароустойчивост е най-малко 3 m, а до сгради от IV и V степен на пожароустойчивост - най-малко 5 m.

Чл. 704. За трансформатори и реактори с напрежение 400 kV и по-високо и за трансформатори с напрежение 220 kV, с мощност 200 MVA и повече се предвиждат стационарни уредби за пожарогасене.

Раздел III. Закрити разпределителни уредби и трансформатори

Чл. 705. Сградите и помещенията на закритите разпределителни уредби и трансформаторните килии се проектират от I или II степен на пожароустойчивост или от стоманени конструкции. Допускат се външни ограждащи неносещи стени на помещенията на разпределителните устройства към отделностоящи и пристроени подстанции от трудногорими панели.

Чл. 706. (Изм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.) Разстоянията от помещенията на закрити разпределителни уредби и трансформатори до производствени сгради и съоръжения от категория А и Б се определят по таблица № 72 към чл. 826, а за категория В, Г и Д, както и до жилищни и обществени сгради в зависимост от тяхната степен на пожароустойчивост са най-малко:

1. при I и II степен - 6 m;
2. при III степен - 8 m;
3. при IV и V степен - 10 m.

Чл. 707. (1) (Изм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.) Допуска се пристрояване на помещенията за закрити разпределителни уредби и трансформатори към сгради с производства от категория А и Б при спазване изискванията на чл. 825, а за категория В, Г и Д, ако са отделени с негорими стени, с граница на пожароустойчивост най-малко 2 h.

(2) Не се допуска проектиране на помещения за закрити разпределителни уредби и трансформатори:

1. под помещения с мокри производства, бани, клозети и др., когато не са влагоизолирани от тях;
2. под и над помещения за масово събиране на хора (зрителни зали, зали за събрания и др. с повече от 50 места), с изключение на сухи или с негорим пълнеж трансформатори.

Чл. 708. (1) Маслените трансформатори се предвиждат в килии, разположени на първия етаж, отделени от другите помещения на сградата, с изход непосредствено навън.

(2) Допускат се маслени трансформатори на втория етаж или до 1 m по-ниско от пода на първия етаж в незатопляните зони на сградите, ако е осигурено отвеждане на маслото извън сградата.

(3) Допускат се маслени трансформатори в сгради по-ниско от 1 m от котата на прилежащия терен, ако помещенията на трансформаторите имат непосредствен изход навън и са отделени от другите помещения посредством плътни негорими стени с граница на пожароустойчивост най-малко 2 h 30 min и с покрития с граница на пожароустойчивост най-малко 1 h 30 min. Под трансформаторите се предвижда бетонизиран маслоприемник за целия обем на маслото, покрит с решетка със слой чакъл над нея 0,25 m, с едрина на фракцията от 0,05 до 0,1 m.

Чл. 709. (Изм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.) (1) Маслоприемници не се проектират за отделностоящи закрити разпределителни уредби и трансформаторни постове, пристроени или встроени в производствени и жилищни сгради, ако трансформаторите и другите маслонапълнени апарати са с обем до 650 kg масло в един съд и са разположени на първия етаж с изход навън.

(2) Когато обемът на маслото в един съд е над 650 kg, вратата на килията или вентилационният отвор се проектират с негорим праг, изчислен да задържи 20% от обема на маслото в трансформатора или апарата, като се предвиждат мерки маслото да не изтича в кабелните канали.

(3) За трансформаторни килии на първия етаж (под който се предвижда подземен етаж) и на втория етаж или при предвиждане на изход от килиите във взривни коридори под трансформаторите и апаратите се проектират маслоприемници:

1. при количество на маслото в един съд от 60 до 650 kg:

а) маслоприемна яма, оразмерена за пълния обем масло;

б) праг, оразмерен за пълния обем масло;

2. при количество на маслото в един съд над 650 kg:

а) бетонен маслоприемник, оразмерен за най-малко 20% от целия обем на маслото в трансформатора или апарата, с отвеждане на маслото в дренажна система; от маслоприемника към дренажната система се проектират с диаметър най-малко 0,1 m и с мрежа откъм маслоприемника;

б) бетонен маслоприемник без отвеждане на маслото в дренажна система, който се оразмерява за пълния обем на маслото, като се предвижда решетка и 0,25 m слой от чакъл; нивото на маслото трябва да бъде 0,05 m под решетката, а горното ниво на чакъла - над 0,08 m под отворието на въздуховодния канал; площта на маслоприемника не трябва да бъде по-малка от площта на основата на трансформатора или апарата.

(4) Подовете на килиите се проектират с наклон 2% към маслоприемника.

(5) Маслоприемници не са задължителни, когато количеството на маслото в трансформатора или апарата е до 60 kg.

Чл. 710. (1) Изходите на закритите разпределителни уредби трябва да отговарят на следните изисквания:

1. при дължина на закритата разпределителна уредба до 8 m - един изход;

2. при дължина на закритата разпределителна уредба от 8 до 60 m - два изхода, разположени в двата края на уредбата на

разстояние най-много 8 m от краищата ѝ;

3. при дължина на закритата разпределителна уредба, по-голяма от 60 m, освен изходите по краищата се предвиждат допълнителни изходи, като разстоянието от всяка точка на коридорите за обслужване и управление или взривният коридор до изхода трябва да е най-много 30 m.

(2) Изходите се проектират да водят навън, в други непожароопасни и невзривоопасни помещения с негорими стени и прегради или в други помещения на уредбата, отделени от нея с негорими или трудногорими врати, с граница на пожароустойчивост най-малко 30 min.

(3) Допуска се в многоетажни уредби вторият и допълнителните изходи да се проектират и към балкони с външна противопожарна стълба.

Чл. 711. Взривните коридори се разделят на участъци с дължина най-много 60 m с негорими прегради, с граница на пожароустойчивост най-малко 1 h и с изходи навън или в стълбище.

Чл. 712. (1) Маслените трансформатори се монтират в отделна, изолирана от другите помещения, килия.

(2) Изискването по ал. 1 не се отнася за сухите или с негорим пълнеж трансформатори.

(3) Допускат се два маслени трансформатора с единична мощност до 1000 kVA в една обща килия, когато са с общо предназначение, управление и защита и се считат като един агрегат. В една обща килия се допуска разполагането и на трифазни групи от три еднофазни трансформатора с единична мощност до 5000 kVA.

(4) Допуска се в общо помещение с разпределителна уредба разполагане на един маслен трансформатор с мощност до 630 kVA или на два трансформатора до 400 kVA, отделени от останалата част на помещението с негорима преграда с граница на пожароустойчивост най-малко 1 h.

(5) Допуска се в килиите на разпределителните уредби, които имат изходи във взривен коридор, трансформатори с количество на маслото до 650 kg.

Чл. 713. (1) (Изм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.) В случаите, когато над вратите или над изходния вентилационен отвор на трансформаторната килия, на вертикално разстояние до 5 m се предвиждат прозорци, под тях по цялата широчина на килията се проектира негорима козирка с граница на пожароустойчивост не по-малко от 1 h, широка най-малко 0,7 m.

(2) Вратите на килиите, в които са монтирани пълни маслосъоръжения (многомаслени прекъсвачи, силови трансформатори, напреженови трансформатори с повече от 60 kg масло), се предвиждат негорими, с граница на пожароустойчивост най-малко 45 min, когато водят в помещения, които не са към закритата разпределителна уредба или се намират между взривните коридори и разпределителната уредба.

Чл. 714. Допуска се директно полагане на кабели през килиите на разпределителните уредби и трансформаторите, ако са предвидени в негорими тръби.

Раздел IV. Вътрешноцехови трансформаторни постове и подстанции

Чл. 715. (1) Вътрешноцеховите трансформаторни постове и подстанции в помещения с производства от категория Г и Д от I и II степен на пожароустойчивост се предвиждат на първия или втория етаж.

(2) В помещения с производства от категория В от I и II степен на пожароустойчивост се допускат само сухи трансформатори.

Чл. 716. (1) Допуска се трансформаторните постове и подстанции (разпределителните уредби) да се предвиждат в производствените сгради открито в килии или в отделни помещения. При открито монтиране тоководещите части на трансформаторните постове трябва да бъдат затворени, а разпределителните уредби да бъдат поместени в шкафове със защита най-малко IP 44 съгласно таблица № 66 към чл. 785.

(2) Допуска се за откритите вътрешноцехови подстанции и комплексните трансформаторни подстанции да се използват маслени трансформатори със сумарна мощност най-много 3200 kVA, а когато се проектират на втория етаж - със сумарна мощност най-много 1000 kVA.

(3) Разстоянието между маслените трансформатори на различни комплексни трансформаторни подстанции и между камерите на маслените трансформатори се предвижда най-малко 10 m.

(4) Под всеки маслен трансформатор и апарат, съдържащ 60 kg и повече масло, се предвижда маслоприемник съгласно изискванията на чл. 709.

Чл. 717. Прекъсвачите в трансформаторните постове и подстанции трябва да са сухи или маломаслени. В случай, че се предвиждат многомаслени прекъсвачи, те трябва да бъдат най-много два в отделни затворени килии от I степен на пожароустойчивост, а количеството на маслото във всеки - най-много 60 kg.

Чл. 718. Маслонапълнените пускорегулиращи устройства за електрически двигатели с напрежение над 1000 V се предвиждат в отделни помещения с негорими стени, с граница на пожароустойчивост най-малко 2 h 30 min, с лек негорим покрив и с изход навън.

Чл. 719. Вратите на килиите на маслените трансформатори и прекъсвачи се проектират с граница на пожароустойчивост най-малко 1 h.

Раздел V. Електромашинни помещения

Чл. 720. (1) Електромашинните помещения в зависимост от количеството масло в апаратите и устройствата се отнасят към производства:

1. от категория В - над 60 kg масло в едно съоръжение;
2. от категория Г - до 60 kg масло включително в едно съоръжение.

(2) В електромашинните помещения се допуска монтирането на:

1. маслонапълнени пускови и регулиращи апарати (автотрансформатори, реактори, реостати и др.) с масло до 600 kg;
2. трансформатори с мощност до 1600 kVA включително автотрансформатори, измервателни трансформатори и други апарати с масло до 2000 kg, които имат повишена якост на казаните и уплътненията и не допускат изтичане на масло, а трансформаторите и автотрансформаторите имат газова защита или реле за налягане, действащо на сигнал, съвместен монтаж на повече от два от посочените по-горе апарати се допуска при разстояние между отделните им групи най-малко 10 m;
3. трансформатори, сухи или напълнени с негорима течност, без ограничение на мощността и броя им;
4. сглобяеми комплекти метални разпределителни уредби, подстанции, кондензаторни батерии или отделни кондензатори;
5. акумулаторни батерии закрит тип, ако имат смукателна вентилация или зареждането им става в специални помещения или шкафове;
6. полупроводникови или живачни токоизправителни агрегати;
7. табла за управление, защиты, измерване, сигнализация и табла за блокове и станции за управление с монтирани на тях апарати, които имат на предната или задната страна открити тоководещи части;
8. голи електрически проводници;
9. съоръжения за мазане и охлаждане на електрически машини.

Чл. 721. Допуска се транзитно преминаване на тръбопроводи, съдържащи взривоопасни газове, леснозапалими и горими течности през електромашинни помещения, ако се вземат допълнителни обезопасителни мерки (заварка на тръбите, тръба в тръба и др.)

Раздел VI. Кондензаторни уредби

Чл. 722. (1) Кондензаторните уредби с общо количество на маслото в една уредба над 600 kg се предвиждат в отделно помещение с изход навън или в съседно помещение от I и II степен на пожароустойчивост.

(2) Допуска се предвиждане на кондензаторни уредби с количество на маслото във всяка от тях до 600 kg в помещенията на командните табла и в разпределителните уредби, както и в помещения с производства от категория Г и Д.

Чл. 723. (1) За кондензаторни уредби с напрежение над 1000 V и с общо количество на маслото над 600 kg, устроени в помещения, се предвиждат маслоприемници, които да поемат 20% от маслото на всички кондензатори.

(2) За открити кондензаторни уредби маслоприемници не се изискват.

Чл. 724. Откритите маслонапълнени кондензатори се устройват на групи с мощност до 30 MVA, като разстоянието между тях е най-малко 6 m, а до съседни сгради и съоръжения - съгласно чл. 702.

Раздел VII. Акумулаторни уредби

Чл. 725. (1) Помещенията за зареждане на акумулатори (киселинни или алкални) се отнасят към производства от категория А, а по отношение на електросъоръженията - към клас В-I съгласно чл. 800.

(2) Помещенията за зареждане на акумулатори се отнасят към невзривоопасните и непожароопасните, когато:

1. в схемата за управление и автоматика на акумулаторната батерия е предвидена блокировка на зарядните агрегати и вентилационната уредба, която осигурява концентрация на водород преди началото на зареждането през време и след неговото завършване два и половина пъти под долната граница на взриваемост;

2. при неработеща принудителна вентилация концентрацията на водород е под 1,6% обемни и е осигурена естествена вентилация;

3. (Нова - БСА, бр. 1 от 1994 г.) акумулаторите не образуват взривоопасна концентрация.

(3) Количеството водород V_H в куб. м/ч, което се отделя при зареждане на киселинни акумулатори, се определя по формулата:

$$V_H = 0,418 \cdot B \cdot I_{\text{зар.п.}} \cdot \frac{760(T_0 + t)}{T_0 \cdot P} \cdot 10^{-3} \quad (4)$$

където B е коефициент, определящ отделянето на водорода при електролиза със стойности от 0,92 до 0,95 при зареждане на акумулатора и 0,95 до 0,98 при електролиза;

$I_{\text{зар}}$ - токът на зареждане, А;

n - броят на елементите, които се зареждат;

t - температурата в помещението, °С;

T_0 - термодинамичната температура, 273 К;

P - действителното налягане на въздуха за дадената местност, mm Hg.

При зареждане на няколко акумулаторни батерии формула (4) приема вида

$$V_H = 0,418 \cdot 10^{-3} \cdot B_T \cdot \frac{760(T_0 + t)}{T_0 \cdot P} \cdot (I_1 \cdot N_1 + I_2 \cdot N_2 + \dots + I_n \cdot N_n)$$

(4) Количеството водород V_H , куб. м/ч, което се отделя при зареждане на алкални акумулатори, се определя по формулата

$$V_H = 0,143 \cdot K_{\text{УВ}} \cdot I_{\text{зар.п.}} \cdot 10^{-3}$$

където $K_{ув}$ е коефициент на увеличаване на количеството отделящ се водород и се приема 1,2 до 1,3. Концентрацията на водорода $C_{(водород)}$, %, по обем се определя по формулата

$$C_{H_2} = \frac{V_H}{V_n} \cdot 100$$

където V_H е количеството отделен водород, куб. м;
 V_n - обемът на помещението, куб. м.

Чл. 726. (1) (Изм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.) Преносимите затворени акумулатори, използвани за обслужване на стационарни електрически уредби, и акумулаторните батерии с напрежение до 48 V, с малък капацитет - до 100 A.h, се предвиждат както в отделни помещения с естествена вентилация, така и в невзривоопасни и непожароопасни помещения във вентилирани метални шкафове.

(2) Допуска се преносимите акумулатори, работещи в режим на разряд, зареждани извън помещението, в което се използват, както и херметизираните акумулатори (с капацитет), зареждането на които се извършва при напрежение, не по-високо от 2,3 до 2,4 V на елемент, да се разполагат в помещения с производства от категория Г и Д, ако над тях се предвиди вентилационен чадър.

Раздел VIII. Кабелни стопанства и кабелни линии

Чл. 727. Кабелните линии на отделните електрически блокове на електрически централи с мощност над 1000 MW се разделят една от друга с преградни стени, с граница на пожароустойчивост най-малко 1 h 30 min.

Чл. 728. (1) Кабелите за напрежение над 1000 V в кабелните помещения и съоръжения в електрически централи и подстанции се полагат с дължини, изключващи употребата на кабелни муфи.

(2) При полагане на кабелни линии в колектори, тунели, естакади, галерии, канали, етажи, простори и други подобни се спазват следните изисквания:

1. при двустранно разположение контролните и сигналните кабели се полагат по възможност на противоположната страна на силовите кабели;
2. при едностранно разположение контролните и сигналните кабели се полагат под силовите кабели и се изолират с хоризонтална преграда;
3. допуска се контролните кабели да се полагат заедно (на една лавица) със силови кабели с напрежение до 1000 V, с изключение

на електрическите централи с мощност над 500 MW и подстанции с напрежение 220 и 400 kV;

4. силовите кабели с напрежение до 1000 V се полагат под кабели с напрежение, по-високо от 1000 V, и се изолират с хоризонтална преграда;

5. различните групи кабели (работни и резервни), хранващи електрически потребители от 0 и I категория, се полагат така, че при пожар да бъде изключена възможността за едновременното им излизане от строя;

6. хоризонталните прегради, изискващи се в точки 2 и 4, трябва да са негорими, с граница на пожароустойчивост най-малко 15 min; хоризонтални прегради не се предвиждат при проектиране на автоматична пожарогасителна инсталация с разпръснатата вода;

7. маслонапълнени кабели се полагат в най-долната част на тунела и кабелните помещения и се отделят с плътни негорими прегради, с граница на пожароустойчивост най-малко 45 min.

Чл. 729. (1) При подземно полагане на кабелни линии успоредно на тръбопроводи за горими газове, леснозапалими и горими течности, хоризонталното разстояние между тях е най-малко 1 m, като при полагане на кабелите в тръби разстоянието се намалява до 0,25 m.

(2) Не се допуска успоредно полагане на кабели във вертикална равнина над и под тръбопроводите.

Чл. 730. (Изм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.) Когато подземните кабелни линии се пресичат с тръбопроводи за горими газове, леснозапалими и горими течности, разстоянието между тях е най-малко 0,5 m, а когато кабелите се полагат в тръби на 2 m от двете страни, разстоянието се намалява с 50%.

Чл. 731. При полагане на кабелни линии в производствени помещения и разпределителни уредби разстоянието между успоредно положените кабели и различните видове тръбопроводи е най-малко 0,5 m. При по-малки разстояния и при пресичане кабелите трябва да се предпазват от механични повреди и загряване (с метални тръби, кожуси и други) по дължина на целия участък на доближаване и по 0,5 m от двете му страни.

Чл. 732. (Изм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.) В енергийните обекти, където е възможно запалване на масло, за открито положените кабели се предвижда противопожарна защита (с негорими кожуси или с пожарозащитни замазки).

Чл. 733. Не се допуска в кабелни помещения и в затворени кабелни съоръжения съвместно полагане на кабелни линии с газопроводи и тръбопроводи, съдържащи леснозапалими и горими течности.

Чл. 734. (1) Не се допуска кабелните снопове да преминават през зоната на действие на предпазните взривни клапи. Когато това е неизбежно, кабелите в тази зона се защитават със стоманен кожух. Единичните кабели, преминаващи през тези зони, се полагат в стоманени тръби.

(2) Кабелните снопове, преминаващи през запрашавани участъци, се проектират в закрити и уплътнени конструкции или ако са положени открито, се осигурява възможност за измиването им с вода.

Чл. 735. (1) Основните кабелни снопове се устройват в кабелни съоръжения и помещения (етажи, тунели, шахти и други), пожароизолирани от технологичното оборудване.

(2) В границите на един енергоблок в електрическите централи се допуска полагане на кабелни снопове извън специалните кабелни съоръжения, ако са защитени от механични повреди, искри и огън. Кабелните снопове трябва да се разчленяват по различни трасета.

Чл. 736. (1) Кабелните шахти се проектират отделени от кабелните тунели, канали, полуетажи и други помещения с негорими стени и покрития (отгоре и отдолу) с граница на пожароустойчивост най-малко 1 h 30 min. Шахтите на всеки 20 m се разделят с негорими прегради с граница на пожароустойчивост най-малко 45 min.

(2) Кабелните тунели и канали се преграждат със стени с граница на пожароустойчивост най-малко 1 h 30 min в местата:

1. на влизането на кабелите в помещенията на закритите разпределителни уредби, в помещенията на командните табла и защитите на откритите разпределителни уредби;

2. където влизат в сгради;

3. където се кръстосват;

4. където се отклоняват, при дължина на отклонението над 50 m или в края на отклонението;

5. между съседни кабелни канали на отделни трансформатори с единици на трифазни групи трансформатори с мощност над 60 MVA.

Чл. 737. (1) Кабелните тунели и канали се разпределят на части с дължина до 200 m с негорими стени с граница на пожароустойчивост най-малко 1 h 30 min.

(2) Вратите между отделните участъци трябва да се отварят двустранно и да са с граница на пожароустойчивост най-малко 1 h 30 min, а входните врати да се отварят навън и да са с граница на пожароустойчивост най-малко 45 min. Всички врати се предвиждат с устройства, които да ги държат в затворено положение.

(3) Допуска се кабелни тунели и шахти, където се предвиждат пожарогасителни и пожароизвестителни инсталации, границата на пожароустойчивост на конструктивните елементи да се намали до 45 min, а вратите между отделните участъци да се отварят едностранно.

Чл. 738. (1) Кабелните помещения и съоръжения с дължина над 8 m се предвиждат най-малко с два изхода.

(2) В кабелните съоръжения за нуждите на експлоатацията и пожарогасенето на всеки 100 m се предвиждат аварийни изходи (люкове) с размери най-малко 0,8/0,8 m.

Чл. 739. Преминаването на кабелите през преградни стени и покрития, както и влизането им в електрически табла, командни

пултове и други, се предвижда с негорими тръби, като входните и изходните отвори между стените на тръбите и кабелите, както и пространството между тръбите се уплътняват с негорими материали.

Чл. 740. Не се допуска полагане на силови и контролни кабели с горима полиетиленова изолация в места с нагревни повърхности и в околна среда с температура над 50°C.

Чл. 741. (1) (Изм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.) Кабелите в съоръженията на електрическите централи трябва да са с негорима или трудногорима изолация, която е защитена с неразпространяващо горенето пожарозащитно покритие.

(2) В кабелни съоръжения, производствени помещения и електропомещения трябва да се предвиждат проводници и кабели с трудногорими или негорими изолации.

Чл. 742. Не се допуска проектиране на кабелни тунели, колектори и канали в участъците, където е възможно разливане на разтопен метал, горими течности или вещества.

Чл. 743. Кабелните съоръжения се предвиждат от негорим материал, а конструкциите, върху които се полагат кабелите - от негорим или трудно горим материал.

Чл. 744. Кабелните канали се покриват с подвижни негорими плочи.

Чл. 745. (1) Допуска се полагане на кабелни линии по кабелни естакади на минимално разстояние:

1. до стени на сгради с отвори - 4 m;
2. до пожароопасни външни съоръжения - 5 m;
3. до взривоопасни външни съоръжения - извън взривоопасните им зони.

(2) Кабелните естакади се проектират от негорим материал, като естакади, по които се полагат повече от 30 силови кабела, през най-много 300 m се разделят с противопожарни прегради с граница на пожароустойчивост най-малко 45 min.

Чл. 746. (1) Допуска се по естакади за технологични тръбопроводи (за леснозапалими и горими течности, пари, газове и други) полагане до 30 силови бронирани или небронирани, положени в стоманени - тръби, кабели, на разстояние най-малко 0,5 m от тръбопроводите и по възможност от страната на тези с негорими флуиди.

(2) Допуска се полагането на повече от 30 кабела по естакади и в галерии съвместно с тръбопроводи за горими газове и леснозапалими течности, ако:

1. кабелите са отделени от тръбопроводите с пожарозащитни хоризонтални прегради с граница на пожароустойчивост най-малко 45 min, разположени на разстояние най-малко 0,05 m от най-долния и най-горния ред кабели, като преградите излизат извън габарита на

кабелното трасе най-малко 0,5 m;

2. кабелите са хоризонтално отдалечени на разстояние най-малко 1,5 m от тръбопроводите и най-малко 3 m от спирателната арматура, дренажните кранове, фланците, тръбопроводните отклонения и други подобни или отделени с вертикални негорими прегради с граница на пожароустойчивост най-малко 45 min и височина, превишаваща с 0,1 m габарита на кабелното трасе.

Чл. 747. Допуска се пресичане на кабелните естакади с технологични тръбопроводи за леснозапалими и горими течности, ако:

1. всички конструктивни елементи на естакадата са негорими, с граница на пожароустойчивост най-малко 45 min;
2. при естакади до 15 кабели кабелите са положени в стоманени тръби;
3. при естакади с над 15 кабели кабелите са положени в кабелна галерия, която да излиза най-малко 1,5 m от габаритите на естакадата с технологични тръбопроводи, и подът на кабелната естакада, минаваща под тръбопроводите, има отвори за изтичане на тежките газове;
4. тръбопроводите в зоната на пресичането нямат фланцови съединения, компенсатори, спирателна и друга арматура, а кабелите - кабелни муфи;
5. разстоянието между кабелите и тръбопроводите е най-малко 0,5 m.

Чл. 748. (1) Съединителните кабелни муфи и крайните кабелни глави се предвиждат от материали и елементи, съответстващи на условията на работната среда.

(2) Съединителните муфи на силови кабели, положени в канали, тунели, простори, колектори и други подобни, се предвиждат в защитени стоманени кожуси.

Раздел IX. Въздушни електропроводни линии

Чл. 749. (1) Хоризонталното разстояние от проводниците на въздушни линии за напрежение до 1000 V до сгради е най-малко 1,5 m от балкони, тераси и прозорци и най-малко 1 m от стени без отвори.

(2) Не се допуска преминаване на въздушни линии до 1000 V над горими сгради, с изключение на отклоненията към захранваната сграда.

Чл. 750. Разстоянието от стълбовете на въздушни линии до 1000 V до подземни газопроводи и тръбопроводи за горими и леснозапалими течности е най-малко 1 m, а до пожароопасни и взривоопасни съоръжения - съгласно чл. 753.

Чл. 751. (1) Не се допуска преминаване на въздушни линии над 1000 V над сгради с горими и трудногорими покриви, взривоопасни помещения, пожароопасни и взривоопасни външни съоръжения.

(2) Допуска се преминаване на въздушни линии над 1000 V над производствени и складови сгради от I и II степен на

пожароустойчивост с производства от категория В, Г и Д при минимално разстояние между тях и покрива на сградите:

1. за напрежение до 35 kV - 3 m;
2. за напрежение до 110 kV - 4 m;
3. за напрежение до 220 kV - 5 m.

(3) Не се допуска преминаване над сгради и съоръжения на въздушни линии за напрежение над 220 kV.

Чл. 752. Минималните разстояния от крайния проводник на въздушни линии за напрежение над 1000 V до производствени, селскостопански и складови сгради от III, IV и V степен на пожароустойчивост с производства от категория В, Г и Д и до жилищни, обществени, спомагателни и други сгради се определят по таблица № 64.

Таблица № 64

Напрежение на въздушната линия, от която се определя разстоянието	Минимално разстояние, m, от крайния проводник на въздушната линия до:					
	производствени, селскостопански и складови сгради с производства от категория и степен на пожароустойчивост				жилищни, обществени, спомагателни и други сгради със степен на пожароустойчивост	
	В		Г и Д		I, II и III	IV и V
	III и IV	V	III и IV	V		
до 20 kV	4	5	2	3	3	4
от 20 до 110 kV	5	5	4	4	4	5
от 110 до 220 kV	8	8	6	6	6	8
от 220 до 400 kV	10	10	10	10	10	10

Чл. 753. (1) Разстоянията от взривоопасни помещения, от категория А и Б и от взривоопасни и пожароопасни външни съоръжения (резервоари с леснозапалими и горими течности, наливно-изливни естакади за такива течности и други подобни) до оста на трасето на въздушни линии за напрежение над 1000 V е най-малко равно на 1,5 пъти височината на стълба.

(2) Допуска се намаляване на разстоянието по ал. 1 след разрешение за всеки отделен случай от органите на противопожарната охрана при следните изисквания:

1. намаляване на натягането на проводниците;
2. двойно окачване на проводниците;
3. намаляване на разстоянието между стълбовете.

Чл. 754. (1) При успоредно преминаване на въздушни линии с напрежение над 1000 V или при пресичането им с подземни магистрални газопроводи за горими газове с налягане, по-високо от 1,2 МРа, и подземни магистрални нефтопроводи и продуктопроводи минималното разстояние от фундамента на стълбовете на въздушните линии до тръбопроводите е:

1. за въздушни линии с напрежение до 35 kV - 5 m;
2. за въздушни линии с напрежение 110 и 220 kV - 10 m;
3. за въздушни линии с напрежение 400 kV - 15 m.

(2) Въздушни линии за напрежение над 1000 V се пресичат с надземни магистрални тръбопроводи за горими газове, леснозапалими и горими течности под ъгъл, близък до 90°.

Чл. 755. (1) Не се допуска преминаването на въздушни електрически линии, включително на телефонни и радиотранслационни мрежи над резервоари за втечнени горими газове.

(2) Хоризонталните разстояния от резервоарите на групови инсталации за втечнени газове до въздушни електрически линии са най-малко равни на 1,5 пъти височината на стълбовете, а до въздушни телефонни и радиотранслационни мрежи - най-малко 2 m.

Чл. 756. Разстоянието от въздушни линии за напрежение над 1000 V до успоредно разположени надземни магистрални тръбопроводи за горими газове, леснозапалими и горими течности е най-малко 50 m, но не по-малко от два пъти височината на стълба.

Чл. 757. Въздушни линии за напрежение над 1000 V се проектират за подветрената страна на нефтени и газови промишлени факели на разстояние най-малко 60 m от тях.

Глава деветнадесета. ЕЛЕКТРИЧЕСКИ ИНСТАЛАЦИИ И УРЕДБИ

Раздел I. Общи изисквания

Чл. 758. (Изм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.) Помещенията в производствените, складовите, жилищните и обществените сгради, както и външните съоръжения по отношение на електрическите съоръжения се разделят на три групи:

1. с нормална пожарна опасност;
2. с повишена пожарна опасност (пожароопасни);

3. взривоопасни.

Чл. 759. (Изм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.) (1) Електрическите проводници и кабели се полагат по негорими конструкции и повърхности.

(2) Допуска се полагане на електрически проводници и кабели по трудногорими и горими конструкции и повърхности, ако са:

1. с негорими или трудногорими защитни обвивки или покрития;
2. положени в негорими или трудногорими тръби или кожуси;
3. положени върху азбестов картон с дебелина, не по-малка от 3 mm, или върху пласт от негорима мазилка с дебелина не по-малка от 5 mm, като картонът или мазилката излизат най-малко с по 10 mm от двете страни на проводника;
4. положени (без да се допират до горимите конструкции) на изолатори, ролки или на скоби и са с винилитова външна обвивка.

Чл. 760. Допуска се монтирането на електрически ключове, контакти, прекъсвачи, разклонителни кутии, фасунги, осветителни тела и други подобни с горима външна обвивка и корпуси върху горими конструкции и поставки, ако под тях се поставят негорими подложки.

Чл. 761. Не се допуска полагането на електрически проводници и кабели по повърхности, нагрявани над 50°C.

Чл. 762. (Изм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.) (1) Разпределителните електрически табла в производствени сгради и помещения и в обществени сгради с мощност на въвода над 100 А и в жилищни сгради с мощност на въвода над 500 А се предвиждат в самостоятелни помещения с негорими стени с граница на пожароустойчивост най-малко 2 h 30 min и с негорими врати.

(2) Разпределителните електрически табла в сградите се предвиждат негорими, защитени от механични повреди и пригодени за заключване.

(3) Допуска се основата на електрическите табла в жилищните и обществените сгради да бъде от трудногорим материал.

(4) Таблата в жилищата се изпълняват в съответствие с БДС 3892.

Чл. 763. За музеи, художествени галерии, театри и други подобни се предвиждат само автоматични електрически предпазители.

Чл. 764. (1) На достъпни места в близост до изходите на складове за горими материали със застроена площ над 250 кв. м, а на помещения с производства от категория А, Б и В - над 500 кв. м, се предвиждат прекъсвачи за изключване на електрическите консуматори след работа.

(2) Не се допуска открито преминаване на транзитни кабели и проводници през складови помещения.

Чл. 765. (Изм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.) (1) Трансформаторите за разрядни лампи за осветление и реклами се монтират върху

негорима основа на защитени от влага места на разстояние най-малко 0,4 m от горими материали и прозоречни отвори.

(2) Аварийни (противопожарни) ключове се предвиждат на достъпни места на височина от 2,2 до 2,6 m за изключване на разрядните лампи за осветление и реклами.

(3) Не се допуска монтиране на електрически контакти, предпазители, дросели и други подобни в горими витрини или в негорими витрини с изложени горими стоки.

(4) (Нова - БСА, бр. 1 от 1994 г.) Електроакмулиращи печки и лъчисто отопление се допускат, ако те се предвидят на негорима основа и захранването им се проектира на самостоятелен токов кръг.

Чл. 766. Захранването на дежурно и рекламно осветление, хладилници и други денонощни потребители се предвижда от самостоятелни токови кръгове.

Чл. 767. (1) Електрическите проводници, предвиждани за открито полагане по сцени и в помещения към тях в сгради за масово събиране на хора, трябва да се брониран или поставени в стоманени тръби.

(2) Не се допуска полагането на проводници с горима или трудногорима изолация по и през горими конструкции на сцени.

(3) Не се допуска полагането през сцената на главните електрически линии, осигуряващи осветлението на зрителната зала и други помещения, предназначени за събиране на хора.

Чл. 768. Допуска се полагане на електрическа инсталация през горими и трудногорими топлоизолационни и звукоизолационни материали, ако са предвидени в негорими тръби.

Чл. 769. (1) (Изм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.) В електронноизчислителните центрове главното разпределително табло се предвижда извън машинната зала и другите работни помещения.

(2) При изхода на машинната зала на центъра се предвижда прекъсвач за изключване на електрическото захранване на машините, вентилационната и климатичната инсталации в залата.

(3) За всеки потребител в машинните зали на центрoвете се предвижда автоматична максималнотокова и термична защита.

(4) (Изм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.) В междуподовото пространство на електронноизчислителни центрове се предвиждат брониран силнотокoви кабели.

(5) Допуска се използването по ал. 4 на небронирани кабели, ако са положени в стоманени тръби.

(6) Работната температура на електрическите проводници и кабели в центрoвете не трябва да превишава 35°C.

(7) Електрически кабели, преминаващи през покрития, стени и прегради на центъра, се проектират в негорими тръби.

(8) Не се разрешава предвиждането на разклонителни кутии в двойните подове на електронноизчислителните центрове.

Чл. 770. (Изм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.) (1) По пътищата за евакуация в производствени и обществени сгради се предвижда евакуационно осветление за маркиране на пътя и на изходите и за създаване на необходимата видимост за безопасно напускане на

сградата при пожар и аварийно изключване на работното осветление.

(2) Осветителните тела на евакуационното осветление се хранват от източник, независим от този за работното осветление, като потребител на електрическа енергия от първа категория с автоматично превключване.

(3) Осветителните тела на евакуационното осветление се предвиждат на височината на погледа на евакуиращите се хора, но не по-високо от 1,8 m от пода и без да намаляват допустимата ширина на пътя за евакуация.

(4) Евакуационно осветление се предвижда за:

1. детски градини, учебни заведения, зали, сцени, коридори, фойета и стълбища в сгради за масово събиране на хора;

2. пътища за евакуация в хотели и здравни заведения;

3. основни проходи в помещения, коридори и стълбища в производствени и обществени сгради, които служат за евакуиране на повече от 50 човека;

4. незадимими стълбища на високи сгради и сгради с вътрешни (неосветени) стълбища по чл. 170, ал. 2.

(5) Стъпалата по пътищата за евакуация в театри, кина, спортни и концертни зали, църкове, аудитории и други подобни за масово събиране на хора се осветяват по подходящ начин.

(6) Над всички врати по пътищата за евакуация се предвиждат светещи надписи "Изход".

Чл. 771. (Изм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.) (1) За евакуационно осветление, за светлинни знаци, означаващи пътищата за евакуация, за инсталации за оповестяване, за създаване на повишено налягане в пожарозащитни преддверия, незадимими стълбища, асансьорни шахти и други, за обездимяване, пожароизвестяване и пожарогасене, за помпи за противопожарни нужди, за асансьори във високи сгради и други системи, необходими при безопасната евакуация от сградите и съоръженията, за своевременно известяване на възникнал пожар и за пожарогасене се предвижда непрекъснато хранване с електрическа енергия като потребители от първа категория с автоматично превключване на хранването (АВР) съгласно раздел II на глава I-2 на Правилника за устройство на електрическите уредби.

(2) При невъзможност за хранване на потребителите по ал. 1 от два независими източника на електрическа енергия се предвиждат дизелови и бензинови генератори.

(3) Допуска се като втори независим източник на електрическо хранване акумулаторна батерия с автоматично превключване, както и автономни осветителни тела по пътищата за евакуация.

(4) Допуска се при невъзможност за хранване на помпите за противопожарни нужди от два независими източника на електрическа енергия предвиждането на двигатели за вътрешно горене (мотопомпи).

Чл. 772. (Изм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.) (1) Тръбопроводите, преминаващи през производства от категория А, Б и В, трябва да бъдат защитени от статично електричество.

(2) Всички тръбопроводи, въздуховоди, инсталации, апарати и съоръжения се предвиждат заземени най-малко на две места.

(3) Резервоари за горими газове, леснозапалими и горими течности, авто- и железопътни цистерни, наливно-изливни естакади, тръбопроводи, железопътни линии в района на естакади, сгради и съоръжения в района на складове за газове, леснозапалими и горими течности трябва да са заземени и защитени от мълнии, статично електричество, блуждаещи токове и др.

Раздел II. Помещения и външни съоръжения от групата с нормална пожарна опасност

Чл. 773. (1) (Изм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.) Към групата с нормална пожарна опасност се отнасят помещения и външни съоръжения, в които се използват, произвеждат или съхраняват горими материали в ограничени количества и условията за възникване на запалвания и пожари, са минимални.

(2) Електросъоръженията в помещенията по ал. 1 могат да бъдат в нормално изпълнение съгласно изискванията на ПУЕУ.

Раздел III. Помещения и външни съоръжения от групата с повишена пожарна опасност (пожароопасни)

Чл. 774. Към групата с повишена пожарна опасност се отнасят зоните в помещенията и външните съоръжения, в които се използват, произвеждат или съхраняват горими вещества и течности.

Чл. 775. Пожароопасните зони в помещенията и външните съоръжения по отношение на електрическите съоръжения се разделят на:

1. клас П-I - зони в помещения, в които се използват или съхраняват горими течности с пламна температура над 61 до 120°C (закрити складове за мазут, помпени станции за минерални масла и маслодобиване, складове и котелни за високотемпературни топлоносители и други подобни);

2. клас П-II - зони в помещения, в които се отделят горими прахове или влакна, преминаващи в суспендирано състояние, като опасността от пожар (но не и от експлозия) възниква поради физическите свойства на праховете и влакната (малка раздробеност, голяма влажност и долна граница на взривяемост над 65 гр./куб. м) или когато съдържанието им във въздуха не достига необходимата общообемна концентрация за експлозия (дървообработващи цехове за груба обработка, тъкачни, маганни и предачни цехове, цехове за преработка на коноп, малко запрашени помещения на мелници и елеватори и други подобни);

3. клас П-IIa - зони в производствени и складови помещения, в които се отделят, употребяват или съхраняват твърди горими вещества и влакнести материали, като характерните признаци за зоните в помещенията от клас П-II липсват, както и горими течности с пламна температура над 120°C (магазини, закрити складове за дървен материал, платове, дрехи, кожи, кожени изделия, хартия, зърнени храни, цехове за шивашки, трикотажни, бъчварски, кожухарски и хартиено-картонени предприятия - без помещенията с мокри процеси; закрити асфалтови бази, закрити складове за фураж, животновъдни сгради, фуражни кухни, складове за гранулиран полиетилен и други подобни);

4. клас П-III - зони за външни съоръжения и инсталации, в които се използват или съхраняват горими течности с пламна температура над 61°C, и открити складове за твърди горими материали (открити складове и помпени станции за минерални масла и мазут заедно с тръбопроводите към тях; открити мазутни бази, открити складове за растителни масла, за дърва, въглища фураж и други подобни).

Чл. 776. (1) Електрообзавеждането в помещенията за газголдери за кислород, съдове за течен кислород, командни табла (щитове) за управление към хранилищата за течен кислород и газификационните кислородни станции, кабините на газификаторите и кислородните разпределителни инсталации се предвижда съгласно изискванията за клас П-I.

(2) Помещенията на кислородни станции, непосочени в ал. 1 включително и за бутилки, в които се произвежда или съхранява кислород и имат естествена вентилация, се отнасят към групата с нормална пожарна опасност, като в тях не се допуска маслонапълнено електрообзавеждане.

Чл. 777. (Изм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.) Електрооборудване в машинни зали, перфораторни складови помещения, лаборатории, архиви, библиотеки, канцеларии и ремонтни работилници на електронноизчислителни центрове се предвижда съгласно изискванията за клас П-Па.

Чл. 778. (Изм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.) По отношение на електрооборудването хранилищата за филмови ленти се отнасят към клас П-Па.

Чл. 779. При разполагане на отделни пожароопасни производствени съоръжения навън или в непожароопасни помещения и при липса на специални мерки срещу разпространение на пожар извън границата на съоръжението, за пожароопасна се смята зоната на разстояние до 3 m хоризонтално и вертикално от пожароопасното съоръжение.

Чл. 780. Електрическите съоръжения не се отнасят към пожароопасните в зоните на помещенията и външните съоръжения в границите до 5 m хоризонтално и вертикално от апаратите, в които постоянно или периодично се използват горими вещества и технологичният процес се извършва с използване на открит огън, нажежени части или технологичният апарат има повърхност, нагрята до температурата на самовъзпламеняване на горимите пари, прахове или влакна. Класът на помещенията и външните съоръжения извън петметровата зона се определя в зависимост от технологичния процес.

Чл. 781. (1) Степента на защита на електрическите машини в зависимост от класа на зоните в пожароопасните помещения и външните съоръжения се определя по таблица № 65.

(2) Означенията на степените на защита на електрическите съоръжения съгласно Ст на СИВ 778, въведен в качеството на БДС, и са дадени в приложение № 4.

Таблица № 65

№ по ред	Вид на съоръжението и условия на работа	Степен на защита на съоръжението при клас на пожароопасната зона			
		П-I	П-II	П-IIa	П-III
1.	Стационарни машини без искрящи части	IP-44	IP-44	IP-33	IP-44
2.	Стационарни машини с искрящи части (контактни пръстени и колектори)	IP-44	IP-54	IP-33	IP-44
3.	Преносими или често премествани машини	IP-44	IP-44	IP-44	IP-44
4.	Електрически кранове, телфери:				
	а) с искрящи части	IP-54	IP-54	IP-33	IP-44
	б) без искрящи части	IP-44	IP-44	IP-33	IP-44
5.	Електрокари	IP-44	IP-44	IP-44	IP-44

Чл. 782. Електрическите преносими инструменти за зоните в помещенията от всички класове и външните съоръжения трябва да имат защита, не по-малка от IP-33.

Чл. 783. (1) Електрическите машини с нормално искрящи части (електродвигатели с контактни пръстени и други) се предвиждат на разстояние най-малко 1 m от мястото, където се складират горими материали, или са отделени с негорими прегради (екрани).

(2) В зони от клас П-I, в които се употребяват горими течности, се допуска електродвигатели със степен на защита IP-44 да се заменят с електродвигатели IP-33, ако е изключена възможността за разрушаване на изолацията на електродвигателите.

Чл. 784. За съоръжения в пожароопасни зони се допуска използване на електродвигатели с по-малка степен на защита от тези по таблица № 65, ако:

1. електродвигателите се монтират във външна пожароопасна зона;
2. механизмите се задвижват с преминаващ през стената вал със салников уплътнител на отвора между двете помещения.

Чл. 785. Електрически апарати, прибори, кранове, разпределителни устройства, табла и кутии в зависимост от класа на зоните в

пожароопасните помещения и външните съоръжения се определят по таблица № 66, а на осветителните тела - по таблица № 67.

Таблица № 66

№ по ред	Вид на съоръжението и условия на работа	Степен на защита на съоръжението при клас на пожароопасните зони			
		П-I	П-II	П-IIa	П-III
1.	Стационарни с искрящи части	IP-44	IP-54	IP-44	IP-44
2.	Стационарни без искрящи части	IP-44	IP-44	IP-44	IP-44
3.	Преносими или често премествани апарати и прибори:				
	а) с искрящи части	IP-54	IP-54	IP-54	IP-54
	б) без искрящи части	IP-44	IP-44	IP-44	IP-44
4.	Шкафове за монтиране на апарати и прибори в нормално изпълнение:				
	а) с искрящи части	IP-44	IP-54	IP-33	IP-54
	б) без искрящи части	IP-44	IP-44	IP-33	IP-44
5.	Съединителни и разклонителни кутии	IP-44	IP-44	IP-32	IP-44
6.	Разпределителни устройства и табла	IP-44	IP-54	IP-33	IP-44

Чл. 786. Не се допуска в помещения с кислородни инсталации използването на маслонапълнени електрически апарати и прибори.

Чл. 787. Електрическите инсталации на отделностоящи складови сгради за горими материали се проектират с изключваща апаратура, монтирана извън помещението на негорими стени и с възможност за пломбиране. Допуска се монтирането на апаратите върху горими и трудногорими стени само върху негорима основа съгласно чл. 759.

Таблица № 67

№ по ред	Осветителни тела и условия за работа	Степен на защита при клас на пожароопасните зони			
		П-I	П-II	П-IIa	П-III
1.	С нажежаема жичка, халогенни и луминесцентни лампи	IP-44	IP-54	IP-21	IP-44
2.	За същите лампи, но при наличие на местна смукателна и общо-обменна вентилация	-	IP-21		

Чл. 788. (1) Допуска се в зони на пожароопасни помещения от всички класове с изключение на складови помещения, архиви, музеи и други подобни, устройване на открити комплектни разпределителни трансформаторни подстанции с трансформатори със сух или негорим пълнеж, оградени с мрежа. При това изпълнението на разпределителното устройство трябва да съответства на изискванията на таблица № 66 към чл. 785.

(2) Разстоянието от комплектната разпределителна трансформаторна подстанция до оградата е най-малко 1,5 m.

Чл. 789. Вътрешноцехови подстанции с маслонапълнени трансформатори и други подобни маслонапълнени съоръжения при пожароопасни производства се устройват в отделни помещения.

Чл. 790. Допускат се маслонапълнени електросъоръжения (трансформатори, кондензаторни батерии, прекъсвачи и други подобни) на разстояние 0,8 m от външна стена на сграда с пожароопасни зони, ако разстоянието (хоризонтално и вертикално) от отворите в стената до електросъоръжението е най-малко 4 m.

Чл. 791. Осветителните тела с нажежаеми жички трябва да са с негорим защитен разсейвател (без отвори надолу) и да отстоят хоризонтално най-малко на 0,15 m и вертикално най-малко на 0,35 m от горими материали.

Чл. 792. (Изм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.) Осветителните тела, използвани в помещения със зони с повишена пожарна опасност, трябва да притежават необходимата IP-защита, а конструктивните им елементи да бъдат от негорими или трудногорими материали.

Чл. 793. Преносимите лампи за пожароопасните зони от всички класове трябва да имат защита, не по-малка от IP-44, а стъклената

колба - да бъде защитена с метална мрежа.

Чл. 794. (Изм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.) (1) Електрическите инсталации в пожароопасните зони от всички класове се проектират:

1. от проводници с медни и алуминиеви жила:

а) открито - в негорими или трудногорими тръби, върху негорими конструкции;

б) скрито - под мазилка върху негорима основа;

2. с небронирани кабели:

а) открито - по негорими конструкции, ако няма опасност от механични повреди;

б) в стоманени тръби - в местата, където има опасност от механични повреди;

3. с бронирани кабели - открито;

4. с шлангови кабели:

а) преносими, среден и лек тип - за хранване на подвижни електрически съоръжения;

б) с винилитова изолация - само ако няма опасност от механични, химични и топлинни въздействия.

(2) При полагането на проводници и кабели по горими конструкции и повърхности се спазват изискванията на чл. 759.

Чл. 795. Съединителните и разклонителните кутии на електрически инсталации в пожароопасни помещения трябва да са метални или от трудногорима пластмаса.

Чл. 796. В пожароопасни зони от всички класове се допуска използването на медни и алуминиеви шинопроводи, ако:

1. постоянните връзки на шините са изпълнени чрез заваряване или пресоване;

2. болтовите съединения в местата на присъединяване на шините към апаратите са осигурени против саморазвиване;

3. в помещения от класове П-I и П-II шинопроводите са в метални кожуси със степен на защита IP-44, а в помещения от клас П-III - в кожуси със степен на защита IP-32.

Чл. 797. Елементите за въвеждане на кабели или проводници в електрически машини, апарати и прибори трябва да съответстват на изпълнението на машините или апаратите в зависимост от класа на зоната в помещението или външното съоръжение.

Чл. 798. (1) Електрозахранването на подежни механизми (кранове и телфери) в помещения със зони от класове П-I и П-II се предвижда с шлангов кабел.

(2) Допуска се в помещения и външни съоръжения със зони от класове П-IIа и П-III тролейно хранване, ако под тролейните проводници няма горими материали.

Раздел IV. Помещения и външни съоръжения от група взривоопасни

Чл. 799. (1) Към група взривоопасни се отнасят зоните в помещения и външни съоръжения, в които в зависимост от технологичния процес могат да се образуват взривоопасни смеси.

(2) Ако взривоопасната смес е по-голяма или равна 5% от свободния обем на помещението, за взривоопасна зона се приема целият обем на помещението.

(3) Ако взривоопасната смес е по-малка от 5% от свободния обем на помещението, взривоопасна е зоната в границата до 5 m хоризонтално и вертикално разстояние от технологичното съоръжение, което изпуска горими газове или пари на леснозапалими течности. Пространството в помещението извън взривоопасната зона е невзривоопасно по отношение на електросъоръженията.

Чл. 800. Взривоопасните зони в помещенията и външните съоръжения по отношение на електрическите съоръжения се разделят на:

1. клас В-I - зони в помещения, в които се отделят горими газове и пари, които могат да образуват с въздуха или с други окислители взривоопасни смеси при нормален режим на работа (открито зареждане и изпразване на технологични апарати или съхраняване на течности с пламна температура под 61°C, включително и други подобни в открити съдове);

2. клас В-Ia - зони в помещения, в които при нормален режим на работа не се образуват взривоопасни смеси на горими пари и газове с въздуха или с други окислители, но могат да се образуват в резултат на аварии или неизправности;

3. клас В-Iб - зони в помещения от клас В-Ia, при които:

а) горимите пари или газове в тези зони имат долна граница на взриваемост 15% обемни и повече и остра миризма при пределно допустимите хигиенни норми (машинни зали с компресори за амоняк и хладилни абсорбционни инсталации, инсталации за генераторен газ и други подобни);

б) при производства, свързани с използването на газообразен водород, в които по технологичния процес се изключва образуване в помещението на взривоопасна смес в обем, по-голям от 5% от свободния му обем и взривоопасната зона е само в горните части на помещението (взривоопасна се приема зоната над 75% от височината на помещението, като в нея се включват електросъоръженията по крановия път); при наличие на естествена аспирация, изключваща задържане на водород в най-високата част на помещението, то се отнася към групата с нормална пожарна опасност;

в) горимите газове или пари на леснозапалими течности в лаборатории и други помещения са в количества, недостатъчни за създаване на взривоопасна смес в обем, по-голям от 5% свободния обем на помещението, и работата с тях се извършва без използването на огнеизточник и нагрети повърхности, тези помещения се отнасят към невзривоопасните, ако работата в тях се извършва във вентилационни шкафове, кабинни или под вентилационни чадъри;

4. клас В-Iг - зони на външни уреди и технологични съоръжения, които съдържат горими газове или леснозапалими течности (надземни и подземни резервоари с леснозапалими течности или горими газове, газголдери, естакади за пълнене и изпразване на съдове с леснозапалими течности и горими газове, инсталации в отворени помещения с една, две или три стени и други подобни); за външните уредби взривоопасни са зоните:

а) хоризонтално и вертикално на 0,5 m от отвори в стени на помещения с взривоопасни зони от клас В-I, В-Ia и В-II;

б) хоризонтално и вертикално на 3 m от затворени технологични съоръжения, съдържащи горими газове или леснозапалими течности, а така също от монтираните външно осеви смукателни вентилатори, обслужващи помещения с взривоопасни зони от всички класове;

в) хоризонтално и вертикално на 5 m от дихателни и предпазни клапани (вентили) на съдове и технологични съоръжения с горими газове или леснозапалими течности, а така също от разположените на външните стени на сградите устройства за изхвърляне на въздуха от смукателните вентилации на помещения с взривоопасни зони от всички класове;

г) хоризонтално и вертикално на 8 m от газголдери с горими газове или резервоари с леснозапалими течности, а при наличие на обваловки, в границата на цялата площ, намираща се между стените на обваловките;

д) хоризонтално и вертикално на 20 m от места с открито наливане и изливане на леснозапалими течности;

е) в естакади със закрити устройства за наливане и изливане и естакади с тръбопроводи за горими газове и леснозапалими течности не се отнасят към взривоопасните зони, с изключение на зоните хоризонтално и вертикално на 3 m от спирателните арматури и фланцовите съединения на тръбопроводите;

ж) в открити и навесен тип компресорни станции за горими газове с плътност спрямо въздуха 0,15 и по-малко - вертикално на 4,5 m (нагоре и надолу) и на 3 m хоризонтално от местата на възможно пропускане на газ; електрически съоръжения без нормално искрящи части със степен на защита IP-44 могат да се монтират в тази зона; електрическите съоръжения с нормално искрящи части, разположени в тази зона, трябва да бъдат във взривоизпитано изпълнение, съответстващо на групата и температурния клас на взривоопасната смес; навесните компресорни станции в тези случаи трябва да се осигурени с плътно ограждаща стена, в долната част на която е монтирана околоръстна жалузийна решетка с височина 2,4 m и покривни отвори, осигуряващи ефективна естествена вентилация;

5. клас В-II - зони в помещения, в които се отделят и преминават в суспендирано състояние горими прахове или влакна, които могат да образуват с въздуха или с други окислителни взривоопасни смеси не само при аварии и неизправности, но и при нормални условия на работа (запрашени помещения в предприятия за бакелитови изделия; запрашаеми отделения към мелници за брашно и сяр, силизи, подсилизи помещения и галерии за взривоопасни прахове; отделения за смилане на пудра захар, запрашени помещения в ленопреработващи и конопопреработвателни предприятия; мелнични отделения в предприятия за производство на скорбяла; производства, свързани с отделяне на колофонен прах; мелнични отделения за въглищен прах и други подобни);

6. клас В-IIa - зони в помещения, в които опасните състояния, характерни за клас В-II, могат да настъпят само при аварии или неизправности (складове, където се съхраняват в насипано състояние смяна сяр, брашна, цинков и магнезиев прах; цехове за грануляция при производството на полиетилен ниско налягане и друго подобни).

Чл. 801. (1) По отношение на електрическите съоръжения:

1. машинните помещения на хладилници се отнасят към групата на взривоопасните (от клас В-Iб) - при хладилен агент амоняк и към нормална пожарна опасност - при негорим хладилен агент (фреон-12, фреон-22 и други подобни);

2. хладилните камери се отнасят към клас В-Iб, ако в тях се предвиждат изпарителни батерии за амоняк и към нормална пожарна опасност - при използване на солен разтвор (разсол).

(2) Допуска се контролно-сигналните електрически табла в нормално изпълнение да се отделят от машинната зала в помещения с неотваряеми, плътно остъкдени отвори за наблюдение.

Чл. 802. По отношение на електрическите съоръжения помещенията на ацетиленовите генератори се отнасят към клас В-I, а складовете за бутилки с ацетилен и за карбид - към клас В-Ia.

Чл. 803. (1) При разполагане на отделни взривоопасни производствени инсталации (бойджийски камери, шприцкабини, лакозаливни машини, сушилни към тях и други подобни) в невзривоопасни помещения, като взривоопасна трябва да се счита зоната в границите 5 m хоризонтално и вертикално от отворите на тези инсталации.

(2) Технологичните съоръжения трябва да са блокирани с вентилацията на тези инсталации, т.е. при спиране на вентилацията да спира и работата им.

Чл. 804. Вентилаторите на смукателните вентилации, обслужващи зони от клас В-I, В-II, В-Ia и В-IIa се предвиждат в искронеобразуващо изпълнение.

Чл. 805. (1) Електрическите двигатели на аварийните вентилационни инсталации, разположени непосредствено в пожароопасни и взривоопасни зони, и тези за местно засмукване трябва да бъдат от типа на двигателя на технологичните съоръжения.

(2) Електрическите двигатели трябва да бъдат с накъсо съединен ротор и на една ос с вентилаторите. Ремъчно предаване се допуска с клинообразни ремъци не по-малко от четири броя в негорими камери.

Чл. 806. Помещения, в които при най-неблагоприятни условия (неработещи защитни съоръжения - вентилация, блокировка и др.) концентрацията е най-малко два пъти по-малко от долната граница на взриваемост, са невзривоопасни.

Чл. 807. (1) Допуска се взривоопасните зони в помещения от клас В-I, В-Ia и В-II да се понижат с една степен, ако се предвиди едно от следните изисквания:

1. при аварийно спиране на един от агрегатите на вентилационна та система останалите работещи агрегати осигуряват необходимата кратност на обмена на въздуха и достатъчно равномерно действие на вентилационната система по целия обем на помещението, включително и в неговите най-ниски участъци, канали и други;

2. има резервен вентилационен агрегат, който се включва автоматично при спиране на работещия;

3. има автоматична сигнализация, която се задейства при създаване на концентрация най-малко 20% от долната граница на взриваемост, в която и да е точка на помещението.

(2) При изпълнение на едно от изискванията по ал. 1 помещенията на лаборатории и опитни инсталации от клас В-Iб се отнасят към невзривоопасните.

(3) Електрическите двигатели на вентилаторите за местни и общообменни смукателни вентилации за взривоопасни зони при разполагането им в камери или извън сградите се предвиждат за клас с една степен по-нисък от класа на обслужваните зони.

(4) Допуска се електрическите двигатели на приточните вентилации, обслужващи взривоопасни производства, да бъдат в нормално изпълнение, ако са разположени в камери, и на въздуховодите се предвиждат самозатварящи се клапи, които се задействат при

спиране на вентилационната инсталация. Самозатварящите се клапи се предвиждат при входа на въздуховода в помещението. Конструкцията на клапите трябва да не допуска преминаване на газо-въздушна смес в камерите.

(5) Камерите за аварийни вентилатори са с класа на обслужваното в тях помещение.

Чл. 808. (1) Класът на производствените помещения, които са в съседство с взривоопасните и не съдържат горими материали и взривоопасни съоръжения, се определя по таблица № 68.

(2) В случаите по ал. 1 стените и вратите между помещенията се предвиждат негорими. Вратите трябва да се отворят към страната на по-малко опасните помещения, да са добре уплътнени при затворено положение и да имат устройство за самозатваряне

(3) Изискванията по ал. 1 и 2 не се отнасят за помещения, в които има вентилиращи се шкафове, кабинни или камери, работещи с взривоопасни газове, пари или прахове и снабдени с блокиращи и други защитни устройства.

Таблица № 68

Клас на помещението	Клас на съседното помещение, отделено от взривоопасното с:	
	една стена с врата	две стени с врати, образувачи коридор или пожарозащитно преддверие
В-I	В-Ia	Невзривоопасно и непожароопасно
В-Ia	В-Iб	Невзривоопасно и непожароопасно
В-Iб	Невзривоопасно и непожароопасно	Невзривоопасно и непожароопасно
В-II	В-IIa	Невзривоопасно и непожароопасно
В-IIa	Невзривоопасно и непожароопасно	Невзривоопасно и непожароопасно

Чл. 809. (1) Не се отнасят към взривоопасните зони в помещения и външни технологични съоръжения в границите до 5 m хоризонтално и вертикално от апарата, в който има или могат да се образуват взривоопасни смеси, но технологичният процес се провежда с открит огън, има нагорещени части или повърхности, нагreti до температурата на самовъзпламеняване на използваните горими газове, пари на леснозапалими течности, горими прахове или влакна.

(2) Електрическите съоръжения, разположени извън посочената в ал. 1 зона, трябва да бъдат със защитно изпълнение, съответстващо на технологичния процес извън зоната.

Чл. 810. Не се отнасят към взривоопасните зони помещенията и външните съоръжения, в които твърдите, течните и газообразните горими вещества се употребяват като гориво.

Чл. 811. Не се допуска предвиждането на шахти и канавки срещу входовете на взривоопасните помещения на по-малко от 20 m.

Чл. 812. (Изм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.) Електрическите изделия без маркировка и сертификат (местни и вносни), предназначени за експлоатация във взривоопасни зони, се потвърждават от акредитирани лаборатории и трябва да съответстват на групата, подгрупата и температурния клас на взривоопасната смес. Изделия, съставени от два и повече взривозащитени елементи, се избират за работа на основание присвоената обща взривозащитна маркировка.

Чл. 813. Взривоопасни са:

1. горимите газове при каквато и да е температура на окръжаващата среда;
2. парите на течностите, когато пламната им температура е до 61°C включително;
3. горимите прахове или влакна, когато долната им граница на взриваемост не превишава 65 гр./куб. м.

Чл. 814. Разпределението на взривоопасните смеси по групи, подгрупи и температурни класове се извършва съгласно приложение № 6.

Чл. 815. За предотвратяване на образуването на искри от статично електричество в зоните от всички класове на помещенията и външните съоръжения е необходимо:

1. металните съдове за съхраняване на леснозапалими течности, прахообразни или влакнести продукти, апаратите, които съдържат тези материали, тръбопроводите за тяхното подаване, филтрите за почистване и други подобни части, допиращи се и триещи се със споменатите по-горе непроводими материали, да бъдат заземени;
2. влажността на въздуха в помещенията да не е по-ниска от 70%;
3. ремъчната връзка между електрическия двигател и механизма да се предвижда чрез антистатични ремъци.

Чл. 816. Всички взривозащитени електрически машини и апарати трябва да се изключват автоматично при претоварване.

Чл. 817. Електрическите машини в зависимост от класа на зоните във взривоопасните помещения и външните съоръжения се приемат по таблица № 69.

Чл. 818. (1) Допускат се електрически двигатели с напрежение 10 kV и по-високо във взривоопасни зони от всички класове, ако са в изпълнение под свръхналягане.

(2) Електрическите двигатели с напрежение от 3 до 6 kV могат да бъдат в изпълнение взривонепроницаемо, под свръхналягане или взривозащитено изпълнение "е".

Чл. 819. Допуска се използването на електрически двигатели с невзривозащитено изпълнение за задвижване на механизмите, монтирани във взривоопасни помещения с изключение на зоните от класовете В-Іб и В-Іа, ако:

1. двигателите са монтирани вън от взривоопасните зони на помещенията, помещението, в което се предвиждат електрическите двигатели, трябва да бъде отделено от взривоопасното с негорима стена с граница на пожароустойчивост най-малко 1 h, да има евакуационен изход и осигурено повишено налягане 20 Pa;

2. задвижването на механизмите се извършва с преминаващ през стената вал със салников уплътнител на отвора между двете помещения.

Чл. 820. (1) Апаратите, приборите и осветителните тела в зависимост от класа на зоните във взривоопасните помещения и външни съоръжения се приемат по таблици № 70 и 71.

(2) Не се допуска използването на натриеви лампи в осветителни тела от всички видове защиты и осветителни тела с живачни лампи с високо налягане, взривозащитено изпълнение "е".

Таблица № 69

№ по ред	Вид на електрическите машини	Клас на взривоопасната зона и вид на защитата					
		В-I	В-Ia	В-Iб	В-Iг	В-II	В-IIa
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	Стационарни и подвижни без искрящи части	Взривонепроницаемо изпълнение, съобразено с групата, подгрупата и температурния клас на взривоопасната смес или под свръхналягане, съобразено с температурния клас на взривоопасната смес	В кой да е вид взриво-защитено изпълнение, съобразено с групата, подгрупата и температурния клас на взривоопасната смес	IP-44, а за двигателите на аварийната вентилация в кой да е вид взривозащитено изпълнение, съобразено с групата, подгрупата и температурния клас на взривоопасната смес	В границите на взривоопасната зона - в кой да е вид взривозащитено изпълнение, съобразено с групата, подгрупата и температурния клас на взривоопасната смес. Извън границите на взривоопасната зона - IP-44	Взривонепроницаемо, под свръхналягане независимо от групата, подгрупата и температурния клас, за което е означено	IP-44
2.	Също с искрящи части (контактни пръстени или колектори)	-"	Взривонепроницаемо или специално съобразено с групата, подгрупата и температурния клас на взривоопасната	IP-44	Извън границите на взривоопасната зона - IP-54	-"	IP-54

			смес или под свръхналяга- не, съобразено с температур- ния клас				
--	--	--	---	--	--	--	--

Чл. 821. В зоните от всички класове, когато има среда, за която няма осветителни тела от съответния тип, се допуска използването на осветителни тела в невзривозащитено изпълнение, монтирани:

1. от външната страна на сградата през неподвижно затворена горна част (клетка) на прозореца на сградата, при пълно уплътняване на прозоречната рамка и на стъклата към нея; ако прозорецът е единично остъклен, осветителното тяло трябва да има допълнително стъкло или стъклен глобус;
2. в специално устроени ниши в стените или таваните, с двойно остъкляване или с единично остъкляване от нечупливо стъкло откъм страната на помещението и естествена вентилация отвън;
3. в обвивки под свръхналягане.

Чл. 822. (1) Осветяването на вътрешността на технологични съоръжения, съдържащи взривоопасен прах (бункери, шахти и други), се осъществява посредством взривонепроницаеми осветителни тела, защитени от механични повреди и вградени в стените на съоръженията, без да изпъкват.

(2) В технологични съоръжения, съдържащи взривоопасна среда, не се допуска разполагането на елементи на електрически апарати (в това число и на проводниците на осветителните тела), с изключение на тези за автоматизация на технологичния процес, които трябва да имат взривонепроницаемо или специално изпълнение, или да са с искробезопасна електрическа верига.

Чл. 823. (1) Котелни, работещи с газово гориво, се проектират най-малко с едно осветително тяло във взривозащитено изпълнение на отделен токов кръг, включващо се извън помещението.

(2) (Изм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.) Електрическите двигатели и пусковата апаратура на смукателните вентилатори към димоходите на газифицираните котелни се предвиждат във взривозащитено изпълнение, а вентилаторите - искронеобразуващи.

Чл. 824. (1) В зоните от класове В-Ia, В-IIa и В-Iб се допуска встройкаването на отделни помещения за пускови апарати, контролноизмервателни прибори и разпределителни уредби независимо от напрежението в невзривозащитено изпълнение. Тези помещения се проектират изолирани от взривоопасните зони с плътни негорими стени и покрития, с граница на пожароустойчивост най-малко 1 h.

(2) Допуска се зони от клас В-Iб да се отделят от помещенията на разпределителната уредба с напрежение до 1000 V с негорими стени и негорими врати (без пожарозащитно преддверие) с граница на пожароустойчивост най-малко 30 min.

Таблица № 70

№ по ред	Вид на електрическите апарати и прибори	Клас на взривоопасната зона и вид на защитата на апарата и прибора						
		В-I	В-Ia	В-Iб	В-Iг	В-II	В-IIa	
1	2	3	4	5	6	7	8	
1.	Стационарни, с искрящи и без искрящи части	Взривоне-проницаемо, запълнено с кварцов пясък, специално изпълнение или с искробезопасна електрическа верига, съобразно опасната подгрупата и температурния клас на взривоопасната смес, както и под	За апарати и прибори с искрящи части, нагряващи се над 80°С, в който да е вид взривозащитено изпълнение, съобразено с групата, подгрупата и температурния клас на взривоопасната смес, За щепселни съединения взривоне-проницаемо, съобразено с групата, подгрупата и температурния клас на взриво-	IP-44, а за пусковите и командни апарати на аварийната вентилация - в който да е вид взривозащитено изпълнение съобразено с групата, подгрупата и температурния клас на взриво-	смес	В границите на взривоопасната зона - в който да е вид взривозащитено изпълнение, съобразено с групата, подгрупата и температурния клас на взривоопасната смес. Извън границитена взривоопасната зона- IP-54	Взривоне-проницаемо, запълнено с кварцов пясък, напълнено с масло с искробезопасна електрическа верига или специално изпълнение независимо от групата, подгрупата и температурния клас, за който е означено, както и под свръхналягане независимо от температурния клас, за който е означено опасната взриво-	IP-54

		свръхналягане или напълнено с масло, съобразено с температурния клас на взривоопасната смес	опасната смес, За апарати и прибори без искрящи части и не-нагриващи се над 80°C - IP-54				
2.	Преносими или често преместваеми апарати и прибори с искрящи и без искрящи части	Взривонепроницаемо, с искробезопасна електрическа верига или специално изпълнение, съобразено с групата, подгрупата и температурния клас на взривоопасната смес	В кой да е вид взривозащитено изпълнение, съобразено с групата, подгрупата и температурния клас на взривоопасната смес	В границите на взривоопасната зона - в кой да е вид взривозащитено изпълнение, съобразено с групата, подгрупата и температурния клас на взривоопасната смес. Извън граница-	Взривонепроницаемо, с искробезопасна електрическа верига или специално изпълнение независимо от групата, подгрупата и температурния клас, за които е означено	IP-54	

				та на взривоопасната зона - IP-54.		
3.	Ръчни и преносими апарати и прибори с искрящи и без искрящи части	-"	-"	-"	Взривонепроницаемо, искробезопасна електрическа верига или специално изпълнение независимо от групата, подгрупата и температурния клас, за които е означено	
4.	Клемни табла	Взривонепроницаемо или с искробезопасна електрическа верига, съобразено с групата, подгрупата и температурния клас на взривоопасната смес, както и под свръхналягане или специално	IP-54	В границата на взривоопасната зона - в кой да е вид взривозащитено изпълнение, съобразено с групата, подгрупата и температурния клас на взривоопасната смес. Извън границата на взривоо-	Взривонепроницаемо под свръх налягане, с искробезопасна електрическа верига или специално изпълнение независимо от групата, подгрупата и температурния клас, за които е означено	IP-54

		изпълнение, съобразено с температурния клас на взривоопасната смес		пасната зона- IP-54		
5.	Съединителни и разклонителни кутии	Взривонепроницаемо или специално изпълнение, съобразено с групата, подгрупата и температурния клас на взривоопасната смес	IP-54	В границата на взривоопасната зона - в кой да е вид взривозащитено изпълнение, съобразено с групата, подгрупата и температурния клас на взривоопасната смес. Извън границите на взривоопасната зона IP-54	Взривонепроницаемо или специално изпълнение, независимо от групата, подгрупата и температурния клас, за който е предназначено	IP-54

Таблица № 71

№ по ред	Вид на осветителните тела	Клас на взривоопасната зона и вид на защитата на осветителните тела					
		В-I	В-IIa	В-Iб	В-Iг	В-II	В-IIa
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	Стационарни	Взривонепроницаемо, с искробезопасна електрическа верига или специално изпълнение, съобразено с групата, подгрупата и температурния клас на взривоопасната смес	В кой да е вид взриво-защитено изпълнение, съобразено с групата, подгрупата и температурния клас на взривоопасната смес	IP-54	В границите на взривоопасната зона-в кой да е вид взривозащитено изпълнение, съобразено с групата, подгрупата и температурния клас на взривоопасната смес. Извън границите на взривоопасната зона-IP-54	В кой да е вид взриво-защитено изпълнение независимо от групата, подгрупата и температурния клас, за който е означено	IP-54
2.	Преносими	Взривонепроницаемо, с искробезопасна електрическа верига или специално изпълнение, съобразено с групата, подгрупата и температурния клас на взривоопасната смес		В кой да е вид взриво-защитено изпълнение съобразено с групата, подгрупата	-"	Взривонепроницаемо, с искробезопасна електрическа верига или специално изпълнение незави-	В кой да е вид взриво-защитено изпълнение независимо от групата, подгрупата и темпера-

			и температура турния клас на взривоопасната смес		симо от групата, подгрупата и температурния клас, за който е означено	турния клас, за който е означено
--	--	--	---	--	---	----------------------------------

(3) Отворите в стените и пода за прокарване на кабели и тръби се уплътняват с негорими материали срещу проникване на пари и газове.

Чл. 825. (1) Пристрояване и встройка на подстанции към помещения със зони от всички класове се допуска, ако:

1. килиите на трансформаторите и разпределителните уредби нямат прозорци, врати и други отвори към взривоопасните зони; въводните отвори за тръби и кабели са затворени плътно с негорими материали; при съседство със зони от клас В-I, в които има газове, по-тежки от въздуха, вкарването на тръби и кабели в подстанцията се допуска само през външните ѝ стени, като най-ниската част (подът или дъното на каналите) на подстанцията трябва да бъде най-малко с 0,2 m по-висок от пода на помещението с взривоопасната зона;

2. стените, които отделят подстанцията от взривоопасните зони, са плътни, негорими (измазани от двете страни), с граница на пожароустойчивост най-малко 2 h;

3. разстоянието по хоризонтала и вертикала от външните врати и прозорци на пристроените и встроени подстанции до външните врати и прозорци на помещенията с взривоопасни зони от клас В-I, В-Ia и В-II е най-малко 4 m до неотварящи се прозорци и 6 m до врати и отварящи се прозорци; не се нормира разстоянието до прозорци, изпълнени от стъклоблокове с дебелина 0,1 m и повече;

4. в подстанции, пристроени към помещения от клас В-I, е създадено повишено налягане с чист въздух от 20 до 30 Pa.

(2) Изискванията по ал. 1 се отнасят и за разстоянията между производствени помещения с взривоопасни зони от класове В-I, В-Ia и В-II и помещения, в които са монтирани електрически съоръжения с общо предназначение.

Чл. 826. (1) Разстоянията от отделностоящи трансформаторни постове, подстанции и разпределителни уредби до взривоопасни зони в помещения и външни съоръжения се приемат по таблица № 72.

(2) Разстоянията по таблица № 72 са от стените на помещението с взривоопасна зона, от стените на резервоарите или от най-изпъкналите части на външните взривоопасни съоръжения до стените на закритите и оградите на откритите трансформаторни постове, подстанции и разпределителни уредби.

Таблица № 72

№ по ред	Помещения с взривоопасни зони и външни взривоопасни съоръжения, до които се определя разстоянието	Разстояние, m, от трансформаторни постове, подстанции и разпределителни уредби	
		закрити	открити
1.	С тежки или втечнени горими газове Помещения с негорими стени без отвори към трансформаторни постове, подстанции и разпределителни уредби и без изхвърляне на газове от смукателната вентилация	10	15
2.	Помещения с отвори към трансформаторни постове, подстанции и разпределителни уредби	40	60
3.	Външни взривоопасни съоръжения и съоръжения, разположени до стени на сграда	60	80
4.	Резервоари (газголдери) С леки горими газове, леснозапалими течности, горим прах или влакна	80	100
5.	Помещения с негорими стени без отвори към трансформаторни постове, подстанции и разпределителни уредби и без изхвърляне на газове от смукателната вентилация	не се нормира	0,8 до открито монтирани трансформатори
6.	Помещения с отвори към трансформаторни постове, подстанции и разпределителни уредби	6	15

7.	Външни взривоопасни съоръжения; съоръжения, разположени до стени на сгради	12	25
8.	Естакади с открито наливане или изливане на горими течности с пламна температура над 61°C	30	60
9.	Естакади със закрито наливане или изливане на леснозапалими течности	15	25
10.	Резервоари с леснозапалими течности	30	60
11.	Резервоари (газголдери) с горими газове	40	60

(3) Допуска се разстоянията до подземни резервоари да се намаляват до 50%.

(4) Разстоянията от помещения с взривоопасни зони от класове В-Іб и В-Іа до отделностоящи трансформаторни постове, подстанции и разпределители уредби се приемат по таблица № 6 към чл. 41 в зависимост от границата на пожароустойчивост на сградите и съоръженията.

Чл. 827. (Изм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.) Допуска се отделностоящи трансформаторни постове, подстанции и разпределителни уредби да отстоят от помещения с взривоопасни зони от клас В-І, В-Іа и външни взривоопасни съоръжения съгласно разстоянията по таблица № 6, ако са изпълнени изискванията на чл. 825.

Чл. 828. (1) Електродвигателите, апаратите и приборите на периодически работещи съоръжения, несвързани непосредствено с технологичните процеси (монтажни кранове, телфери и други), трябва да имат следното изпълнение:

1. в зони от клас В-І - в кой да е вид взривозащитено изпълнение, съобразено с групата, подгрупата и температурния клас на взривоопасната смес;

2. в зони от класовете В-Іа и В-Іб - със степен на защита ІР-33;

3. в зони от клас В-ІІ - в кой да е вид взривозащитено изпълнение независимо от групата, подгрупата и температурния клас, за който е означено;

4. в зони от класове В-Іа и В-Іг - със степен на защита ІР-44.

(2) Употребата на съоръженията по ал. 1 се допуска при отсъствие на взривоопасни концентрации в условията на експлоатация.

(3) Захранването на съоръженията се осъществява с шлангови кабели тежък тип - в зони от класовете В-I и среден тип - в зони от останалите класове.

(4) Захранването на кранове, телфери и други в зони от клас В-Iг се допуска с троели, разположени от страната на монтажния отвор (не над технологичните апарати), а работата с тях се извършва при отсъствие на взривоопасни концентрации.

(5) Използването на маслонапълени електрически апарати се допуска при липса на удари или ако е предотвратено изхвърляне на масло от тях.

(6) (Нова - БСА, бр. 1 от 1994 г.) Допуска се електродвигателите към компресори за амоняк да бъдат със степен на защита IP-23 при условие, че е предвидена аварийна вентилация, включвана от газоанализатор при достигане на 20% от долната граница на взривяемост.

Чл. 829. Начинът на полагане и предназначението на електрически проводници и кабели във взривоопасните зони на помещения и външни съоръжения се определя по таблица № 73.

Чл. 830. Във взривоопасните зони, с изключение на тези от класовете В-I и В-Iа, се допуска за силови и осветителни мрежи да се предвиждат проводници и кабели с алуминиеви жила. Тяхното свързване се извършва чрез запояване, заваряване или пресоване.

Чл. 831. Не се допуска открито полагане на голи проводници във взривоопасни зони, включително троелини за кранове.

Таблица № 73

Клас на взривоопасната зона	Вид на проводниците и кабелите	Начин на полагане или предназначение
1	2	3
В-I	Проводници с медни жила	В газови тръби с проверяване на плътността в съединенията им под налягане 0,25 МРа, което в продължение на 3 до 5 min трябва да спада повече от 50%
	Бронирани кабели	Открито по стени и ферми със закрепващи ли с медни жила когато има горими газове и пари, потезки от въздуха

В-Іа	Кабели с медни жила и в усилена оловна обвивка, голи	В блокове
	Шлангови кабели, преносими, тежък тип	За захранване на подвижни електрически консуматори, допуска се употребата на кабели с винилитова изолация при липса на опасност от химични, механични и повишени топлинни въздействия
	Проводници с медни жила	В газови тръби с проверяване на плътността в съединенията им под налягане 0,05 МРа, което в продължение на 3 до 5 тт не трябва да спада повече от 50%
	Небронирани кабели с медни жила и кръгла форма	Открито по негорими конструкции за осветителни мрежи при липса на опасност от механична повреда и агресивно действаща среда
	Бронирани кабели с медни жила, голи	Открито по стени и ферми със закрепващи скоби или в канали, засипани с пясък, когато има газове и пари, по-тежки от въздуха
	Кабели с медни жила, с усилена оловна обвивка, голи	В блокове
В-Іб	Шлангови кабели, преносими, среден тип	За захранване на подвижни електрически консуматори ден тип
	Проводници с медни или алуминиеви жила	В газови тръби, без да се проверява плътността в съединенията им
	Небронирани кабели с медни или алуминиеви жила и кръгла форма	Открито по негорими конструкции за силови и осветителни мрежи с напрежение до 380 V при липса на опасност от механични повреди и агресивно действаща среда
	Небронирани кабели с медни	Открито положени в канали без засипване с пясък

	или алуминиеви жила, голи	
	Бронирани кабели с медни или алуминиеви жила, голи	Открито по стени и ферми или в канали без засипване с пясък или в блокове и тунели, изолирано от взривоопасни помещения, на дължина до 50 m
	Кабели с медни или алуминиеви жила с усилена оловна обвивка	В блокове
	Шлангови кабели, преносими, лек	За захранване на подвижни електрически консуматори тип
В-Iг	Проводници с медни или алуминиеви жила	В газови тръби, без да се проверява плътността в съединенията им
	Небронирани кабели с медни или алуминиеви жила, голи	Открито по негорими конструкции със закрепващи скоби
	Бронирани кабели с медни или	Открито по негорими конструкции със закрепващи скоби алуминиеви жила, голи
	Шлангови кабели преносими, сре-	За захранване на подвижни електрически консуматори ден тип
В-II	Проводници с медни или алуминиеви жила	В газови тръби с проверяване на плътността в съединенията им под налягане 0,05 МРа, което в продължение на 3 до 5 min не трябва да спада повече от 50%
	Небронирани кабели с медни или алуминиеви жила и кръгла форма	Положени в канали, уплътнени с подова асфалтова замазка
	Бронирани кабели с медни или алуминиеви жила, голи	Открито по стени и ферми със закрепващи скоби или в канали, засипани с пясък или в блокове и тунели, изолирани от взривоопасни помещения

	Кабели с медни или алуминиеви жила с усилен оловна обвивка, голи	В блокове
	Шлангови кабели преносими,	За хранване на подвижни електрически консуматори тежък тип
В-Па	Проводници с медни или алуминиеви жила	В газови тръби с проверяване на плътността в съединенията им под налягане 0,05 МРа, което в продължение на 3 до 5 min не трябва да спада повече от 50%
	Небронирани кабели с медни или алуминиеви жила и кръгла форма	Открито по негорими конструкции за силови и осветителни мрежи с напрежение до 380 V при липса на опасност от механична повреда и агресивно действаща среда
	Кабели с медни или алуминиеви жила в усилен оловна обвивка, голи	Открит монтаж, когато няма опасност от механични повреди или в канали, засипването с пясък на които не е задължително
	Бронирани кабели с медни или алуминиеви жила,	Открито по стени и ферми със закрепващи скоби или в канали без засипване с пясък голи
	Шлангови кабели, преносими,	За хранване на подвижни електрически консуматори среден тип

Чл. 832. (1) Изолацията на проводниците или кабелите трябва да съответства на номиналното напрежение на мрежите, но за не по-малко от 500 V.

(2) Нулевите проводници трябва да имат изолация, равностойна на изолацията на фазните проводници и да са поставени заедно с тях в обща обвивка или тръба.

Чл. 833. Отворите в стените и в подовете за прокарване на кабели и тръби се уплътняват с негорими материали срещу проникване

на пари и газове.

Чл. 834. Не се допуска монтирането на съединителни и разклонителни муфи във взривоопасните зони.

Чл. 835. (1) Входовете на кабелите в електрическите машини и апарати се изпълняват с входящи арматури.

(2) В зони от класовете В-Ia и В-IIa за машини с големи мощности с входни муфи (бавноходни електродвигатели и други) в изпълнение с повишена сигурност "е" се допуска поставянето на крайни муфи в шкафове със степен на защита IP-54, разположени в места, достъпни само за обслужващия персонал (в отвора на фундаменти и други).

Чл. 836. В зони от клас В-Iг се допуска полагането на проводници в газове тръби и бронирани кабели по естакади с тръбопроводи за горими газове и леснозапалими течности:

1. към страната на тръбопровода с негорими вещества;
2. по-ниско от тръбопровода - при наличност на горими пари или газове с плътност, по-малка от 0,8 по отношение на въздуха;
3. над тръбопровода - при наличност на горими пари или газове с плътност, по-голяма от 0,8 по отношение на въздуха.

Чл. 837. Използването на голи медни или алуминиеви шинопроводи се допуска в зони от класове В-Ia и В-Iб, ако:

1. съединенията на шините се извършват чрез заваряване или пресоване;
2. болтовите съединения (в местата, където шините се присъединяват към апаратите) са сигурни против саморазвиване;
3. температурата на шинопроводите и голите изводи не превишава определените стойности за взривозащитено електросъоръжение;
4. шинопроводите са защитени с метални кожуси със степен на защита IP-31 и се отварят с помощта на специални ключове.

Чл. 838. За заземяване или зануляване във взривоопасни зони се използват само проводници, предназначени за тази цел.

Чл. 839. Във взривоопасни зони от класове В-I и В-II медните проводници на осветителните инсталации се приемат със сечение най-малко 1,5 кв. мм, а на силовите инсталации - със сечение най-малко 2,5 кв. мм.

Приложение № 1 към чл. 2, 35, 188, 441, 629

(Изм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.)

Сгради и съоръжения, които подлежат на осигуряване с инсталация за пожароизвестяване и пожарогасене

№ по ред	Сгради, помещения или съоръжения	Пожароизвестяване	Пожарогасене
1	2	3	4
1.	Производствени сгради, помещения и съоръжения:		
1.1.	за получаване и преработка на горими газове, леснозапалими и горими течности: а) открити б) закрити	бутонни известители с площ над 300 кв. м - автоматично	не се изисква с площ над 500 кв. м - автоматично или ръчно
1.2.	за получаване и преработка на каучук, смоли, пластмаси, химични влакна; хранително-вкусова, фуражна, фармацевтична промишлености и битова химия: а) при производства от категория А и Б б) при производства от категория В	с площ над 300 кв. м - автоматично с площ над 700 кв. м - автоматично с площ над 400 кв. м -	с площ над 500 кв. м - автоматично или ръчно с площ над 1000 кв. м - автоматично не се изисква
1.3.	в които се използват вещества и материали, които се възпламеняват автоматично при контакт с вода и окислители		
1.4.	за открито (извънкамерно) боядисване, шприцоване, полиране, заливане с леснозапалими и горими бои и лакове и сушене	с площ над 300 кв. м - автоматично	с площ над 500 кв. м - автоматично
1.5.	бояджийни вани, камери и сушилни	не се изисква	локално за съоръжението - автоматично или ръчно
1.6.	помпени помещения за втечнени газове, леснозапалими и горими течности	с площ над 300 кв. м - автоматично	с площ над 500 кв. м - автоматично

1	2	3	4
1.7.	за целулоид и целулоидни изделия	не се изисква	с площ над 100 кв. м - автоматично дренчерно
1.8.	батажни, за омаганяване, дарачни, прашни камери	с площ над 300 кв. м - автоматично	с площ над 750 кв. м - автоматично
1.9.	предачни, тъкачни и други цехове в текстилната промишленост	с площ над 500 кв. м - автоматично	с площ над 1000 кв. м - автоматично
1.10.	за производство на облекло, галантерия обувки, кожени и кожухарски изделия	с площ над 500 кв. м - автоматично	с площ над 1500 кв. м - автоматично
1.11.	за производство или обработка на дървесни материали или изделия (мебели, шперплат, плоскости от дървесни частици и други)	с площ над 750 кв. м - автоматично	с площ над 1500 кв. м - автоматично
1.12.	за обработка на тютюн и производство на цигари; за обработка на билки	с площ над 500 кв. м - автоматично	с площ над 1000 кв. м. - автоматично
1.13.	с маслени вани за закаляване	не се изисква	с обем на ваната над 5 куб. м - локално
1.14.	маслоподвали	с обем до 500 куб. м - автоматично	с обем над 500 куб. м - автоматично
1.15.	транспортни естакади и галерии за транспортиране на горими насипни материали	не се изисква	водна заведа на местата на пресипките и присъединяването им към сградата
1.16.	за опаковка и експедиция на: а) горими материали б) негорими материали в горима опаковка в) горими и негорими материали в горима опаковка, разположени в подземни етажи	както за съответното производство с площ над 1500 кв. м - автоматично както за съответното производство, като допустимите площи и обеми се намалят с 30%	както за съответното производство с площ над 2000 кв. м - автоматично както за съответното производство, като допустимите площи и обеми се намалят с 30%
1.17.	печатници и книгоvezници	с площ над 500 кв. м - автоматично	с площ над 1000 кв. м - автоматично
1.18.	безпрозоречни помещения по смисъла на чл. 44 с производство от категория А, Б и В	не се изисква	независимо от площта - автоматично
1.19.	(Отм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.)		

1	2	3	4
1.20.	високи производствени сгради	за всички групи - автоматично	за всички групи- автоматично
1.21.	за производство, монтаж и ремонт на елек- тронни изделия	с площ над 100 кв. м - автоматично	за конкретна машина, съоръжение, работно място - локално
1.22.	пристани и сухи докове	не се изисква	автоматично или ръчно конкретно за всеки обект - автоматично или ръчно.
1.23.	проходими кабелни тунели, полуетажи, и шахти на:		
	а) атомни и топлоелектрически централи	не се изисква	независимо от мощ- ността - автоматично
	б) водни електрически централи	не се изисква	с обща мощност над 1000 MW - автоматично
	в) подстанции	не се изисква	400 kV и повече - автоматично
1.24	трансформатори	не се изисква	400 kV и повече или с 220 kV и повече и с 200 MVA и повече - автоматично
1.25.	цехови проходими кабелни тунели	не се изисква	с над 100 m дължина - автоматично
1.26.	междущехови проходими кабелни тунели; проходими селищни кабелни колектори	не се изисква	за всеки отсек люко- ве за пожарогасене през 30 m по дължина на тунела
1.27.	кабелни етажи, полуетажи, подвали в произ- водствени предприятия	не се изисква	с площ над 100 кв. м - автоматично
1.28.	реактори	не се изисква	с над 400 m - автоматично
1.29.	за железопътен транспорт:		
	а) електровози	автоматично	обемно с ръчен пуск
	б) дизелови магистрални локомотиви	автоматично	обемно с ръчен пуск
2.	Обществени сгради:		

1	2	3	4
2.1.	на органите на държавната власт от областен мащаб	навсякъде без санитарните възли - автоматично	не се изисква
2.2.	здравни заведения с над 200 легла	навсякъде без санитарните възли - автоматично	не се изисква
2.3.	детски ясли и градини с над 250 места	навсякъде без санитарните възли - автоматично	не се изисква
2.4.	научни институти и организации, учебни заведения с над 500 души	навсякъде без санитарните възли - автоматично	не се изисква
2.5.	хотели, мотели, общежития, почивни станции с 200 места и повече	навсякъде без санитарните възли - автоматично	не се изисква
2.6.	заведения за обществено хранене: а) с 300 места и повече	навсякъде без санитарните възли - автоматично	не се изисква
	б) разположени в подземни етажи със 150 места и повече	навсякъде без санитарните възли - автоматично	не се изисква
2.7.	магазини	с площ над 500 кв. м - автоматично	с площ над 1000 кв. м - автоматично
2.8.	електронноизчислителни центрове и компютърни зали	с площ над 50 кв. м - автоматично	с площ над 100 кв. м - автоматично
2.9.	високи сгради: а) обществени сгради и общежития	за всички групи навсякъде, без санитарните възли - автоматично	за II и III група навсякъде, без санитарните възли - автоматично
	б) производствени сгради	за всички групи навсякъде, без санитарните възли -	за всички групи навсякъде, без санитарните възли -

1	2	3	4
	в) жилищни сгради	автоматично за всички групи с вътрешни стълбища, за III група - автоматично	автоматично не се изисква
2.10.	киносалони, кинотеатри, театри, циркове, спортни сгради, културни домове и други подобни	с над 800 места навсякъде без санитарните възли - автоматично	не се изисква
2.11.	сцени на театри, кинотеатри, културни домове	с над 800 места в залата - автоматично	от 500 до 800 места в залата - водна за- веса на отвора на сцената към залата; над 800 места в за- лата - спринклерна за джобовете и авто- матична дренчерна за сцената
2.12.	музеи, картинни галерии, изложбени зали, панаирни палати, паметници на културата	с площ над 300 кв. м - автоматично	не се изисква
2.13.	библиотеки, книгохранилища, архивохра- нилища	с над 130 000 тона или над 500 кв. м площ - автоматично	с над 500 000 тона или над 1000 кв. м площ - автоматично
2.14.	студия: а) кино-, видео- и аудио-	с площ над 200 кв. м - автоматично	с площ над 500 кв. м - автоматично
	б) телевизионни	с площ над 100 кв. м - автоматично	с площ над 300 кв. м - автоматично
2.15.	хранилища за кино-, видео-и аудиоленти	с площ над 50 кв. м - автоматично	с площ над 100 кв. м - автоматично
2.16.	телевизионни и радиопредавателни помещения	с площ над 50 кв. м - автоматично	с площ над 100 кв. м - автоматично
2.17.	помещения и зали за телекомуникационни съоръжения	независимо от площта - автоматично	не се изисква
2.18.	помещения за техническо обслужване на авто-	с площ над 700 кв. м -	с площ над 7000 кв. м -

1	2	3	4
2.19.	мобили, едноетажни гаражи, както и такива, включени в партера на други сгради подземни едноетажни гаражи с "манежно" паркиране	автоматично с площ над 500 кв. м - автоматично	автоматично с площ над 1000 кв. м - автоматично
2.20.	многоетажни гаражи	не се изисква	с площ над 500 кв. м - автоматично
2.21.	хангари и помещения за техническо обслужване и ремонт на самолети и хеликоптери	не се изисква	независимо от площта - автоматично
2.22.	банки	с площ над 200 кв. м - автоматично	не се изисква
3.	Закрити складове:		
3.1.	за горими материали	с площ над 500 кв. м - автоматично	както за съответното производство
3.2.	за негорими материали и изделия в горима опаковка (машини, детайли, апаратура, инструменти, резервни части)	с площ над 500 кв. м - автоматично	с площ над 2000 кв. м - автоматично
3.3.	за горими и негорими материали и изделия в горима опаковка в помещения на подземни етажи и в безпрозоречни помещения	с площ над 250 кв. м - автоматично	с площ над 500 кв. м - автоматично
3.4.	(Отм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.)		
3.5.	стелажни складове с височина на стелажите над 5,5 m за горими материали или негорими материали в горима опаковка	не се изисква	независимо от площта - автоматично
3.6.	складове за декори и реквизити: а) самостоятелни	с площ над 500 кв. м - автоматично	с площ над 1000 кв. м - автоматично
3.7.	б) в сградата на театъра	с площ над 300 кв. м - автоматично	с площ над 500 кв. м - автоматично
3.8.	за съхраняване на горими музейни ценности, ценни художествени произведения, машини, апарати и материали с особена важност	не се изисква	независимо от площта - автоматично
3.9.	за целулоид и изделия от него	не се изисква	с площ над 50 кв. м - автоматично
3.9.	за леснозапалими и горими течности:		

1	2	3	4
	а) в резервоари	не се изисква	за резервоари с единична вместимост от 500 до 10 000 куб. м полустабилна инсталация за пожарогасене и стабилна за охлаждане; 10 000 куб. м и повече - стабилна инсталация за пожарогасене и охлаждане с дистанционен пуск
	б) в помещения		
3.10.	за оптическа, радиотелевизионна, контролноизмервателна, електронноизчислителна, телефонна и друга подобна готова продукция	с площ над 300 кв. м - автоматично с площ над 100 кв. м - автоматично	с площ над 500 кв. м - автоматично с площ над 300 кв. м - автоматично
3.11.	за полупроводникови прибори, интегрални схеми, радиоелектронни елементи	с площ до 100 кв. м - автоматично	с площ над 100 кв. м - автоматично
3.12.	за консервирани млечни, месни, плодове и зеленчуци в горима опаковка	с площ над 1500 кв. м - автоматично	с площ над 2000 кв. м - автоматично
3.13.	за бира и безалкохолни напитки	не се изисква	с площ над 3000 кв. м - автоматично

ЗАБЕЛЕЖКИ:

1. Необходимостта от пожароизвестителни и пожарогасителни инсталации за цехове, отделения, складове и други, които не са упоменати в това приложение, да се определя и приравнява към сходни на тях производства.

2. Пожароизвестителните и пожарогасителните инсталации трябва при задействането им да подават светлинен и звуков сигнал в помещения с постоянно дежурство и на фасадата пред сградата.

3. (Изм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.) За изчислителна се приема площта на помещенията между пожарозащитните прегради.

4. В помещения, в които съществува опасност от възникване само на експлозия без последващ пожар, не се предвиждат пожарогасителни инсталации.

5. Пожароизвестителните инсталации трябва да съответстват на класа на електрообзавеждането в помещенията.

6. Типът на пожароизвестителните и пожарогасителните инсталации и видът на средствата за пожарогасене (вода, пяна, инертен газ, прах и други) се определя в зависимост от пожарната характеристика на използваните вещества и материали в помещенията.

7. В помещения с непрекъснат производствен процес вместо автоматични се предвиждат бетонни известители.

8. За сгради и помещения, подлежащи на съоръжаване с охранителна сигнализация, се предвижда охранително-противопожарна сигнализация, ако за същите се изисква и пожароизвестяване.

9. За хранилища на плодове, зеленчуци и зърна в насипно състояние и инертни материали не се изисква пожароизвестяване и пожарогасене.

10. Допуска се при наличие на автоматична пожарогасителна инсталация да не се предвижда пожароизвестителна инсталация.

11. При разработването на проекти за пожароизвестяване и пожарогасене се предвижда управление и блокировка на съответните съоръжения и системи в случай на пожар.

12. (Нова - БСА, бр. 1 от 1994 г.) Кабелите на известителните системи и гасителните инсталации трябва да бъдат защитени в случай на пожар.

Приложение № 2 към чл. 2

(Изм. - БСА, бр. 1 от 1994 г.)

Съоръжаване на обектите с подръчни противопожарни уреди и съоръжения

№ по ред	Помещение, съоръжение или инсталация	Показател, по който предвиждат противопожарни уреди пожарни и съоръжения	Прахов пожарогасител		Пожарогасител за химическа пяна	Въгледвоукисен пожарогасител	Коф-помпа или водни пожарогасители		Съд с 200 l вода	Сандък с 0,5 куб.м пясък	Азбестово одеало	Кофа	Канджа	Лопата	Вила	Возиминсталация		
			6 kg	12 kg			за вода	за пяна								с въглероден двуокис	с прах	
			4	5			8	9								10	11	12
1	Производствени помещения, съоръжения и инсталации																	

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
1.	Дървообработващи моделни, мебелни, тапицерски и други подобни	300 кв. м	-	-	2	-	2м	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2.	Сушилни за дървен материал	до 2 камери	-	-	-	-	2 м	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		над 2 камери за всяка камера	-	-	-	-	1 м	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3.	Помещения за шлифване и полиране на изделия от дървесина	200 кв. м	1	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4.	Бояджийни, лакозаливни и други подобни за горими материали	200 кв. м	-	1	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1
5.	Помещения за изготвяне и ремонт на горими изделия и амбалаж	300 кв. м	1	-	1	-	2 м	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
6.	Помещения за изготвяне на изделия и детайли с използване на горими материали (пластмаси, полиетилен, полиуре-	300 кв. м	1	-	2	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
7.	тан и др.) Химически производства, свързани с обработка на леснозапалими и горими течности	300 кв. м	2	-	-	1	-	1	-	1	1	-	-	1	-	-	1 бр. за помещение
8.	Помещения за бутилки с горими газове		2	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-
9.	Помпени станции за леснозапалими и горими течности	300 кв. м	-	2	1	-	-	1	-	1	1	-	-	1	-	-	1 бр. за помещение
10.	Екстракционни, ректификационни, реакторни помещения	на съоръжение	-	1	1	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1 бр. за помещение
11.	Помещение с горивни уредби на течно или газообразно гориво	на уредба	1	-	-	-	-	1	-	1	1	-	-	1	-	-	-
12.	Компресорни за горими газове	на два компресора	2	-	-	-	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-
13.	Кислородни станции	200 кв. м	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-
14.	Ацетиленови станции	100 кв. м	1	-	-	-	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
15.	Водородни станции	100 кв. м	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-
16.	Механични цехове (помещения) за студена обработка, механо-монтажни, те некеджийски и други подобни	500 кв. м	-	1	-	-	1	-	-	1	-	-	-	1	-	-	-
17.	Монтажни и изпитателни помещения на автомобилни, ремонтни и др.п.	500 кв. м	2	-	-	-	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-
18.	Монтажни и ремонтни цехове и помещения за техническо обслужване на самолети и хеликоптери	500 кв. м	-	-	-	2	-	1	-	-	1	-	-	-	-	1	-
19.	Помещения за производство на радио-, телевизионни и други електронни елементи детайли и техния монтаж	200 кв. м	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
20.	Помещения за ремонт на електронни, радио-, телевизионни апарати и съоръжения, друга подобна апаратура	200 кв. м	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
21.	Ковашки и пресо- ви цехове, работещи с твърдо гориво	1000 кв. м	-	1	1	-	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-
22.	Също, работещи с течно гориво и газ	на всяка инста- лация	2	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
23.	Прокатни цехове	1000 кв. м	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
24.	Леярски цехове	1000 кв. м	-	1	-	-	1	-	-	1	-	-	-	1	-	-	-
25.	заваръчни цехове	700 кв. м	2	-	-	-	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-
26.	Термични цехове:																
	а) работещи с твърдо гориво	500 кв. м	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	б) работещи с течно гориво или газ	на всяка инста- лация	-	1	-	-	-	1	-	1	1	-	-	1	-	-	-
27.	Цехове за байц- ване, шлифоване и фосфатиране на метали	500 кв. м	1	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
28.	Бояджийни, по- лировъчни и други подобни помещения в металообработ- ващи обекти	200 кв. м	-	2	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1 бр. за 500 кв. м
29.	Също, но конве-	на всеки	1	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1 бр.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
30.	йерен способ на боядисване Помещения за приготвяне на бои, лакове, лепила и други подобни смеси с използване на леснозапалими и горими течности	20 м от конвейера 200 кв. м	-	2	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	за помеще- ние -
31.	Сушилни към бояджийни	за всяко съоръжение	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
32.	Участъци за промивка, обезмасляване на изделия и детайли с леснозапалими и горими течности	200 кв. м	-	2	-	-	-	1	-	-	1	-	-	-	-	1 бр. за помеще- ние	-
33.	Помещения за металопокрития с използване на леснозапалими и горими течности	200 кв. м	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
34.	Монтажни помещения с наличие на горими течности	300 кв. м	2	-	-	-	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-
35.	Помещения за приготвяне и извършване на про-	200 кв. м	2	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
	питка със съставки, представляващи леснозапалими и горими течности																
36.	Помещения за консервация с използване на леснозапалими и горими течности и материали	300 кв. м	2	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
37.	Конвейнери за транспортиране на горими материали	на всеки 20 м от конвейера	2	-	-	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
38.	Производства, свързани с употреба на метален натрий, алуминий и др.п.	200 кв. м	-	-	-	1	-	-	-	1	1	-	-	2	-	-	-
39.	Вагоностроителни и ремонтни цехове и вагонни депа	300 кв. м	2	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
40.	Електронноремонтни помещения	100 кв. м	2	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
41.	Маслени трансформатори, токоизправители и други подобни масленонапълнени съоръжения	за всяко съоръжение	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
42.	Помещения за	за по-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
	КИП, командни пултове	меще- ние															
43.	Керамични предприятия	1000 кв. м	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
44.	Също, работещи с течно гориво и газ	за всяка пещ	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
45.	Домостроителни заводи и бетонови възли	1500 кв. м	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
46.	Мелници, нишестени цехове и цехове за фураж	300 кв. м	1	-	-	-	1 м	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
47.	Кожухарски, обувни и други подобни предприятия (без помещенията с мокри процеси)	500 кв. м	1	-	-	-	1 м	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
48.	Маслодобивни предприятия	500 кв. м	-	1	1	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
49.	Тютюневи и ферментационни заводи, цигарени фабрики	500 кв.м	2	-	-	-	2 м	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
50.	Заводи за целулоза:																
	а) дървораздробяване	за всяка машина	1	-	-	-	1 м	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
	б) за обработка на целулозата (без мокрите процеси)	500 кв. м	1	-	-	-	1 м	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
51.	Заводи за хартия:																
	а) машинни зали	500 кв. м	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	б) помещения за оформяне	500 кв. м	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
52.	Текстилни предприятия	500 кв. м	1	-	1	-	1 м	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
53.	Производство на стъклени и порцеланови изделия:																
	а) стъклопроизводство	1000 кв. м	1	-	-	-	1	-	-	1	-	-	-	2	-	-	-
	б) стъклоопакровка	500 кв. м	-	-	-	-	2 м	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	в) порцеланови изделия и опаковка	1	-	-	-	1 м	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
54.	Циментови заводи:																
	а) производствени и други сгради, в които се работи с течено гориво или газ	500 кв. м	-	2	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	б) опаковка на продукцията	500 кв. м	1	-	-	-	1 м	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
55.	Гаражи:	400 кв. м	-	2	-	-	-	1	-	1	1	-	-	2	-	-	-
56.	Открити площадки за автомобили и къмпинги	1000 кв. м	1	1	-	-	2 м	-	-	-	1	2	-	2	-	-	1
57.	Бензиностанции и газостанции:																
	а) до 4 колонки	-	2	-	-	-	-	1	-	1	1	-	-	2	-	-	-
	б) от 4 до 7 колонки	-	3	-	-	-	-	1	-	1	2	-	-	2	-	-	-
	в) над 7 колонки	-	5	-	-	-	-	2	-	1	3	-	-	2	-	-	1
58.	Локомотивни депа за:																
	а) дизелови локомотиви	на 5 бр. локомотиви	-	3	-	-	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-	1 бр. на депо
	б) електровози	също	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1 бр. на депо
58а.	Обекти на жп транспорт																
	1. Локомотиви:																
	а) дизелови магистрални		4	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-
	б) дизелови маневрени		2	-	-	2	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
	в) електрически		2	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	2. Мотрисни влакове:																
	а) дизелови		2	-	-	2	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-
	б) електрически		2	-	-	2	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-
	в) мотриси (специални)		2	-	-	2	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-
	3. Вагони:																
	а) пътнически		1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	б) фургони		1	-	-	-	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1 - за лет- ния сезон
	в) пощенски	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	г) спални		2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	д) туристически		2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	е) ресторанти		2	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-
	ж) бюфети		1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	з) магазини		1	-	-	1	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-
	и) специални		1	-	-	1	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
	к) лаборатории		1	-	-	1	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-
	л) жилища		2	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-
	4. Други:																
	а) пътно-ремонтни машини:																
	- подбивно-пресевни		4	-	-	2	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-
	- подбивни		1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	б) влекачи, дрезини, ДМ, АГМУ		1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
59.	Обогатитални фаб- рики за въглища:																
	а) надземни сгради	1000 кв. м	1	-	-	-	1 м	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	б) сортировка и дро- билни отделения	500 кв. м	1	-	-	-	1 м	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	в) сушилни отделения	на по- мещение	1	-	-	-	1 м	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	г) флотационни отделения	500 кв. м	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	д) помещения за ре- монт и зареждане на бензинови и акуму- латорни лапми	200 кв. м	1	-	-	-	-	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
60.	Брикетни фабрики	500 кв. м	1	-	1	-	2 м	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
61.	Помещение за вентилация и отопление	на помеще- ние	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
62.	Трансформаторни подстанции	за всеки транс- форматор	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
63.	Котелни:																
	а) за твърдо гориво	на всеки котел	1	-	-	-	1 м	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	б) за течено или газообразно гориво	също	-	1	-	-	-	-	-	1	1	-	-	1	-	-	-
64.	Естакади за подаване на въглища	на 100 м	-	-	-	-	1 м	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
65.	Машинни зали на електрически централи:																
	а) турбогенератори	на генератор	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
	б) кондензаторни помещения	на помеще- ние	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	в) командни зали и пултове за управление	на зала	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
66.	г) кабелни етажи (простори)	на помещение	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	д) кабелни тунели	на 100 м	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Електроразпределителни устройства:																
67.	а) шинен етаж, коридори за управление, взривни коридори с масло в агрегатите до 20 kg	на 20 м	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	б) взривни коридори с масло в агрегатите над 20 kg	също	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Открити подстанции:																
68.	а) апарати с общ обем на маслото до 50 t	за площадка	-	2	-	2	-	-	-	1	1	-	-	2	-	-	1
	б) апарати върху площадка - с общ обем на маслото над 50 t	за площадка	-	3	-	3	-	-	-	2	2	-	-	4	-	-	2
	Помещения за ремонт, регенериране на масла, сушене на трансформатори и други подобни:																

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
	а) маслогенератори	на апарат	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
	б) помещения за центрофугиране и филтърпресуване на масла	на помещение	-	2	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
69.	Акумулаторни	на помещение	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
70.	Помещения за дизелагрегати	на дизел	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
71.	Изпитателни станции:																
	а) за електрически двигатели	200 кв. м	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	б) за двигатели с вътрешно горене	200 кв. м	-	2	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-
72.	Лаборатории, използващи горими и леснозапалими материали	100 кв. м	1	-	-	1	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-
73.	Лаборатории за други цели	на помещение	1	-	-	1	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-
74.	Сондежни кули	на кула	-	2	-	-	-	1	-	-	2	-	-	2	-	-	1
75.	Операторни помещения	за помещение	-	-	-	1	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
76.	Филтърпреси, разливъчни и др.	100 кв. м	-	2	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1
77.	Наливно-изливни естакади за лесно- запалими и горими течности	на 20 м	-	1	-	-	-	-	-	1	2	-	-	2	-	-	1 бр. на 100 м
78.	Наливно-изливни естакади за втеч- нени газове	също	-	1	-	-	-	-	-	1	2	-	-	2	-	-	1
79.	Площадки на автоналивно-из- ливни устройства	400 кв. м	-	2	-	-	-	2	-	1	1	-	-	2	-	-	1 бр. на пло- щадка
80.	Наливни колонки за варели и други подобни съдове	до 4 бр.	-	2	-	-	-	-	-	1	1	-	-	2	-	-	-
81.	Речни и морски пристанища за лес- нозапалими и гори- ми течности	на при- стани- ще	-	2	-	-	-	-	-	1	2	-	-	2	-	-	1
82.	Плаващи помпени станции за лесноза- палими и горими течности	на стан- ция	-	2	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	1
83.	Трамвайни и тро- лейбусни паркове	500 кв. м	-	2	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
84.	летища:																

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
	а) хангари	между два са- само- лета	-	2	-	2	-	2	-	-	2	-	-	-	-	1 бр. на хан- гар	1 бр. на хан- гар
	б) местостоянки на самолети	на место- стоянка	-	1	-	1	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1	-
	в) съоръжение за загриване двигате- лите на самолетите	на всяко съоръ- жение	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
85.	Гардеробни	300 кв. м	-	-	-	-	1 м	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
86.	Помещения с пе- чатаци съоръжения, за подвързия и экс- педиция на книжни изделия	300 кв. м	1	-	1	-	1 м	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
87.	Животновъдни сгради	за една сграда	1	-	-	-	1 м	-	1	-	-	2	-	1	1	-	-
88.	Птицевъдни сгради	също	1	-	-	-	1 м	-	1	-	-	2	-	-	-	-	-
89.	Хранителни кухни, фуражомелки и др.п	400 кв. м	1	-	-	-	2 м	-	1	-	1	2	-	1	1	-	-
90.	Навеси за селско- стопанска техника	500 кв. м	2	-	-	-	2	-	1	-	1	2	-	-	-	-	-
91.	Доилни зали	на зала	2	-	-	-	1 м	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
	Обществени сгради:																
1.	Административни сгради:																
	а) коридорна система	на 60 м	1	-	-	-	1 м	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	б) некоридорна система	на етаж	1	-	-	-	1 м	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2.	Касови, архивни, проектантски, чертожни и други подобни помещения	100 кв. м	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3.	Телефонни централи	100 кв. м	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4.	Пощенски станции	на етаж	1	-	-	-	1 м	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
5.	Радиовъзли и радиотелеграфни апарати	на помещение	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
6.	Електронноизчислителни центрове	на помещение	-	-	-	съгл. чл.190	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
7.	Телевизионни и радиостудия	100 кв. м	1	-	-	1	1 м	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-
8.	Почивни станции, хижи и др.п.	на етаж	1	-	-	-	1 м	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
9.	Хотели и общежития	на етаж	1	-	-	-	1 м	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
10.	Здравни заведения	на етаж	1	-	-	-	1 м	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
11.	Електролечебни, рентгенови и други подобни кабинети	на кабинет	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
12.	Дезинфекционни помещения	на помещение	1	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
13.	Складове към здравни заведения:																
	а) за лекарства и препарати, леснозапалими и горими течности	5 кв. м	-	1	-	-	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-
	б) за постелъчни и други горими материали	на помещение	1	-	-	-	1 м	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
14.	Аптеки		1	-	-	1	1 м	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
15.	Учебни заведения	на етаж	1	-	-	-	1 м	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
16.	Учебни кабинети и лаборатории с употреба на леснозапалими и горими течности	на кабинет	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-
17.	Библиотеки, читални и др.п.	на помещение	-	-	-	1	1 м	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
18.	Работилници в																

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
	учебни заведения:																
	а) дърводелни	на помеще- ние	1	-	-	-	1 м	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	б) металооб- работващи	също	1	-	-	-	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-
	в) шивални, книговезки и др.п.	също	1	-	-	-	1 м	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
19.	Закрити физкул- турни зали	на зала	-	-	-	-	1 м	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
20.	Помещения за съхраняване на спортно имущество	200 кв. м	1	-	-	-	1 м	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
21.	Детски заведения	на етаж	1	-	-	-	1 м	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
22.	Художествени гале- рии, музеи, излож- бени ралати, библи- отеки и др.п.	200 кв. м	1	-	-	1	1 м	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
23.	Читалища, културни клубове, младежки и пионерски домове и други подобни без сцени	400 кв. м	1	-	-	-	1 м	-	-	-	-	-	-	-	-	--	-
24.	Театри и концертни зали, читалища и други подобни със сцени:																

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
	а) за сцената	за всеки джоб	-	1	-	-	1 м	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	б) помещение за декори	50 кв. м	-	1	-	-	1 м	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	в) помещения за артисти	на етаж	1	-	-	-	1 м	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	г) осветителни галерии	25 кв. м	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-
	д)прожекционни и спомагателни помещения	на комплекс	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	е) вестибюли, фойета и други подобни помещения	на етаж	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
25.	Художествени, фотографски и други подобни ателиета	200 кв. м	1	-	-	-	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-
26.	Шивални, обушарски и др.п.	200 кв. м	1	-	-	-	1 м	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
27.	Заведения за химическо чистене, боядисване и др.п.	200 кв. м	-	1	-	-	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-
28.	Гладачни, сушилни, бръснарници и др.п.	200 кв. м	1	-	-	-	1 м	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
29.	Хлебопекарни:																
	а) с твърдо гориво	на пещ	-	-	-	-	1 м	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	б) с течено или газообразно гориво	на пещ	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
30.	Столове, ресторанти	300 кв. м	1	-	-	-	1 м	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
31.	Кухни:																
	а) с твърдо гориво	200 кв. м	1	-	-	-	1 м	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	б) с електричество	също	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	в) с течено гориво или газ	също	-	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
32.	Супермаркети и универсални магазини	200 кв. м	1	-	-	-	1 м	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
33.	Магазини за текстил, обувки, галантерия, кожански изделия	100 кв. м	1	-	-	-	1 м	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
34.	Книжарници	100 кв. м	1	-	-	-	1 м	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
35.	Магазини за бои, лакове, разтворители и други леснозапалими и горими течности	50 кв. м	-	2	-	-	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
36.	Магазини за спиртни напитки	100 кв. м	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
37.	Сладкарници, закувални и др.п.	200 кв. м	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
38.	Помпени станции за вода	на станция	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
39.	Строителни обекти:																
	а) района на строителната площадка	500 кв. м	1	-	-	-	1	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-
	б) вътре в сградите, които се строят	на етаж	-	-	-	-	1	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-
	в) при строителство на промишлени комини	на комин	4	-	-	-	2	-	2	-	-	2	-	-	-	-	-
	г) открити площадки за съхраняване на оборудване	500 кв. м	1	-	-	-	1 м	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-
	д) закрити временни складове за оборудване	300 кв. м	1	-	-	-	1 м	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-
	е) при полагане на хидроизолация с битум	100 кв. м	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	ж) фургонали на строителните площадки	на фургон	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
	з) временни канцеларии, общежития и др.п.	200 кв. м	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Закрити складове																
1.	Помещения за съхраняване на леснозапалими и горими течности	200 кв. м	-	2	-	-	-	2	-	-	2	-	-	-	-	-	-
2.	Складове за горими химикали	200 кв. м	-	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3.	Складове за киселини	400 кв. м	-	-	-	-	1	-	-	1	-	-	-	2	-	-	-
4.	Складове за калциев карбид	100 кв. м	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
5.	Складове за текстил, хартия и други подобни горими материали	500 кв. м	2	-	-	-	2	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-
6.	Складове за въглища	500 кв. м	2	-	-	-	2 м	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
7.	Складове за хранителни продукти	500 кв. м	2	-	-	-	2 м	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
8.	Вещеви складове	500 кв. м	-	1	-	-	2 м	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
9.	Складове за техническо имущество, резервни части и	500 кв. м	1	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
	детайли																
10.	Складове за негорими материали в горима опаковка	500 кв. м	1	-	-	-	1 м	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
11.	Складове за горими материали	500 кв. м	1	-	-	-	1 м	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
12.	Складове за зърнени храни и брашна	500 кв. м	1	-	-	-	2 м	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-
13.	Складове за бутилки със състени и втечени горими газове	200 кв. м	-	2	-	-	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-
14.	Складове за целулоза	500 кв. м	-	-	-	-	2 м	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
15.	Складове за стъкло и изделия от стъкло в горима опаковка	500 кв. м	-	1	-	-	2 м	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
16.	Складове за всички видове влакна	500 кв. м	-	1	-	-	2 м	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-
17.	Складове за кожени, каучукови и пластмасови изделия	500 кв.	-	1	-	-	2 м	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-
18.	Складове за кибрит	150 кв. м	1	-	-	-	1 м	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
19.	Закрити складове за тревен фураж	720 кв. м	-	-	-	-	2 м	-	2	-	-	2	2	-	2	-	-

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
	Открити складове																
1.	Складове за коноп, юта, лен, памук, хартия и др.	500 кв. м	-	-	-	-	2 м	-	2	-	-	4	2	-	2	-	-
2.	Складове за дървесни отпадъци	500 кв. м	-	-	-	-	1 м	-	2	-	-	4	-	1	1	-	-
3.	Складове за дървен и пласмасов амбалаж	500 кв. м	-	-	-	-	2 м	-	2	-	-	4	2	-	-	-	-
4.	Складове за каменни въглища	500 кв. м	-	-	-	-	2 м	-	-	-	-	-	-	5	-	-	-
5.	Складове за дървен материал	500 кв. м	1	-	-	-	2 м	-	2	-	-	4	-	-	-	-	-
6.	Складове за сено, слама и друг груб фураж	720 кв. м	-	-	-	-	2 м	-	2	-	-	2	2	-	2	-	-

ЗАБЕЛЕЖКИ:

1. За помещения, осигурени с автоматична пожарогасителна инсталация, не се изискват предвидените возими инсталации.
2. Буква "м" към цифровите означения във вертикална графа 8 означава, че към водата се прибавя мокрител.
3. При определяне на средствата за гасене освен общата застроена площ трябва да се има предвид и площта на отделните етажи, заети с различни производствени процеси.
4. Помещения, съоръжения и инсталации, които не са отразени в таблицата, се причисляват към сходните на тях по пожарна опасност.
5. Допуска се праховите возими инсталации да се заменят с въгледвуокисни возими инсталации.
6. (Нова - БСА, бр. 1 от 1994 г.) Допуска се замяната на един вид гасително средство с друго равностойно гасително средство.

Приложение № 3 към чл. 6

Граница на пожароустойчивост и група по горимост на някои строителни конструкции и елементи

№ по ред	Наименование на конструкцията и елемента	Дебелина (най-малко сечение), mm	Граница на пожароустойчивост	Група по горимост
1	2	3	4	5
I.	Стени и прегради			
1.	Стени и прегради от силикатни, обикновени и кухи печени тухли	65 120 250 380	45 min 2 h 30 min 5 h 30 min 11 A	негорими " " "
2.	Стени от естествени материали: лек бетон, леки тухлени стени с пълнеж от лек бетон, негорима или трудногорима изолация	60 120 250 280	30 min 1 h 30 min 4 h 7 h	" " " "
3.	Стени и прегради от бетон, стоманобетон, бутобетон и от бетонни и стоманобетонни панели или блокове (вж. забележка 2)	25 50 60 120 150 170 200	18 min 36 min 45 min 2 h 30 min 3 h 42 min 4 h 30 min 6 h	" " " " " " "
4.	Фасадна панела с топлоизолация (ФПТ-300/120/10) по система	-	2 h 30 min	"

1	2	3	4	5
	ФСП-76. Фуги, запълнени с цементна замазка 15 mm			
5.	Вътрешни панелни стени с плътно сечение, изпълнено: а) от керамзито-или шлакопенобетон с плътност от 1500 до 1800 kg/m ³ (вж. забележка 2) б) от пенобетон или лек бетон с плътност от 900 до 1200 kg/m ³ (вж. забележка 2)	120	4 h 30 min	негорими
		160	5 h	"
		200	6 h	"
6.	Стени от леки или пенобетонни блокове с плътно сечение и плътност от 900 до 1200 kg/m ³	400	11 h	"
7.	Стени с вибротухлени панели - силикатни и обикновени (вж. забележка 2)	150	3 h 42 min	"
8.	Стени от трислойни панели, състоящи се от две ребрести стоманобетонни платна и топлоизолация от негорима (минерална) вата или фибролито-	250	3 h	"

1	2	3	4	5
	ви плоскости			
9.	Стени с трислойни панели с азбестоциментов скелет, обшити от двете страни с азбестоциментни листа, закрепени със стоманени винтове, при топлоизолация от негорима или трудногорима вата	120	45 min	"
10.	Стени от трислойни панели (етернит – 5 mm, експандиран перлит и модифицирана фенолформалдехидна смола с неорганично вещество – 70 mm, етернит – 5 mm)	80	2 h	"
11.	Стени от трислойни панели (етернит – 5mm, стиропор – 50 mm, етернит - 5 mm), обканти с дървена рамка на глъб и зъб, слепени с лепило Ц-200 и азбестно брашно	60	20 min	трудногорими
12.	Стени от трислойни панели (етернит – 5 mm, минерална вата – 40 mm, етернит – 5 mm), обмазани двустранно с КЧ-51 при разход 1,2 kg/m ² . Фугите с азбестова рамка на глъб и	50	32 min	негорими

1	2	3	4	5
13.	зъб, слепени с лепило Ц-200 и азбестно брашно Стени от трислойни панели (етернит – 6 mm, минерална вата – 50 mm, етернит – 6 mm), фуги с кутиеоб олонки от разни к екструдирани азбестоциментни ивици	62	39 min	негорими
14.	Стени от трислойни панели (интернит – 6 mm, минерална вата – 50 mm, интернит – 6 mm). Фуги, решени с кутиеобразни колонки от екструдирани азбестоциментни ивици	62	43 min	"
15.	Стени от трислойни панели (интернит – 6 mm, минерална вата – 50 mm, интернит – 6 mm). Фуги, решени посредством интернитни лисни, слепени с епоксидна смола	62	35 min	"
16.	Стени от трислойни панели (етернит – 5 mm, минерална вата – 50 mm, етернит – 5 mm). Фуги, решени с екструдирани азбестоциментни ивици	60	36 min	"
17.	Стени от трислойни	56	24 min	трудногорими

1	2	3	4	5
	панели (етернит – 8 mm, стиропор – 40 mm, етернит – 8 mm), монтирани с метални профили - лайсни			
18.	Също, обмазани двустранно с КЧ-51 при разход 1,5 kg/m ²	60	32 min	"
19.	Стени от трислойни панели (етернит – 8 mm, стиропор – 40 mm, етернит – 8 mm). Фуги, защитени с профили от поцинкована ламарина – Н- лайсни	56	22 min	"
20.	Също, обмазани с КЧ-51 при разход 1,5 kg/m ²	60	30 min	"
21.	Стени от трислойни панели (металопласт – 0,8 mm, пенополиуретан – 60 mm, металопласт – 0,8 mm). Фуги, уплътнени с експандиран пенополиуретан	62	17 min	трудногорими
22.	Стени от армоцимент – 15 mm, стиропор - 50 mm, армоцимент – 15 mm	80	67 min	негорими
23.	Стени от екструдирани азбестоциментни панели	60	32 min	"
24.	Стени от екструдирани азбестоциментни панели	100	51 min	"

1	2	3	4	5
25.	Стени от екструдирани азбестоциментни панели 2/60 mm с въздушна междина – 240 mm, необработена фуга	100	47 min	"
26.	Също, с обработена фуга (уплътнена с лента от микропореста гума и шпакловка от гипсов разтвор)	-	2 h 30 min	"
27.	Стени от екструдирани азбестоциментни панели 2/60 mm с въздушна междина – 120 mm, с обработена фуга	-	2 h 30 min	"
28.	Стени от екструдирани азбестоциментни панели – 60 mm, празнините запълнени с перлит и водно стъкло	-	54 min	"
29.	Стени и прегради от азбестоциментни или стоманени листа – плоски или вълнообразни, на стоманена скара	-	15 min	"
30.	Фахверкови стени и прегради от тухли, бетон и естествен камък на стоманени скари: а) незащитени	-	15 min	негорими

1	2	3	4	5
	б) защитени с мазилка по рабицова мрежа с дебелина 20 mm	-	1 h	"
	в) облицовани с тухли с дебелина:			
	65 mm	-	2 h 30 min	"
	120 mm	-	6 h	"
31.	Гипсови прегради - стени, гипсошлакови и гипсовлакнести, при съдържание на органични съставки до 8 % от масата им (вж. забележка 5)	50	1 h 18 min	"
		80	2 h 12 min	"
		100	2 h 42 min	"
32.	Преградни стени от кухотели стъклени блокове при дебелина от 60 до 100 mm или от армирано стъкло	-	15 min	"
33.	Преградни стени от кухотели керамични блокове (вж. забележка б)	35	30 min	"
		50	1 h	"
		65	1 h 30 min	"
		80	2 h	"
34.	Стени и прегради - фибролитови и гипсошлакови с дървен скелет, измазани от двете страни	100	45 min	"
35.	Плътни дървени стени и прегради, измазани от двете страни с мазилка, дебела - 20 mm	100	36 min	"
		150	45 min	"
		200	1 h	"
		250	1 h 45 min	"

1	2	3	4	5
36.	Дървени скелетни стени и прегради, измазани от двете страни с гипсова суха мазилка или обшити с азбестоциментни листа с пълнеж:			
	а) горим	-	30 min	"
	б) негорим	-	45 min	"
II.	Колони и подпори			
37.	Тухлени с размери:			
	250/250 mm	-	2 h 30 min	"
	250/380 mm	-	3 h	"
	380/380 mm	-	4 h 30 min	"
	380/510 mm	-	5 h 15 min	"
	510/510 mm	-	6 h 30 min	"
38.	Бетонни и стоманобетонни, в това число с напрегната армировка, при изчислително натоварване:			
	а) не повече от 75% и нормативно сечение:			
	200/200 mm	-	2 h	негорими
	200/300 mm	-	2 h 30 min	"
	б) повече от 75% и нормативно сечение:			
	200/200 mm	-	1 h 15 min	"
	200/300 mm	-	1 h 45 min	"
	200/400 mm	-	2 h 30 min	"
	300/300 и			"
	200/500 mm	-	3 h	"

1	2	3	4	5
39.	300/500 mm	-	3 h 30 min	"
	400/400 mm	-	4 h	"
	Стоманени, незащитени, при дебелина на най-тънката част:			
	12 mm	-	15 min	"
	от 13 до 20 mm	-	18 min	"
40.	от 21 до 30 mm	-	20 min	"
	от 31 до 50 mm	-	24 min	"
	Стоманени, незащитени, с 2Т (I) съчетано сечение с размери (стебло – 10/420 mm, пояси – 11/200 mm) при критична температура 500°C, защитени с:			
	а) КЧ-51 при разход 1,2 kg/m ²	-	28 min	"
	б) КЧ-51 при разход 3 kg/m ²	-	29 min	"
	в) КЧ-51 при разход 4 kg/m ²	-	38 min	"
	г) КЧ-55 при разход 1,4 kg/m ²	-	25 min	"
	д) “Софстерм” с дебелина на слоя:			
	5 mm	-	26 min	"
	8 mm	-	28 min	"
	14 mm	-	56 min	"
	18 mm	-	1 h 12 min	"
	28 mm	-	1 h 56 min	"
30 mm	-	2 h 14 min	"	
50 mm с рабицова мрежа	-	2 h 30 min	"	

1	2	3	4	5
41.	Стотанени от клас АІ (от два ъглови профила, затворени кутиеобразно – 200/200/7) при критична температура 500°С, защитени с:			
	а) етернит – 2 по 8 mm	-	1 h 30 min	негорими
	б) етернит – 3 по 10 mm	-	2 h 20 min	"
	в) вермикулитна замаска с дебелина 20 mm:			
	- без рабицова мрежа	-	1 h	"
	- с рабицова мрежа	-	1 h 14 min	"
	г) вермикулитна замаска с дебелина 50 mm	-	3 h	"
	д) етернит – 10 mm и вермикулитна замаска – 20 mm	-	2 h 18 min	"
	е) етернит – 10 mm и гипсоперлитна замаска – 20 mm с рабицова мрежа	-	2 h 14 min	"
	ж) стъкловата и замаска от водно стъкло, азбест и цемент	-	1 h 14 min	"
	з) политерм 1а – с дебелина на слоя 10 mm	-	1 h	"
	и) стелазит – 12 mm	-	1 h	"
	к) стелазит – 36 mm (24+12)	-	2 h 10 min	“
42.	Стотанени защитени:			
	а) с мазилка върху рабиц или бетонни панели с дебелина	25	45 min	"
		50	2 h	"
	б) с обикновени или силикатни тухли с дебелина	60	2 h 30 min	"
		70	3 h	"
		120	5 h 15 min	"

1	2	3	4	5
	в) също, решетъчни с дебелина	120	4 h 30 min	"
	г) гипсови панели (плочи) с дебелина	30	1 h	"
		60	4 h	"
		80	4 h 48 min	"
	д) керамзито-бетонни панели (плочи) с дебелина	40	1 h 6 min	"
		50	1 h 30 min	негорими
		70	2 h	"
		80	2 h 30 min	"
		100	3 h 12 min	"
43.	Плътни дървени колони със сечение, не по-малко от 200/200 mm, защитени с мазилка, дебелина 20 mm	-	1 h	трудногорими
III.	Подови, тавански и покривни конструкции			
44.	Двустранно подпрени стоманобетонни кухотели и ребрести (положени с ребрата нагоре) плочи и панели при дебелина на бетона от долния край на панелите до центъра на тежестта на опънатата армировка (вж. забележки 9 и 10)			
	а) нисколегирана стомана клас А-III			
	10 mm	-	42 min	"
	20 mm	-	48 min	"

1	2	3	4	5
	30 mm	-	1 h 18 min	"
	40 mm	-	1 h 48 min	"
	50 mm	-	2 h 24 min	"
	б) всички останали видове стомана, в това число и предварително напрегната:			
	10 mm	-	30 min	"
	20 mm	-	54 min	"
	30 mm	-	1 h 12 min	"
	40 mm	-	1 h 48 min	"
	50 mm	-	2 h 24 min	"
45.	Стоманобетонни подови конструкции от плътни или ребрести (с ребрата нагоре) плочи и панели, свободно подпрени, при дебелина на бетона от долния им край до центъра на тежестта на опънатата армировка (вж. забележка 9):			
	а) при съотношение на размерите 1:1:			
	10 mm	-	1 h 30 min	негорими
	20 mm	-	2 h 12 min	"
	30 mm	-	3 h 18 min	"
	б) при съотношение на размерите 1:1,5:			
	10 mm	-	42 min	"
	20 mm	-	1 h 18 min	"
	30 mm	-	2 h	"

1	2	3	4	5
	в) при съотношение на размерите 1:2:			
	10 mm	-	36 min	"
	20 mm	-	1 h 12 min	"
	30 mm	-	1 h 48 min	"
46.	Стоманобетонни, свободно подпреди греди, както и подови и покривни плочи с надлъжни носещи ребра отдолу (в опънатата зона на плочите) при дебелина на бетонното покритие (на долната и странична повърхност) до центъра на тежестта на опънатата армировка (вж. забележка 9) а) нисколегирана стомана клас А-III			
	20 mm	65	30 min	"
	35 mm	65	36 min	"
	20 mm	100	36 min	"
	35 mm	100	42 min	"
	50 и повече mm	100	48 min	"
	20 mm	160	42 min	"
	30 mm	160	54 min	"
	50 mm	160	1 h 6 min	"
	20 mm	200 и повече	48 min	"
	30 mm	"	1 h 6 min	"
	40 mm	"	1 h 24 min	"
	50 mm	"	1 h 48 min	"
47.	Монолитни стоманобетонни подови и покривни конструкции при дебелина			

1	2	3	4	5
	на бетонното покритие от долната и страничната повърхност до центъра на тежестта на армировката (вж. забележка 9)			
	10 mm	до 80	48 min	негорими
	20 mm	"	1 h 30 min	"
	10 mm	до 90	1 h	"
	20 mm	"	1 h 30 min	"
	30 mm	"	2 h 12 min	"
	10 mm	до 100	1 h 30 min	"
	20 mm	"	1 h 48 min	"
	30 mm	"	2 h 12 min	"
	10 mm	110	2 h	"
	20 mm	"	2 h 18 min	"
	30 mm	"	2 h 42 min	"
	10 mm	120	2 h 30 min	"
	20 mm	"	3 h	"
48.	Монолитни непрекъснати стоманобетонни греди за подови конструкции, изчислени по еластичния стадий, независимо от дебелината на защитния слой	100	1 h 6 min	"
		150	1 h 42 min	"
		180	2 h 30 min	"
49.	Непрекъснати стоманобетонни греди, изчислени по пластичния стадий (при изравнени огъващи моменти), както и сглобяеми замонолитени греди за подови и покривни конструкции при дебелина			

1	2	3	4	5
	на бетонното покритие от долната и страничната им повърхност до центъра на тежестта на опънатата армировка:			
	20 mm	-	1 h	"
	30 mm	-	1 h 30 min	"
	40 mm	-	2 h	"
	50 mm	-	2 h 30 min	"
50.	Подови и покривни конструкции със стоманени греди и негорим пълнеж:			
	а) при незащитени стоманени греди и ферми	-	15 min	"
	б) при защитени греди с циментна замазка върху рабицова мрежа с дебелина:			
	10 mm	-	45 min	негорими
	20 mm	-	1 h 30 min	"
	30 mm	-	2 h 30 min	"
51.	Армоциментни конструкции при защита от:			
	а) пенопласт с дебелина 30 mm	-	45 min	трудногорими
	б) азбестов картон с дебелина 5 mm	-	1 h	негорими
	в) фенопластна смола при дебелина 50 mm	-	1 h 30 min	трудногорими
	г) фибролит с дебелина 75 mm	-	2 h 30 min	негорими
52.	Покриви от вълнообразни стоманени и	-	15 min	"

1	2	3	4	5
	азбестоциментни листа върху незащитени стоманени греди			
53.	Подови конструкции от дървен гредоред с каратаван и мазилка на летви, камъш или рабицова мрежа с дебелина 20 mm	-	45 min	трудногорими
54.	Подови конструкции от дървен гредоред с гипсови или керамични елементи между гредите, защитени с пласт от гипс или мазилка върху рабицова мрежа с дебелина:			
	20 mm	-	1 h	"
	30 mm	-	1 h 30 min	"
55.	Покрития от трислойни панели със скелет от азбестоцимент и обшивка от двете страни с азбестоциментни листа с дебелина 10 mm, закрепени със стоманени винтове, с топлоизолация от пенопласт	140	30 min	трудногорими
56.	Армоциментни покрития без защита отдолу	20	36 min	негорими
57.	Стоманобетонни стълбища, стълбищни греди, площадки	-	1 h 30 min	негорими

1	2	3	4	5
	при дебелина на бетонното покритие от повърхността до центъра на тежестта на армировката 11,5 mm			
IV. 58.	Врати, капаци и люкове От стоманени листа с въздушен пласт между тях	-	30 min	"
59.	Също, при запълване на пространството между тях с минерална вата	80	1 h 18 min	"
60.	От дървени плоскости, обшити с ламарина, върху азбестов картон с дебелина не по-малко от 5 mm:			
	а) при наличие на предпазни отвори (вж. забележка 17)	30	1 h 12 min	трудногорими
		40	1 h 42 min	"
		50	2 h	"
		60	2 h 30 min	"
		70	3 h	"
		80	3 h 30 min	"
	б) при плътна обшивка (без предпазни отвори)	40	45 min	"
		50	1 h	"
		60	1 h 12 min	"
		80	1 h 30 min	"
61.	Врати от дървени плотове, облицовани от двете страни с фурнир, подложени на дълбока пропитка с огнезащитни състави	40	30 min	"
		60	1 h	"

ЗАБЕЛЕЖКИ:

1. Границата на пожароустойчивост на стоманобетонните и бетонните конструкции е дадена за бетон с влажност, не по-голяма от 3,5% и за бетон с плътност в сухо състояние, не по-малко от 1200 kg/m³, при всякаква влажност.

2. Границата на пожароустойчивост на носещите стени при плътно запълване на фугите с разтвор се определя по данните, посочени в точки 3, 5 и 7, като се отчита приетият коефициент в зависимост от средното напрежение при основно съчетаване само на вертикалното нормативно натоварване:

а) стени по т. 55 с дебелина повече от 100 mm при напрежение:

- 5 МРа и по-малко - коефициент 1,0;

- от 5 до 7 МРа - коефициент 0,7;

- повече от 7 МРа - по резултатите от изпитването.

При определяне границата на пожароустойчивост на монолитни стоманобетонни стени с дебелина повече от 100 mm коефициентът да се увеличи с 20% в сравнение с горния. При това границата на пожароустойчивост да се приеме не по-голяма от тази, посочена в т. 3;

б) стени по т. 5а при напрежение:

- 1 МРа и по-малко - коефициент 1,0;

- от 1 до 2 МРа - коефициент 0,6;

- повече от 2 МРа - по резултатите от изпитването;

в) стени по т. 5б при напрежение:

- 1 МРа и по-малко - коефициент 1,0;

- от 1 до 2 МРа - коефициент 0,5;

- повече от 2 МРа - по резултатите от изпитването;

г) стени по т. 7 при напрежение:

- 3 МРа и по-малко - коефициент 1,0;

- от 3 до 4 МРа - коефициент 0,4;

- повече от 4 МРа - по резултатите от изпитването.

3. Защитата на местата, в които се съединяват строителните конструкции, трябва да осигурява тяхната якост при пожар в течение на времето, равно на необходимата граница на пожароустойчивост на конструкцията. Границата на пожароустойчивост на незащитени метални връзки, предвидени по конструктивни съображения, да се приема 30 min.

4. Уплътнението на фугите в местата на допиране на окачените и самоносещи се стени към сградите се проектира с граница на пожароустойчивост, равна на тази на стената.

5. За стени и прегради от кухотели гипсови блокове границата на пожароустойчивост, посочена в т. 31, да се намалява с 30%.

6. Дебелината на преградни стени от кухи керамични блокове, посочена в т. 33, се определя като сума от дебелината на стените на блоковете.

7. Граница на пожароустойчивост на конструкциите от лек бетон с плътност 1200 kg/m³, а така също и на виброконструкции от силикатен бетон да се приема като тази на стоманобетонните конструкции.

8. Границата на пожароустойчивост на конструкциите от лек бетон с плътност, по-малка от 1200 kg/m³, и от армиран пено- и газобетон, пеносиликатен бетон, армопенокерамзитобетон и пенотермозитобетон се приема както тези на стоманобетонните конструкции, умножено с коефициент 1,3.

9. Граница на пожароустойчивост по точка от 44 до 47 за плътни панели се приема умножено с коефициент 1,2.

10 Границата на пожароустойчивост по т. 44 на кухотелите ребрести панели с ребрата отгоре се приема умножено с коефициент 0,9.

11. Границата на пожароустойчивост на колоните с армировка над 1,5% и дебелина на защитния слой на армировката над 25 mm се определя чрез изпитване или по изчислителен метод.

12. Границата на пожароустойчивост на конструкции с междинни размери се определя чрез интерполация или изпитване.

13. Границата на пожароустойчивост на стоманобетонните ферми се определя чрез експериментирание или по изчислителен метод.

14. Дебелината на негоримата замазка се включва в общата дебелина на конструкцията.

15. Границата на пожароустойчивост на стенни панели със залепена към тях обшивка или с дървен скелет по т. 34, 35 и 36 се приема, ако скелетът и местата на залепването са защитени от непосредствено въздействие на огъня, т.е. хоризонталните и вертикалните връзки се допират до негорими части на сградата.

16. Азбестов картон, употребяван за обшиване на дървени плотове, врати, люкове и кюнци, може да се замени с шлакова или стъклена вата с дебели на 15 mm, измазана с циментов разтвор, като при това границата на пожароустойчивост се намалява с 15%.

17. За изпускане на газообразните продукти при термичното разлагане на дървесината с оглед да се запази якостта на шевовете на ламаринената облицовка на противопожарните врати до дървените плотове да се изрязват два отвора, разположени в центъра на всяка половина на плота. Ако страната на възможното огнево въздействие не е известна, отвори се предвиждат в двете обшивки.

Диаметърът на отворите се определя по формулата

$$d = 60\sqrt{F}$$

където d е диаметърът, mm;

F - площта на плота, m.

Отворите на обшивката трябва да са уплътнени (плътно затворени) от материала на обшивката и запоеени със сплав с температура на топене, не по-висока от 350°C.

18. Границата на пожароустойчивост на стените и преградите се приема независимо от наличните по тях отвори.

Изделия електротехнически, степени на защита, осигурявани чрез обвивките. Означения съгласно Ст на СИВ 778-77, въведен в качеството на БДС

За означение на степените на защита се използват буквите IP и следващите след тях две цифри.

Първата цифра означава степента на защита на персонала от допир с намиращите се под напрежение части или приближаването до тях и от допир с движещи се части, разположени вътре в обвивката, а също така степента на защита на изделията от проникване вътре в тях на чужди твърди тела.

Степените на защита, определени с първата цифра на означението, трябва да съответстват на посочените в таблица № 1.

Таблица № 1

Степен на защита	
Първа цифра	Определение
0	Специална защита липсва
1	Защита от проникване в обвивката на твърди тела с размер, по-голям от 50 mm
2	Защита от проникване вътре в обвивката на твърди тела с размер, по-голям от 12 mm
3	Защита от проникване вътре в обвивката на твърди тела с размер, по-голям от 2,5 mm
4	Защита от проникване вътре в обвивката на твърди тела с размер, по-голям от 1 mm
5	Проникването на прах вътре в обвивката не е предотвратено напълно, но прах не може да прониква в количество, достатъчно за нарушаване на нормалната работа в изделието
6	Проникването на прах е предотвратено напълно

Втората цифра означава степента на защита на изделията от проникване на вода. Степените на защита, определени с втората цифра на означението, трябва да съответстват на посочените в таблица № 2.

Таблица № 2

Степен на защита	
Втора цифра	Определение
0	Специална защита липсва
1	Капките вода, падащи вертикално върху обвивката, не трябва да оказват вредно въздействие върху изделието
2	Капките вода, падащи вертикално върху обвивката, не трябва да оказват вредно въздействие върху изделието при наклон на обвивката му на произволен ъгъл до 15° спрямо нормалното положение
3	Водата във вид на дъжд, падаща върху обвивката под ъгъл до 60° спрямо вертикалата, не трябва да оказва вредно въздействие върху изделието
4	Водата, пръскаща върху обвивката в произволна посока, не трябва да оказва вредно въздействие върху изделието
5	Струята вода, отправена към обвивката в произволна посока, не трябва да оказва вредно въздействие върху изделието
6	Водните вълни не трябва да попадат вътре в обвивката в количество, достатъчно за повреждане на изделието
7	Водата не трябва да прониква вътре в обвивката, когато тя е потопена във вода, при определени условия на налягането и времето в количество, достатъчно за повреждането на изделието
8	Изделията са пригодени за продължително потапяне във вода при условия, определени от производителя

Ако е необходимо, с помощта на допълнителна главна буква от латинската азбука се допуска да се посочват в стандартизационните документи за конкретните изделия допълнителни данни. Тази буква трябва да се поставя след цифрите в означението на степента на защита. В такива случаи в стандартизационните документи за конкретния вид изделие трябва точно да бъде посочено изпитването, с помощта на което се контролира допълнителното изискване.

Буквите S, M или W трябва да се използват само за следните означения:

S - изпитано срещу проникване на вода, когато изделието не работи (например неподвижна машина);

M - изпитано срещу проникване на вода, когато изделието работи (например въртяща се машина);

W (поставя се непосредствено след буквите IP) - изделието с такова означение е предназначено за използване в особени климатични условия при осъществяване на допълнителни мерки за защита конструкцията на изделието или в експлоатация. Климатичните условия и допълнителните мерки за защита на такива изделия трябва да бъдат установени по споразумение между производителя и потребителя.

Отсъствието на допълнителни букви означава, че изделието отговаря на дадената степен на защита при всички нормални условия на работа.

Означението на степента на защита трябва да се нанася върху обвивката на изделието или на табелката с паспортните данни.

Ако за изделието се изисква да се посочи степен на защита само с една цифра от означението, пропуснатата цифра се заменя с буквата X.

Например: IPX5, IP2X.

Ако начинът на монтаж на изделието влияе върху степента на защита, производителят трябва да посочи това в техническата документация.

Приложение № 5 към чл. 758

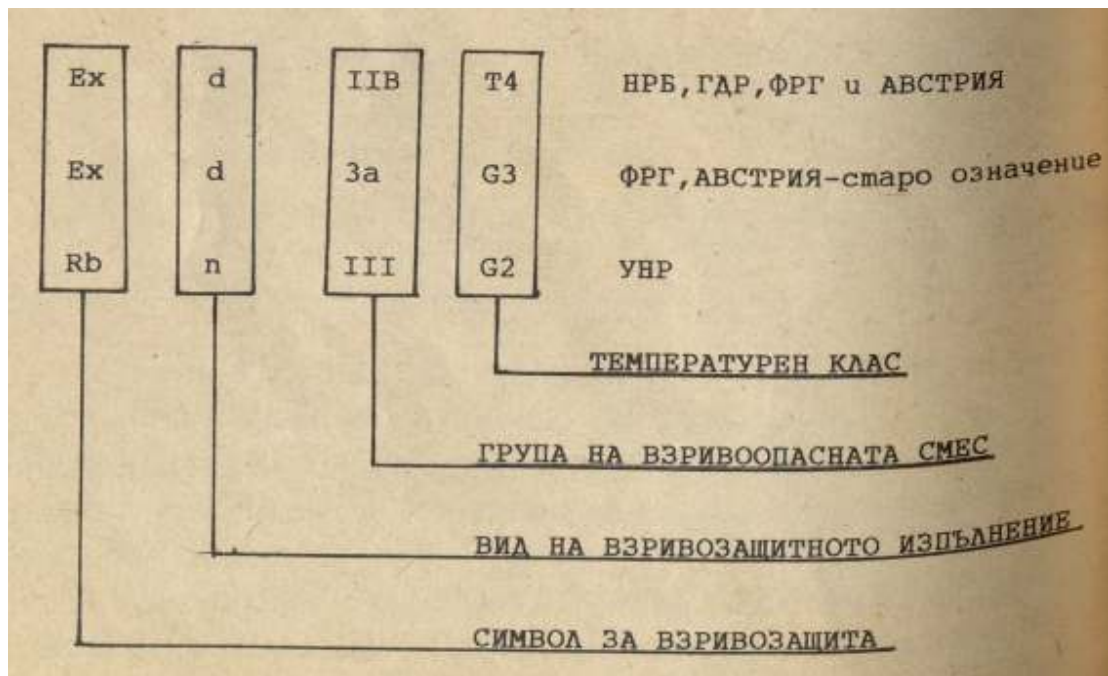
Маркировка на взривозащитените електрически съоръжения

Взривозащитените електрически съоръжения освен табелката с технически данни трябва да имат табелка и с взривозащитната маркировка. Маркировката за взривозащита в зависимост от нормативните документи на страната-производител, съдържа условни символи, които могат да означават:

1. Общ знак за взривозащита - таблица № 1.
2. Вид на взривозащитното изпълнение - таблица № 2.
3. Група на взривоопасната смес - таблица № 3 (БДС 6403-83).
4. Температурен клас - таблица № 4 (БДС 15629-83).

В различните страни, използвайки основно горните символи, са приети различни системи за маркировка. На фиг. 1 е показана система за маркировка, приета в НРБ, ГДР, ФРГ и др. В нея е възможно вместо групата за взриваемост и температурния клас да се посочва горимото вещество, което може да образува взривоопасна смес с въздуха или с най-високата температура, до която може да се нагрява съоръжението в °С.

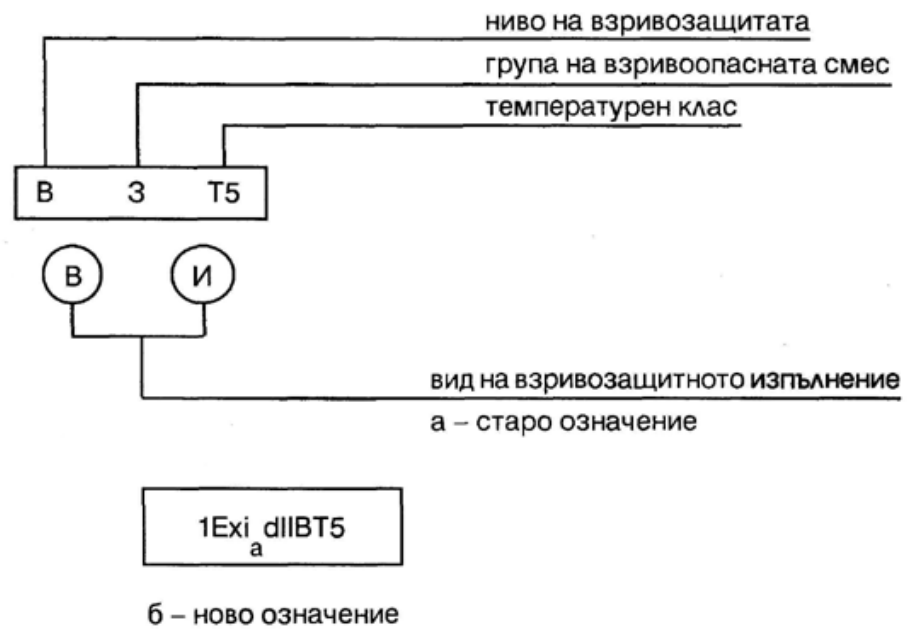
Пример:
 ExdII(NH₃) или ExdIIA 130°C

Фиг. 1

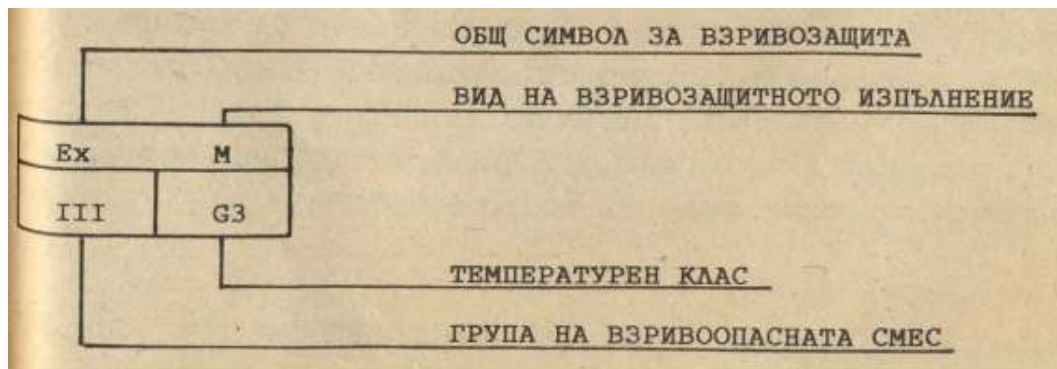
Приетата система за маркировка в СССР е посочена на фиг. 2. В нея се използва още един символ, който определя нивото на взривозащитата. В зависимост от групата на взривозащитните съоръжения той има следното значение:

Ниво на взривозащитата	I група	II група
Повишена сигурност против взрив	П	2
Взривобезопасно	В	1
Особено взривобезопасно	О	0

Фиг. 2

Системите за маркировка и приетите символи в ЧССР и ПНР са показани на фиг. 3.

Фиг. 3

В някои системи за маркировка не се съдържат указания за вида на взривозащитата, а се определя областта на експлоатация във взривоопасните зони (например - Италия, САЩ, Канада и др.) Съществуват други системи, които особено затрудняват правилното определяне на вида на взривозащитата и мястото на експлоатация на различните видове съоръжения от внос. За решаването на тези въпроси могат да се използват сравнителните таблици № 5, 6, 7, 8, 9, 10 и 11.

С тях определянето на взривозащитното изпълнение на дадено електрическо съоръжение става чрез сравняване на неговата маркировка с означенията, посочени в таблиците за съответната страна-производител.

След това съгласно системата за означение се определя видът на взривозащитното изпълнение, групата и температурния клас на взривоопасната смес, за която е предназначено. Ако за търсеното означение не е дадена примерна система, на същата колонка срещу НРБ се намира съответстващото означение и се дешифрира.

Примери за използване на таблиците:

1. Електросъоръжение, произведено в ПНР, с маркировка $\frac{Ex-M}{III|G3}$. Това означение се намира в таблица № 5 за изпълнение “взривонепроницаемо”. От посочената система за маркировка на фиг. 3 се вижда, че съоръжението е във взривонепроницаемо изпълнение и може да работи във взривоопасна среда, отнасяща се към:
 - група на взриваемост до ПВ включително;
 - температурен клас до Т3 (200-300 °С) включително.

2. Електросъоръжение, произведено във Франция, с маркировка ADF groupe III classe A. Това означение се намира в таблица № 5

за изпълнение "взривонепроницаемо". Съответстващото по вертикалната колонка означение за НРБ е (Ex)dIIBT3. Съгласно фиг. 1 се определят групата на взривяемост и температурния клас на взривоопасната смес, за която е предназначено съоръжението.

3. Електросъоръжение, произведено в Япония, с маркировка eG3.

Това означение се намира в таблица № 6 за взривозащитно изпълнение "e". Аналогично както в пример 2 се намира съответното означение за НРБ и се определя, че съоръжението е предназначено за работа във взривоопасна среда с температурен клас до Т3 включително.

Забележка. Съгласно европейските норми EN пред общия знак за взривозащита е поставена буквата E.

Пример:

EExial

Таблица № 1

Символ за обща взривозащитна маркировка			Страна или организация за норми и стандарти
стар		нов	
взривозащитни	взривобезопасни	взривозащитени	
Ex	Sch	Ex	СИБ
Ex	Sch	Ex	НРБ
Ex	Sch	Ex	ГДР
Ex	Sch	Ex	Австрия
B	P	Ex	СССР
Rb	Sb	–	УНР
–	–	Ex	ЧССР
		Ex	ПНР
–	–	Ex	ФРГ
		ADF	Франция
		AD /ADF/	Италия
			Великобритания
			Канада
		Ex	СФРЮ
		Ex	Австралия
		EEx	Европейски норми (EN)
		Ex	МЕК (IEC)

Таблица № 2

Вид на взривозащитното изпълнение	НРБ, ГДР, ФРГ, Австрия		СССР		Япония	СФРЮ	ПНР	УНР	Швеция	ЧССР	Италия	Великобритания, Австралия, Европейски норми, СИВ, МЕК
	старо	ново	старо	ново								
Взривонепроницаемо	d	d	B	d	d	t	M	n	Xt	3	PE	d
Взривозащитно изпълнение "е"	e	e	H	e	e	S	W	f	Xh	0	SA	e
Напълнено с масло	O	O	M	O	O				Xo	5	-	O
Запълнено с кварцов пясък	q	q	K	q	s	q	Z	k	Xs	1	-	q
Под свръхналягане	f, fü	p	П	p	f	p		t	Xv	6	SI	P
Специално	S	S	C	s	s	n	I	k	Xs	8	-	s
С искробезопасна електрическа верига	i	i	И	i	-	i	-	sz	-	9	-	i

Таблица № 3

Група на взривоопасната смес	Подгрупа на взривоопасната смес	Област на приложение
I	-	Взривозащитени електрически съоръжения, предназначени за работа в подземни рудници, опасни по газ, метан и въглищен прах
II	II A II B II C	Взривозащитени електрически съоръжения, предназначени за работа във взривоопасни зони на закрити помещения и външни уредби

Таблица № 4

Температурен клас	Температура на самовъзпламеняване на взривоопасната смес в °С
T1	Над 450
T2	Над 300 до 450
T3	Над 200 до 300
T4	Над 135 до 200
T5	Над 100 до 135
T6	Над 85 до 100

Таблица №5

N по рег	Страна или организации	Маркировка						
		3	4	5	6	7	8	9
1	Австрия, Австралия, НРБ, ГАР, ФРГ, СИБ, МЕК, Европейски норми	но-ва ExdIT1	ExdIIAT2	ExdIIBT3	ExdIICT3	ExdIICT4	ExdIICT5	ExdIICT6
		сма-ра ExdIG1	ExdIIG2	ExdIIIG3	ExdIVaG3 ExdIVbG3	ExdIVbG4	ExdIVnG5	-
2	СССР	но-ва 1ExdI	2ExdIIAT2	2ExdIIBT3	1ExdIICT3	CEXdIICT4	OExdIICT5	OExdIICT6
		сма-ра B1T1 B	B2T2 B	B3T3 B	B4aT3 B	B4T4 B	B4T5 B	B4T6 B
		B1A	B2B	B3Г	B4aГ	B4A	-	-
3	ЧССР	Ex3 M	Ex3 P B	Ex3 S C	Ex3 H C	Ex3 H D	Ex3 H E	Ex3 H F
4	ПНР	$\frac{Ex-M}{I G1}$	$\frac{Ex-M}{II G2}$	$\frac{Ex-M}{III G3}$	$\frac{Ex-M}{IVa IV6G3}$	$\frac{Ex-M}{IVn G4}$	$\frac{Ex-M}{IVn G5}$	-
5	УНР	Rb-nIG1	Rb-nIIG2	Rb-nIIIG3	Rb-nIVG3	Rb-nV/cG4	Rb-nIV/cG5	-

6	СФРЮ	ExI StIIAT1	ExIIAT2 StIIAT2	ExIIIBT3 StIIBT3	ExIIICT3 StIICT3	ExIIIDT4 StIIDT4	ExIIICT5 StIIDT5	ExIIICT6 -
7	СРР	ExA						-
8	ВЕЛИКО-БРИТАНИЯ	FLP Group 1	FLP Groups 1 and 2	FLP Groups 1, 2 and 3	FLP Groups 1, 2, 3 and 4			
9	БЕЛГИЯ	ExIIaNA ExIIaNB	ExIIaOA ExIIaOB	ExIIbPA	ExIIcQA	-	-	-
10	ИТАЛИЯ	AD-PE I	AD-PE II	AD-PE III	AD-PE IV	-	-	-
11	ФРАНЦИЯ	ADF Groupe I classe A	ADF Groupe II classe B	ADF Groupe III classe A	-	-	-	-
12	САЩ	Class 1	Group D	Class I Group C and D	-	Class I Group A	Class I Groups A, B, C, D	-
13	ШВЕЦИЯ	Xt1-T1	Xt1-T2	Xt2-T3	Xt3-T3	Xt3-T4	Xt3-T5	-
14	ЯПОНИЯ	d1G1	d1G2	d2G3	d3aG3 d3bG3	d3cG4	d3nG5	-

Таблица № 6

N по рег	Страни или организации	Маркировка						
		3	4	5	6	7	8	
1	НРБ, ГДР, ФРГ, Австрия, Бельгия, Сив, Мек, Европейски норми	но-ва ExeT1	ExeT2	ExeT3	ExeT4	ExeT5	ExeT6	
		ста-ра ExeG1	ExeG2	ExeG3	ExeG4	ExeG5	-	
2	СССР	но-ва 2ExeIIT1	2ExeIIT2	2ExeIIT3	2ExeIIT4	2ExeIIT5	2ExeIIT6	
		ста-ра	$\frac{H4T1}{H}$	$\frac{H4T2}{H}$	$\frac{H4T3}{H}$	$\frac{H4T4}{H}$	$\frac{H4T5}{H}$	-
			HOA	HOE	HOГ	HOA	HOA	-
3	ЧССР	$\frac{ExO}{A}$	$\frac{ExO}{B}$	$\frac{ExO}{C}$	$\frac{ExO}{D}$	$\frac{ExO}{E}$	-	
4	ПНР	$\frac{Ex-W}{G1}$	$\frac{Ex-W}{G2}$	$\frac{Ex-W}{G3}$	$\frac{Ex-W}{G4}$	$\frac{Ex-W}{G5}$	-	
5	ВНР	Rb-fG1	Rb-fG2	Rb-fG3	Rb-fG4	Rb-fG5	-	

6	СФРЮ	нова	ЕхеТ1	ЕхеТ2	ЕхеТ3	ЕхеТ4	ЕхеТ5	ЕхеТ6	
		сва- ра	СсТ1	СсТ2	СсТ3	СсТ4	СсТ5	-	
7	СР РУМЪНИЯ	Ехе							
8	ШВЕЦИЯ	Хh-Т1	Хh-Т2	Хh-Т3	Хh-Т4	Хh-Т5	-		
9	ИТАЛИЯ	AD-SA							-
10	ФРАНЦИЯ	е							-
11	АВСТРАЛИЯ	ЕхеIIT1	ЕхеIIT2	ЕхеIIT3	ЕхеIIT4	ЕхеIIT5	ЕхеIIT6		
12	ЯПОНИЯ	еG1	еG2	еG3	еG4	еG5	-		

Таблица № 7

N по рег	Страны или организации	Действующие стары	Категория на искро-безопасность	Маркировка			
				5	6	7	8
1	2	3	4	5	6	7	8
1	НРБ, ГДР, Австрия, СИБ, МЭК, Белаяя	ново	ia ib ic	ExiaI ExibI ExicI	ExiaIIAT2 ExibIIAT2 ExicIIAT2	ExiaIIBT3 ExibIIBT3 ExicIIBT3	ExiaIICT6 ExibIICT6 ExicIICT6
2	НРБ, ГДР	старо	ia ib ic	ExiaI ExibI ExicI	ExiaIIA ExibIIA ExicIIA	ExiaIIB ExibIIB ExicIIB	ExiaIIC ExibIIC ExicIIC
		старо	kI kII	ExiG1	ExiIIIG2	ExiIIIG3	-
3	СССР	ново	ia ib ic	OExiaI OExibI OExicI	OExiaIIAT2 OExibIIAT2 OExicIIAT2	OExiaIIBT3 OExibIIBT3 OExicIIBT3	1ExiaIICT6 1ExibIICT6 1ExicIICT6
		старо	в	В1Т1 И	В2Т2 И	В3Т3 И	-
			в	В1Т1 И	В2Т2 И	В3Т3 И	-
о	О1Т1 И	О2Т2 И	О3Т3 И	-			

1	2	3	4	5	6	7	8																		
4	УНР	ново старо	- -	ExiIT1 Rb-szIG1	ExiIIAT2 Rb-szIIG2	ExiIIBT3 Rb-szIIIG3	ExiIICT6 -																		
5	СРР			Exi																					
6	ЧССР	-	I II III	<table border="1"> <tr><td>Ex9</td></tr> <tr><td>M I</td></tr> </table> <table border="1"> <tr><td>Ex9</td></tr> <tr><td>M II</td></tr> </table> <table border="1"> <tr><td>Ex9</td></tr> <tr><td>M III</td></tr> </table>	Ex9	M I	Ex9	M II	Ex9	M III	<table border="1"> <tr><td>Ex9</td></tr> <tr><td>J1 I</td></tr> </table> <table border="1"> <tr><td>Ex9</td></tr> <tr><td>J1 II</td></tr> </table> <table border="1"> <tr><td>Ex9</td></tr> <tr><td>J1 III</td></tr> </table>	Ex9	J1 I	Ex9	J1 II	Ex9	J1 III	<table border="1"> <tr><td>Ex9</td></tr> <tr><td>J2 I</td></tr> </table> <table border="1"> <tr><td>Ex9</td></tr> <tr><td>J2 II</td></tr> </table> <table border="1"> <tr><td>Ex9</td></tr> <tr><td>J2 III</td></tr> </table>	Ex9	J2 I	Ex9	J2 II	Ex9	J2 III	- - -
Ex9																									
M I																									
Ex9																									
M II																									
Ex9																									
M III																									
Ex9																									
J1 I																									
Ex9																									
J1 II																									
Ex9																									
J1 III																									
Ex9																									
J2 I																									
Ex9																									
J2 II																									
Ex9																									
J2 III																									
7	СФРЮ, ФРГ, Италия, Вели- кобритания, Австралия, Европейски норми	ново	ia ib	ExiaI ExibiI	ExiaIIAT2 ExibIIAT2	ExiaIIBT3 ExibIIBT3	ExiaIICT6 ExibiIICT6																		
8	СФРЮ	старо	-	Si			-																		
9	ФРГ	старо	-	ExiG1	ExiG2	ExiG3	-																		
10	Великобри- тания	старо		IS BS1259			-																		

Таблица № 8

N по рег	Страни или организации	Маркировка						
		3	4	5	6	7	8	
1	НРБ, ГДР, ФРГ, Австрия, Ита- лия, СИБ, МЕК, Европейски норми	нова ЕхрТ1	ЕхрТ2	ЕхрТ3	ЕхрТ4	ЕхрТ5	ЕхрТ6	
		ста- ра ЕхfG1	ЕхfG2	ЕхfG3	ЕхfG4	ЕхfG5	-	
2	СССР	но- ва 2ЕхрIIT1	2ЕхрIIT2	2ЕхрIIT3	2ЕхрIIT4	2ЕхрIIT5	2ЕхрIIT6	
		ста- ра	$\frac{B4T1}{\text{П}}$	$\frac{B4T2}{\text{П}}$	$\frac{B4T3}{\text{П}}$	$\frac{B4T4}{\text{П}}$	$\frac{B4T5}{\text{П}}$	-
			ПОА	ПОВ	ПОГ	ПОД	ПОД	-
3	ЧССР	$\frac{E\chi-6}{A}$	$\frac{E\chi-6}{B}$	$\frac{E\chi-6}{C}$	$\frac{E\chi-6}{D}$	$\frac{E\chi-6}{E}$	-	
4	ПНР	$\frac{E\chi-P}{G1}$	$\frac{E\chi-P}{G2}$	$\frac{E\chi-P}{G3}$	$\frac{E\chi-P}{G4}$	$\frac{E\chi-P}{G5}$	-	
5	УНР	нова ЕхрТ1	ЕхрТ2	ЕхрТ3	ЕхрТ4	ЕхрТ5	ЕхрТ6	
		ста- ра Rb-tG1	Rb-tG2	Rb-tG3	Rb-tG4	Rb-tG5	-	
6	СРР	ЕхV					-	

№	сграда	нова	Експ1	Експ2	Експ3	Експ4	Експ5	Експ6
		свара	Spt1	Spt2	Spt3	Spt4	Spt5	Spt6
8	ИТАЛИЯ	AD-SI						-
9	ФРАНЦИЯ	S - за съоръжения без искрящи части S4 - за съоръжения с искрящи части						-
10	КАНАДА	 Class I Groups A, B, C, D						-
11	САЩ	 Class I Groups A, B, C, D						-
12	ШВЕЦИЯ	XvT1	XvT2	XvT3	XvT4	XvT5	-	
13	ЯПОНИЯ	FG1	FG2	FG3	FG4	FG5	-	

Таблица №9

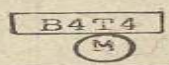
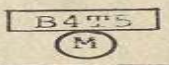
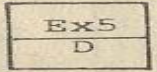
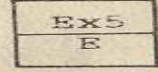

N по рег	Страны или организации	Маркировка			
		3	4	5	
1	НРБ, ГДР, ФРГ, Италия, Австрия, СВБ, Европейски норми, МЭК	нова	ExOT4	ExOT5	ExOT6
		ста- ра	ExOG4	ExOG5	-
2	СССР	но- ва	1ExOIII T4	1ExOIII T5	1ExOIII T6
		ста- ра			-
			МОД	МОД	-
3	ЧССР			-	
4	ПНР	$\frac{ExO}{ G4}$	$\frac{ExO}{ G5}$	-	
5	УНР	нова	ExOT4	ExOT5	ExOT6
		ста- ра	Rd-OG4	Rd-OG5	-
6	СРР	ExD		-	
7	СФРЮ	нова	ExOT4	ExOT5	-
		ста- ра	SoT4	SoT5	-
8	КАНАДА	 Class Groups	I A, B, C, D	-	
9	САЩ	 Class Groups	I A, B, C, D	-	
10	ШВЕЦИЯ	XOT4	XOT5	-	
11	ЯПОНИЯ	OG4	OG5	-	

Таблица № 10

N по ред	Страни или организации	Маркировка						
		3	4	5	6	7	8	
1	ВРБ, ГАР, ФРГ, Австрия, Белгия, СИБ, МЕК, Европейски норми	нова	ExsT1	ExsT2	ExsT3	ExsT4	ExsT5	ExsT6
		стара	ExsG1	ExsG2	ExsG3	ExsG4	ExsG5	-
2	СССР	нова	OBxsiIT1	OBxsiIT2	OBxsiIT3	OBxsiIT4	OBxsiIT5	OBxsiIT6
		стара	$\frac{B4T1}{C}$	$\frac{B4T2}{C}$	$\frac{B4T3}{C}$	$\frac{B4T4}{C}$	$\frac{B4T5}{C}$	-
			COA	COB	COГ	COA	COA	-
3	ЧССР	$\frac{Ex8}{A}$	$\frac{Ex8}{B}$	$\frac{Ex8}{C}$	$\frac{Ex8}{D}$	$\frac{Ex8}{E}$	-	
4	ПНР	$\frac{Ex-1}{G1}$	$\frac{Ex-1}{G2}$	$\frac{Ex-1}{G3}$	$\frac{Ex-1}{G4}$	$\frac{Ex-1}{G5}$	-	
5	УНР	Rb-kG1	Rb-kG2	Rb-kG3	Rb-kG4	Rb-kG5	-	
6	СРР	Exx						-
7	СФРЮ	нова	ExsT1	ExsT2	ExsT3	ExsT4	ExsT5	ExsT6
		стара	SnT1	SnT2	SnT3	SnT4	SnT5	-
8	ШВЕЦИЯ	XsT1	XsT2	XsT3	XsT4	XsT5	-	
9	ЯПОНИЯ	sG1	sG2	sG3	sG4	sG5	-	

Таблица № 11

N по рег	Страни или организации	Маркировка					
		3	4	5	6	7	8
1	НРБ, ГДР, ФРГ, Австрия, СИБ, МЕК, Австра- лия, Европей- ски норми	нова ExqIT1	ExqIIAT2	ExqIIBT3	ExqIICT4	ExqIICT5	ExqIICT6
		ста- ра ExqIT1	ExqIIAT2	ExqIIBT3	ExqIICaT4	ExqIICbT5	ExqIICT6
2	СССР	но- ва 1ExqI	1ExqIIAT2	1ExqIIBT3	1ExqIICT4	1ExqIICT5	1ExqIICT6
		ста- ра $\frac{B4T1}{K}$	$\frac{B4T2}{K}$	$\frac{B4T3}{K}$	$\frac{B4T4}{K}$	$\frac{O4T5}{K}$	-
3	ЧССР	$\frac{Ex1}{A}$	$\frac{Ex1}{B}$	$\frac{Ex1}{C}$ *	$\frac{Ex1}{D}$	$\frac{Ex1}{E}$	-
4	ПНР	$\frac{Ex-Z}{G1}$	$\frac{Ex-Z}{G2}$	$\frac{Ex-Z}{G3}$	$\frac{Ex-Z}{G4}$	$\frac{Ex-Z}{G5}$	-
5	УНР	Rb-kG1	Rb-kG2	Rb-kG3	Rb-kG4	Rb-kG5	-
6	СФРЮ	нова ExqIT1	ExqIIAT2	ExqIIBT3	ExqIICT4	ExqIICT5	ExqIICT6
		стапа SqT1	SqT2	SqT3	SqT4	SqT5	SqT6
7	ШВЕЦИЯ	XsT1	XsT2	XsT3	XsT4	XsT5	-
8	ЯПОНИЯ	sG1	sG2	sG3	sG4	sG5	-

Приложение № 6 към чл. 814

Разпределение на взривоопасните смеси по групи, подгрупи и температурни класове

Група, подгрупа, температурен клас	Вещества, образувачи взривоопасна смес с въздуха
1	2
I-T1	Метан
ПА-T1	Алкилбензол, амоняк, анилин, ацетон, ацетонитрил, въглероден окис, диетиламин, дифлуоретилен, дихлорбензол, диацетонов алкохол, дихлоретилен, дихлорметан, дихлорпропан, доменен газ, етан, етиламин, изобутилен, изобутан, изопропилбензол, крезол, ксилол, метан промишлен (със съдържание до 15% водород), метилацетат, метил изобутилкетон, метилизоцианат, метилметакрилат, метилов алкохол, метилстирол, метилхлорформиат, метилциклопропилкетон, нафталин, оцетна киселина, пиридин, пропан, солвент нафта, стирол, толуидин, толуол, триетиламин, триметилбензол, трифлуоретан, трифлуорпропен, трифлуорхлорпропан, фенол, хлорбензил, хлорбензол, хлорбутил, хлоретан, хлорметан, хлорпропан, циклопентадиен
ПВ-T1	Етилен, коксов газ (7% въглероден окис, 55% водород, 26% метан), метилакрилат, фуран, циановодородна киселина, циклопропан
ПС-T1	Водород, воден газ, светилен газ
ПА-T2	Амилацетат, амилов алкохол, ацетилацетон, ацетилхлорид, ацетопропилхлорид, бутан, бутиламин, бутилацетат, бутилпропионат, бутилов алкохол, винилацетат, диатол, диизопропиламин, диметиламин, диметиланилин, диметилформаид, дихлоретан, етаноламин, етилацетат, етилбензол, етилбутират, етилендиамин, етиленхлорхидрин, етилизобутират, етилов алкохол, етилформиат, изоамилов алкохол, изобутилов алкохол, изопентан, изопрен, изопропиламин, изопропилов алкохол, изооктан, лигроин въглищен, мазут, метилов алкохол, мезитилов окис, метиламин, метилмеркаптан, метилтрихлорсилан,

	метилтиофен, метилформиат, метилфуран, метилциклопентан, нитроетан, нитрометан, оцетен анхидрид, пентадиен, пентапропиламин, пропилацетат, пропилен, пропилов спирт, хлоралил, хлоретилов спирт, хлоризобутил, циклопентан, циклоhexанол, циклоhexанон
ПВ-Т2	Акрилова киселина, акрилонитрил, бутадиен, дивинил, диетилдихлорсилан, диметилдиоксан, диметилдихлорсилан, диметилов етер, диоксан, эпихлорхидрин, этилакрилат, этиленов окис, изопропилнитрат, камфорово масло, метилвинилхлорсилан, нитроциклоhexан, пропен, пропиленов окис, триметилхлорсилан, формалдехид
ПС-Т2	Ацетилен
ПА-Т3	Бензин, безир, бромбутил, бутилметакрилат, дизелово гориво, декан, декахидронафталиндиизобутиламин, дипропиламин, этилдихлортиофосфат, этилмеркаптан, этилциклобутан, этилциклопентан, этилциклоhexан, изовалерианов алдехид, изооктилен, камфен, керосин, маслен алдехид, метилциклоhexан, метилциклоhexанол, морфолин, нефт, нонан, нонанол, октан, петролеев етер, терпентин, уайт спирт, хексан, хептан, циклоhexан, циклоhexиламин
ПВ-Т3	Акролеин, винилтрихлорсилан, дизелово гориво (зимно), этилдихлорсилан, этилцелозолв, кротонов алдехид, сероводород, тетраетоксилан, тетраhydroфуран, фармалгликол (диосолан-1,3), фурфурол
ПС-Т3	-
ПА-Т4	Ацеталдехид, изомаслен алдехид, пропионов алдехид, тетраметилдиаминометан, триетоксибутан, триметиламин
ПВ-Т4	Дибутилов етер, диетилов етер, триетоксисилан
ПС-Т4	Метилдихлорсилан, трихлорсилан
ПА-Т5	-
ПВ-Т5	-
ПС-Т5	Серовъглерод
ПА-Т6	-
ПВ-Т6	-
ПС-Т6	-

Забележка: Когато взривоопасната смес се състои от няколко компонента, за обща подгрупа на взривоопасната смес се приема по-високата, а за общ температурен клас - този, който се отнася за по-ниска температура на самовъзпламеняване.

Приложение № 7 към чл. 812

(Ново - БСА, бр. 1 от 1994 г.)

Сравнителна таблица на взривоопасните зони

Нормативен документ	Взривоопасна смес, съществуваща непрекъснато или за дълъг период	Взривоопасна смес, възникваща за кратко време при нормална работа	Взривоопасна смес, възникваща при авария за кратко време
1	2	3	4
IEC (CEN CENELEC) EUROPE	Zone 0 (газове), Zone Z (10) (прахове)	Zone 1 (газове), Zone Z (10) (прахове)	Zone 2 (газове), Zone Y (10) (прахове)
ГЕРМАНИЯ	Zone 0 (газове), Zone Z (10) (прахове)	Zone 1 (газове), Zone Z (10) (прахове)	Zone 2 (газове), Zone Y (10) (прахове)
ВЕЛИКОБРИТАНИЯ	Division 0	Division 1	Division 2
БЪЛГАРИЯ	B-I, B-Ia, B-II (прахове)		B-Ia, B-Iб, B-IIa (прахове)
СЕВЕРНА АМЕРИКА	Division 1		Division 2
ИТАЛИЯ	Divisione 1		Divisione 2
ФРАНЦИЯ	Zone E		Zone F

Забележка: При констатиране на грешки в публикувания вариант, моля да уведомите администратора.